BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA SFÂNTULUI SINOD

ÎNTRU POMENIREA PREA FERICITULUI PATRIARH MIRON

Anul LVII. Nr. 3—4 Martie-Aprilie 1939

BUCUREȘTI

CUPRINSUL

Manuscrisele, cărţile şi periodicele pentru recenzii se trimit la palatul Sfântului Sinod, Str. Antim 29, Bucureşti VI, cu menţiunea: pentru Revista *Biserica Ortodoxă Română*, sau pe adresa C. Diacon GHEORGHE I. MOISESCU, redactorul revistei, Str. Ing. V. Cristescu nr. 23, Parcul Călăraşi, Bucureşti IV.

ABONAMENTUL
PREŢUL

ÎN ŢARĂ:		ÎN STRĂINĂTATE:	
Pe an	160 lei	Pe an	300 lei
Acest număr	35 lei	Acest număr	70 lei

Abonamentele, precum şi toate cele ce privesc Administraţia, se trimit pe adresa: CONSILIUL CENTRAL BISERICESC, Str. Antim 29, Bucureşti VI, cu menţiunea „pentru Revista *Biserica Ortodoxă Română*".

MOARTEA ŞI ÎNGROPAREA FERICITULUI ÎNTRU POMENIRE MIRON PATRIARHUL ROMÂNIEI

Au trecut abia câteva luni de când revista *Biserica Ortodoxă Română* binevestea cititorilor săi că Prea Fericitul Patriarh Miron a împlinit cu ajutorul Milostivului Dumnezeu falnica vârstă de 70 de ani. Şi alături de întreaga obşte românească l-am sărbătorit şi noi, în ziua de 10 Dechemvrie 1938, înfăţişându-i cu acest prilej numărul din revistă, ce cuprindea slova tuturor acelora care au scris spre dreaptă cinstire articole de închinare. Par'că întrezărim şi azi cât de mult s'a bucurat atunci bunul nostru părinte sufletesc, văzând că dreptcredincioşii săi fii îi preţuesc după cuviinţă strădaniile sale în ogorul Bisericii şi spre folosul Neamului în cei 50 de ani de vrednică şi neostenită muncă.

Dar căile Domnului sunt de nepătruns, căci la scurtă vreme după ce am însemnat cuvânt de laudă şi sărbătoare, din nemilostivirea morţii trebue să scriem astăzi cuvânt de jale şi de pomenire, vestind sfârşitul său de obşte.

Anul acesta, pe la jumătatea lunii Ianuarie, o uşoară răceală îi slăbise oarecum puterile trupeşti, dată fiind vârsta sa înaintată. Tot atunci i s'a ivit o suferinţă mai veche a inimii şi a ficatului, dar care prin îngrijirea doctorilor s'a vindecat repede. Mai de temut era faptul, ca în urma acestor suferinţe, să nu se mai întâmple vreo congestionare a plămânilor. Datorită însă unor îngrijiri medicale cu totul deosebite şi această primejdie a fost trecută. Şi astfel, după două săptămâni de apăsătoare boală, a izbutit să părăsească patul şi încetul cu încetul să-şi reia îndeletnicirile zilnice ca ocârmuitor al Bisericii şi prim-sfetnic al Tronului. A putut chiar, la scurt timp după asta, să prezideze un Consiliu de miniştri, iar în ziua de 26 Ianuarie o şedinţă a Sinodului Permanent.

Medicii însă, ţinând seamă de anii şubrezi ai bătrâneţelor, l-au îndemnat spre grabnică odihnă şi schimbare de aer, ca să-şi poată întrema sănătatea zdruncinată şi să nu-l întoarcă boala. După părerea lor, trebuia să se ferească de orice oboseală, iar soarele şi văzduhul liniştit de pe ţărmul mării Mediterane, îi erau cele mai potrivite. Şi cu toate că starea sănătăţii se înbunătăţise simţitor, doctorii însă au stăruit ca odihna să înceapă fără zăbavă,

căci altfel nu era chip să-l facă să înceteze munca istovitoare și grea în care se afundase iarăși.

Astfel s'a hotărît să plece din țară la Cannes, o localitate încântătoare pe coasta de miază-zi a Franței, Miercuri 22 Fevruarie dimineața. La plecare și-a luat rămas bun de la preoțimea Capitalei, venită în număr mare la Sfânta Patriarhie ca să-l petreacă cu cuvinte de bună urare pentru călătorie. Binecuvântându-i, pentru cea din urmă oară, le-a spus să nu-l petreacă nici unul la gară, căci timpul fiind prea răcoros, nu va putea să stea de vorbă de la fereastra vagonului. Iar preoțimea s'a supus dorinței arhipăstorului și n'au mai mers la gară, fără numai cei doi arhierei vicari ai Mitropoliei, adică Prea Sfințitul Veniamin Ploeșteanul și cu Prea Sfințitul Emilian Târgoviștеanul, care fiind și rudenie apropiată cu Prea Fericitul Patriarh Miron l-a însoțit pe drum la Cannes, unde a trebuit apoi să rămână până la urmă, lângă patul de suferință a Înaltului Ierarh.

Când părintele Patriarh a sosit la gară, erau adunați lângă vagon toți membrii înaltului guvern, veniți să-și ia rămas bun și să petreacă pe căpetenia lor cu urări de sănătate. Le-a mulțumit tuturor pentru dragostea arătată și i-a rugat să nu mai aștepte până la plecarea trenului, bănuind că poate îi reține de la alte treburi. D-nii miniștrii însă n'au voit să se despartă de Inalt Prea Sfinția Sa, ci au socotit o plăcută datorie să stea lângă vagon până la urmă.

Așa a fost plecarea din București, cu voe bună și nădejdi de însănătoșire deplină, căci nimeni nu bănuia răul ce avea să se întâmple, poate tocmai și din pricina oboselii drumului prea lung. Când a ajuns însă la Cannes, Vineri dimineața, nu se mai putea spune că părintele Patriarh este sănătos. Osteneala călătoriei cu trenul îi împuținase puterile. Deaceia doctorul G. Băltăceanu, care-l însoțea, l-a îndemnat să stea în pat chiar din ziua sosirii, căci nenorocirea făcuse să răcească din nou la piept, căpătând o congestie în jurul plămânilor, care repede s'a prefăcut în broncho-pneumonie, o boală primejdioasă mai ales la cei înaintați în vârstă.

După acestea locuind în vila Frégate-Californie au urmat, de a doua zi de la sosire, toate amărăciunile suferinței din pricina cărora a căzut din ce în ce în slăbiciune. Între timp a fost chemat și profesorul Charles Laubry, unul din cei mai mari doctori de inimă din Franța, care după ce l-a cercetat a spus că starea este într'adevăr destul de îngrijorătoare, însă nădejdile de vindecare nu trebuesc părăsite. Și a petrecut bolnav nouă zile. Iară Luni 6 Martie, dimineața, părând a-i fi dânsului mai ușor, a vorbit în

două rânduri cu d-l ambasador G. Tătărăscu şi chiar a izbutit să se coboare singur din pat. Căci cu toată istovirea boalei, nu-şi pierduse nădejdea în vindecare. Dar cei ce şedeau în preajma sa şi-l slujeau, văzându-l prea slăbit, au adus sfintele şi dumnezeeştile Taine de l-au împărtăşit.

Către seară însă inima bătea tot mai rar, iar mâinile şi picioarele începură să se răcească. Strădaniile doctorilor Laubry, Gaubert, Lumière şi Galippe, ca să-l scape din ghiarele morţii, au rămas zadarnice. Răsuflarea a devenit tot mai grea, iar bătăile inimii se răreau din ce în ce mai mult. Văzând acestea cei din jur, după datina creştinească, au aprins lumânarea. La căpătâiul său se aflau plângând vlădica Emilian, d-na Emilia Antal, d. Broşu, dr. Băltăceanu şi protosinghelul Teofil Ionescu. Apoi, după câteva clipe de tăcere adâncă, fără chin şi fără durere, ci numai copleşit de o nesfârşită oboseală, părintele nostru duhovnicesc, cu mâinile încrucişate pe piept, şi-a dat sufletul, stingându-se asemeni unei candele. Şi s'a săvârşit, precum ar fi adormit, Luni 6 Martie 1939, la ceasurile 9^{45} seara, după o vieţuire de la naşterea sa, de 70 de ani, 7 luni şi 17 zile.

Îndată după încetarea din viaţă, Prea Sfinţitul Arhiereu Emilian Târgovişteanul, împreună cu preotul Teofil Ionescu de la biserica română din Paris, i-au făcut spălarea după rânduiala călugărească. Apoi l-au îmbrăcat şi la lumina unei candele au stat de veghe toată noaptea, până a doua zi dimineaţa.

Iar cei din jur au trimes numai decât veste în ţară despre mutarea prea fericitului patriarh Miron în sânurile drepţilor. Şi când ştirea despre adormirea întru Domnul a prea iubitului nostru părinte duhovnicesc a străbătut în puterea nopţii dealungul lumii, s'a pornit de pretutindeni glas de jale şi întristare pentru pierderea înţeleptului ocârmuitor bisericesc al Ţării şi întâiul sfetnic al Regelui României.

Clopotele bisericilor de prin sate şi oraşe au început atunci să răsune jalnic, umplând de durere sufletele drept-credincioşilor. Iar steagul Ţării, înfăşurat cu zăbranic negru şi atârnat la locul cuvenit, arăta că marele fiu al României întregite, întâiul sfetnic al Tronului şi patriarhul Bisericii noastre strămoşeşti şi-a dat sufletul, departe de ţara şi de poporul pentru care s'a jertfit.

Înaltul guvern, adânc mişcat de vestea morţii prea fericitului patriarh Miron, a hotărît ca, în dimineaţa zilei de 7 Martie, d. ministru subsecretar de Stat la Preşedinţie Mihail Măgureanu să plece cu avionul la Cannes, ca să ducă odăjdiile de îngropare şi

să facă toate pregătirile trebuincioase pentru aducerea în ţară a rămăşiţelor pământeşti. La amiază s'a ţinut un Consiliu de miniştri la care d. prim-ministru Armand Călinescu a rostit o mişcătoare cuvântare, arătând în deosebi meritele patriarhului Miron de mare ocârmuitor bisericesc şi de neînfricat luptător al cauzei naţionale. Din partea membrilor guvernului a vorbit d. ministru Victor Iamandi, mărturisind în numele colegilor durerea covârşitoare pe care o simt cu toţii prin moartea vrednicului păstor şi slujitor al Neamului. După acestea, Consiliul de miniştri a hotărît să se facă funeralii naţionale, în semn de înaltă preţuire şi de vrednică cinstire a celui ce, prin faptele sale, a slujit vreme de peste o jumătate de veac Ţara şi Biserica românească.

Iară Sfânta Mitropolie a Ungrovlahiei, împlinind o firească datorie, a dat poruncă peste tot cuprinsul eparhiei, să se tragă clopotele tuturor bisericilor din două în două ceasuri şi să se săvârşească zilnic până la data îngropării, dimineaţa şi după amiază, rugăciuni pentru odihna sufletului şi iertarea păcatelor prea fericitului patriarh Miron. In acelaşi timp Sf. Arhiepiscopie a Bucureştilor a făcut rugare către clerul Capitalei, ca începând de Miercuri 8 Martie dimineaţa, fiecare preot să-şi aducă prinosul său de recunoştinţă, cetind pe rând în biserica Sfintei Patriarhii rugăciuni pentru odihna fericitului adormit întru Domnul.

După sosirea d. ministru M. Măgureanu la Cannes, Marţi după amiază, s'a făcut îmbălsămarea trupului. Apoi a fost îmbrăcat cu odăjdiile arhiereşti şi pus într'un cosciug lucrat cu desăvârşită măestrie dintr'o singură bucată de lemn de măslin. Terminându-se toate acestea, cu rânduiala cerută, a fost dus şi aşezat în biserica rusească din Cannes. Aci, în dimineaţa zilei de Miercuri 8 Martie, s'a slujit Liturghia mai-înainte-sfinţită, după care s'a săvârşit parastasul de trei zile.

Joi 9 Martie era cea din urmă zi hotărîtă s'o mai petreacă fericitul adormit, în orăşelul unde venise să-şi afle odihnă şi tămăduire. Pe cât de frământat şi de greu îşi părăsise pământul ţării sale dragi şi venise aici, pe atât de neturburat şi de grabnic fusese sortit să se întoarcă acum la vatra unde a veghiat şi a muncit. Lipsit de toate zbuciumările şi zădărniciile vieţii, dar având pregătită cununa dreptăţii, ca unul care, după lupta cea bună, săvârşise călătoria pe acest pământ, patriarhul Miron va porni curând pe drumul ce duce nu spre tronul de arhipăstor al ţării, ci către locul odihnei de veci, în cripta bisericii lui Constantin Vodă Basarab, reînoită

şi înfrumuseţată prin purtarea sa de grijă, cu câţiva ani în urmă.

De dimineaţă pe la ceasurile 10, potrivit datinei, s'a început slujba sfintei Liturghii, săvârşită fiind de episcopul rus Grigorie, în sobor cu protosinghelul Teofil Ionescu şi preotul ortodox din Cannes Sobolev. Prin îngrijirea d. colonel Teodorini ataşat militar în Franţa şi a d. Philip consulul României la Nisa, biserica era îmbrăcată în negru. In faţa uşilor tricolorul românesc strejuia intrarea. Inlăuntrul bisericii, cosciugul cu rămăşiţele pământeşti era acoperit cu steagul ţării, lăsând doar să se vadă chipul marelui ierarh. De jur împrejur numai coroane de flori. La stânga coroane din garoafe albe şi roşii trimese de guvernul francez, de prefectul Alpilor maritimi şi de oraşul Cannes. La dreapta o frumoasă coroană de violete şi orchidee din partea guvernului român, apoi alta din garoafe roşii adusă de d. ambasador G. Tătărăscu.

O mulţime nesfârşită de credincioşi a trecut fără încetare prin faţa sicriului, închinându-se cu evlavie atunci când păşeau pragul bisericii. La scurt timp se auziră paşi de soldaţi şi sunete de trâmbiţă. Era armata franceză venită să aducă, drept prinos de recunoştinţă, salutul său voinicesc, celui ce se luptase ca un adevărat ostaş întru apărarea Ţării şi a Neamului său. Puţin înainte de ora 11 sosesc la biserică d. ambasador G. Tătărăscu, d. ministru M. Măgureanu, d. colonel Teodorini şi d. consul Philip. După aceia, la ora 11, soseşte d. ministru Patenôtre delegatul guvernului francez, însoţit de d. general Gérodias, d. de Muchet prefectul Alpilor Maritimi, subprefect Darbou, primarul, membrii consiliului municipal şi toate autorităţile din Cannes, care iau loc în dreapta sicriului. In stânga se află familia, d. ambasador Tătărăscu şi ceilalţi dregători români. Se începe apoi slujba înmormântării, răspunsurile fiind date de corul bisericii din Cannes. După terminarea slujbei, cosciugul este scos afară şi aşezat pe carul mortuar. Cei care au fost în biserică stau de o parte şi de alta a carului. Soldaţii defilează prin faţa rămăşiţelor pământeşti, dând onorurile cuvenite, căci precum se ştie, prea fericitul patriarh Miron fusese cinstit de guvernul francez cu marele cordon al ordinului Legiunea de onoare.

Sfârşindu-se defilarea trupelor, carul mortuar se îndreaptă spre gară. Aici o companie din regimentul francez 34 infanterie a dat iarăşi onorurile. Apoi cosciugul, înfăşurat în tricolorul românesc, a fost urcat în vagonul care avea să-l aducă până în ţară. Către seară, la ceasurile 5^{20}, învăluit de privirile înlăcrămate ale celor de faţă, trenul mortuar a pornit încet, ca să ne aducă cu el nu numai trupul

neînsufleţit al părintelui nostru duhovnicesc, ci şi durerea necuprinsă pentru pierderea sa neaşteptată, departe, pe pământ strein.

Vineri la amiază trenul cu vagonul mortuar a sosit în Italia, la Milano. În gară veniseră întru întâmpinare d. Solacolu consilier la Legaţia României, însoţit de toţi membrii Legaţiei, I. P. S. Mitropolit Visarion al Bucovinei, care sosise acolo în acest scop de la Paris, precum şi numeroase alte personalităţi de la aşezămintele româneşti din Italia, aducând fiecare flori. După săvârşirea unei scurte slujbe, coroanele au fost aşezate în vagonul mortuar, iar trenul a plecat mai departe spre ţară.

Precum era hotărît, trenul care aducea rămăşiţele pământeşti ale prea fericitului patriarh Miron, trebuia să sosească în ţară, la Jimbolia, Sâmbătă la amiază. Întru întâmpinarea sa veniseră de la Bucureşti d. Nicolae Zigre ministrul Cultelor, preotul Niculae M. Popescu şi d. Coriolan Băran subsecretari de Stat, ca delegaţi din partea guvernului, d. Al. Marta rezident regal al ţinutului Timiş, d. colonel Gh. Praporgescu prefectul judeţului Timiş-Torontal, Prea Sfinţitul Episcop Andrei al Aradului înconjurat de un sobor numeros de preoţi, d. maior Sachelarie comandantul legiunii de jandarmi C. F. R. şi scriitorul acestor rânduri. Gara Jimbolia, îmbrăcată în negru, era înţesată de lumea venită din oraş şi împrejurimi ca să întâmpine cu evlavie pe întâiul stătător al Bisericii noastre şi pe căpetenia Înaltului Sfat al Ţării. La intrarea trenului în gară, când muzica grănicerilor a început să cânte rugăciunea, printr'o svâcnire a inimii înmărmuriseră toţi. O jale apăsătoare se aşezase peste sufletele tuturor şi obrazurile multora erau brăzdate acum de lacrămi, căci cine ar fi putut prevedea cu 20 de zile în urmă, când blândul patriarh eşia din ţară tot pe aici, că va fi sortit să se înapoieze închis în racla de lemn şi cu preoţii rugându-se la căpătâiul său? El, care legase, după sfatul doctorilor, atâta nădejde de însănătoşire de pe urma acestei plecări? El care ştia că mai are atâta de lucrat pentru înflorirea Bisericii şi spre propăşirea Neamului? Cât de nepătrunse sunt tainele firii, Doamne, şi ce neputincios este omul în faţa morţii!

Din tren au coborît: d. ministru M. Măgureanu, Prea Sfinţitul Arhiereu Emilian Târgovişteanul, d. Broşu, d. prof. dr. G. Bălţăceanu şi d-na Emilia Antal. Cu toţii erau covârşiţi de durere şi aveau ochii înecaţi în lacrămi. Zece preoţi, ajutaţi de câţiva soldaţi, au dat jos din tren, cu multă grijă, sicriul, aşezându-l în vagonul mortuar pregătit din vreme şi cu care avea să urmeze drumul mai departe,

până la Bucureşti. S'a săvârşit apoi, de către Prea Sfinţitul Episcop Andrei al Aradului şi de soborul preoţilor, o scurtă slujbă, răspunsurile fiind date de corul ţăranilor din Ghecea.

La sfârşit, când s'a cântat „Veşnica pomenire", au fost clipe de durere mişcătoare. Era peste fire de greu să-ţi poţi stăpâni lacrămile. Şi aşa, întru jalea şi suspinările a mii de ţărani şi ostaşi, în plânsetul sfâşietor al muzicii, la ceasurile 12, trenul mortuar alcătuit din cinci vagoane a pornit domol din gara Jimbolia, pe drumul cel din urmă al părintelui patriarh. În vagon au fost rânduiţi de streajă patru preoţi în cele patru colţuri ale sicriului, iar un altul cetia neîncetat rugăciuni pentru odihna sufletului celui adormit. Pe pereţii vagonului, îmbrăcaţi în negru, atârnau cununile de flori aduse de la Cannes, precum şi cele aşezate la graniţă din partea guvernului, a rezidenţei ţinutului Timiş, a prefecturii judeţului Timiş-Torontal, a credincioşilor de la hotarul de apus al Ţării, precum şi buchetul de flori al Românilor din Comloş.

Cea dintâiu oprire a trenului a fost în gara Timişoara. Aici, ca şi la Jimbolia, mii de oamenii plini de întristare veniseră să-şi plece genunchii în faţa rămăşiţelor neînsufleţite ale aceluia ce fusese stăpânul sufletelor drept-credincioase din ţara noastră. Membrii familiei şi ai guvernului au coborît din tren ca să ia parte la slujba săvârşită de Prea Sfinţitul Episcop Andrei al Aradului, ajutat de soborul preoţilor din partea locului. La sfârşit, muzica a cântat rugăciunea, iar ostaşii au prezentat armele în semn de mare cinste cuvenită celui adormit. După ce s'au aşezat lângă sicriu cununile de flori aduse din toate judeţele ţinutului, trenul a plecat mai departe, ducând spre inima ţării trupul neînsufleţit. Adăogăm că la Timişoara s'a urcat în vagon şi Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Visarion Giovanni, fost primat al Albaniei, care aflând de moartea patriarhului Miron şi amintindu-şi de tot binele ce i-a făcut atât Înalt Prea Sfinţiei Sale, cât şi Bisericii albaneze prin înlesnirea căilor spre dobândirea autocefaliei, n'a pregetat şi nici n'a căutat la oboseala drumului, ci a venit să ia parte cu toată durerea la îngroparea binefăcătorului său.

Primirea în gara Lugoj a fost cât se poate de mişcătoare. Aici trenul a sosit la ora 1 şi a oprit 10 minute. Pe peron erau aşezate două amfore uriaşe din care se ridica fumul de tămâie, îmbrăcate fiind cu zăbranic negru şi având pe ele înfăţişate litera M, iar deasupra literei o mitră arhierească. La mijlocul peronului se afla o cruce măreaţă, de care atârna o ghirlandă de flori. Întru întâmpinarea trenului veniseră Dr. Ioan Bălan episcopul unit

al Lugojului, d. colonel Panait Voitan prefectul judeţului, d. I. Dobrin primarul oraşului, oştirea, şcolile şi o mulţime de credincioşi din oraş şi împrejurimi. S'a săvârşit o scurtă slujbă de soborul preoţilor din protopopiat, iar răspunsurile au fost date de corul Vidu din Lugoj. După ce s'au aşezat în vagon cununile de flori aduse din partea prefecturii, a primăriei şi a bisericii, trenul a pornit încet, în sunetele muzicii şi cântecele corului, ca să ducă mai departe, spre oraşul unde şi-a închinat primii ani ai păstoriei, pe acela pe care norodul îl petrece astăzi în cântece de jale şi cu sufletele copleşite de întristare adâncă.

La Caransebeş trenul urma să stea mai mult ca de obiceiu. Se chibzuise aşa din dorinţa, ca păstoriţii de acum un sfert de veac, să poată vedea în tihnă racla care ascundea trupul lipsit de viaţă al celui ce, prin voia lui Dumnezeu, fusese hărăzit să ocârmuiască eparhia în ceasurile grele ale războiului pentru reîntregirea Neamului. Aici a dovedit cu prisosinţă cel adormit, însuşirile sale de adevărat păstor şi îndrumător al turmei şi tot aici izbutise să-şi câştige, printr'o vrednicie fără seamăn, încrederea şi dragostea tuturor acelora care l-au ales în scaunul de mitropolit al Ţării. Iar credincioşii locului, pe care patriarhul Miron i-a iubit şi i-a povăţuit cu toată căldura sufletului său, fac acum închinăciuni şi şterg de pe obraz lacrămile izvorîte din durerea lor curată. În fruntea lor se află, îmbrăcat în odăjdii, vlădica Vasile Lăzărescu. Vin apoi preoţii, dregătorii oraşului, ostaşii şi toate şcolile. Lângă vagonul mortuar Prea Sfinţitul Episcop Vasile săvârşeşte un trisaghion, în sobor cu preoţii eparhiei. Corul Academiei teologice dă răspunsurile la ectenii, iar după „Veşnica pomenire", cântă: „Adusu-mi-am aminte...". Schimbându-se streaja preoţilor, în sunetele jalnice ale muzicii şi învăluit de privirile înlăcrămate ale mulţimii fără număr adunată în gară, trenul porneşte domol spre hotarul cel vechiu al ţării.

La gările Poarta şi Orşova trenul a stat mai puţin. Dar şi aici, ca în toate celelalte gări pe unde a trecut fără să oprească, preoţii în odăjdii, femei şi ţărani, străjeri şi copii cu buchete de flori sau cu lumânări aprinse în mână, stăteau neclintiţi, aducând smeritul lor prinos de închinăciune părintelui duhovnicesc al Ţării. In fuga trenului ei nu puteau zări nimic. Păreau însă împăcaţi, că făceau de streajă, spre dreaptă cinstire, la trecerea rămăşiţelor pământeşti ale celui ce, plecând din mijlocul lor, se ridicase până la cea mai înaltă treaptă de vrednicie bisericească şi politică.

După ce a trecut printre stâncile de piatră şi s'a oglindit în

undele spumoase al Dunării, trenul a ajuns la Turnu-Severin. Aici sosiseră întru întâmpinare Prea Sfinţitul Episcop-locotenent Irineu Craioveanul şi d. Dinu Simian rezident regal al ţinutului Olt. Inconjurat de 40 de preoţi din protopopiatul judeţului Mehedinţi, vlădica Irineu a săvârşit o scurtă slujbă, la care a dat răspunsurile corul Doina. Peste fire de mişcătoare a fost clipa când, la pornirea trenului, toată mulţimea de credincioşi s'a plecat în genunchi. Era semnul închinăciunii pe care Regatul întregit îl aducea acum celui mai scump din fiii săi, menit să fie după dezrobire chezaş al unirii desăvârşite prin alegerea lui ca arhipăstor şi patriarh.

Suntem de acum în cuprinsul eparhiei Mitropoliei Ungrovlahiei peste care a păstorit până mai ieri, cu o pilduitoare hărnicie cel pe care-l ducem astăzi către locul odihnei de veci, ca să adauge la ceata vlădicilor români, aflaţi în sânurile drepţilor şi scrişi pe pomelnice, încă un nume, precum n'a mai fost altul la înaintaşi, adică: Miron patriarhul.

Din văzduh, razele blânde ale soarelui firav de Martie se înfigeau ca nişte suliţi de argint în valurile Dunării, iar sclipirile lor făceau mai tainică tristeţea şi dădeau un tâlc adânc tăcerii atotstăpânitoare în această zi de prohodire deacurmezişul ţării. Pe câmp ţăranii se opresc din lucru, îşi descoperă capetele şi fac sfinţitul semn al crucii. La Balota, femei şi copii au adus flori plăpânde de primăvară, pe care le-au aruncat cu sfială lângă sicriu. In gara Filiaşi, credincioşii veniseră în număr tot aşa de mare ca să-şi plece frunţile înaintea rămăşiţelor pământeşti ale întâiului patriarh al României. Şi în timp ce trenul aleargă printre ogoarele Olteniei, noaptea începe să coboare tot mai mult, învăluind subt veşmântul ei întreg pământul. Când am sosit la Craiova, se înserase deabinelea. Pe peronul gării însă era atâta lume, încât te îngrozeai privind-o. Amforele cu tămâie, ridicate pe stâlpi înalţi îmbrăcaţi în negru, strejuiau intrarea în gară şi resfirau fumul spre bolta cerului. Printre cei de faţă se zăreau d. general D. Popescu comandantul Corp. 1 armată, d. general Vasiliu primarul Craiovei, magistraţi, ofiţeri, profesori şi şcolari. Vlădica Irineu a coborît din vagon şi a săvârşit o scurtă slujbă în sobor cu preoţii veniţi aici pentru aceasta. După ce s'au aşezat coroanele în vagonul mortuar şi s'a făcut schimbarea preoţilor care făceau de veghe lângă sicriu, trenul părăseşte cetatea Banilor în sunetele muzicii şi petrecut de salutul voinicesc al oştirii.

In Piatra-Olt eşiseră întru întâmpinare peste două mii de ţărani din judeţul Romanaţi, având în frunte pe d. prefect colonel Dănescu, preoţi, învăţători şi străjeri. S'a făcut şi aici o rugăciune

de către protopop şi preoţi. În clipa când trenul a pornit din gară, iar preoţii cântau „Veşnica pomenire", sirenele tuturor locomotivelor din gară au început să sune jalnic, în noaptea care se lăsa.

La Slatina peronul gării era înveşmântat în negru. După o scurtă pomenire săvârşită de protopopul Aurel Popescu şi de preoţii din împrejurimi, d. colonel Pandele aşează lângă sicriu o coroană de flori. Un stol de străjere aduc şi ele o coroană, pe care au scris: „Îngenunchem şi ne plecăm în faţa marelui dispărut". Se schimbară preoţii care fac de veghe lângă sicriu, apoi trenul se pierde în noapte, ca să ajungem mai de grabă la Piteşti, unde se făcea cel din urmă popas. Aici veniseră întru întâmpinare d. G. Alexianu rezident regal al ţinutului Bucegi şi Prea Sfinţitul Episcop Grigorie al Argeşului cu un numeros sobor de preoţi. Mai erau de faţă d-nii generali Ionescu şi Davidescu, d. colonel Cameniţă prefectul judeţului Argeş, d. colonel Velcescu prefectul judeţului Muscel, magistraţi, ofiţeri, profesori şi foarte mulţi străjeri, purtând în mâini făclii aprinse. Ţi se părea că eşti la slujba deniilor. Din alămurile trâmbiţelor ostăşeşti şi bubuiturile tobelor răsună ca o adiere de înfiorare cântarea rugăciunii. Toată lumea stă aproape încremenită. Nu se mai aude decât glasul slujitorilor şi răspunsurile corului. Mirezme de smirnă şi tămâie înconjură ca un nor nevăzut vagonul mortuar. Înlăuntru nu se zăresc, la făcliile celor patru sfeşnice, decât chipurile preoţilor care stau de veghe şi sicriul înfăşurat în tricolor şi acoperit cu cetină de brad. După terminarea slujbei au fost înlocuiţi preoţii care făceau de streajă şi s'au aşezat coroanele aduse din partea rezidenţei, a prefecturei judeţului Muscel şi a primăriei oraşului Piteşti. Se aude o comandă scurtă, apoi un ropot de mişcări, iar muzica începe din nou să cânte. Cu arma prinsă între mâini şi cu privirile aţintite înainte, ostaşii aduceau prinosul cinstirii lor ocrotitorului duhovnicesc al Ţării, care se îndrepta acum spre locul odihnei de veci.

Din Piteşti trenul a plecat la ora 8. Prin gările următoare a trecut fără să mai oprească. În puterea nopţii se vedeau doar făcliile aprinse, pe care preoţii şi credincioşii le ţineau în mâini cu vădită evlavie. Calea ce rămăsese de străbătut nu mai era lungă, însă pe măsură ce ne apropiam de Bucureşti, o tristeţe şi o nelinişte grozavă se lăsa peste sufletele tuturor. Căci la capătul acestei jalnice călătorii ne aştepta, de astădată, nu bucuria sosirii, ci durerea întoarcerii pe cel din urmă drum al părintelui nostru duhovnicesc.

La ora 9^{40} două lumini roşii străpungeau întunerecul nopţii, vestind sosirea trenului mortuar în gara de Nord. Ceata înalţilor

dregători şi chiriarhi porneşte întru întâmpinare, oprindu-se cu toţi lângă vagonul în care se afla sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale patriarhului Miron. Erau de faţă toţi membrii guvernului în frunte cu d. prim-ministru Armand Călinescu, domnii miniştri Victor Iamandi, Victor Slăvescu, Mihail Ghelmegeanu, Mitiţă Constantinescu, ing. Ion Bujoiu, general Paul Teodorescu, Mihail Ralea, general dr. Nicolae Marinescu, Petre Andrei, Grigore Gafencu, Silviu Dragomir, Nicolae Cornăţeanu şi Traian Pop; apoi subsecretarii de Stat: d-nii Mihail Şerban, Eugen Titeanu, D. V. Ţoni, general Gabriel Marinescu, Ion Marin Sadoveanu, general Gh. Mihail şi Victor Jinga. Dintre ierarhi veniseră: Înalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi Nicodim al Moldovei şi Nicolae al Ardealului, Prea Sfinţiţii Episcopi şi Arhierei: Simeon de Subotiţa delegatul patriarhiei Sârbe, Lucian al Romanului, Nifon al Huşilor, Tit al Hotinului, Dionisie al Ismailului, Nicolae al Clujului, Nicolae al Oradiei, Gherontie al Constanţei, Partenie al Armatei, Veniamin Ploeşteanul, Galaction Silistreanul şi Efrem Tighineanul. După oprire s'au dat jos din tren d. ministru dr. Nicolae Zigre, d-nii subsecretari de Stat: M. Măgureanu, Coriolan Băran şi preotul Niculae M. Popescu, dd. rezidenţi regali Dinu Simian şi G. Alexianu, Prea Sfinţitul Emilian Târgovişteanul, d. Broşu, d. prof. dr. G. Băltăceanu şi d-na Emilia Antal. Cu toţii s'au îndreptat apoi spre vagonul mortuar, unde sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale Patriarhului a fost coborît de zece preoţi îmbrăcaţi în odăjdii. Ajutaţi de câţiva ostaşi, preoţii au pus sicriul pe umeri, pornind cu el spre salonul de primire al gării, prefăcut cu acest prilej în paraclis. În fruntea lor se aflau, cu lumânări aprinse şi îmbrăcaţi în odăjdii, preoţii care făcuseră de streajă pe drum, şi Prea Sfinţiţii Episcopi: Vasile al Caransebeşului, Grigorie al Argeşului şi Irineu Craioveanul. În urma sicriului mergeau Prea Sfinţiţii Episcopi şi Mitropoliţi, membrii familiei, d. prim-ministru Armand Călinescu, membrii guvernului şi ceilalţi dregători ai Statului şi ai Bisericii. Sosind în salonul de primire, sicriul a fost aşezat pe catafalcul din mijloc şi învăluit cu tricolorul ţării. De jur împrejurul catafalcului erau numai plante şi flori de podoabă. Patru preoţi au trecut să facă de streajă vreme de un ceas. La cele patru colţuri ale sicriului se aflau patru sfeşnice mari, unde ardeau lumânări de ceară albă. După ce s'a săvârşit un trisaghion de către Părinţii Episcopi arătaţi mai sus, membrii guvernului şi chiriarhii părăsesc sala peste care începe să se lase, tot mai mult, liniştea nopţii. Şi în tăcerea ei, se desluşesc doar rugăciunile rostite de către preotul de rând, la

căpătâiul prea blândului arhipăstor, care doarme liniştit somnul veşnic al morţii.

Din bolta sălii triste candelabrele cernite împrăştie lumină mohorîtă prin sita zăbranicului cu care sunt învăluite. Intru târziu n'au mai rămas lângă sicriu decât preoţii, călugării şi ostaşii care vor face de streajă toată noaptea, priveghind şi rugându-se necontenit pentru odihna sufletului celui plecat dintre noi.

Aşa s'a scurs întâia noapte petrecută întru linişte neturburată, pe pământul cetăţii lui de scaun, unde a păstorit şi s'a rugat vreme de douăzeci de ani pentru mântuirea turmei drept-credincioase bunul nostru părinte. I-a fost sortit însă, la această întoarcere de pe urmă, să mai rămână o noapte aici, la porţile cetăţii, asemeni unui călător obosit de trudă şi de drum. Iar oraşul se cutremură acum, la înfiorătorul gând, cum va putea să primească adormit pre cela ce până mai ieri fusese stăpân peste sufletele şi inimile sale? Cum se va mângâia văzând că arhipăstorul său, atât de strâns legat de toate înfăptuirile folositoare obştei, a părăsit această lume şi s'a mutat către viaţa cea veşnică? In durerea sa fără de margini, în simţirea marelui gol lăsat pe urma morţii blândului său ocrotitor şi cu lacrima recunoştinţei între gene, Capitala ţării, înveşmântată în zăbranic negru, trebuia să-l petreacă însă în zi de sărbătoare, cu jalnică mărire până la locul din deal, unde ani de-a-rândul cunoscuse bucuriile şi necazurile Neamului său, unde împărţise binecuvântări şi sfaturi şi unde, ca un vrednic ocârmuitor, păstorise cu atâta blândeţe şi înţelepciune mai întâiu ca mitropolit şi apoi ca patriarh.

A doua zi, Duminică 12 Martie, încă de dimineaţă începură să se facă toate pregătirile pentru ducerea rămăşiţelor pământeşti de la gară la locul odihnei de veci şi care fusese hotărît, potrivit dorinţei fericitului adormit, în biserica sfintei Patriarhii. Felinarele şi lămpile electrice de pe străzile, pe unde avea să treacă tristul alaiu, erau înfăşurate în pânză neagră şi şuviţe de tricolor. Faţada sălii de primire a gării, prefăcută acum în paraclis pentru cel mort, era deasemenea înveşmântată în negru. Deasupra uşii de intrare fâlfâia steagul ţării, iar mai jos puţin se afla Crucea Patriarhului Miron, lucrată într'o mărime neobişnuită, amintind par'că de numele său şi de dragostea cu care o împărţea slujitorilor clerici, ca semn al vredniciei şi al cinstirii deosebite. Deoparte şi de alta a scărilor erau aşezate două amfore. Către prânz adierile de vânt tot mai năpraznic se lasă ca o undă de restrişte de-a-lungul străzilor oraşului. Este zi de mare durere pentru sufletul norodului drept-credincios. In biserici se

prăznuieşte astăzi sărbătoarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci. Iar preoţii pomenesc tot astăzi, la sfântul jertfelnic, pentru întâia oară în ceata morţilor, numele prea fericitului întru pomenire Miron Patriarhul României.

In cursul dimineţii sosesc necontenit din toate unghiurile ţării, pâlcuri de preoţi şi călugări. La amiază, piaţa gării de Nord era plină de slujitorii sfintelor altare şi de ceata trimişilor mânăstirilor. La ceasurile 2, soldaţii şi străjerii încep să se înşirue dealungul străzilor până în dealul Patriarhiei. Imbrăcămintea ostaşilor şi sclipirile armelor te fac să tresari. Par'că am fi într'o zi de mare sărbătoare a Neamului. Pe străzile din faţa gării, lumea se adună în puhoaie nesfârşite. In partea stângă, la eşirea din gară, cinci sute de ţărani din Topliţa Mureşului, îmbrăcaţi toţi în sumane, au venit să se închine cu evlavie şi să petreacă până la locul odihnei de veci, pe cel mai ales fiu al satului lor.

Preoţii se îmbracă în odăjdii şi merg să se aşeze, potrivit orânduielilor, după eparhii. Călugăriţele şi călugării îşi desfac mantiile, aprind tămâia din căţui şi îşi pregătesc ripidele. Cele patru care cu coroane sunt mânate înainte, ca să poată merge în fruntea întregului alaiu. Către ceasurile 3, clopotele bisericilor Capitalei prind să sune a jale, iar in sală, lângă cel adormit încep să sosească rudeniile apropiate ale familiei sale, înaltul guvern, marii dregători ai Statului, căpeteniile oştirii şi trimişii Statelor streine. Chiriarhii ţării şi cei veniţi de peste hotare, au sosit la gară îmbrăcaţi în odăjdii. La ceasurile 3, soseşte şi d. Ernest Urdăreanu reprezentantul Majestăţii Sale Regelui Carol II. Apoi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de soborul preoţilor şi al diaconilor, începe săvârşirea slujbei, răspunsurile fiind date de corul Patriarhiei subt conducerea d. Oancea. In vremea asta, prin undele nevăzute de la radio, cântările de prohodire răsunau pe tot întinsul ţării şi chiar dincolo de hotare, până unde puteau străbate.

Sfârşindu-se slujba, în timp ce fanfarele umpleau văzduhul cu sunete de jale, o ceată de zece preoţi au ridicat pe umeri sicriul înfăşurat în tricolor şi ajutaţi de ostaşi, l-au scos afară, aşezându-l pe carul îmbrăcat în negru şi acoperit cu flori şi verdeaţă. Şase cai negri aveau să poarte pe drumul din urmă, dealungul oraşului, pe cel care purtase cu atâta vrednicie cea mai înaltă dregătorie bisericească şi cele mai grele sarcini duhovniceşti ale ţării sale. Din turlele bisericilor glasul clopotelor răsună fără încetare. Iar de pe dealul Patriarhiei, răzbate, ca o tânguire adâncă, dangătul clopotului celui mare. In

vaetul său amarnic, par'că cheamă toată suflarea acestui Neam la prohodirea stăpânului ce astăzi nu mai este.

Când totul fu gata, în tropotul domol al cailor, carul porneşte încet, ducând cu el racla spre care sunt aţintite acum privirile tuturor. La vederea ei, norodul credincios se descoperă smerit. Împreună cu carul se prinde în mers întreg alaiul, care eşind din piaţa gării, va străbate calea Griviţei, calea Victoriei, podul Dâmboviţei până în piaţa 8 Iunie, iar de aici drumul ce urcă spre dealul Patriarhiei. În frunte păşesc două şiruri de ostaşi şi cele patru care încărcate cu coroane. În urma lor venea crucea patriarhială dusă de protosinghelul Chiril Arvinte, îmbrăcat în odăjdii şi însoţit de doi călugări care purtau în mâini ripide. La câţiva paşi mergeau corurile şcoalelor aşezate astfel: şcoala ortodoxă internat, şcoala ortodoxă externat, seminarul Central, seminarul Nifon Mitropolitul şi seminarul monahal de la mânăstirea Cernica. După coruri urmau semnele puterii păstoreşti: cârja patriarhală dusă de un diacon îmbrăcat în odăjdii şi însoţit de alţi doi ierodiaconi de la mânăstirea Cernica, şi mitra patriarhală aşezată pe un omofor şi ţinută de arhimandritul Melhisedec Dumitriu stareţul mânăstirii Neamţu. Deoparte şi de alta mergeau doi ieromonahi, tot din mânăstirea Neamţu, îmbrăcaţi în mantii şi cu cămilăfci pe cap.

Vin apoi în rânduri cernite, îmbrăcate în mantii de mohair subţire şi învăluite cu cămilăfci de borangic, cetele călugăriţelor. Cele din rândul întâiu poartă pe umărul stâng mahrame cusute cu fir, iar în mâini ţin ripide şi căţui care, în zumzetul clopoţeilor, împrăştie dealungul străzilor fum de smirnă şi tămâie. Numărul lor se ridică la câteva sute şi sunt aşezate după treapta Mitropoliilor de care ţin, adică Basarabia, Moldova şi Ungrovlahia. La câţiva paşi urmează soborul celor trei sute de călugări veniţi de pe la toate mânăstirile ţării. Înveşmântaţi în mantii negre şi cu cămilăfcile ce se lasă peste umeri asemeni unor aripi, ei merg în pas domol, tot după treapta eparhiilor. Cei din frunte poartă în mâini ripide, iar cei mai bătrâni şi stareţii se sprijină în toiaguri. Din căutătura lor sfioasă se vădeşte duhul umilinţei şi osârdia curată, cu care au alergat să dea metania cea de pe urmă înaltului stăpân. Este închinarea care s'au socotit datori s'o facă pentru binefacerile hărăzite de patriarhul Miron asupra sfintelor lăcaşuri, prin stăruinţele sale necontenite, ca să fie înzestrate din nou cu pământuri şi păduri, ajutându-le să iasă din păragină şi să-şi împlinească fireasca lor chemare în această ţară.

După ceata călugărilor vine clerul de mir. În frunte merg doi

diaconi în odăjdii, ţinând în mâna stângă lumânări de ceară albă, iar în dreapta cădelniţe aprinse. La câţiva paşi în urma lor se află preotul Gheorghe Vintilescu directorul cancelariei Sfântului Sinod. Apoi în rânduri de câte patru, cu epitrahil şi sfite de culoare alb-aurie şi având culioanele pe cap, merg cele două mii de preoţi din toate eparhiile ţării. În prima ceată sunt preoţii militari, după care urmează clerul din Mitropolia Basarabiei, întâiu cel din Episcopia Cetăţii-Albe, şi apoi cel din Arhiepiscopia Chişinăului. În ţinuta lor îngrijită, cu sufletele pătrunse de întristare şi cântând tot timpul drumului, preoţii basarabeni îşi merită pe bună dreptate cel mai ales cuvânt de laudă.

În ceata următoare vin preoţii eparhiilor care ţin de Mitropolia Bucovinei, adică din Episcopia Maramureşului, Episcopia Hotinului şi Arhiepiscopia Cernăuţilor. Clerul din Mitropolia Ardealului era aşezat tot după treapta Episcopilor, şi anume: Episcopia Aradului, Episcopia Oradiei, Episcopia Clujului, Episcopia Caransebeşului şi Arhiepiscopia Sibiului. Mulţi din preoţii ardeleni care veniseră la înmormântare, erau cunoscuţi buni de-ai prea fericitului patriarh, fie din vremea când fusese la Sibiu, fie din timpul păstoriei sale la Caransebeş. Şi de bună seamă că toţi îşi vor mai fi amintit de neodihna şi de zbuciumul sufletesc cu care cel adormit se luptase sub robia duşmană pentru descătuşarea naţiei sale. Dar Dumnezeu i-a răsplătit toată această trudă, învrednicindu-l a fi povăţuitorul sufletesc al Neamului reîntregit.

În urma clerului ardelean mergeau preoţii din Episcopiile Moldovei, orânduite astfel: Episcopia Dunării-de-Jos, Episcopia Huşilor, Episcopia Romanului şi Arhiepiscopia Iaşilor. După aceia se înşirau cei din eparhiile Mitropoliei Ungrovlahiei, adică din Episcopia Constanţei, Episcopia Argeşului, Episcopia Buzăului şi Episcopia Râmnicului-Noul Severin. La sfârşit de tot, cu făclii în mână, venea clerul din Arhiepiscopia Bucureştilor aşezat pe protopopiatele judeţelor Muscel, Teleorman, Vlaşca, Dâmboviţa, Prahova şi Ilfov. Şirul lor este încheiat de preoţimea Capitalei. Iar ca semn al dragostei curate, preoţimea celor douăzeci de protopopiate ale eparhiei a adus prea bunului arhipăstor cununi de flori pentru îngropare.

Şi ceata slujitorilor altarelor se scurge încet dealungul străzilor, sub privirile înlăcrămate ale credincioşilor. În tot acest alaiu smerita lor înfăţişare era cea mai mişcătoare. Se vedeau preoţi bătrâni, cu pletele şi barba albe ca omătul de pe munţi, iar alţii gârboviţi de ani şi necazuri, din toate ţinuturile ţării. Au venit din creerul munţilor, din întinsul câmpiilor şi de pe ţărmul mării, ca să

petreacă la locul odihnei pe cela ce a avut în grijă sufletele acestui Neam. Toţi au părăsit pentru o zi sărmanele bisericuţe şi pe fiii lor duhovniceşti din satele îndepărtate, ca să petreacă în mărit sobor şi cum nu s'a mai văzut la noi, pe întâiul patriarh al Bisericii strămoşeşti şi pe izbăvitorul din grea primejdie al Neamului nostru.

In spatele clerului Capitalei merg cei patru diaconi şi preoţi de la biserica sfintei Patriarhii, care au fost la slujba săvârşită în gară. Apoi, doi câte doi, îmbrăcaţi cu toate odăjdiile arhiereşti de mare preţ, vin vlădicii ţării aşezaţi fiind după vechimea în hirotonie şi treapta scaunului, adică: Prea Sfinţiţii Arhierei Valerie Botoşăneanul, Efrem Tighineanul, Irineu Craioveanul, Galaction Silistreanul şi Veniamin Ploeşteanul; Prea Sfinţiţii Episcopi: Partenie al Armatei, Gherontie al Constanţei, Dionisie al Cetăţii-Albe, Tit al Hotinului, Nicolae al Oradiei, Nicolae al Clujului, Vasile al Caransebeşului, Grigorie al Argeşului, Nifon al Huşilor şi Lucian al Romanului. Dintre streini se află numai Mitropolitul Visarion Giovanni fost primat al Albaniei.

In urma tuturor, îmbrăcat în mantie, păşeşte liniştit Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de doi diaconi.

După Inalţii Ierarhi merg, în rânduri de câte trei, ofiţerii care poartă pe perine decoraţiile cu care a fost cinstit, în decursul vieţii sale, prea fericitul patriarh Miron.

Apoi vine carul tras de şase cai şi pe care se află aşezat sicriul învăluit în tricolor. Oştirea, în semn de cinste se descoperă şi prezintă armele, iar fanfarele încep să cânte rugăciunea. Mulţimea se pleacă îndurerată, sub povara lacrămilor. De partea dreaptă a carului ţin panglicile d. profesor Nicolae Iorga consilier regal şi d. Andrei Rădulescu preşedintele Inaltei Curţi de Casaţie, iar de-a stânga d. ministru Victor Iamandi şi d. general Motaş. In urma carului merg rudele apropiate: Prea Sfinţitul Arhiereu Emilian Antal Târgovişteanul, preotul Grigorie Antal, d. George Russu şi alţii. Vine apoi d. Ernest Urdăreanu reprezentantul M. S. Regelui, după care urmează pe rând: d. prim-ministru Armand Călinescu, ambasadorii ţărilor streine, d-nii Al. Vaida-Voevod, dr. C. Angelescu şi G. G. Mironescu consilieri regali, membrii înaltului guvern şi comandantul Străjii Ţării. Preşedinţii Curţii de Casaţie şi procurorul general sunt îmbrăcaţi în robe purpurii. Se înşiră apoi pe rând membrii Academiei Române şi trimişii ţărilor streine. In haine albastre, d. rezident regal al ţinutului Bucegi şi membrii Frontului Renaşterii Naţionale, aduc prinosul lor de recunoştinţă înţeleptului intemeietor. După ei păşesc cavalerii ordinului Mihai Viteazul

cu pelerine albe şi căciuli voiniceşti pe capete. In urma lor merg foştii miniştrii, ierarhi veniţi din partea Bisericilor ortodoxe surori: episcopul Simeon de Subotiţa trimisul Patriarhiei sârbe, mitropoliţii Mihail al Rusciucului şi Chiril al Plovdivului, din partea Bisericii bulgare; decanii împreună cu profesorii facultăţilor de teologie, fruntaşii bisericilor minoritare, înalţii dregători ai Statului şi căpeteniile oştirii. Alaiul este încheiat de o ceată de comandanţi şi comandante străjere, după care vine trăsura de gală a M. S. Regelui, iar la urmă de tot armata.

Dealungul străzilor, cântarea „Sfinte Dumnezeule", izvorîtă din glasurile celor peste două sute de seminarişti, străbate ca un fior mulţimea. Din loc în loc, răsunetul cântărilor se pierde lin în dangătul clopotelor de la bisericile pe lângă care trecem. Atunci izbucneşte ca un val răsunetul de glas puternic al preoţilor basarabeni, sfârşind cu prohodirea: „Odihneşte Doamne cu drepţii pre adormitul robul tău".

Când tristul alaiu a ajuns în faţa Palatului Regal, garda a prezentat armele, iar muzica a început să cânte rugăciunea. Maiestatea Sa Regele Carol II împreună cu Marele Voevod Mihai au eşit în balconul aripii din dreapta palatului, ca să privească îndelung la nesfârşitul şir de slujitori bisericeşti, de sfetnici şi dregători ai ţării, care însoţesc la locul odihnei veşnice pe cel ce a fost pildă de păstor şi de bun chivernisitor al bisericii. Cu capetele descoperite tot timpul, Augustul Suveran şi Măritul său fiu s'au înclinat înduraţi în faţa sicriului care ascundea trupul fără de viaţă al celui mai credincios sfetnic. Peste drum de Palat, legiunile străjerilor aduceau, cu mâinile întinse, prinosul lor de închinăciune prea blândului părinte, care de atâtea ori le-a binecuvântat năzuinţele, le-a dat sfaturi şi i-a îndrumat cu dragoste pe calea cea dreaptă a credinţei şi a muncii pentru Ţară şi Rege.

Cu toate împotrivirile vântului care suflă aprig, alaiul de îngropare se strecoară încet printre şirurile de ostaşi aflaţi pe laturile străzilor. De la ferestrele caselor, mii de priviri îndurerate sunt aţintite spre racla învăluită de verdeaţă şi cununi. La răspântii, fanfare şi gornişti vestesc mulţimii trecerea carului cu cel adormit. Oştirea se descoperă smerită şi cu mâinile pe arme, fii bravi ai ţării dau cinstea cuvenită prea fericitului părinte. Tinerii premilitari aşteptau în piaţa Senatului, subt biciuirile vântului, ca să întâmpine şi ei cu bună cucernicie pe povăţuitorul Neamului românesc, căruia i-a fost slujitor vrednic până la moarte.

Când trecem prin faţa palatului de justiţie, ceasurile arată cinci

şi jumătate. Pe laturile cheiului acoperit al Dâmboviţei, mii de credincioşi adastă încă de la amiază ca să vadă alaiul de înmormântare, pe care îl întâmpină cu lacrămi şi suspine. Deosebit de mişcătoare a fost clipa când sicriul cu rămăşiţele pământeşti au trecut prin faţa spitalului brâncovenesc. La auzul trâmbiţelor, bolnavii s'au ridicat din paturi şi înfrângându-şi durerile trupeşti au năvălit la ferestre ca să vadă pentru cea din urmă oară pe cel care a fost ocrotitorul acestui sfânt aşezământ de binefacere. În piaţa 8 Iunie nu se mai zărea decât o mare de capete. De aici, apoi, alaiul s'a îndreptat spre culmea dealului, unde strejueşte în faţă clopotniţa rămasă singuratică din rândul de chilii ce s'au dărâmat cu câţiva ani în urmă. Şirul nesfârşit de preoţi şi călugări urcă încet şi şerpuind pe lângă biserică, coboară spre cealaltă vale a dealului. În vremea asta, lămpile cernite încep să se aprindă. Privite de jos, luminile lor sunt asemeni unor candele coborîte din văzduh peste alaiul care urcă tot mai tăcut, în sus spre deal. Şi pe cât se apropie mai mult de culme, pe atât jalea ajunge mai cumplită. Cu glas puternic răsună clopotul cel mare, iar vaerul său amarnic înfiorează auzul şi străpunge de durere sufletul mulţimii adunate în preajma străzilor din vale. Suntem de acum sus pe deal, lângă biserica unde prea fericitul patriarh a priveghiat şi s'a rugat vreme de aproape 20 de ani, pentru izbăvirea de nevoi şi mântuirea sufletelor drept-credincioşilor săi fii. Ocolind încet spre dreapta, carul mortuar ajunge în faţa bisericii. În tinda îmbrăcată cu zăbranic negru aşteaptă spre întâmpinare, cu lumânări aprinse, ceata înalţilor ierarhi. Zece preoţi ajutaţi de ostaşi, ridică sicriul pe umeri şi întru cântările corului îl duc în naosul bisericii, aşezându-l pe locul pregătit anume. Se începe apoi o scurtă slujbă pentru odihna sufletului celui adormit, săvârşită fiind de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim şi de soborul vlădicilor şi al preoţilor.

După terminarea slujbei Prea Sfinţiţii Ierarhi, membrii guvernului şi toţi ceilalţi dregători ai ţării, făcându-şi semnul sfânt al crucii, părăsesc biserica, lăsând înlăuntru doar pe cei ce aveau sarcina să desfacă peceţiile de pe plehupă şi să descopere sicriul. Fiind de faţă vlădica Emilian Târgovişteanul, preotul Niculae M. Popescu şi d. M. Măgureanu subsecretari de Stat, precum şi câţiva slujitori din ocârmuirea bisericească, s'a ridicat plehupa, iar de subt geamul cu care era căpăcit sicriul, s'a ivit înaintea ochilor podidiţi de lacrimi, trupul fără de viaţă al părintelui nostru sufletesc, îmbrăcat în odăjdii strălucitoare. Cu mitra pe cap şi cu mâinile prinse în mătănii de chihlimbar, ţine pe piept o evanghelie şi o cruce ferecate în argint. Dealungul dreptei sale se află aşezată o cârjă

făurită toată din os şi având capătul frumos lucrat în forma a doi şerpi. Cu pleoapele lăsate peste ochii săi senini, cu barba şi pletele albe ca zăpada de pe culmi şi cu faţa suptă de suferinţă şi de griji, asemeni unui schivnic, prea fericitul patriarh pare împăcat că s'a văzut iarăşi cu trupul în biserica pe care a dres-o şi unde a dorit să fie îngropat.

Lăcaşul se pierde tot mai mult în umbrele întunericului, fiind învăluit de tăcerea nopţii. Înlăuntru n'au mai rămas decât ostaşii pentru pază şi preoţii care vor face pe rând de veghe, strejuind sicriul şi cetind rugăciuni necontenit, până în ziua punerii în mormânt. Afară, o burniţă deasă şi rece face ca durerea să fie şi mai apăsătoare. Ţi se sfâşie inima privind peste întreaga culme a dealului şi ştiind că toată a fost prefăcută şi înnoită prin nevoinţele şi purtarea de grijă a ctitorului, care astăzi doarme liniştit şi fără de suflare, somnul veşnic al morţii, în mijlocul bisericii şi cu faţa spre altarul unde a liturghisit vreme de aproape 20 de ani. Ce era înainte de venirea sa aici şi ce lasă acum! Cu adevărat putem spune, că a fost pildă de hărnicie. Căci, după ce a sporit faima Bisericii româneşti ridicând-o la treapta de Patriarhie, a clădit aici palat mare şi încăpător, ca să fie de cinste şi de locuinţă pentru urmaşii săi în scaunul patriarhicesc al ţării. In urmă a înfrumuseţat biserica, zugrăvind-o din nou şi împodobind-o cu multe şi preţioase lucruri. A preînoit apoi încăperile care adăpostesc ocârmuirea eparhiei, iar jos în vale a făcut şcoală pentru deprinderea bisericeştilor cântări, şi odăi pentru odihna preoţilor cari vin după treburi în capitala ţării. Cu câtă pricepere a ştiut să rânduiască totul şi cât de mult s'a îngrijit ca nimic din ce este spre folosul obştesc să nu rămână nechivernisit. Acum însă, prin nemilostivirea morţii, a părăsit totul şi iertat de griji, va fi coborît spre veşnică odihnă în cripta săpată pe dreapta, cum intri în biserică. Şi alături de evlavioşii voevozi ai ţării, ctitorii acestui sfânt lăcaş, şi în rând cu fericiţii mitropoliţi ai Ungrovlahiei care odihnesc aici, va aştepta până la vremea înfricoşatei judecăţi şi întâiul patriarh al Bisericii noastre, hărăzit de Dumnezeu să păstorească în zile bune peste Neamul reîntregit. O, ce nepătrunsă rânduire a iconomiei dumnezeeşti. Precum mai înainte cu două veacuri jumătate, mitropolitul Teodosie, de neam din Veştemul Sibiului, se făcuse începătorul vlădicilor în scaunul mutat de Leon Vodă, de la Târgovişte aici în mânăstirea lui Constantin Basarab, tot asemenea şi urmaşul său de astăzi, cu obârşia din Topliţa Mureşului, se învrednicise prin osârdie şi isteţime a fi nu numai păstor al ţării, ci şi începătorul şirului de patriarhi români.

A doua zi Luni 13 Martie, cu toată lapoviţa rece, încă din zorii dimineţii mulţimea credincioşilor urcă şi coboară fără istov dealul Patriarhiei. Ostaşii păstrează cu greu rânduiala în faţa şirurilor nesfârşite de bătrâni şi tineri, femei şi copii, veniţi din toate unghiurile ţării ca să vadă cu o clipă mai de grabă pre cel ce ne-a fost rugător statornic către bunul Dumnezeu. Valurile de oameni se perindă cu evlavie pe lângă racla strejuită de preoţi şi învăluită de flori. Înlăuntrul bisericii nu se aud decât paşii mulţimii şi şoaptele rugăciunilor rostite de preotul de rând. Pe partea dreaptă, subt pardoseală, câţiva meşteri lucrează de zor la pregătirea criptei, care mâine la amiază va cuprinde în sânul său, pre cel ce s'a mutat de pe pământ la cer.

Tot în această zi de Luni, în faţa palatului patriarhal încep să sosească vlădicii ţării şi trimişii Bisericilor ortodoxe de peste hotare. Cu toţii se îndreaptă către sala cea mare unde se adună Sfântul Sinod şi care prin voia M. S. Regelui, urmează să se deschidă astăzi, la ceasurile 10, spre a face preamărirea adormitului întru Domnul, Miron Patriarhul României. Sunt de faţă la această tristă şedinţă de pomenire, următorii ierarhi români şi streini: Înalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi: Nicodim al Moldovei şi Nicolae al Ardealului, iar dintre streini: Mihail al Rusciucului, Chiril al Plovdivului şi Visarion Giovanni fost primat al Albaniei; Prea Sfinţiţii Episcopi şi Arhierei: Simeon de Subotiţa trimisul Patriarhiei sârbe, Lucian al Romanului, Nifon al Huşilor, Nicolae al Clujului, Nicolae al Oradiei, Vasile al Caransebeşului, Tit al Hotinului, Dionisie al Cetăţii-Albe, Grigorie al Argeşului, Gherontie al Constanţei, Veniamin Ploeşteanul, Efrem Tighineanul, Irineu Craioveanul, Galaction Silistreanul, Valerie Botoşăneanul şi Emilian Târgovişteanul. Venind şi d. dr. Nicolae Zigre ministrul Cultelor, Prea Sfinţiţii Ierarhi cântă rugăciunea „Împărate Ceresc", după care Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim al Moldovei, Preşedintele Sfântului Sinod, deschide şedinţa, rugând pe d. ministru al Cultelor să citească înaltul decret regal pentru adunarea Sfântului Sinod.

După cetirea decretului regal, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim a rostit această cuvântare întru pomenirea Prea Fericitului Patriarh Miron:

Domnule Ministru,
Prea Sfinţiţi Părinţi,

Iată o şedinţă excepţională a Sfântului Sinod, precum şi împrejurarea care o provoacă este excepţională. Fericitul Patriarh Miron, cel dintâiu Patriarh al României, ne-a părăsit şi a trecut către Domnul,

lăsând văduv scaunul de Arhiepiscop al Bucureştilor, scaunul de Mitropolit al Ungrovlahiei şi scaunul de Patriarh al României.

Personalitatea fostului nostru Patriarh este şi ea excepţională. Numai o privire generală asupra vieţii lui ne arată aceasta. Un fiu de sătean, care străbate toate treptele învăţământului şi care termină cu cea mai înaltă, cu treapta universitară. După aceea, un fiu de sătean, care urcă toate treptele ierarhice, până la aceea de Patriarh al României; un fiu de sătean, care în latura politică ocupă locuri înalte ca: Senator, Prim-ministru, Regent al ţării.

Acestea ne arată cine a fost Patriarhul Miron şi ce însuşiri a avut. Viaţa lui a fost toată: acţiune, frământare, muncă pentru Neam, pentru Ţară şi pentru Biserică.

Se poate împărţi viaţa lui în trei sectoare:

Primul, acela al învăţământului. A străbătut şcolile, de la cea primară, de la cea începătoare, până la cea mijlocie şi apoi până la cea superioară, unde şi-a îmbogăţit mintea cu cunoştinţele trebuitoare pentru ca să-şi servească Neamul şi Ţara.

Intrat apoi în al doilea sector, în slujba Bisericii ardeleneşti, atunci când Ardealul era despărţit de Patria-mamă, a activat la Mitropolia Sibiului timp de 12 ani, ca arhidiacon, ca protosinghel, ca asesor, închinându-şi viaţa acolo mai cu seamă treburilor gospodăreşti ale Bisericii şi activând la ridicarea şi terminarea frumoasei catedrale din Sibiu, făcând şi călătorii, pentru ca să poată vedea bisericile vechi, ca să aleagă modele de împodobit şi astfel a dat la lumină lucrarea aceea măreaţă. Acolo, la Mitropolia Sibiului, unde a depus multă muncă, l-au găsit anii războiului.

După aceea, în frământarea Unirii Ardealului cu Patria-mamă, după războiu, a luat parte la marea adunare de la Alba-Iulia, care a determinat această Unire şi a fost însărcinat, împreună cu alţi bărbaţi distinşi de acolo, să aducă la Bucureşti actul Unirii.

A venit apoi Mitropolit primat — al treilea sector, — slujba lui în Biserica întregului Regat. Mitropolit primat, a găsit aici totul răsturnat şi răvăşit de războiu şi de ocuparea ţării de oştile străine. A trebuit muncă pentru organizarea Bisericii, pentru unificarea celor patru provincii, apoi, venind la Patriarhie, pentru organizarea acestui patriarhat.

Înfăţişat, pe latura politică, ca senator, ca regent şi, acum în urmă, în împrejurări excepţional de grele, când M. S. Regele a dat o nouă Constituţie şi o nouă directivă ţării, pentru pacificarea ei, Patriarhul Miron este chemat în fruntea guvernului, care i-a cerut nu puţină muncă şi nu puţină osteneală.

Iată cum s'a desfăşurat, în linii generale, viaţa Patriarhului

Miron, ne mai pomenind celelalte fapte pe care le-a săvârşit încă. Toate acestea nu pot decât să ne hărăzească nouă sentimente de adâncă recunoştinţă pentru munca lui, dar şi de adâncă mâhnire că ne-a părăsit.

In aceste clipe, uniţi cu mine, să-l rugăm pe Dumnezeu ca să-l odihnească acolo, în lumina lină a fericirii cereşti, şi cu toţii să-i păstrăm pentru totdeauna pomenirea; totdeauna pomenirea lui să fie vie între noi şi nădăjduim că ea va fi pururea vie în inimile tuturor Românilor.

Eu, cu toată inima şi cu tot regretul spun: Veşnică să-i fie pomenirea!

După panegiricul rostit de către Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim al Moldovei, a luat cuvântul d. dr. Nicolae Zigre ministrul Cultelor, care în numele guvernului a preamărit prin această cuvântare viaţa şi faptele celui ce-a fost întâiul patriarh al României şi credinciosul sfetnic al Tronului:

Prea Sfinţit Sinod,

Mă asociez în numele Guvernului şi în numele meu personal la cuvintele adânc simţite de mare tristeţă a Bisericii creştine ortodoxe Române, exprimate de Înalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Nicodim al Moldovei, pentru pierderea aceluia ce a fost Patriarhul Miron.

Pierderea este a Naţiunii întregi, pentrucă Patriarhul Bisericii naţionale a Românilor cuprinşi între hotarele pământului lor, reprezintă Biserica creştină formată dintru început împreună cu Neamul românesc.

Biserica noastră creştină ortodoxă e naţională, pentrucă în ea şi prin ea a apărut credinţa în Dumnezeu a poporului românesc şi s'au creiat poruncile morale-etice, cari stau la baza vieţii lui sufleteşti.

Fericit e duhul nemuritor al Patriarhului Miron trecut la cele eterne, pentrucă a dat viaţă celui dintâiu Patriarhat al Bisericii Naţiunii române întregite.

Fericită este Naţia română că prin alegerea de primul său Patriarh a unui fiu al Ardealului desrobit, a pus pecetea unităţii sufleteşti pe Biserica ei, care e aceeaşi, una şi nedespărţită în sufletul fiecărui Român, de la Nistru până la Tisa, dela Mare până în Maramureş.

Fericit e Neamul nostru pentru structura vârtoasă ce şi-a creiat, care împleteşte în mod armonios straturile sociale în aşa fel, încât harnicul fiu al ţăranului român din Topliţa s'a putut ridica la cea mai înaltă treaptă a Bisericii şi a Ţării.

Viaţa răposatului Miron Cristea, — după ce a reuşit prin vigoarea şi energia sa să învingă greutăţile împrejurărilor de altă dată, pe care le întâmpinau mai ales tinerii români din pătura ţărănească,

a fost o impunătoare serie de mari elanuri, puse în slujba progresului Neamului şi a înălţării Tronului. A luptat în vremurile asupririi naţionale pentru apărarea fiinţei etnice a poporului românesc din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, pentru apărarea legii strămoşeşti şi pentru recunoaşterea drepturilor fireşti ale acestui popor.

Cu toată căldura sufletului său nobil a dat învăţătură, a îndemnat şi a încurajat în vremuri grele de rezistenţă naţională, propagând tot ce este românesc, creştinesc, tot ce este nobil şi curat. A dat sfaturi şi lumină purtătorilor de cuvânt şi conducătorilor luptelor naţionale, iar când s'a împlinit glasul vremii, a fost unul din solii Românilor de dincolo de munţi la Regele Ferdinand I Întregitor de Neam, prezentându-i votul lor unanim de la Alba-Iulia de a se uni cu fraţii lor, sub sceptrul lui de Rege al tuturor Românilor.

Naţia l-a răsplătit şi prin el a cinstit pe Românii desrobiţi, ridicându-l la cea mai înaltă treaptă bisericească.

Patriarhul Miron în nemărginita lui iubire faţă de Biserică şi Ţară, în tot timpul păstoririi lui rămâne activ în a purta grija Bisericii şi a păstoriţilor lui. Mare este rândul înfăptuirilor lui, multe ar fi de înşirat, cari s'au făcut de el, la îndemnul şi prin sacrificiile lui. Biserici, instituţiuni bisericeşti, mânăstiri şi multe alte aşezăminte au fost făcute sau înzestrate de el sau prin cuvântul lui, cari vor aminti totdeauna personalitatea de mare suflet creator şi conducător al păstorului tuturor Românilor creştini ortodocşi. El face ca Biserica să devină vie, activă, ca viaţa credincioşilor să se unească cu a Bisericii, ca sufletul credincioşilor să fie plin şi cuprins de etica creştină. Numai astfel Biserica este biruitoare, ca o stâncă pe care se reazămă viitorul Neamului românesc.

I-a fost hărăzit Preafericitului Patriarh Miron, ca la un moment de răspântie, înţeleptul nostru Rege, pătrunzând în taina sufletului poporului românesc, adânc creştin şi naţional, pentru a-i asigura viitorul prin renaştere sufletească şi prin construirea unei noui temelii pentru ţară, i-a încredinţat cârmuirea ţării. A luptat cu sfinţenia crucii şi cu toate puterile înţelepciunii, ca un devotat al Ţării şi al Tronului pentru înfăptuirea măreţei ţinte.

Suntem adânc recunoscători memoriei lui. Simţim pierderea ce îndurăm prin moartea lui. Jalea e mare, cu toţii jelim. A dispărut dintre noi, rămâne însă cu noi sufletul lui, rămân cu noi înfăptuirile lui, cari deapururea ne vor îndemna de a munci pentru Patrie şi Tron. Rămâne memoria lui ca un tezaur nepreţuit, de la inimă la inimă, din generaţie în generaţie.

Exprim în faţa Sfântului Sinod, marea durere a Guvernului

pentru pierderea fostului său preşedinte, a patriarhului Miron şi pioasele lui omagii de recunoştinţă faţă de memoria marelui dispărut.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

În numele membrilor Sfântului Sinod a grăit cuvânt de pioasă aducere aminte Prea Sfinţitul Episcop Nicolae al Clujului, arătând durerea pe care o încearcă Biserica noastră prin moartea prea fericitului patriarh Miron.

Înalt Prea Sfinţiţi Părinţi,
Domnule Ministru,

Îngăduiţi-mi să asociez profundul regret şi omagiile de recunoştinţă şi admiraţie ale membrilor Sfântului Sinod, la durerea căruia i-au dat expresie Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim şi d. ministru Nicolae Zigre, cu prilejul trecerii la cele veşnice a Prea Fericitului Patriarh Miron.

Abia au trecut câteva luni de zile de când ţara întreagă a prăznuit, întru duhovnicească bucurie, şapte decenii împlinite din viaţa rodnică a Prea Fericitului Patriarh Miron. Şi aşa de puţină vreme a trecut de când, chiar în această sală, Sfântul Sinod întreg l-a omagiat pe acela pe care mâine îl vom coborî, cu cinstea cuvenită, în cripta catedralei Sfintei Patriarhii.

Şi iată, după această scurtă vreme, ne-am adunat în această sală pentru a ne cerni inimile la trecerea la cele veşnice a sfinţitului şi prea veneratului preşedinte al Sfântului Sinod, care, până acum, ori de câte ori ne-am întrunit, ne-a învăluit în privirea lui caldă, în iubirea lui adâncă şi ne-a povăţuit cu înţelepciunea lui, cu care l-a înzestrat Bunul Dumnezeu. Dumnezeu, când dă sarcini mari cuiva, îi dă şi puterile trebuitoare pentru a le înfăptui şi birui.

De aceea, în veci pomenitul Patriarh Miron a fost înzestrat de Bunul Dumnezeu încă din frageda tinereţe, cu toate acele însuşiri care îi puteau deschide perspectivele unor slujbe şi unor onoruri, şi unor sarcini mari de purtat în viaţa Neamului românesc.

Pretutindeni, unde l-au purtat paşii vieţii, a iubit mult. Şi-a iubit părinţii, ţărani, dintru care s'a născut. Şi-a iubit colţul de ţară întru care a văzut lumina zilei. Şi-a iubit regiunea întru care a activat cu credinţă şi cu entuziasm. Şi atunci, când era sub jug străin, şi-a iubit ţara şi întreg pământul românesc, al cărui cetăţean s'a simţit înainte de pecetia politică a României Mari. Şi-a iubit fraţii preoţi, şi-a iubit pe fraţii mireni. A iubit pământul României şi a iubit pe Regele României. A iubit codrul, care ne împodobeşte ţara, şi-a iubit, cum spune Eminescu: „Tot ce mişcă în ţara aceasta".

Pentru această mare iubire a lui în deosebi, s'a cutremurat ţara la vestea cumplită că Prea Fericirea Sa a fost chemat la Tatăl cel din ceruri şi încă găsindu-se cu trupul pe pământ străin. Poate Bunul Dumnezeu a rânduit să se întâmple astfel, ca trupul lui să mai poată fi purtat odată de-alatul ţării şi credincioşii săi tovarăşi de muncă şi supuşi duhovniceşti să-i poată aduce omagiul profund şi închinăciunea întreagă a sufletului lor, măcar văzând cosciugul care adăposteşte rămăşiţele pământeşti ale marelui Patriarh.

Pentru tot ce a înfăptuit Sfintei noastre Biserici, pentru toată cinstea pe care i-a făcut-o, nu numai în cuprinsul ţării, ci şi dincolo de hotarele ei, pentru tot devotamentul cu care şi-a slujit Ţara atâtea decenii de-arândul, pentru toată credinţa, cu adevărat eroică, cu care a stat în slujba Iubitului nostru Suveran în clipele grele ale ţării, Ţara aceasta nu-l va uita niciodată pe acel ce, la sfârşitul vieţii ca şi în întreaga sa viaţă, a dat încă o lecţie celor ce vor să înţeleagă cât de mari foloase aduce Biserica, prin slujitorii ei, Neamului, în toată vremea, dar mai ales în vremile de grele încercări.

Cu sufletul şi cu inima cernită, să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne poarte de grije şi de acum înainte, sculând din sânul Neamului nostru tot mai mulţi bărbaţi, cari să-şi slujească Biserica şi Ţara aşa cum le-a slujit Patriarhul Miron.

La urmă s'a ridicat din nou Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, Preşedinte al Sfântului Sinod, mulţumind prin următoatoarele cuvinte, atât Bisericilor ortodoxe surori, cât şi ierarhilor care cu nespusă dragoste iau parte la marea durere ce s'a abătut peste Biserica românească prin moartea prea fericitului său Patriarh Miron:

Prea Sfinţiţi Părinţi,

Se cuvine acum să aducem un cuvânt de adâncă mulţumire, către delegaţiile şi către Bisericile surori, care au luat şi iau parte la doliul nostru bisericesc şi naţional.

Aduc călduroase mulţumiri Prea Fericitului Patriarh ecumenic pentru condoleanţele exprimate în scris şi prin care arată că ia parte sincer la durerea noastră.

Aduc mulţumiri Prea Fericitului Patriarh Gavril al Bisericii sârbe, care, pe lângă condoleanţele exprimate în scris, a trimis şi o delegaţie în frunte cu Prea Sfinţitul Episcop Simeon de Subotiţa.

Mă simt dator să mulţumesc apoi celorlalte Patriarhii ortodoxe precum şi Sfântului Sinod al Bisericii Greciei, care în cuvinte alese ne-au exprimat adâncul lor regret pentru pierderea Patriarhului Miron.

Aduc mulţumiri călduroase Sfântului Sinod al Bisericii bulgare, care, deasemenea, pe lângă condoleanţele exprimate în scris, a trimis şi o delegaţie, în frunte cu Inalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi Mihail al Rusciukului, Chiril al Plovdivului şi d. profesor Ştefan Ţancof.

Iarăşi, aduc mulţumiri Bisericii polone care ne-a anunţat că trimite o delegaţie în frunte cu Prea Sfinţitul Episcop Timotei de Lublin, precum şi Bisericii albaneze, care, în persoana Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Visarion, ne trimite delegaţia sa, împreună cu expresiunea sentimentelor de sinceră durere.

Nu putem trece cu vederea nici condoleanţele primite din partea Bisericii Angliei şi din partea Bisericii unite, pentru care le exprimăm călduroasele noastre mulţumiri.

Tuturor acestora şi la toate celelalte Biserici surori care ne-au trimis telegrame de condoleanţe, le mulţumim din toată inima, cu atât mai mult, cu cât legături strânse au existat între Patriarhul Miron şi între conducătorii Bisericilor amintite.

De aceea, rog delegaţiile să ducă mulţumirile noastre, ale Sfântului Sinod, şefilor şi Sinoadelor fraţiilor lor, care i-au împuternicit să vină la noi. Iar la ceilalţi vom îngriji să le mulţumim prin scrisori.

Încheiu cu arătarea că tuturor le vom păstra recunoştinţă şi dragoste frăţească.

Sfârşindu-se cuvântările, d. Ministru al Cultelor citeşte înaltul decret regal pentru închiderea adunării Sfântului Sinod.

După şedinţă, Prea Sfinţiţii Ierarhi se sfătuesc în privinţa rânduirii slujbei şi a pregătirilor trebuincioase pentru îngroparea celui adormit. Se hotărăşte astfel, ca la prohodul de înmormântare să ia parte toţi vlădicii ţării, precum şi cei veniţi de peste hotare, iar aceasta să fie socotită ca un prinos de recunoştinţă adus Patriarhului Miron pentru toate străduinţele sale de a strânge cât mai mult legăturile între Bisericile ortodoxe surori, ajutând cu sfatul şi cu fapta, să propăşească necontenit duhul ecumenicităţii şi al dragostei nefăţarnice între fraţii de aceiaşi credinţă. Dealtfel acesta a fost unul din gândurile statornice, care l-au frământat pe cel adormit în toată vremea păstoriei sale.

Către seara aceleiaşi zile de Luni încep să se aşeze în jurul sicriului nenumărate cununi de flori aduse din partea Statelor streine şi a tuturor aşezămintelor şi a instituţiilor publice din ţara noastră. Sosesc apoi şi ambasadorii ţărilor care au trimes coroanele. După ce se închină în faţa rămăşiţelor pământeşti ale celui adormit, merg

pe rând în palatul patriarhal şi prin mijlocirea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim aduc Bisericii româneşti adânca lor părere de rău pentru moartea neaşteptată a patriarhului ţării, care era atât de mult iubit şi de preţuit peste hotare, nu numai pentru inima sa caldă şi vioiciunea minţii, ci şi pentru râvna curată de a fi folositor neamului în toate împrejurările grele ale vieţii obşteşti.

Ziua de Marţi 14 Martie, este sortită îngropării celui ce stă acum cu faţa spre altarul bisericii împodobită prin osârdia sa cu zugrăveală nouă. De acum înainte noul ctitor al acestui sfânt lăcaş, nu va mai sta cu trupul lângă scaunul ridicat de el la treapta patriarhicească, ci va petrece întru somnul cel veşnic subt lespezile bisericii căreia i-a sporit puterea şi i-a dobândit podoaba cinstei de mult preţ.

Legănându-şi durerea, clopotul Patriarhiei răsună neîncetat, vestind mulţimii apropierea ceasului pentru slujba de îngropare. Vremea mohorîtă, cu vânt şi spicuiri de lapoviţă şi zăpadă, face ca întristarea să fie mai copleşitoare. Către ceasurile 10, un soare plăpând, străpungând bolta cerului, îşi face loc printre nori şi suge pulberea zăpezii căzută peste noapte. O companie de soldaţi din regimentul de gardă, cu drapel şi muzică, se aliniază în faţa sfântului lăcaş. Încep să sosească vlădicii, după care, în cete, vin corurile seminariilor şi ale şcoalei ortodoxe de fete, aşezându-se în cele patru laturi ale bisericii. În faţă stă corul şcoalei ortodoxe, în partea dreaptă, spre miază-zi, corul Seminarului Central, iar în cealaltă, spre miază-noapte, al Seminarului Nifon. In fund, spre răsărit, lângă clopotniţă se află corul Seminarului monahal de la Cernica. În dreptul clădirii Adunării Deputaţilor sunt aşezaţi preoţi din capitală şi eparhie, îmbrăcaţi în odăjdii şi cu lumânări în mână. La spatele lor, călugăriţele şi călugării aduşi de la mânăstiri pentru ziua înmormântării. Maşinile sosesc tot mai des, aducând în ele pe membrii familiei prea fericitului patriarh, pe sfetnicii Regelui şi pe miniştrii ţării, pe ambasadorii şi trimişii Statelor streine, pe căpeteniile oştirii, pe marii dregători ai Statului şi fruntaşii aşezămintelor de cultură.

Astfel sosesc pe rând în biserică contele Roger Raczynski ambasadorul Poloniei, d. Colas ambasadorul Greciei, d-nii: Reginald Hoare ministrul Angliei, André Thiéry ministrul Franţei, W. Fabricius ministrul Germaniei, Sava Chirof ministrul Bulgariei şi alţii. Vin apoi consilierii regali, d-nii: profesor Nicolae Iorga, Al. Vaida, dr. C. Angelescu şi general Baliff, precum şi toţi membrii

înaltului guvern, îmbrăcaţi în uniforme albastre. La fel sunt şi membrii Sfatului Frontului Renaşterii Naţionale. D-nii: C. Rădulescu-Motru preşedintele Academiei Române, Andrei Rădulescu prim-preşedinte al Curţii de Casaţie, C. Viforeanu procurorul general al Curţii, şi alţi înalţi magistraţi, general V. Dombrovski primarul capitalei stau în partea stângă, după care urmează nunţiul papal şi prelaţii Bisericii unite veniţi la înmormântare: episcopii Ioan Bălan al Lugojului, Valeriu Traian Frenţiu al Oradiei şi Iuliu Hossu al Clujului, ofiţerii generali, cavalerii Mihai Viteazul. În spate se află decanii şi profesorii facultăţilor de teologie din ţară şi de peste hotare, între care amintim pe preotul Petre Vintilescu decanul Facultăţii de teologie din Bucureşti, preotul Haralambie Rovenţa, Vasile G. Ispir şi Şerban Ionescu profesori la Facultatea de teologie din Bucureşti, Arhim. Scriban şi Ioan G. Savin profesori la Facultatea de teologie din Chişinău şi preotul V. Prelipceanu profesor la Facultatea de teologie din Cernăuţi, iar dintre streini: preotul dr. Ştefan Ţankof profesor la Facultatea de teologie din Sofia şi d-nii: Sergiu Kisiel-Kisielevschi şi dr. Iustin Moisescu profesori la Facultatea de teologie din Varşovia.

Clopotul Patriarhiei bate neîncetat şi de prin toate clopotniţele capitalei îi răspund sunete tot atât de triste şi pline de jale. Din uşile palatului patriarhal se iveşte ceata vlădicilor. Îmbrăcaţi în odăjdii strălucitoare, şi rânduiţi după treapta eparhiilor, coboară încet pe scări şi se îndreaptă spre biserică în vederea slujbei de înmormântare.

În urma tuturor se află vlădicii streini, după care vin, îmbrăcaţi în mantii, Înalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi Nicodim al Moldovei şi Nicolae al Ardealului. După ce îşi fac loc prin mulţimea adunată în biserică, se aşează după rânduială în faţa sfântului altar, aşteptând sosirea M. S. Regelui, pentru ca apoi să poată începe slujba.

În pridvor, la intrarea în biserică, aşteaptă d-nii: Ernest Urdăreanu ministrul Casei Regale, Flondor mareşalul Palatului şi baron Stârcea înalt demnitar al Curţii. Este ora 11. Deodată un şuerat prelung vesteşte celor de faţă că M. S. Regele însoţit de Marele Voevod Mihai sosesc să ia parte la slujba de înmormântare. Atunci ies întru întâmpinare la uşa bisericii Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim al Moldovei şi d. prim-ministru Armand Călinescu. In timp ce fanfara militară cântă Imnul Regal, Suveranul ţării însoţit de Moştenitorul Tronului, coboară din maşină şi urmaţi de demnitarii Curţii intră în biserică şi oprindu-se în partea dreaptă a sicriului îşi pleacă cu evlavie capetele în faţa trupului lipsit

de viaţă al înţeleptului sfetnic al Tronului şi vrednicul păstor al Bisericii strămoşeşti.

Îndată după asta, soborul slujitorilor alcătuit din toţi vlădicii ţării şi ai celorlalte neamuri ortodoxe care au ţinut să ia parte la îngropare, încep săvârşirea prohodului înmormântării, ajutaţi fiind de preoţii şi diaconii Sfintei Patriarhii. La căpătâiul Înaltului ierarh veghiază tot timpul M. S. Regele şi Marele Voevod Mihai. Deoparte şi de alta a sicriului se află: în dreapta membrii guvernului, iar în stânga membrii corpului diplomatic. Lângă aceştia din urmă stau şi rudeniile apropiate ale familiei prea fericitului patriarh.

În liniştea cea mai adâncă, soborul slujitorilor se roagă cu osârdie prea milostivului Dumnezeu, ca să numere cu drepţii şi să dăruiască odihnă sufletului adormitului robului său Miron Patriarhul României. Corul răspunde „Doamne milueşte". La urmă molifta de deslegare se împleteşte cu răsunetul rugăciunii cântată de fanfara militară. Cu ecfonisele rostite de fiecare vlădică strein, în limba Bisericii lui, slujba de înmormântare se apropie de sfârşit. Mai înainte însă de a se face după datină ocolirea în jurul bisericii, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului a rostit această cuvântare, pentru pomenirea şi lauda virtuţilor celui adormit:

Sire,
Întristată asistenţă,

Sufletul nostru şi al întregii ţări este copleşit de mâhnire şi aplecat la pământ ca o grădină înfloritoare peste care s'a abătut o grea şi necruţătoare vijelie. Căci ca o aspră şi nemiloasă furtună am simţit noi fâlfâitul de aripi al îngerului morţii, care a răsturnat cel mai falnic stejar al Românismului şi ne-a zguduit profund semnul tainic şi nepătruns al cerului care a smuls din mijlocul nostru pe cel care ne era un stâlp de lumină, ce ne îndruma şi ne da curaj în grelele şi complicatele împrejurări ale actualei noastre vieţi obşteşti.

Înalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul Miron nu mai este printre noi. Este atât de apăsător gândul acesta şi greu ne putem împăca cu el. Se pot obişnui copiii cu pierderea tatălui lor, a celui care a ocupat locul central în sufletul lor şi care le îndruma în fiecare clipă viaţa? Căci Înalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul Miron a fost părintele duhovnicesc al ţării şi tot mai mult ne învăţasem să-l vedem sfătuindu-ne şi cârmuindu-ne din toate locurile supreme de conducere, în înţelesul şi în urmarea cuvântului adânc al Apocalipsului: „Fii credincios până la moarte şi îţi voiu da ţie cununa vieţii".

În dureroasa noastră meditaţie, în simţirea marelui gol lăsat în

urma sa, ne crește în gând pentru a ne face și mai nemângâiați, în toată măreția ei, viguroasa și excepționala personalitate a celui pe care Biserica și Țara l'au pierdut și se grăbesc să ni se înșiruie prin minte faptele bogate și nemuritoare pentru Neam și pentru Lege ale marelui Ierarh și Român.

Răsărit ca o mlădiță sănătoasă din tulpina trainică a unei fruntașe familii țărănești din comuna Toplița de pe cursul de sus al Mureșului, cel care avea să fie mai târziu mândria și sprijinul întregului Neam românesc aducea cu sine, din acest rezervoriu de elită al națiunii noastre, vioiciune de spirit, înțelepciune limpede și realistă și râvnă de muncă neobosită, din toate puterile, pentru misiunile ce avea să i le hărăzească Dumnezeu; aducea voința tenace de a fi ,,credincios până la moarte" la locurile la care avea să fie chemat să slujească. Și într'adevăr credința aceasta, râvna de a-și împlini deplin datoria, conștiinciozitatea scrupuloasă și fanatică a păstrat-o impresionant, ca o pildă clasică până la ultima sa respirație, chiar și când vedea că puterile i se sleiesc și rămânând pe poziție își grăbește sfârșitul.

A fost credincios către Dumnezeu, către altarul lui cel sfânt pe care l-a ales la porunca unei chemări mai înalte, ca stăpân principal al vieții și al muncii sale, dându-și seama că altarul credinței ortodoxe este astăzi și va fi mâine și deapururi isvorul întregii puteri a Neamului. Iar râvna, priceperea și devotamentul cu care a slujit lui Dumnezeu, încă din tinerețe, l-au impus curând atențiunii generale și aprecierilor unanime, care l-au ridicat la locurile de conducere ale Bisericii.

Într'adevăr, în urma activității strălucite, ca secretar și consilier la Sibiu, în centrul Mitropoliei Ardelene, unde s'a distins și ca dibaciu mânuitor de condei, dar și ca un priceput chivernisitor și organizator, în 1909 clerul și fruntașii mireni ai Banatului l-au ales ca Episcop al Eparhiei Caransebeșului, pe care a condus-o cu destoinicie vreme de zece ani. În această calitate, după grelele încercări ale războiului mondial, Dumnezeu l-a învrednicit să dea, la 1 Decemvrie 1918, marii adunări de la Alba-Iulia, binecuvântarea Bisericii strămoșești pentru Actul Unirii pe care avea să-l hotărască, și să înalțe către Cer rugăciunea de laudă și de mulțumită a Neamului, care se vedea ajuns în ceasul mult așteptat al libertății.

Dar Dumnezeu nu împarte cu zgârcenie darul și bucuriile sale celor vrednici. Episcopului Dr. Miron Cristea i-a fost dată o fericire unică în istoria unui neam. I-a fost dat să celebreze cununia de veci între Transilvania și Regele tuturor Românilor, după cea mai arzătoare dorință a amândurora. Iar după întregirea Neamului tot lui

i-a revenit rolul să pecetluiască și să consolideze unificarea națională prin instalarea sa în scaunul de Mitropolit Primat al României întregite, ca un părinte al tuturor fraților regăsiți.

Înțelegându-și deplin această misiune, Mitropolitul Primat Miron Cristea, nu s'a mulțumit numai să simbolizeze unitatea națională dobândită cu atâtea jertfe, ci a purces la adâncirea și definitivarea ei prin întocmirea rânduielilor și așezămintelor fundamentale ale Bisericii românești unificate.

Dar misiunea și simbolismul acestui mare fiu al Neamului nu avea să se încheie prin acestea. Se vede că Dumnezeu a stabilit între drumul vieții și activității acestui iubit ales al său și între drumul Neamului nostru, în etapa decisivă a lui, o legătură tainică, o împletire adâncă, până la capăt. Mitropolitul Primat Miron Cristea trebuia să se înalțe la demnitatea cea mai înaltă bisericească, la aceea de Patriarh, pentru a ridica Neamul și Țara noastră, vrednică, drept credincioasă, la un prestigiu care să strălucească departe dincolo de granițele ei.

Înalt Prea Sfințitul Patriarh Miron Cristea a fost în toată această ascensiune a unui Neam, omul care a corespuns întru totul, prin însușirile sale, înaltelor trepte la care s'a ridicat. Neamul nostru, în suișul său, n'ar fi avut cine să înfățișeze, cu o mai desăvârșită demnitate, inteligență și prestanță, culmile la care s'a ridicat, reprezentându-ne Biserica și Țara cu strălucire și lăsând impresiuni neșterse în soliile sale prin străinătate.

Dar iubirea caldă de Neam a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Miron și însușirile de conducător înțelept și clar văzător, ca și trebuința de a avea în frunte oameni destoinici și de autoritate, au fost tot atâtea motive care porunceau marelui Ierarh să dea națiunii, și într'un mod mai direct, neprețuita sa contribuție de lumină și de muncă.

Luptător neînfricat pentru unitatea națională înainte de 1918, el a răspuns și în timpurile recente cu abnegație și entuziasm la chemarea Țării și a Regelui ei, în momentele grele în care se cerea și autoritatea și sufletul lui mare pentru trecerea cu bine peste împrejurările primejdioase și pentru refacerea întru tărie și unitate a Statului și a Neamului.

Astfel a fost, credincios și Neamului și Regelui său, până la ultima clipă a vieții, murind la post ca un ostaș.

Acum, când drumul ostenitor și bogat în fapte l-a isprăvit, putem spune după judecățile noastre omenești, căci criteriile de judecată ale lui Dumnezeu nimenea nu le cunoaște desăvârșit și în concret, că Patriarhul Miron se va înfățișa liniștit înaintea Dreptului

Judecător ca unul ce şi-a făcut datoria deplin în marile slujbe la care a fost chemat, exclamând împreună cu Apostolul Pavel: „Lupta cea bună am luptat, cursul am plinit, credinţa am păzit. De acum îmi stă înainte cununa dreptăţii pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceia, El, Dreptul Judecător".

Dacă celui ce a primit mulţi talanţi, multe i se vor cere, şi dacă le-a împlinit şi cununa va fi mai bogată, credem puternic că Patriarhului nostru Miron i s'a gătit comoară în ceruri.

Ştiind însă că şi cea mai strădalnică, mai izbânditoare şi mai impunătoare activitate omenească, în ochii Tăi, Doamne, rămâne totuşi cu totul neînsemnată, înălţăm lângă rămăşiţele pământeşti ale celui ce a fost Patriarhul Miron al României, rugile noastre fierbinţi, către Tine Dumnezeule al milostivirii şi cu osârdie-ţi cerem: împlineşte cu harul Tău ceresc ceeace, pe lângă toată marea credinţă, din neîndestularea omenească a puterilor, mult regretatul nostru Patriarh, în lume vieţuind, ar fi trecut cu vederea, — şi-l fă să locuiască în lumina feţii Tale. Amin!

După cuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, a urmat această cuvântare, rostită de d. prim-ministru Armand Călinescu, în numele guvernului a cărui căpetenie a fost prea fericitul patriarh Miron până la sfârşitul zilelor vieţii sale:

Sire,
Întristată adunare,

În clipa despărţirii pentru veşnicie de cel ce a fost Marele nostru Patriarh Miron Cristea, sufletele noastre cernite nu-şi pot găsi mângâierea decât în meditarea măreţului sens al vieţii sale.

În adevăr, fericită a fost această viaţă nu numai fiindcă era împletită dintr'o mare bogăţie de fire, care au înnodat nenumărate şi felurite evenimente, aşezate la răscruce de istorie; nu numai fiindcă soarta sa a cunoscut mereu gloria şi triumful şi n'a cunoscut niciodată înfrângerea, dar fiindcă viaţa sa a urmat pas cu pas însăşi semnificaţia destinului naţiei sale.

În toate înfăţişările ei, în toate notele ei caracteristice, viaţa sa s'a confundat cu toate puterile tainice, cu toate năzuinţele, cu toate stigmatele poporului nostru. A biruit şi a fost mare prin toate caracterele naţiei; a triumfat odată cu dânsa prezidând la toate momentele înălţătoare ale acestei ere de apoteoză.

A rezumat în el toate virtuţile autentice ale Neamului şi a putut să se ridice tocmai prin eficacitatea lor.

Mai întâiu prin origina sa țărănească. Certificat unic al purității sale native, al sănătății sale sufletești, dar și certificat al dârzeniei, al perseverenței în acelaș gând, în aceiaș îndărătnică nevoie de independență, în aceiaș nealterată dragoste de pământ.

Șuvița neamului său purcede din țăranii grăniceri ai Bistriței. Părinții săi se așezaseră în Toplița-Română. Tatăl său venise din ținutul Reghinului, iar mama sa din părțile mărginașe ale Năsăudului. În ziua de Sf. Ilie din anul mântuirii 1868, primul Patriarh al României întregite a fost botezat de ciobanul mărginean Ion Herța din Săliște, luând numele acelei sărbători.

În școli a purtat cu strălucire virtuțile obârșiei sale, cu acea putere miraculoasă de adaptare la secretele cărții, cu acea sete de cultură pe care o dovedesc totdeauna fiii de țărani români. Astfel, în anul școlar 1887, elevul Ilie Cristea din clasa VIII-a a liceului din Năsăud este ales președinte al societății de cultură „Virtus romana rediviva“, pe care o prezidase cu trei ani mai înainte Gheorghe Coșbuc. Au urmat apoi o serie întreagă de triumfuri școlare: absolvirea cu succes a Seminarului din Sibiu, luarea doctoratului în filologie la Budapesta, cu o teză despre Mihail Eminescu, ceeace dovedește curiozitatea culturală așa de multilaterală a viitorului Patriarh. A exercitat o asiduă și strălucită carieră de publicist și redactor la Telegraful Român, *la* Tribuna, *la* Gazeta Transilvaniei. *S'a consacrat după aceia vocației sale bisericești, fiind asesor al Mitropoliei Sibiului, iar după ce s'a călugărit, episcop de Caransebeș.*

În toate aceste urcușuri în valorile supreme ale culturii se păstra ca un sens ultim, memoria unei bisericuțe de lemn ce străjuia pe un deal al Topliței, simbol aducător aminte al îndatoririlor aceluia care, plecat de la glie, trebuia să ajute la desăvârșirea Neamului său.

În primii ani ai carierei sale, Miron Cristea a fost și învățător la Orăștie. Așa era legea Neamului nostru din Ardeal. Preot sau învățător tot păstor era. Doar prin aceste nenumărate generații de preoți-învățători, ale căror oseminte zac în cimitirele Ardealului, a putut păstra continuitatea și forța neîntinată a rasei, nația noastră ardeleană.

Alături de puterea de conservare țărănească, Neamul nostru s'a putut păstra până astăzi prin credința și pietatea religioasă. Țărănimea dădea rezistența biologică, credința pe cea sufletească. Năvălirile tuturor semințiilor au trecut ca apele de primăvară, persecuțiile și împilările dominațiilor străine n'au putut altera esența Neamului cuprinsă în aceste două mari virtuți.

Miron Cristea a trebuit, în aceiaș predestinație de a-și confunda destinul său propriu cu destinul Neamului său, să devie și el vlădică,

să păstorească, să fie consolatorul şi dătătorul de curaj şi de speranţe al Neamului său în vremuri de grea restrişte.

Înaltul Patriarh vroia însă o biserică activă, un cler inspirat de misionarism militant, de vocaţie socială. El spune în unul din discursurile sale: „Biserica trebuie să iasă cât mai des cu corabia sa în largul lumii, în valurile frământărilor sociale, contribuind astfel la salvarea poporului din nevoile şi mizeriile zilnice nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta". Astfel, consecvent concepţiei sale social-religioasă a fost unul din cei mai importanţi luptători naţionalişti din Ardeal, înainte de marele războiu. În această calitate, cu vorba, cu scrisul a pregătit mentalitatea care a făurit spiritul unirii tuturor Românilor.

Când visul milenar al întregirii s'a înfăptuit, episcopul de Caransebeş, Miron Cristea, a fost primul ei vestitor aici în Bucureşti. El a adus îmbrăţişarea fraţilor şi ofranda lor necondiţionată de a trăi împreună cu noi în veşnicie.

Înţelegător al nevoilor specifice provinciei lui natale, Ardelean neaoş prin dragostea pentru provincia lui, el a fost totuşi adeptul fanatic al unei unităţi româneşti care trebue să topească în acelaşi gând toate particularismele pe cari o istorie vitregă le-a oferit poporului nostru. Respectând tradiţiile locale în ceeace au ele original şi creator, el a militat însă pentru o unitate sufletească desăvârşită a tuturor Românilor, pentru un integralism armonic românesc.

Solul de la Alba-Iulia a înţeles o contopire totală a sufletului românesc în aceiaşi unică esenţă, pe deasupra diversităţilor de spaţiu şi de timp.

Câţiva ani mai târziu a devenit primul Patriarh al României întregite. Întreaga Ortodoxie din sud-estul Europei a sărbătorit această supremă înscăunare.

Ideia ortodoxă care s'a împletit şi ea cu istoria noastră de încălcări, de bejenii în munţi, ideia ortodoxă, cealaltă coordonată a istoriei noastre, a fost de altfel consacrată în suprema instituţie religioasă, în persoana primului Patriarh al României Mari.

Apostol al contopirii totale, al iubirii între Români, al înfrăţirii desăvârşite, el era cel mai chemat să prezideze şi desfiinţarea zavistiei, a patimei politice, a urii şi desbinării.

Când Suveranul nostru a făcut apel la unire, Patriarhul Miron a fost primul care a înţeles această mare chemare patriotică. El a prezidat actul consolidării Patriei şi împăcării tuturor Românilor. Într'unul din discursurile sale el se adresă astfel oamenilor politici: „Voi fruntaşi conducători politici, în faţa ameninţărilor duşmane şi

a marilor jertfe, înlăturaţi orice susceptibilităţi, suprimaţi orice divergenţe politice, întindeţi-vă mâna frăţească de armonică unire la munca de organizare a ţării. Fiindcă numai aşa ne vom închega şi întări rândurile ca să consolidăm Ţara aceasta". Şi glasul său n'a predicat în pustiu.

Astfel, nobila sa figură evocă în acelaşi timp unirea geografică şi unirea sufletească a Românilor împăcaţi între ei. Naţia recunoscătoare considerându-l printre întemeietorii vieţii ei de Stat, nu-l va uita niciodată.

Fie-i ţărâna uşoară!

Sfârşindu-se cuvântările, se cântă Veşnica pomenire. Apoi soborul slujitorilor, coborînd de pe treptele altarului, cu lumânările aprinse în mâini, se îndreaptă spre eşire, pregătind alaiul pentru ocolirea bisericii, precum este datina şi rânduiala la pogribania feţelor bisericeşti. Doi călugări duc cununa de garoafe roşii, cu panglică albastră, trimeasă de M. S. Regele. Alţi doi, potrivit obiceiului creştinesc, ţin pe o tavă coliva de grâu fiert. In timp ce corul cântă „Sfinte Dumnezeule", iar clopotele încep să sune, consilierii centrali şi eparhiali ridică sicriul şi ajutaţi de ostaşi îl scot afară pe umeri, pentru ocolire. Când sicriul iese din biserică, fanfara începe să cânte rugăciunea. Lumea freamătă de durere. Ostaşii prezintă armele, iar alaiul se îndreaptă, în cântările corului, către fereastra de miază-zi a bisericii. Lângă sicriu păşesc îndureraţi membrii familiei, iar în urmă merge M. S. Regele având alături pe Marele Voevod Mihai. Vin apoi curteni, d. prim-ministru Armand Călinescu, ambasadorii, consilierii regali, membrii guvernului, şi toţi cei aflaţi în biserică. La fereastra strănii drepte, se face stare, după care se merge mai departe în jurul bisericii, oprind la fereastra altarului şi apoi la cea de miază-noapte, unde se află corul Seminarului Nifon. După ce s'a sfârşit ocolirea, soborul slujitorilor intră în biserică oprindu-se în faţa criptei. Vine sicriul urmat doar de M. S. Regele, Marele Voevod Mihai, consilierii regali şi membrii înaltului guvern. Sicriul este coborît pe marginea criptei. Se săvârşeşte din nou o scurtă slujbă şi după stropirea cu vin şi untdelemn, este acoperit cu plehupa şi închis pentru îngropare. Apoi însoţit de lacrămile şi suspinările celor de faţă, se face coborîrea în cripta unde va dormi somnul cel veşnic. Alături de înalţii chiriarhi şi de membrii guvernului, Suveranul priveşte îndurerat la aşezarea întru veşnică odihnă a celui ce a fost Miron Patriarhul României. Mistriile meşterilor încep să aştearnă tencuială proaspătă peste cărămida care va închide pentru totdeauna trupul celui mai vrednic

ierarh al Bisericii noastre. La ceasurile 12^{30}, clopotele încetează vaerul lor amarnic, vestind de acum mulţimii sfârşitul îngropării.

Treptat, treptat, cei care au fost de faţă, după plecarea M. S. Regelui, părăsesc sfântul lăcaş, lasând în urmă pe fericitul patriarh să doarmă liniştit somnul veşniciei în biserica unde a slujit cu credinţă şi destoinicie un şir îndelungat de ani.

După amiază, la ceasurile 6, Prea Sfinţiţii Membrii ai Sfântului Sinod s'au adunat la palatul patriarhal ca să mulţumească laolaltă vlădicilor străini care au luat parte la înmormântarea prea fericitului patriarh Miron, ca trimişi ai Bisericilor ortodoxe surori.

Din partea guvernului nostru a fost de faţă, cu acest prilej, preotul Niculae M. Popescu subsecretar de Stat la Ministerul Cultelor.

Adunarea s'a ţinut în sala cea mare a palatului Sfintei Patriarhii şi a fost deschisă de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim al Moldovei preşedintele Sfântului Sinod, prin următoarea cuvântare:

„După ce am săvârşit creştineştile rânduieli pentru punerea în mormânt a prea fericitului patriarh Miron, am socotit că este o datorie să ne adunăm aici, şi înainte de despărţire să mulţumim laolaltă Prea Sfinţiţilor Ierarhi străini, care, necruţând ostenelele drumului, au venit cu atâta dragoste ca să ia parte la îngroparea Patriarhului nostru şi să ne aducă totdeodată cuvântul de mângâere al Bisericilor ortodoxe surori, pentru marea durere ce ne încearcă.

Noi le mulţumim din toată inima pentru dragostea ce ne-au arătat şi-i rugăm să ducă salutul nostru frăţesc Bisericilor surori care i-au trimis aici. Iar ca semn de aducere aminte pentru participarea la înmormântarea prea fericitului adormit întru Domnul, Sfântul nostru Sinod a hotărît să le acordăm spre deosebită cinste *Crucea Patriarhul Miron.* Odată cu aceasta le dăruim şi câte un exemplar din Sfânta Scriptură tipărită în vremea din urmă a păstoriei sale, volumul de Închinare apărut cu prilejul împlinirii vârstei de 70 ani, precum şi medalia comemorativă bătută atunci. Ii rugăm să primească aceste umile daruri din partea noastră, iar bunul Dumnezeu să facă să ne întâlnim cât mai des, însă în împrejurări vesele".

La această cuvântare a răspuns Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Mihail al Rusciucului, grăind următoarele:

„Prilejul care ne-a adus aici, în Capitala României şi în mijlocul Prea Sfinţiilor Voastre, este trist. Îndurerată este Biserica ortodoxă română, îndureraţi sunteţi şi frăţiile voastre colaboratorii apropiaţi ai patriarhului întru fericire adormit. Dar şi Biserica noastră şi noi — reprezentanţii ei — suntem îndureraţi sincer,

căci patriarhul Miron a fost un mare ierarh al Bisericii ortodoxe şi un prieten bun al Bisericii bulgare. El s'a ridicat în Ortodoxia ecumenică asemeni unui stâlp şi în ţara noastră toţi l-au stimat excepţional de mult pentru simţămintele lui alese faţă de Biserica bulgară. Căci nu odată şi-a manifestat el dragostea faţă de Biserica noastră. Deaceea întotdeauna ne-am simţit alipiţi de Patriarhia română şi de patriarhul Miron care în orice împrejurare ne-au arătat dragoste frăţească şi ne-au făcut mari înlesniri dându-ne sfântul Mir şi rupând izolarea în care stătea Biserica bulgară.

Suntem recunoscători apoi, că a dat putinţă studenţilor bulgari să înveţe aici, fiind întreţinuţi în Internatul teologic ca bursieri ai Patriarhiei române. Prin aceasta nădăjduim că Bisericile noastre vor fi în şi mai strânse legături, căci acum avem prin cine să le facem.

Dar chiar în veacurile trecute Bisericile română şi bulgară au avut legături strânse. Mai ales când eram sub jugul turcesc prelaţii români şi domnitorii de aici au dat sprijinul şi ajutorul lor nepre-cupeţit Bisericii bulgare. Iar astăzi când omenirea este aşa de greu ameninţată de criza morală, este bine ca şi noi să fim în strânse legături de prietenie şi colaborare. Căci Bisericile au chemarea de la Mântuitorul Iisus Hristos să lucreze pentru apropierea popoarelor de aceiaşi credinţă, prin dragoste, pace, bună-înţelegere şi dreptate.

Pentru noi va rămâne o amintire scumpă dragostea frăţească ce ne-aţi arătat. Plecăm de aici cu făgăduiala că nu vom uita niciodată în rugăciunile noastre pe fericitul patriarh Miron care a fost un mare prieten al Bisericii bulgare. Exprimăm încăodată durerea pe care o simte Biserica noastră prin moartea întâiului patriarh al României, şi pentru odihna căruia ne vom ruga neîncetat milostivului Dumnezeu".

După Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit. Mihail al Rusciukului, a luat cuvântul Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Visarion Giovanni, mulţumind astfel în numele Bisericii ortodoxe albaneze: „În istoria noastră bisericească numele patriarhului Miron va fi scris cu litere de aur pentru tot sprijinul dat Bisericii ortodoxe din Albania.

Atât smerenia mea, cât şi Biserica pe care o reprezint aici suntem recunoscători nemuritorului patriarh Miron, căci scrisorile şi stăruinţele sale pe lângă patriarhia ecumenică ne-au ajutat şi ne-au întărit sufleteşte în ceasurile grele ale luptelor pentru do-bândirea autocefaliei Bisericii albaneze".

Din partea Bisericii polone a luat cuvântul Prea Sfinţitul Episcop Timotei de Lublin, spunând între altele:

„Diferite au fost legăturile din trecut între Bisericile ortodoxe română şi polonă. Dar ceea ce le-a întărit mai mult în vremea

noastră a fost vizita Înalt Prea Fericitului Patriarh Dionisie la Bucureşti şi călătoria Prea Fericitului Patriarh Miron în Polonia.

Aceste două fapte au dovedit lumii întregi cât de strânse sunt legăturile de prietenie între Bisericile noastre. Dar tocmai când se puneau în ele mari nădejdi pentru viitor, Dumnezeu a chemat la El pe cel ce le iniţia. Avem însă credinţa nestrămutată că urmaşul său în scaun le va desăvârşi cu acelaş duh de dragoste şi de bună înţelegere".

La sfârşitul acestor cuvântări a răspuns din nou Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, mulţumind în numele Sfântului Sinod pentru cuvintele alese cu care vlădicii străini au preamărit viaţa şi faptele prea fericitului patriarh Miron.

Incheind acum această însemnare despre moartea şi îngroparea celui ce a fost Miron Patriarhul României, ne unim şi noi glasul cu ceata smeriţilor slujitori şi rostim cu tânguire, pe lespedea mormântului său, acest cuvânt de închinare: Te-ai dus de la noi prea fericite Părinte şi noi toţi fiii tăi duhovniceşti am rămas acum sărmani. Lipsiţi suntem de vederea feţii tale cei luminoase; lipsiţi de cuvintele tale cele înţelepte şi de învăţăturile-ţi povăţuitoare. În întristarea noastră o mângâiere avem, doar, mângâiere cu lacrămi amestecată: Biserica pe care tu cu dragoste ai păstorit-o, ai înfrumuseţat-o cu cinste şi ai înălţat-o prin înfocată râvnă pe culmi nebănuite. Spre folosul ei obştesc te-ai jertfit şi cu osârdie ai căutat s'o faci fruntaşă între surorile ei drept-credincioase. Truda vieţii tale, binecuvântată azi de noi toţi, ne va fi deapururi pildă şi îndemn vrednic de urmat. Iar pentru nevoinţele cu care ţi-ai încununat viaţa, cuvine-se ca să te socotim între marii ctitori şi păstori ai Bisericii noastre strămoşeşti şi să te pomenim deapururi *.

Diaconul GHEORGHE I. MOISESCU

*) **Însemnare.** La alcătuirea articolului de mai sus am folosit aproape tot ce s'a scris prin ziarele şi revistele din ţara noastră, în legătură cu moartea şi îngroparea prea fericitului patriarh Miron. Iar spre deplină cunoaştere, socotim nimerit să arătăm numele acestor ziare şi reviste, după cum urmează:

România, an. II, nr. 277—285, din 8-16 Martie 1939; *Universul*, an. LVI, nr. 65—73, din 8-16 Martie 1939; *Curentul*, an. XII, nr. 3986—3994, din 8-16 Martie 1939; *Timpul*, an. III, nr. 663, din 8 Martie 1939; *Neamul Românesc*, an. XXXIV, nr. 52—58, din 8-15 Martie 1939; *Porunca Vremii*, an. VIII, nr. 1302, din 8 Martie 1939; *Semnalul*, an. II, nr. 324, din 9 Martie 1939; *Telegraful Român* (Sibiu), an. LXXXVII, nr. 11, din 12 Martie 1939; *Renaşterea* (Cluj), an. XVII, nr. 12, din 19 Martie 1939; *Foaia diecezană* (Caransebeş), an. LIV, nr. 11, din 12 Martie 1939; *Biserica şi Şcoala* (Arad), an. LXIII, nr. 12, din 12 Martie 1939; *Apostolul* (Bucureşti), an. XVI, nr. 5—6, din 1-31 Martie 1939; *Cuvânt bun* (Bucureşti), an. XII, nr. 6—7, din Martie-Aprilie 1939.

HRISOVUL DE ÎNTEMEIERE AL MÂNĂSTIRII SFÂNTULUI PROOROC ILIE DIN COMUNA TOPLIȚA

„In drumul de la granița Moldovei până la Reghin (jud. Mureș), erau în vechime vre-o 10 mânăstiri, acum toate distruse de puterea dușmană nu numai Ortodoxiei ci și Românismului. Și e caracteristic, că satele — unde au existat aceste mânăstiri și schituri — au rezistat prigonirilor, rămânând ortodoxe adeseori în întregime.

Inrâurirea mânăstirilor a fost din cele mai frumoase sub raport bisericesc, ritual, artistic, cultural și istoric. Ea este și azi mare în ce privește evlavia poporului; și — dacă vor fi tot mai bine organizate — dându-li-se și însărcinări culturale, sociale umanitare, etc. și dacă vor fi bine conduse de oameni cu vocațiune de a face totul pentru alții și prea puține pentru *ei* înșiși —, ele sunt chemate pentru a face bune servicii și în viitor credincioșilor și Țării. De aceea consider de un interes superior a restaura pe cele vechi mai însemnate și de a le da o bună organizare; iar unde au dispărut cu totul a întemeia altele noi.

Azi Ardealul nu are mânăstiri, decât mici începuturi. De aceea m'am hotărît a întemeia la Toplița, în comuna mea natală, un bun început de Sfântă Mânăstire, făcând în scopul acesta jertfe însemnate materiale.

Astfel pe o grădină a mea în mărime de 8-9 jugăre și de mare valoare, mai ales că acolo pământul e foarte scump, am clădit:

1. O bisericuță de lemn, declarată pentru frumusețea și armonia ei arhitectonică monument istoric, fiind adusă din altă parte tocmai pentrucă am recunoscut valoarea ei arhitectonică și veche. Așezată pe un fundament solid de piatră, am complectat tot ce era necesar. Am pictat-o în interior. Am făcut catapeteasma, luând ca model, în ce privește sculptura, unele ornamente din fruntariul de la paraclisul reședinței mele din București. Am prevăzut-o cu strane, pulturi de cântăreți, iconostase, măsuță pentru parastase, numeroase candele de argint și încălzire, întocmite toate pentru electricitate, cu toacă, 3 clopote, admirabil armonizate și botezate: George, Domnița și cel mai mic Miron, cu cărți în dublu exemplare, odăjdii comandate la Paris pentru trei preoți și un diacon etc. etc. Cheltuelile se urcă până acum pentru biserică la suma de lei 1.248.237,50.

2. Am clădit o casă nouă cu patru odăi şi bucătărie pentru călugări; am mobilat-o, cheltuind de tot suma de lei 629.396,50.

3. Am făcut la stradă o clopotniţă nouă, care are şi două odăi de locuit, cheltuind suma de lei 409.675,25.

4. Am împrejmuit întreaga grădină cu stâlpi de stejar şi uluci gudronaţi; am făcut două drumuri lungi din stradă spre biserică şi casă, şanţuri multe pentru scurgerea apei, şi plantaţii de mulţi arbori decorativi, de lux, tufe de flori; mai ales liliac altoit, acer folio-marginata, acaţi cu flori roşii, platani, aluni cu frunze roşii, pruni japonezi cu frunze roşii, brazi, plopi etc. şi puţini pomi roditori, meri, pruni, peri, cireşi, fiind regiune de munte. Am cheltuit până acum împreună cu plantaţiile de primăvara asta, 1928, pentru grădină, suma de lei 204.022,50.

5. Se va mai face o „Fântână a Eroilor" cu speze de circa 80.000 lei, fiindcă am închinat biserica mai ales cultului soldaţilor români, morţi pe pământul Ardealului pentru desrobirea lui. Fântâna va fi un fel de aghiasmatar.

Precum se vede, eu am jertfit în acest scop cruţările mele de 2.571.531,75 lei, verificaţi cu chitanţa în regulă, până acum, adică: 2.571.531,75 lei, din care 207.000 lei colectaţi de la alţii, iar 2.364.331,75 lei dela mine; grădina valorează cel puţin lei 2.000.000; deci valoarea totală a Sfintei Mânăstiri — ori cât de modest apare — se urcă la 4.500.000 (patru milioane cinci sute mii) lei.

Aş dori, ca — după ce oraşul Topliţa se va ridica având şcoli mai multe —, să se poată recruta un număr pe profesori pentru a întemeia şi o şcoală de cântăreţi bisericeşti.

În interes obştesc aş dori acum să inaugurez această mânăstire, ca să-şi înceapă activitatea. În scopul acesta am exoperat de la Ministerul Cultelor suma necesară pentru a susţine, până la finea anului 1928, personalul de lipsă şi anume:

1. Un stareţ,
2. „ preot-ieromonah,
3. „ ierodiacon,
4—5. Doi călugări cântăreţi,
6. Un călugăr paracliser,
7. „ servitor.

Dela 1 Ianuarie 1929 vor fi luaţi în bugetul Ministerului de Culte alături de celelalte mânăstiri. Acum tocmai mă silesc să recrutez acest personal. Observ, că în această mânăstire — şi anume în cripta făcută sub tinda femeilor — mi-am îngropat şi pe părinţii

mei George și Domnița, dorind prin aceasta a le asigura o vecinică pomenire în cadrul slujbelor, ce se vor oficia în ea.

O îndatorire fiiască mă îndeamnă, ca — pe cât voiu fi în viață — să cercetez și să petrec an de an un timp și la mormântul părinților mei; și de altă parte — în grelele mele ocupațiuni și bisericești și de Stat —, să caut acolo loc de repaos și de recreare, la vatra părintească, de care mă leagă atâtea amintiri. Este deci și indicat și justificat, — că pe câtă vreme voiu trăi eu, — să am dreptul de a dispune asupra acestei mânăstiri întemeiate de mine pe teritoriul Patriarhiei române și în special pe al Eparhiei Vadului, Feleacului și a Clujului, căreia aparține locul meu natal.

In scopul acesta trebue căutată temelia canonică, pentru regularea legală a raportului acestei mânăstiri, atât față de mine — cât voiu fi în viață —, cât și față de Episcopul local. Această temelie o aflăm în *Pidalion*, foaia 26, canonul XXXI Apostolesc. Acest canon dispune: „că preotul, care ar ridica fără să recunoască pe episcopul său „altă" biserică, și ar liturghisi într'ânsa osebit, fără de voia și socoteala episcopului său, să se caterisească, fiindcă caută să rășluiască cuvenita stăpânire a episcopului său".

„Excepțiune de la această regulă, spune Balsamon, în comentar, fac stavropighiile patriarhului. Citez cuvintele lui: Iară patriarhiceștile stavropighii ale mânăstirilor și bisericilor, cari în osebite Metropolii, Arhiepiscopii și Episcopii se zidesc, acestea nu sunt „alte" jertfelnice (adică necanonice), nici cei ce zidesc pe acestea să supun cercetărilor, canonului acestuia, după Balsamon. Că — de vreme ce toate Mitropoliile și Arhiepiscopiile s'au împărțit patriarhiilor, și toți Mitropoliții și Arhiepiscopii supuși fiind ocârmuirii patriarhilor — după canonul 6 și 7 al soborului I și al II și canonul 3 al soborului II —, pomenește la slujbele sfinte numele acelora — pentru aceasta, după deprinderea acestor sfinte canoane au dreptate patriarhii, în eparhiile Metropoliților și ale Arhiepiscopilor celor aparținătoare lor, să dea stavropighii.... Că unile ca acestea arhiereul cel de loc nici o împărtășire are, nici din sfintele slujbe, nici de la întărirea egumenului".

Și mai explicit rezumează acest drept al patriarhului vestitul canonist Dr. Milaș în cartea sa *Dreptul bisericesc oriental*, pp. 552-553. El zice: „Având în vedere raportul mânăstirilor față de episcop, ca șef suprem al eparhiei, mânăstirile se numesc mânăstiri eparhiale. O excepție în această privință fac mânăstirile stavropighii sau mânăstirile patriarhale. Aceste mânăstiri sunt independente de episcopii, în eparhiile cărora se află; ele sunt subordonate

deadreptul unui patriarh. Numele menționat derivă de la faptul, că un patriarh a trimis sfânta cruce pentru a o pune la temelia mânăstirii și nu episcopul eparhial. Prin acest procedeu privilegiul independenței mânăstirii se hotărăște de patriarh față de episcopul exarhial. In izvoarele de drept bisericesc apare pentru acest fel de mânăstiri, numirea de mânăstiri patriarhale. In aceste mânăstiri nu se pomenește la serviciul divin respectiv numele episcopului eparhial, ci acela al patriarhului; numirea stareţului şi inspecţia administraţiunii mânăstirii, jurisdicţiunea în afacerile societăţii, cad în competinţa patriarhului, care supraveghează aceste mânăstiri prin exarhii săi. Dreptul de stavropighie îl are orice patriarh în toate eparhiile patriarhatului său".

Dar subsemnatul Patriarh am dat ordin, ca să se zugrăvească în biserică alături de chipul meu şi chipul episcopului local; şi la timpul său va fi pomenit episcopul locului şi în slujbe alături de numele patriarhului, drept semn, că doresc a întemeia această mânăstire în deplină înţelegere cu episcopul locului şi în eparhia în care m'am născut.

Eu am început a clădi bisericuţa de la Topliţa, ca episcop al Caransebeşului, cu permisiunea arhiepiscopului de la Sibiu, căruia aparţinea atunci, — prin 1911 — Topliţa şi în arhiva căruia se află acea permisiune. Apoi, m'am hotărît a o complecta cu mânăstire şi a dispune precum urmează:

I. Pe grădina din Topliţa, cătunul Urseni, judeţul Mureş, cuprinsă în cartea funduară nr. 4986 A+1 nr. topografic 97/2, 99, 108/1, 109, 111, 113, şi cartea funduară nr. 2792, nr. ord. A+1 nr. top. 106, am întemeiat pe cheltuiala mea un aşezământ călugăresc, căruia i-am dat numirea: *„Mânăstirea Sfântului proroc Ilie“*, întru vecinică pomenire a iubiţilor şi neuitaţilor mei părinţi Gheorghe Cristea şi soţia sa Domniţa, născută Coman, cari au fost fericiţi a da neamului român şi a închina Bisericii sale pe unicul lor fiu de parte bărbătească — Ilie —, mai târziu subsemnatul Miron, primul Patriarh al Bisericii ortodoxe din România.

Pisania de deasupra uşei de la intrarea în biserică, astfel indică cele de mai jos: *„Clădituʼs'a această sfântă bisericuţă dimpreună cu casa şi clopotniţa ei de I. P. S. Sa Dr. Miron Cristea, primul Patriarh şi unul dintre regenţii României întregite —, întru pomenirea vecinică a iubiţilor săi părinţi Gheorghe şi Domniţa, aşezaţi ctitori ai acestui sfânt locaş, chemat a fi schit călugăresc de slăvire a milostivului Dumnezeu şi de rugă pentru credinciosul său popor românesc“.*

II. Considerând, că întru înfiinţarea acestui aşezământ bisericesc mi-am investit toate cruţările mele, ce le-am putut face în

cursul slujbelor mele bisericești, ba și o parte din venitele, ce le-am crutat ca regent al României, cumpărând o parte din grădină și făcând clădirile de pe ea, acest așezământ va trece după moartea mea în deplin folos obștesc ca persoană juridică separată cu organizație proprie mănăstirească conform art. 27 din Legea de organizare a Bisericii ortodoxe române, sancționată prin Înaltul Decret Nr. 1402 de la 4 Mai 1925, sub numirea de *„Mânăstirea Sfântului Ilie" din Toplița, județul Mureș*. Și aceasta va aparține în general „Patriarhiei Ortodoxe din România", în cuprinsul cărei Patriarhii și sub jurisdicția cărei se află și Eparhia Vadului, Feleacului și a Clujului pe al cărei teritoriu este orașul Toplița cu mânăstirea.

III. De și art. 13 din mai sus amintita Lege de organizare a Bisericii Ortodoxe Române nu extinde dispozițiile sale și asupra averei patriarhului și a dreptului lui de testare, căci Legea privește numai „Mitropoliile și Episcopiile sau Eparhiile"; și deci cel puțin $^1/_2$ din averea patriarhului nu „trece ca succesiune de drept" patriarhiei, despre care nu amintește cu nici un cuvânt; de și subsemnatul patriarh își sporește averea și din crutarea venitului ce-l are — în afară de biserică — ca regent: — totuși mă supun în cazul acesta de bună voe acelorași dispozițiuni, ca și Mitropoliții și Episcopii, testând valoarea de $4^1/_2$ milioane lei, plasată în numita mânăstire, Bisericii Ortodoxe Române, din Regatul României; dispunând, conform aliniatului 6 din art. XIII al numitei Legi de organizare a Bisericii Ortodoxe Române, ca averea persoanei juridice a Mânăstirei Sfântul Ilie din Toplița, — până la moartea subsemnatului —, stavropighie a Patriarhului Miron, să treacă după moartea mea în îngrijirea Episcopului Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, care o va conduce după normele capit. III, art. 84/114, din Statutul de organizare al Bisericii noastre. Cer deci, ca cele cuprinse în acest hrisov să se considere ca dispoziții testamentare ale mele, făcute după articolul 13 al Legei de organizare a Bisericii ortodoxe române, calculându-se această avere de patru și jumătate milioane lei, în aceia jumătate a averei mele, rămasă la moartea mea, pentru care, după acea Lege, pot prin testament indica scopurile culturale filantropice și obștești, în folosul cărora se va întrebuința această jumătate.

IV. Aflându-se astăzi Toplița pe teritoriul Eparhiei Vadului, Feleacului și a Clujului, această sfântă mânăstire va sta, — cum am dispus în cele de mai sus —, pe tot timpul cât va trăi subsemnatul patriarh Miron, sub jurisdicțiunea mea ca stavropighie, având însă a se pomeni și numele episcopului locului alături de cel al

patriarhului la toate sfintele slujbe din ea; şi slujitorii ei a nu se amesteca în cercul de jurisdicţie pastorală a preoţilor din parohii.

V. Cât va trăi subsemnatul patriarh, va dispune cele necesare cu privire la slujbe şi pomeniri; iar după moartea subsemnatului patriarh, mânăstirea va avea următoarele îndatoriri:

VI. Numele meu „Arhiepiscop şi Mitropolit Miron Patriarhul României" şi al părinţilor mei „Gheorghe şi Domniţa", să se pomenească conform prescripţiunilor rituale, ca al ctitorilor acestui aşezământ.

VII. În fiecare an să se oficieze un parastas pentru sufletul părinţilor mei Gheorghe şi Domniţa şi a rudelor mele răposate; iar după moartea mea să se facă de odată parastas şi pentru mine, atât în ziua Sfântului Ilie, cât şi în ziua morţii mele. Asemenea să se oficieze în fiecare an în ziua Eroilor, la Sfânta Înălţare a Domnului parastas pentru eroii care au căzut pe pământul Ardealului şi pentru desrobirea lui şi alipirea lui la Patria mumă.

Partea de la sfârşit din inscripţia veche din jurul naosului cuprinde această îndatorire de pomenire a eroilor. Toată inscripţia scrisă sună aşa: *„Cu vrerea Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvârşirea Sfântului Duh s'au făcut această sfântă biserică neunită, în anul 1847, fiind împărat Ferdinand, cu blagoslovenia Prea Sfinţitului Vasile Moga de la Sibiu, protopop au fost Zaharia Matei, cu îndemnarea şi cu osârdia preotului Gheorghe, împreună cu fii săi preoţii Ştefan şi Ioan Ujică.*

Iar I. P. S. Sa Patriarhul Miron—aducând aicea această bisericuţă din comuna vecină Stânceni, a reclădit-o, înfrumuseţat-o în zilele gloriosului rege Ferdinand I şi a urmaşului său Mihai I, fiind episcop al Vadului P. S. S. Nicolae Ivan; şi s'a sfinţit în anul 1928 cu hramul Sfântul prooroc Ilie, ca să proslăvească în veci numele Domnului şi să se pomenească în ea ostaşii români, căzuţi pe strămoşescul pământ al Basarabiei, al Bucovinei şi al Ardealului pentru desrobirea lor".

VIII. Hramul sfintei mânăstiri să se serbeze în fiecare an la Sfântul Ilie.

IX. Să se dee mânăstirii o desvoltare tot mai mare, ca să reverse cât de multă mângâere asupra sufletului poporului român, să-l întărească în credinţa strămoşească, să-l lumineze şi prin munca călugărilor ei să facă cât mai bune servicii Bisericei Ortodoxe, reînviind viaţa bisericească cu toate tradiţiile şi datinele ei, cari în Ardeal—în multe părţi—s'au pierdut după trecerea unor Români la altă lege.

Cu frăţească dragoste rog pe Prea Sfinţia Ta a considera cele dispuse de mine în cele de mai sus, ca fiind făcute în deplină

ințelegere cu Prea Sfinția Ta, ca Episcop al locului, cu care a vrut Dumnezeu să lucrez alăturea mulți ani, începând din Arhiepiscopia Sibiului, ca clerici, iar mai târziu și ca ierarhi; și a-mi da despre aceasta și o învoire scrisă, precum ați binevoit a o da verbal în atâtea rânduri.

În convingerea fermă, că Neamul românesc, cărui i-am slujit întreaga mea viață cu tot devotamentul, numai prin ridicarea Bisericei sale la înălțimea frumoasei sale misiuni, se poate regenera desvoltându-i toate eminentele lui calități, pe temeliile probate creștinești și românești; și că am făcut și prin această jertfă adusă de mine un bun serviciu în scopul indicat, atât Bisericei din Patriarhia întreagă, cât și în deosebi Eparhiei Vadului, Feleacului și a Clujului, semnez cu frățești îmbrățișări, al Prea Sfinției Tale iubitor împreună liturghisitor.

București, ziua Sfântului Ilie 1928.

Miron
patriarh-regent

Notă. Precum se vede, acest hrisov de danie și de întemeiere al mânăstirii Toplița, poartă data zilei de 20 Iulie 1928, când prea fericitul patriarh Miron împlinea vârsta de 60 de ani. L-am reprodus aici, în forma lui originală, ca să se vadă râvna și dragostea creștinească de la care a purces această ctitorie. Urmând pilda marilor voevozi și a înaintașilor săi în scaunul de mitropoliți ai Ungrovlahiei, ziditori de sfinte lăcașuri, a socotit că este o înaltă datorie a sa, de a reda ținutului în care s'a născut, vechea strălucire a vremurilor trecute, când numai în jurul Reghinului se înălțau zece mânăstiri, dar care apoi au fost prăpădite prin zavistia celor ce uneltеau împotriva Bisericii Ortodoxe și a Românismului din Ardeal.

Făcut la început sub formă de cerere îndreptată către episcopul Vadului, Feleacului și Clujului, de care atârnă ținutul unde se află zidită mânăstirea Toplița, acest hrisov poartă pecetea gândurilor alese care l-au îndemnat pe fericitul întru adormire s'o întemeieze încă din vremea când era episcop al Caransebeșului.

INCEPUTUL TESTAMENTULUI PREA FERICITULUI PATRIARH MIRON

„De sigur chiemarea omului pe acest pământ este a nu trăi în zadar, ci a-ţi pune puterile trupeşti şi sufleteşti, ce ţi le-au dăruit bunul Dumnezeu, la muncă cinstită spre a-ţi asigura deoparte traiul de toate zilele pentru tine însuţi, pentru familia ta, iar de altă parte în scopul a contribui cât mai mult la binele obştesc, la propăşirea şi întărirea neamului din care faci parte şi a ţării al cărei cetăţean eşti. Cum Ardealul, unde m'am născut şi am crescut, pe acel timp aparţinea unei împărăţii străine şi era condus de un popor cu gânduri de desfiinţare şi maghiarizare a Românilor de acolo: am crezut, că — întru salvarea lor dela împuţinarea lor ca neam — ne trebuesc cât mai mulţi bărbaţi liberi de griji familiare şi de greutăţile lor, cari să se dedice absolut muncii pentru interesele româneşti, bisericeşti, culturale, economice şi naţionale ale acestei părţi de Români. De aceea am intrat — îndată după terminarea studiilor — în cinul călugăresc, dat fiind că la 1895 devenisem secretar al arhiepiscopiei ortodoxe române dela Sibiu. Astfel am putut să-mi închin, fără nici o rezervă, toate puterile în slujba neamului şi a Bisericii sale.

Factorii competenţi au apreciat favorabil şi răsplătit din belşug activitatea mea, care încetul cu încetul se întinsese în toate ramificaţiunile trebuinţelor obşteşti, încredinţându-mi slujbe şi dignităţi tot mai înalte şi mai grele: de consilier arhiepiscopesc, mitropolitan, episcop, iar — după întregirea neamului — de mitropolit al Ungro-Vlahiei şi primat al României noi şi apoi de întâiul patriarh al tuturor Românilor.

In toate aceste slujbe şi calităţi m'am silit a dovedi zel, devotament, o iubire caldă de neam şi de aşezămintele sale, în spirit de jertfă şi a dovedi succese rodnice. Mai ales în nizuinţele mele de-a întări în popor conştiinţa naţională, întru a putea rezista persecuţiilor, nu odată cu lacrămi în ochi s'au despărţit de mine ascultătorii în călătoriile mele misionare, absolut prin toate colţurile locuite de Românii de dincolo de Carpaţi. Patimă, ură, răsbunare n'am aplicat nici faţă de cei ce mi-au voit rău. Am căutat să merg mereu înainte numai în muncă pozitivă, cu simţ de dreptate şi de apreciare a celor vrednici şi muncitori şi ca spirit de observare a situaţiilor reale şi de îndreptare a relelor. Istoria va însemna pe paginile ei, ce voiu fi făcut bine pentru Biserică şi

neam. Eu pui iubiților mei fii sufletești și țării întregi numai întrebarea: Unde era sfânta noastră Biserică strămoșească la venirea mea în fruntea ei — 1920 — atât în privința situațiunii și vieții sale interne, precum și cu privire la relațiile sale externe, atât cu celelalte Biserici ortodoxe surori, cât și cu alte Biserici, în deosebi cea Anglicană, precum și a nivelului și considerațiunii sale generale?

Deaceea factorii supremi ai țării — în zilele cele mai grele, mai critice și mai pline de primejdie pentru țară — m'au scos chiar din cercul activității bisericești, culturale și sociale și m'au așezat la posturi de grea răspundere politică și națională, cum a fost dignitatea de membru al Regenței, iar mai târziu de prim-ministru al țării, nu întru a desvolta la vârsta de 70 ani o activitate de resort, ci mai ales pentru a pune în slujba țării și neamului tactul, cunoștințele și experiențele, adunate în cursul vieții.

Asupra vieții și activității mele s'a scris și se va mai scrie. Din aceste, precum și din scrierile mele (Pastorale, predici, cuvântări, etc., opera în șapte volume), vor afla generațiile viitoare, tineretul, ce am dat eu din comoara sufletului meu, neamului și țării și pe ce cale să-mi urmeze pilda, ca să-și facă și ei din plin datoria către idealurile și aspirațiile lor și să se poată înălța cât mai sus pe scara vieții publice, până la culmile ei. Acest suflet românesc și creștinesc, de înfocată iubire de neam și de caldă alipire de învățăturile apostolice, clasice și nealterabile ale Bisericii părinților noștrii, le las cea mai scumpă moștenire neamului meu, adânc convins, că nu există un alt chiag duhovnicesc, mai probat și mai trainic, pentru consolidarea și unitatea sufletească a Românismului de pretutindenea, ca și Biserica ortodoxă română a părinților noștri, care ni-a ocrotit în tot cursul veacurilor pline de primejdii, ne-a mângâiat, ne-a ținut strâns alipiți de ea și ne-a salvat în zile grele. A slăbi această duhovnicească legătură și forță însemnează o primejdie mare pentru viitorul neamului. Creadă alții ce vor. Noi să nu-i urmăm, nici să le permitem a ne sparge această sufletească unitate de dragul unor lozinci „democrate" internaționale și pentru noi de sufletească destrămare. Un „veto" hotărît celor ce ne ating în această lature.

Cumpătul și crutarea încă m'au călăuzit toată viața, ducând un trai modest și frugal. Astfel din veniturile și plățile muncii și a slujbelor mele, cari au început cu suma de 450 florini la an, ca învățător la școala primară din Orăștie și s'au terminat cu cea de patriarh — am putut pune la o parte în curs de aproape $1/2$ veac sume frumoase.

Am ajutat străini și rude, mijlocindu-le o instrucție și educație aleasă, pe baza căror au câștigat slujbe, pe cari le împlinesc

cu cinste, pricepere şi succes. Am convingerea, că mare trebue să fie numărul celor ce au exclamat şi vor mai exclama: „Şi mie... şi mie... şi mie... mi-a făcut binele cutare!"

În timpul venirii mele în fruntea bisericei la Bucureşti, nici mitropolia Ungro-Vlahiei, nici arhiepiscopia n'aveau nici o avere. Nu erau considerate nici persoane juridice morale. Reşedinţa o ruină. Celelalte din jurul ei asemenea. Azi, locuinţă a patriarhului e un palat mare în valoare de aproape 50 mil. lei. Catedrala deasemenea ruinată am reparat-o cu vr'o 9 mil. şi înzestrat-o cu obiecte de artă, ce mereu le sporesc. Casele din apropiere — mai mult decât ruine — le-am reparat, le-am ridicat etaje, aripi noi, locuinţe, cancelarii. Iară în oraş arhiepiscopia şi patriarhia au peste ...... case şi palate, unele zidite din temelie, ori cumpărate cu 2-3-4-5-8 mil. lei. Toate viile, moşiile câştigate pentru biserică sunt puse în cel mai bun rend: case, magazine, grajduri. La marginea Capitalei am creat o frumoasă fermă cu 7 pog. vie, 4 pog. pomet, 4¹/₂ arătură, culă, locuinţe, grajd, etc. La înzestrarea eparhiilor cu moşii, şi păduri, a mânăstirilor cu păduri, ba chiar şi multor parohii cu sesii, am avut partea mea de intervenire şi stăruinţă. La crearea episcopiilor noi de la Constanţa, Hotin şi Ismail şi a celei misionare din Statele-Unite ale Americei, am avut cuvânt hotărîtor. Asemenea şi la cea din Maramureş, iar pentru cele din Cluj şi Oradea mi-a dat conlucrarea mea atât la reînfiinţare, cât şi la înzestrare.

1. Din banii mei am clădit cu spese de 3 mil. mânăstirea nouă a Sf. Ilie dela Topliţa, satul meu natal, pe grădina dela părinţi, de mare valoare, înzestrându-se cu sesie bună, de 32 jug., 70 jug. donaţii, pădure de brad 50+250=300 ha., cu odejdii şi vase ca puţine alte...

Lămuriri. — Între puţinele lucruri luate de Prea Fericitul Patriarh Miron, când a plecat în străinătate: o carte de rugăciuni cu liturghia Sfântului Ioan Gură de aur, ediţie mică, pe care totdeauna o purta cu sine, hârtie de scris, plicuri şi cărţi de vizită, — a fost şi un bloc, format mare, cu entêtul Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, în care scrisese patru pagini, iar pe a cincea numai numărul foii.

După moartea Prea Fericitului Patriarh, cetind aceste pagini scrise mărunt, cum obişnuia Inalt Prea Sfinţia Sa să scrie când era concentrat —, am constatat că este începutul unui testament, scris cu câteva zile înainte de a pleca în străinătate. Împiedicat de cine ştie ce împrejurări, se va fi gândit să-l continue la Cannes. Dar sosind acolo, boala, venită pe neaşteptate, nu i-a îngăduit să-l termine.

Chiar aşa neterminat, pentru frumuseţea conţinutului şi valoarea lui istorică, socotim potrivit să-l publicăm, iar spre buna încredinţare a cetitorilor alăturăm şi copie fotografică.

† EMILIAN TÂRGOVIŞTEANUL

LEGEA PENTRU ÎMPĂRȚIREA ȘI ATRIBUIREA SUCCESIUNII CELUI DINTÂIU PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Art. I. — Pentru îndeplinirea voinței celui dintâiu Patriarh al României se creiază „Fundațiunea Patriarhului Miron".

Fundațiunea este persoană juridică.

Art. II. — Scopul Fundațiunii Patriarhul Miron este întărirea ortodoxiei române.

Art. III. — Patrimoniul Fundațiunii se compune din:

1. Suma de 5 milioane lei numerar, destinată de Patriarhul Dr. Miron Cristea pentru a servi scopul fundațiunii, sumă depusă: *a)* La banca Banatului din Caransebeș, sub carnetul nr. 647 din 1924, lei 1.914.635; *b)* La banca Banatului din Caransebeș, sub carnetul nr. 241 din 1928, lei 815.802; *c)* La banca Mușcelului din Câmpulung, lei 1.391.000; *d)* La banca Toplițană din Toplița-Mureș, sub carnetul nr. 16 din 1926, lei 186.264.

În măsura în care aceste depuneri au fost reduse prin aplicarea dispozițiunilor privitoare la lichidarea datoriilor agricole și urbane, ele vor fi completate până la suma de 5 milioane lei din sumele rămase în numerar în succesiunea Î. P. S. S. Patriarh Miron, luându-se în primul rând din acelea depuse la Banca Românească. În aceste sume se consideră că intră și suma de 18.310 lei depusă la Casa de păstrare din Timișoara, cu livretul nr. 9.484/141.672, precum și suma de 30.135 lei depusă la Eforia Bisericii ortodoxe române la data de 5 Noemvrie 1935.

2. 800 acțiunii ale Băncii „Toplițana", nr. 1—800, în valoare nominală de lei 400.000.

3. Suma de 300.000 lei valoarea poliței de asigurare pe vieață, al cărei beneficiar este „Fundațiunea Patriarhului Miron".

Art. IV. — Numerarul în ființă și acela ce se va realiza din încasarea depunerilor, făcând parte din patrimoniul fundațiunii, va fi învestit în rentă de Stat.

Din venitul acestor bunuri 80 la sută se vor întrebuința pentru zidiri de noi biserici ortodoxe în localitățile de pe teritoriul Patriarhiei Române, unde nu sunt asemenea biserici și unde se formează parohii noi prin trecerea sau revenirea la ortodoxie a credincioșilor, iar restul de 20 la sută se va capitaliza. Dacă nu va

fi cazul a se acorda ajutoare în o perioadă de doi ani, venitul se va întrebuința pentru ajutorarea la clădiri de biserici chiar în alte locuri, dacă nevoia se va simți.

Art. V. — Organul de conducere al Fundațiunii Patriarhul Miron este Consiliul Central Bisericesc, iar administrațiunea bunurilor aparținând Fundațiunii o are Eforia Bisericii Ortodoxe Române, ambele lucrând în conformitate cu prevederile statutului pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române.

Acordarea subvențiilor sau ajutoarelor se va hotărî de Consiliul Central Bisericesc.

Bunurile formând patrimoniul fundațiunii se vor administra deosebit de bunurile aparținând fondului general bisericesc.

Fundațiunea este reprezentată prin Patriarhul Țării, iar în lipsa acestuia prin mitropoliții sau episcopii chemați în ordinea arătată de art. 16 din statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române.

Art. VI. — Rămâne în proprietatea Patriarhiei Române întreaga bibliotecă a Î. P. S. S. Patriarhul Miron, ca și odăjdiile și toate obiectele de cult ce i-au aparținut.

Art. VII. — Din numerarul rămas din restul succesiunii, după defalcarea sumelor specificate la art. 3, se destină suma de 200.000 lei pentru amenajarea și organizarea unui muzeu ce va fi instalat în Palatul Patriarhiei, unde se vor păstra lucrurile de valoare și obiectele evocatoare de amintiri din viața chiriarhilor Bisericii Ortodoxe Române.

Administrarea acestui muzeu se va face de către organele executive ale Patriarhiei Române și anume de către Consiliul Central Bisericesc și Eforia Bisericii.

Art. VIII. — Bunurile imobile aflate în com. Toplița, județul Mureș, intabulate în Cartea funduară a acelei comune, sub nr. 1.814, nr. top. 31 și 32, formând grădină și casă în întindere de 1.039 st. pătrați și nr. top. 1.881, fânaț cu suprafața 1 j. și 108 st. p., sunt și rămân în proprietatea mânăstirii „Sf. Ilie Proorocul" din Toplița, supusă jurisdicției Episcopiei ortodoxe a Clujului.

Art. IX. — Urmând dorința exprimată de Î. P. S. S. Patriarhul Dr. Miron Cristea și consemnată în procesul-verbal încheiat la Cannes (Franța), la 6 Martie 1939, imobilul situat în com. Dragoslavele, jud. Muscel, dobândit de Î. P. S. S. Patriarhul Miron prin actul de donațiune transcris la tribunalul Mușcel, secția I, sub nr. 3.040 din 1927, și prin ordonanța de adjudecare a aceluiași tribunal, nr. 4.328 din 1927, cu toate clădirile aflate pe el și mobilierul acolo aflat, trec în proprietatea d-nei Emilia-Milutza Antal.

Art. X. — Toate celelalte bunuri rămase în succesiunea Patriarhului Dr. Miron Cristea se vor administra de către organele Arhiepiscopiei Bucureştilor, în proprietatea căreia ele trec.

Art. XI. — Ministerul Cultelor şi Artelor va înfăptui împărţirea bunurilor rămase pe urma Î. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea, potrivit dispoziţiunilor din această lege.

Dat în Bucureşti la 15 Mai 1939.

CAROL

Preşedintele Consiliului de Miniştri,
ARMAND CĂLINESCU

Ministrul Cultelor şi Artelor,
DR. N. ZIGRE

Ministrul Justiţiei,
V. IAMANDI

Monitorul Oficial, nr. 112 din 17 Maiu 1939, p. 3213.

Această lege a fost însoţită de următoarea expunere de motive pe care domnul Dr. Nicolae Zigre ministrul Cultelor şi Artelor a cetit-o în Consiliul de miniştri:

Domnilor Miniştri,

Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române cuprinde dispoziţiunea că jumătate din averea Mitropoliţilor sau Episcopilor revine Mitropoliei sau Episcopiei unde ei au funcţionat şi tot astfel aceiaşi parte din averea Arhiereilor revine Eparhiei unde ei îndeplinesc serviciul.

Pe de altă parte, potrivit legii, biblioteca şi odăjdiile aparţinând Mitropoliţilor trece în proprietatea Eparhiei.

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române fiind în acelaşi timp Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Arhiepiscop al Eparhiei Bucureştilor, prin aplicaţiunea literală a textului legii ar urma, ca biblioteca şi odăjdiile Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea să treacă în proprietatea Arhiepiscopiei Bucureştilor (eparhie), în timp ce celelalte bunuri să treacă în proprietatea Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

O atare interpretare nu a fost în intenţiunea legiuitorului, căci ar însemna pe deoparte, că Patriarhia nu ar moşteni niciodată pe urma Patriarhului care a păstorit, iar pe dealtă parte, că Arhiepiscopia Bucureştilor nu ar moşteni în afară de bibliotecă şi odăjdii pe urma Episcopului ce a fost în scaun, ambele fiind excluse de Mitropolia Ungro-Vlahiei. Prin această interpretare nu numai că s'ar exclude dela moştenire Patriarhia, dar s'ar creea o stare de inferioritate pentru Eparhia Bucureştilor faţă de celelalte Eparhii din ţară.

În această situaţiune legiuitorul este chemat să intervină, dând interpretarea cuvenită dispoziţiunilor legii.

Î. P. S. S. Patriarhul Miron încă din 1934 a destinat un fond de 5 milioane lei pentru creearea unei fundaţiuni, menită să ajute la clădirea de biserici ortodoxe, acolo unde ele nu sunt astăzi; au venit însă timpuri grele, valorile au scăzut şi prin efectul legii conversiunii creanţele asupra băncilor, unde banii fuseseră depuşi, s'au redus. Pe dealtă parte, dispoziţiunea fundaţională este lipsită de

formele prevăzute de lege pentru constituirea ei. Voința însă a Î.P.S.S. Patriarhului a fost însă lămurit exprimată prin scrisorile din 31 Decembrie 1934, 29 Aprilie 1936 și 11 Februarie 1937, ce a adresat Consiliului Central Bisericesc. Dând ființă legală „*Fundațiunii Patriarhul Miron*" legiuitorul nu face decât să înfăptuiască voința celui dintâiu Chiriarh al Țării.

Patrimoniul Fundațiunii va fi alcătuit din suma de 5 milioane lei efectiv, din acțiunile băncii „Toplițana", în valoare nominală de 400.000 lei, cum și din suma de 300.000 lei reprezentând indemnitatea de asigurare.

Consiliul Central Bisericesc, organul superior administrativ pentru afacerile întregii Biserici Ortodoxe Române, va avea conducerea instituțiunii, iar administrațiunea va reveni, ca și aceea a celorlalte fundațiuni bisericești, Eforiei Bisericii Ortodoxe Române; ambele vor lucra în marginile puterilor conferite lor de legile în vigoare.

Tot Sfintei Patriarhii rămâne biblioteca, odăjdiile și obiectele de cult ce au aparținut Patriarhului Miron, iar din numerarul disponibil se afectează suma de 200.000 lei pentru amenajarea în Palatul Patriarhiei a unui muzeu, în care să poată fi păstrate la loc de cinste, amintiri dela chiriarhii ce au cinstit scaunul bisericii.

Legea permite Patriarhului să dispună de jumătate din bunurile ce a agonisit. Dorința pe care și-a manifestat-o Patriarhul Miron și care a fost consemnată într'un proces-verbal încheiat la Cannes, la 6 Martie 1939, era ca imobilul proprietatea sa, situat în comuna Dragoslavele din județul Mușcel, la locul numit „La podișor", să treacă cu tot mobilierul acolo aflat în proprietatea nepoatei sale Miluța-Emilia Antal. Infăptuim această dorință.

In viață fiind, Patriarhul Miron a ridicat în comuna sa natală Toplița o biserică cu hramul Sf. Ilie Proorocul, pe care cu încuviințarea Sf. Sinod a transformat-o în „*Mânăstirea Sf. Ilie*", a înzestrat-o și prin osârdia sa a fost împroprietărită cu teren de cultură și pădure. Acestei mânăstiri urmează să-i revină și puținul teren ce a mai rămas Patriarhului în urma înzestrării mânăstirii, în comuna Toplița.

Tot restul averii numerar, titluri — inclusiv titlurile ce revin drept compensare a pierderilor suferite pe urma legii conversiunii și despre care tratează adresa Ministerului Finanțelor nr. 88429/38 și ordonanța aceluiași Minister nr. 3061/38 —, revin Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Dacă împărtășiți modul nostru de a vedea, vă rugăm să ne autorizați a supune proectul ce am întocmit MAJESTĂȚII SALE REGELUI.

Președintele Consiliului de Miniștri,
ARMAND CĂLINESCU

Ministrul Cultelor și Artelor,
DR. N. ZIGRE

Ministrul Justiției,
V. IAMANDI

Ministrul Finanțelor
Ad-interim, VICTOR SLĂVESCU

Nr. 22781/939.

ALĂTURI DE ÎNTRU DOMNUL ADORMIT PREA FERICITUL PATRIARH MIRON, ÎN ULTIMELE LUI ZILE DE VIEAŢĂ.

Acum trei săptămâni (Joi, 23 Fevruarie a. c.) chiar pe această vreme notam, în carnetul meu de călătorie: „Se întunecă, nu mai putem vedea decât umbre, şi unde sunt oraşe, lumini, cari apar şi dispar ca nişte stele pe cer. Trenul în întunerecul serii tot goneşte neobosit cu noi, până ne aduce în Milano. E ora 7 seara, adică 8 după ora românească". Când scriam aceste note nu credeam că la întoarcere, abea împlinind două săptămâni, prin aceiaşi gară, de astă dată dimineaţa, vom petrece pe această lungă şi cea din urmă cale pământească, rămăşiţele pământeşti ale Patriarhului Miron. A trecut prin întunerecul nopţii, ca să se reîntoarcă prin întunerecul veciniciei. Şi cât de vioiu şi bine dispus a plecat ca să-şi împrospăteze puterile trupului, slăbite mai mult de osteneala muncii şi a preocupărilor ce i le dădea spiritul său viu şi neodihnit, decât boala ce-l încercase destul de serios cu câteva săptămâni înainte. Umbra aripii morţii se vede că-l urmărea, căci numai sub influenţa nevăzută a ei a putut rosti — adresându-se mulţimii de preoţi, cari umpleau holul palatului patriarhal la plecare — *„Ce aţi venit atâţia, căci n'am murit".*

Boala care l-a răpus, broncho-pneumonia, se pare că a adus-o cu el de acasă, căci încă de la jumătatea drumului a început să tuşească, să se simtă obosit, fără poftă de mâncare şi somn. Obişnuiţi cu aceste răceli uşoare, toţi însoţitorii împreună cu doctorul credeam că e ceva trecător, care în soarele şi aerul de la Cannes, are să dispară în câteva zile. Totuşi, m'a îngrijorat, când în a doua noapte, pe la 4 ore dimineaţa, l-am văzut intrând îmbrăcat, în salonul vagonului unde dormeam, plângându-se că nu poate dormi. L-am încurajat punând indispoziţia în sarcina oboselii şi lungimii călătoriei, care în curând au să se sfârşească. S'a aşezat într'un fotoliu şi a adormit până s'a făcut ziuă deabinelea.

Cu toate acestea în Nice a primit bine dispus pe prefectul şi consulul României, spunându-le că le-a adus ploaie—căci ploua—binecuvântare de belşug. A admirat împreună cu noi şi ceilalţi însoţitori, minunatele aşezări şi privelişti, sfârşite în orizont cu marea Mediterană, a Coastei de Azur, cu localităţile ce se înşiră ca nişte boabe de perlă: San-Remo, Menton, Monaco, Monte-Carlo, Nice, Antibes, intre-

rupte prin coborîrea noastră la Cannes, însă continuate până la Toulon.

În Cannes a fost întâmpinat de către autorităţile locale, alături de d. M. Cancicov, care se odihnise la Beaulieu. L-a indispus puţin neputinţa de a descinde deadreptul în vila ce i-o închiriase şi pregătise sora mea. Toate le-a uitat când s'a văzut instalat în vila „La Frégate", în cartierul Californie, cel mai potrivit nume ce se putea da acestui colţ de raiu pământesc, plin de verdeaţă de palmieri, pini şi flori, cât şi un soare aşa cum este la noi în luna Mai, când totul e înflorit. N'a avut însă parte să se bucure de toate acestea, decât privindu-le pe fereastră, căci încă din cea dintâi zi d. prof. Dr. Băltăceanu l-a pus în pat. S'a sculat puţin a doua zi — căci se înseninase — ca apoi să se ţintuiască în pat timp de nouă zile, până în ziua de Luni 6 Martie, când şi-a dat obştescul sfârşit.

Boala i-a fost o alunecare lină pe un povârniş foarte puţin înclinat, legat pe o întindere de nouă zile, între culmea vieţii şi prăpastia morţii. Nici unul din cei din preajma lui n'au crezut, sau presupus măcar, că această răceală, ivită şi alte dăţi, în acest climat dulce şi în îngrijirea medicală şi personală cea mai ideală, făcută cu supremul devotament şi de doctor şi de sora mea, se va încheia cu un atât de neaşteptat sfârşit.

Dimineaţa, chiar şi după o noapte mai puţin odihnită, era cât se poate de bine. După amiezile erau mai rele şi cu febră, la fel şi după miezul nopţii. Miercuri după masă a avut cea dintâi criză de tusă cu sufocări, fără urmări prea grave, căci a doua zi, profesorul dr. Laubry din Paris, l-a aflat bine şi înainte şi după masă, ceeace i-a dat noi nădejdi de înfrângerea boalei, iar celor din jur îndoit devotament de îngrijire, transformat pentru sora mea şi d. prof. dr. Băltăceanu în nopţi de continuă veghe.

Bronchiile încărcate şi prea obosite de tusă au început încă de Vineri să-i dea o hârcâială în piept, care îl supăra. Întreagă această stare de boală, în progres continuu spre rău, semnalat de doctor, cât şi de noi ceştealalţi, spre surprinderea noastră — altfel în bine — nu i-a dat deloc conştiinţa că are să se sfârşească. Singura deosebire a fost că de teama tusei, care continua să fie cu sânge, a început să vorbească tot mai puţin. Stătea gânditor, ne privea uneori pierdut şi spunea doar că aşteaptă să treacă criza şi să nu mai scuipe sânge. Ruga chiar pe doctor să caute un medicament pozitiv care să-l oprească. Explicaţiile şi încurajările îl linişteau. Inima mulţumitoare, singura — chiar aşa slăbită — în care se punea nădejde de biruirea boalei.

Sâmbătă optimism dimineaţa, depresiune şi desnădejde după

masă, la fel şi noaptea, iar dinspre ziuă destul de rău. Totuşi Duminică nu se putea întrevedea fatalul desnodământ.

Mi-aduc aminte că imediat după masă venind să stăm în cameră, văzând că nu doarme şi e liniştit, i-am povestit cele ce le-am văzut la biserica rusească, unde fusesem la sfânta Liturghie. M'a ascultat cu interes şi la ceva ce i-am spus, a şi zâmbit. A fost însă ultimul surâs pe buzele lui. După aceasta a dormit puţin, iar înspre seară din nou a început să fie neliniştit, tusa tot mai deasă, însă sputa mai limpede. Medicamentele şi injecţiile le primea uşor, chiar dacă erau puţin dureroase. Transpiraţia devenise neîntreruptă.

Noaptea înspre Luni a fost cea mai grea pentru cei ce-l îngrijeau, încât de oboseala nopţilor de veghe cădeau de pe picioare. Dimineaţa la ora 6 când le-am luat locul, i-am ascultat cu inima strânsă respiraţia îngreunată şi prescurtată. Pe la ora 8 însă s'a sculat singur şi a mers la baie sprijinindu-se de mine. Cu toată istovirea boalei, nădejdea în vindecare nu şi-a pierdut-o. Către ora 11 a stat de vorbă cu d. Ambasador Gh. Tătărăscu, fără să dea impresia că încă în acea zi se va sfârşi.

Auzind că Maiestatea Sa şi guvernul s'au interesat de sănătatea sa, a spus d-lui Ambasador următoarele: „Spune te rog Maiestăţii Sale Regelui şi guvernului că le mulţumesc, tot deasemenea şi d-tale că ai venit până aici".

Văzându-l prea slăbit am adus Sfânta împărtăşanie dela preotul bisericii ruseşti şi cu toată grija de a nu-i trezi gândul sfârşitului apropiat, l-am împărtăşit cu Sfintele Taine.

După masă d. Ambasador din nou l-a văzut, însă doctorul nu l-a lăsat să stea decât câteva momente.

Slăbirea se tot accentua, tusa se rărise, în schimb respiraţia a devenit tot mai deasă şi mai grea, mâinile şi picioarele au început să se răcească. Sincopa cea dintâi ne-a adunat pe toţi în jurul patului, sora mea de-a stânga şi eu de-a dreapta. Conştient, fără să vorbească, ne privea fix, când pe unul când pe altul. Liniştindu-se, am trecut lângă sora mea şi stăteam de vorbă în şoaptă. Văzându-l îngândurat l-am întrebat: *„Unchiule, la ce te gândeşti?"*

„La multe".

„Spune-ne şi nouă ceva".

„Lasă de altă dată: vorbiţi voi numai mai departe". Noi credeam că nu ştie că noi vorbim.

Ceva mai târziu, după ce cu oxigen a revenit dintr'o nouă slăbiciune, stând tot gânditor l-am auzit ca şi când ar fi vorbit singur:

„Strică autonomia Bisericii".

„Cine strică" l-am întrebat eu. Nu mi-a răspuns, ci după un timp oarecare, iară a scăpat vorba *„prinţipii"*.

Rămânând o clipă numai cu el în cameră, s'a întors singur de pe spate pe partea dreaptă, şoptindu-mi să-l ajut:

„Lasă-mă aşa, vreau să dorm".

Capul însă i-a căzut, respiraţia i s'a rărit şi pentru un moment i s'a întrerupt. Cu oxigen şi-a revenit. Am chemat pe toţi şi presimţind apropiatul sfârşit — era ora 8 jum. — văzând pe sora mea în genunchi, i-a spus:

„Sculaţi-vă şi mergeţi de vă culcaţi". Am aprins lumânarea.

A urmat către ora 9, o nouă sincopă, ca după 25 de minute să fie cea din urmă, şi liniştit, fără durere, fără să tragă de moarte, doar copleşit de o nesfârşită oboseală; cu ochii închişi, cu respiraţia din ce în ce mai rară până a încetat de tot, o ultimă crispare a gurii spre a se stinge, ca un sfânt. Sora mea îi ţinea mâna stângă plângând, iar eu cea dreaptă şi o mână pe frunte, rostind în taină rugăciuni udate în lacrimi. Ajutat de protos. Teofil Ionescu, preotul capelei din Paris, i-am făcut spălarea după rânduiala călugărească şi l-am îmbrăcat. Noaptea a fost străjuit la lumina unei candele. A doua zi, seara, după ce a fost îmbălsămat şi îmbrăcat în odăjdii arhiereşti, aduse cu aeroplanul de către d. ministru M. Măgureanu, a fost aşezat în biserica rusească. Miercuri s'a slujit în biserică Liturghia înainte sfinţită şi parastas; tot asemenea şi Joi, de astădată în faţa autorităţilor, a reprezentantului guvernului francez — un ministru — prefectul, subprefectul, primarul, d. Ambasador Gh. Tătărescu, d. ministru Măgureanu şi noi ceilalţi plini de durere, cei ce am venit ca să-i ajutăm însănătoşirea şi nici de cum să-l însoţim pe ultimul drum al vieţii. Din partea ambasadei au mai fost d. col. Teodorini şi d. secretar de legaţie Măldărăscu, cari s'au ostenit pentru pregătirea funeraliilor. Asistenţă multă; între ei şi câţiva Români.

Slujba, scoaterea din biserică, defilarea companiei de onoare, transportarea şi aşezarea în vagonul mortuar au fost mai mult decât impresionante prin sobrietatea ceremoniei.

Aşa s'a sfârşit pe pământ străin — unde Dumnezeu a voit — unchiul şi părintele nostru sufletesc, cu mângâierea sufletească, prin cei ce au fost în jurul său, că se afla între ai lui, doar departe de Ţara şi Neamul pe care l-a iubit atât de mult, încât putem zice că şi-a dat viaţa pentru el. † Emilian Târgovişteanul

---

TELEGRAME ŞI SCRISORI DE CONDOLEANŢE PRIMITE DE SFÂNTUL SINOD, DIN STRĂINĂTATE

Fanar — Istambul, 9 Martie 1939. — Μετ' αἰσθημάτων θλίψεως βαθυτάτης, πληροφορηθέντες θάνατου Μακαριωτάτου Πατριάρχου ἀδελφῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας Μύρωνος διακεκριμένης πρωθιεραρχικῆς φυσιογνωμίας, ἐδεήθημεν τῷ Θεῷ ὑπέρ ἀναπαύσεως μακαρίας ψυχῆς κοιμηθέντος. Συμμετέχοντες πένθους ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, ἐκφράξομεν αὐτῇ βαθύτατα συλλυπητήρια ἡμῶν καὶ μητρὸς μεγάλης Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐπὶ μεγάλῃ ἀπωλείᾳ, εὐχόμενοι αὐτῇ παραμυθίαν ἀναδεῖξαι ἀντάξιον διάδοχον.
Πατριάρχης BENIAMIN

Fanar—Istambul, 9 Martie 1939. — *Cu sentimente adânci de durere, informându-ne despre moartea Prea Fericitului Patriarh al surorei Biserici române Miron, ilustra personalitate arhipăstorească, ne-am rugat lui Dumnezeu pentru odihna fericitului suflet adormit.*

Luând parte la doliul Bisericii surori, îi exprimăm adâncile noastre condoleanţe şi ale mamei Marei Biserici a lui Hristos, pentru marea pierdere, dorindu-i mângâere şi să dobândească vrednic urmaş.

Patriarh VENIAMIN

Jérusalem, 10 March 1939.— Participating deep sorrow orthodox roumanian Church on death late patriarch Myron. Held on Golgotha memorial service prayed God give his soul rest and peace in abodes of just pray guidance almighty for election worthy succesor.

Patriarch TIMOTHEUS

Ierusalim, 10 Martie 1939. — *Participăm la adânca durere a Bisericii ortodoxe române prin pierderea Patriarhului Miron. Facem rugăciuni la Golgota pentru ca Dumnezeu să-l odihnească în pace şi rugăm Providenţa divină pentru alegerea unui vrednic urmaş.*

Patriarh TIMOTHEUS

Tripoli-Liban, le 11 Mars 1939.—Profondément touché perte cruelle regretté patriarche Miron, sincères condoléances Saint Synode Église roumaine. Prions pour âme décédé.
Patriarche ALEXANDRE

Tripoli-Liban, 11 Martie 1939. — *Adânc mişcaţi de pierderea dureroasă a regretatului patriarh Miron, [trimitem] sincere condoleanţe Sfântului Sinod al Bisericii Române. Ne rugăm pentru sufletul răposatului.*

Patriarh ALEXANDRU

Alexandria, le 9 Mars 1939. — Profondément émus par la perte vénéré patriarche de Roumanie Miron, transmettons condoléances soeur Église, priant Dieu pour son âme et pour élection digne successeur.

Locumtenens THEOPHANIS Tripoleos

Alexandria, 9 Martie 1939. — *Adânc mişcaţi de pierderea veneratului Patriarh Miron al României, transmitem condoleanţe Bisericii surori, rugând pe Dumnezeu pentru sufletul său şi pentru alegerea unui vrednic urmaş.* Locţiitor, TEOFAN al Tripoliei

Atena, 8 Martie 1939.—Βαθείᾳ συνεχόμενοι λύπῃ θανάτῳ ἀειμνήστου Πατριάρχου Μύρωνος, ἐκφράζομεν θερμὰ συλλυπητήρια ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ἀπωλείᾳ διαπρεποῦς πρωθιεράρχου ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐχόμεθα ἀναπαύσαι Κύριος ψυχὴν αὐτοῦ σκηναῖς δικαίων.

Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ Πρόεδρος

Atena, 8 Martie 1939. — *Cuprinşi de adâncă mâhnire din pricina morţii pururea-pomenitului Patriarh Miron, exprimăm călduroase condoleanţe ale Sfintei Biserici a Greciei, cu prilejul pierderii distinsului Arhipăstor al Bisericii surori şi ne rugăm ca Domnul să odihnească sufletul său în corturile drepţilor.* Preşedinte, HRISANT al Atenei

Pafos, 9 Martie 1939. — Ἐπί θλιβερῷ θανάτῳ ἀειμνήστου Πατριάρχου Μύρωνος, Ἐκκλησία Κύπρου εὔχεται Θεῷ ἀναπαύσαι αὐτὸν ἀναδεῖξαι διάδοχον ἄξιον. Πάφου ΛΕΟΝΤΙΟΣ τοποτηρητὴς

Pafos, 9 Martie 1939. — *Pentru trista moarte a neuitatului patriarh Miron, Biserica Ciprului se roagă lui Dumnezeu ca să-l odihnească şi să hărăzească vrednic urmaş.*

Al Pafosului LEONTIE Locţiitor

Beograd, le 8 Mars 1939. — En prenant part de tout coeur et fraternellement au deuil profond qui vient de frapper l'Église-soeur de Roumanie, par le décès subit du sage détenteur du premier siège épiscopal roumain le Patriarche Miron de bien heureuse mémoire, nous vous prions de bien vouloir agréer les condoléances les plus chaleureuses de l'Église serbe ainsi que le miennes propres. Monseigneur Siméon évêque de Chabatz se rendra aux funérailles comme représentant de l'Église serbe. GABRIEL, le Patriarche serbe

Belgrad, 8 Martie 1939. — *Luând parte din toată inima şi frăţeşte la doliul adânc care loveşte Biserica-soră a României, prin moartea neaşteptată a înţeleptului stăpânitor al primului scaun episcopal român Patriarhul Miron de fericită pomenire, vă rugăm să binevoiţi a primi condoleanţele cele mai călduroase ale Bisericii sârbe, precum şi ale mele personale. Prea Sfinţitul Simeon episcop de Şabaţ va pleca la funeralii ca reprezentant al Bisericii sârbe.* GAVRIIL Patriarhul Serbiei

Sofia, le 11 Mars 1939. — Le Saint Synode de l'Église orthodoxe bulgare a appris avec profond chagrin la triste nouvelle du décès inopiné de Sa Sainteté le Patriarche Miron, digne Chef de la Sainte Église orthodoxe roumaine et s'empresse de vous faire part sa grande affliction et sa profonde estime pour la commémoration de l'illustre défunt et infatigable collaborateur de la religion orthodoxe.

Le Président du St. Synode :
Métropolite du Vidin, NÉOPHITE

Sofia, 11 Martie 1939. — *Sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe bulgare a aflat cu adâncă mâhnire trista veste a morţii neaşteptate a Sanctităţii Sale Patriarhul Miron, demnul Şef al Sfintei Biserici ortodoxe române şi se grăbeşte a vă împărtăşi marea sa durere şi profunda stimă pentru pomenirea ilustrului defunct şi neobosit colaborator al religiei ortodoxe.*

Preşedintele Sfântului Sinod:
Mitropolitul Vidinului, NEOFIT

Sofia, le 9 Mars 1939. — Profondément attristés par le décès si imprévu de sa béatitude le Patriarche Miron, grand et digne Chef de votre sainte Église, nous vous présentons à vous et par votre entremise à votre clergé et peuple, nos plus sincères condoléances. À cet effet nous élevons vers le Seigneur Jésus Christ une fervente prière pour le repos de l'âme du Patriarche défunt, pionnier sage et infatigable de l'oeuvre de progrès, de consolidation et de gloire de la Sainte Église oecumenique orthodoxe, apostolique. Ainsi que, pour qu'il reverse sur vous, ses collaborateurs et ses fidèles sa sainte grâce de consolation.

STÉPHAN
Archévêque de Sofia

Sofia, 9 Martie 1939. — *Adânc întristaţi de moartea atât de neprevăzută a prea fericitului patriarh Miron, mare şi vrednic şef al sfintei voastre Biserici, vă prezentăm vouă şi prin mijlocirea voastră clerului şi poporului, condoleanţele noastre cele mai sincere. In acest scop ridicăm către Domnul Iisus Hristos o fierbinte rugăciune pentru odihna sufletului răposatului patriarh, pionier înţelept şi neobosit al operii de propăşire, de întărire şi de glorie a sfintei Biserici ecumenice ortodoxe apostolice, precum şi ca să reverse asupra voastră colaboratorii săi şi asupra credincioşilor săi harul său cel sfânt al mângâierii.*

ŞTEFAN
Arhiepiscopul Sofiei

Warszawa, le 7 Mars 1939. — Douloureusement ému nouvelle mort inattendue très saint Patriarche Miron Chef Église fraternelle roumaine président Conseil ministres Royaume allié Roumanie notre fidèle en toute épreuve, veuillez agréer assurance profonde douleur sincère condoléance. Éleve vers Dieu ferventes prières repos âme défunt premier Patriarche Église roumaine puisse la consoler dans son veuvage. Véritable chagrin hiérarchie fidèle Église orthodoxe polonaise.

DIONYSIOS
Archévêque Varsovie, Métropolite Pologne

Varşovia, 7 Martie 1939. — *Dureros mişcat de ştirea morţii neaşteptate a Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Şeful Bisericii surori din România, Preşedintele Consiliului de Miniştri al Regatului aliat România, prietena noastră credincioasă de orice clipă, vă rugăm să primiţi încredinţarea adâncei noastre dureri şi sinceră condoleanţă. Înalţ către Dumnezeu rugăciuni fierbinţi pentru odihna sufletului răposatului întâiu Patriarh al Bisericii române; fie ca Dumnezeu să o mângâie în văduvia sa. Cu adevărată durere, clerul şi credincioşii Bisericii ortodoxe polone.*

DIONISIE
Arhiepiscop al Varşoviei, Mitropolit al Poloniei

Beograd, le 8 Mars 1939 — Je prie d'agréer l'expression de ma profonde condoléance à cause de la mort du Patriarche Miron. Je prie Dieu de donner repos à son âme. Métropolite, ANASTASSY

Belgrad, 8 Martie 1939. — *Vă rog să primiţi expresiunea adâncii mele condoleanţe pentru moartea Patriarhului Miron. Rog pe Dumnezeu să dea odihnă sufletului său.* Mitropolit, ANASTASIE

Praha, le 7 Mars 1939. — Veuillez accepter l'expression de nos condoléances les plus sincères. Le Patriarche Miron était un grand patriote que tout le monde estimait et aimait. SABBATIOS

Archévêque de Prague

Praga, 7 Martie 1939. — *Vă rugăm să primiţi expresiunea condoleanţelor noastre cele mai sincere. Patriarhul Miron a fost un mare patriot pe care toată lumea îl stima şi-l iubea.* SABATIE

Arhiepiscop de Praga

Praga, 8 Martie 1939. — Luând ştire, că Atotputernicul Dumnezeu a chemat în Curţile Sale pe fericitul şi pururea pomenitul D. D. Miron, Mitropolit şi Patriarh al Bisericii Autocefale Ortodoxe Române, am îndreptat sufletul nostru către Domnul, rugându-L, să odihnească sufletul Marelui Chiriarh în sânurile lui Avraam şi să-l numere cu drepţii Săi, iar Bisericii Ortodoxe Române să dea un urmaş vrednic al Marelui răposat, care să chivernisească Corabia Bisericii pentru mai mare slava lui Dumnezeu şi spre binele Ţării şi creştinimii ortodoxe.

Cerând sfintele rugăciuni pentru smerenia mea şi pentru turma ce mi-a încredinţat-o Dumnezeu, rămân cu salutări şi îmbrăţişări întru Domnul.

GORAZD

Episcop al Cehiei, Moraviei şi Sileziei

Rigas, g. 8 Martă 1939. — Dzili aizkustināts par Vina Augustās Svetibas Rumanijas Patriarcha Mirona nāvi, es ludzu Jusu Eminenci pienemt manu un Latvijas pareizticigas baznicas dzilāko lidzjutibu sāpigā gadijumā, kas skāris Rumanijas pareizticigo baznicu.

Jusu Eminences paklausigs kalps ieks Kristus.

AUGUSTINS

Rigas un visas Latvijas Metropolits

Riga, 8 Martie 1939. — *Adânc mişcat de moartea Înalt Prea Sfinţitului Patriarh, rog pe Înalt Prea Sfinţia Voastră să primească cu prilejul acestei pierderi dureroase, condoleanţele cele mai sincere ale Bisericii ortodoxe din Letonia precum şi din partea mea.*

Primiţi, vă rog, Înalt Prea Sfinţite, expresia devotamentului meu sincer.

AUGUSTIN

Mitropolitul Rigei şi al întregii Letonii

Tirana, 9 Mars 1939. — Profondément émus pour la perte douloureuse de Sa Sainteté digne Patriarche Miron, participons au deuil du peuple orthodoxe roumain. L'ex-chef' de l'Église albanaise Monseigneur Vissarion représentera notre Église aux funérailles. CHRISTOFOR

Archévêque de toute l'Albanie

Tirana, 9 Martie 1939. — *Adânc mişcaţi de pierderea dureroasă a Înalt Prea Sfinţiei Sale vrednicul Patriarh Miron, participăm la doliul poporului ortodox român. Fostul şef al Bisericii albaneze Înalt Prea Sfinţitul Visarion va reprezenta Biserica noastră la funeralii.*

CRISTOFOR
Arhiepiscop al întregii Albanii

Bruxelles, le 7 Mars 1939. — Veuillez agréer mes sincères condoléances ainsi que les condoléances de toutes les paroisses orthodoxes de mon diocèse à l'occasion du décès de Sa Sainteté le Patriarche Miron, le grand Prince de l'Église, ardent patriote roumain et illustre homme d'État.

Nous élevons nos ferventes prières pour le repos de l'âme du grand Patriarche décédé et nous nous prosternons devant la dépouille mortelle du Chef suprême de l'Église orthodoxe roumaine.

De Votre Sainteté l'obéissant serviteur.

ALEXANDRE
Archévêque de l'Église orthodoxe russe
de Bruxelles et de la Belgique

Bruxelles, 7 Martie 1939. — *Binevoiţi a primi sincerele mele condoleanţe, precum şi condoleanţele tuturor parohiilor ortodoxe din eparhia mea, cu prilejul morţii Sanctităţii Sale Patriarhul Miron, marele Prinţ al Bisericii, înflăcărat patriot român şi ilustru om de Stat.*

Înălţăm rugile noastre fierbinţi pentru odihna sufletului marelui Patriarh decedat şi ne prosternăm în faţa rămăşiţelor neînsufleţite ale Şefului suprem al Bisericii ortodoxe române.

Al Sanctităţii Voastre supus servitor.

ALEXANDRU
Arhiepiscop al Bisericii ortodoxe ruse din
Bruxelles şi Belgia

Nice, le 10 Mars 1939.—Église orthodoxe russe partage douleur Église roumaine. Éleve prières pour repos âme Sa Sainteté et ai prié près corps défunt pendant panikhida Cannes.

Métropolite EVLOGIOS

Nisa, 10 Martie 1939.—*Biserica ortodoxă rusă ia parte la durerea Bisericii Române. Înalţ rugăciuni pentru odihna sufletului Sanctităţii Sale şi m'am rugat lângă corpul defunct, în timpul panihidei de la Cannes.*

Mitropolit EVLOGHIE

Washington, 9 Martie 1939. — Episcopul şi credincioşii săi din America exprimă îndurerate condoleanţe pentru pierderea fericitului patriarh Miron neuitatul lor mare binefăcător. Puneţi cununa cu inscripţia: recunoştinţă şi nepieritoare amintire binefăcătorului.

Episcopia şi Episcopul Americii
POLICARP

Tirana, 8 Martie 1939. — Arborând astăzi steagul mânăstirii noastre în semn de doliu, ne grăbim să exprimăm că marea mâhnire a Patriarhiei române pentru moartea primului şi istoricului patriarh român Miron, este şi marea mâhnire a smereniei noastre. Ne mângâie numai

nădejdea, împreună cu fraţii în Hristos eminenţii ierarhi români, că Atotputernicul fiind milostiv va ajuta prin rugăciuni unite să dăruiască sfintei Biserici române un vrednic patriarh pentru fericirea României şi a sincerilor ei prieteni, iar totdeodată pentru înfrăţirea popoarelor şi mai ales pentru onoarea ortodoxiei.

Arhiepiscop VISARION, fost Primat al Albaniei

London, 9 March 1939.— Please convey to Holy Synod Church of Roumania my sincere sympathy on death of your distinguished patriarch.

Archbishop of CANTERBURY

Londra, 9 Martie 1939. — *Vă rog exprimaţi Sfântului Sinod al Bisericii României sincera mea simpatie pentru moartea distinsului vostru patriarh.*

Arhiepiscopul de CANTERBURY

LAMBETH-PALACE, S. E. *10 th March 1939*

To the Metropolitan Nicodemos, Locum tenens of the Patriarchate of Rumania, Greetings in the Lord.

It was with no ordinary sorrow that I heard of the death of your distinguished Patriarch Miron Christea, whose labours on behalf both of the Church and of the State in Rumania had won the respect and admiration of multitudes outside the borders of his own country. For myself, I shall always think of him not so much as a public figure of great charm and distinction who deserved well of his own country, but rather as a personal friend with whom I have in recent years enjoyed the happiest relations.

The memory of the visit which he paid to Lambeth Palace in the year 1936 is still fresh in my mind, nor can I forget the encouragement he gave and the hospitality he showed to the delegation from the Church of England which in the previous year had visited Rumania under the leadership of the Bishop of Lincoln, for the purpose of discussing the relations between our respective Churches.

It was therefore with very special regret that I received Your Grace's telegram announcing the Patriarch's death which confirmed the sad news which I had seen in the public Press a day or two previously.

Please express to all the members of the Holy Synod of the Church of Rumania the sincere sympathy not only of myself but of the whole Church of England in the loss which you have sustained.

Your faithful Brother in the Lord.

COSMO CANTUAR

LAMBETH-PALACE S. E. *10 Martie 1939*

Mitropolitului Nicodim, Locum tenens de Patriarh al României, salutări în Domnul.

N'a fost o tristeţă obişnuită auzind de moartea distinsului vostru Patriarh Miron, a cărui activitate în numele Bisericii şi Statului României, i-a adus respectul şi admiraţia multora din afara graniţelor ţării sale. Cât mă priveşte pe mine eu mă voiu gândi la el, nu atât ca la o figură publică de un mare farmec şi distincţiune, care a slujit aşa de bine ţara sa, cât ca la un prieten personal cu care am avut plăcerea a celor mai fericite relaţiuni, în anii recenţi.

Amintirea vizitei pe care a făcut-o la Lambeth Palace în anul 1936 este încă proaspătă în mintea mea şi nici nu pot uita încurajarea pe care el a dat-o şi ospitalitatea ce el a arătat-o delegaţiei Bisericii din Anglia, care a vizitat România în anii precedenţi sub conducerea episcopului de Lincoln, în scopul discuţiunii relaţiunilor dintre Bisericile noastre.

Iată de ce am primit cu un special regret telegrama Înalt Prea Sfinţiei Voastre prin care se anunţă moartea Patriarhului, confirmând trista veste pe care o văzusem în presa publică o zi sau două mai înainte.

Vă rog exprimaţi membrilor Sfântului Sinod al Bisericii din România sincera simpatie, nu numai din partea mea, ci şi din partea întregii Biserici a Angliei, pentru pierderea pe care o suportaţi.

Al vostru frate credincios întru Domnul, COSMO CANTUAR

Je me permets d'envoyer ci-joints à Votre Eminence, pour communication au Saint Synode, les textes de deux télégrammes de condoléances qui me sont parvenus hier à la suite du décès de S. S. le Patriarche Dr. Miron Cristea. L'un de ces télégrames provient de l'Évêque de Gibraltar et l'autre du Directeur de la Bibliothèque au Foreign Office, Sir Stephen Gaselée.

En faisant cette triste communication je vous prie, Monseigneur, d'être aussi l'interprète de mes sentiments personnels de chagrin et de sympathie auprès du Saint Synode.

Je vous prie, Monseigneur, d'accepter les assurances de ma très haute considération. R. H. HOARE

Bucharest, le 9 mars 1939 British Légation

Îmi îngădui să vă trimet aci alăturat Înalt Prea Sfinţiei Voastre, pentru comunicare la Sfântul Sinod, textul a două telegrame de condoleanţe care mi-au sosit ieri, în urma morţii Sanctităţii Sale Patriarhul Dr. Miron Cristea. Una din aceste telegrame este a episcopului de Gibraltar, iar alta a directorului bibliotecii Ministerului de Externe.

Făcându-vă această tristă comunicare, vă rog Prea Sfinţite, să fiţi deasemenea interpretul sentimentelor mele personale de durere şi de simpatie, pe lângă Sfântul Sinod.

Vă rog, Prea Sfinţite să primiţi încredinţarea înaltei mele consideraţiuni. R. H. HOARE

Cannes, 8 March 1939. — After attending requiem at Cannes to-day I beg you to convey my profound sympathy to the Holy Synod and my sense of this great loss not only for Roumania but for all Christendom. HAROLD Gibraltar

Cannes, 8 Martie 1939. — *După ce am luat parte la requiem-ul de la Cannes astăzi, vă rog transmiteţi profunda mea simpatie Sfântului Sinod şi simţimintele mele pentru această mare pierdere, nu numai pentru România, ci şi pentru toată creştinătatea.* HAROLD al Gibraltarului

London, 7th March 1939.—I should be glad if you would convey to proper authorities my condolences on death of Patriarch who was personal acquaintance and was entertained by me at Cambridge on his last visit to England. STEPHEN GASELÉE

Londra, 7 Martie 1939.—*Aş fi bucuros dacă aţi binevoi să exprimaţi autorităţilor cuvenitele mele condoleanţe pentru moartea Patriarhului, care îmi era cunoscut personal şi a fost găzduit de mine la Cambridge cu ocazia ultimei sale vizite în Anglia.* STEFAN GASELÉE

Mit grosser Bestürzung habe ich die schmerzliche Nachricht vom Tode S. Heiligkeit des Patriarchen der Kirche Rumäniens gelesen. Zu dem herben Verlust, den Ihre ehrwürdige Kirche dadurch erlitten hat, spreche ich Ihnen meine und meiner Kirche herzliche Teilnahme aus.

Der Entschlafene erfreute sich bei uns grossen Ansehens besonders auch wegen seines Verständnisses, das er den Kirchen des Westens und besonders den Kirchen des Altkatholizismus entgegengebracht hat. Wir können den schweren Verlust, den Ihre Kirche wie auch die ganze Christenheit erlitten hat, würdigen und trauern mit Ihnen um den bedeutenden Diener unseres Herrn Jesu Christi.

Wir gedenken des Entschlafenen im Gebet und empfehlen ihn, der sein ganzes Leben dem Dienst unseres Herrn und Meisters gewidmet hat der Gnade und Barmherzigkeit des allmächtigen Gottes.

Mit den Ausdruck innigen Beileids. Ihr Bruder in Christo,

Bern, den 7. III. 1939 Bischof DR. ADOLF KÜRY

Cu mare strângere de inimă am cetit ştirea despre moartea Sanctităţii Sale Patriarhul Bisericii Române. La această dureroasă pierdere, pe care a suferit-o cinstita sa Biserică, exprim participarea din suflet, atât a mea, cât şi a Bisericii mele.

Adormitul întru Domnul s'a bucurat la noi de o deosebită consideraţie şi pentru simţămintele sale faţă de Bisericile din Apus şi mai ales faţă de Biserica Vechilor Catolici.

Noi preţuim şi jeluim împreună cu voi pierderea grea pe care Biserica Voastră şi întreaga creştinătate a suferit-o, prin acest slujitor de seamă al Domnului nostru Iisus Hristos.

Noi îl pomenim în rugăciunile noastre pe adormitul întru Domnul, căci toată viaţa sa a pus-o în slujba Domnului şi Stăpânului nostru, vrin harul şi mila Atotputernicului Dumnezeu.

Cu expresia adâncilor condoleanţe, fratele Vostru întru Hristos.

Episcop Dr. ADOLF KURY

Permettez-moi de vous exprimer la part sincère que nous prenons au grand deuil de votre Église. J'ai eu le privilège d'être reçu par Sa Sainteté le Patriarche Miron Cristea à l'occasion d'un séjour à Bucarest et de recevoir de nombreuses lettres par lesquelles il nous recommandait des licenciés choisis avec soin et qui ont été d'excellents représentants de leur Église et de leur pays à notre Faculté et dans notre Séminaire. Je conserverai un souvenir respectueux de sa haute spiritualité et une profonde reconnaissance pour la confiance qu'il a bien voulu nous témoigner. Grâce à lui, et, je me permets de l'ajouter, grâce à vous et à vos collaborateurs, des liens d'amitié ont pu s'établir entre nos Facultés et nos Églises et une contribution a pu être apportée à l'effort d'entente oecuménique que nous serons heureux de pouvoir continuer.

Veuillez être mon interprète et celui de mes collègues auprès de vos collaborateurs pour leur transmettre l'assurance de notre profonde sympathie chrétienne dans votre grand deuil et de nos sentiments respectueusement dévoués.

STROHL
Doyen de la Faculté de Théologie
Protestante de l'Université de
Strasbourg

Strassbourg, le 9 Mars 1939

Îngăduiţi-mi să vă exprim partea sinceră pe care o luăm la marele doliu al Bisericii voastre. Am avut fericirea să fiu primit de Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea, cu prilejul unei vizite la Bucureşti şi am primit numeroase scrisori prin care ne recomanda licenţiaţi aleşi cu grije şi care au fost reprezentanţi excelenţi ai Bisericii şi Ţării lor la Facultatea şi Seminarul nostru. Voiu păstra o respectuoasă amintire despre înalta sa spiritualitate şi o adâncă recunoştinţă pentru încrederea ce a binevoit să ne arate. Mulţumită lui şi, îmi permit să adaug, mulţumită Prea Sfinţiei Voastre şi colaboratorilor Prea Sfinţiei Voastre, legături de amiciţie s'au putut stabili între Facultăţile şi Bisericile noastre, şi o contribuţiune a putut fi adusă sforţării de înţelegere ecumenică, pe care vom fi fericiţi să o putem continua.

Binevoiţi a fi interpretul meu şi al colegilor mei pe lângă colaboratorii Prea Sfinţiei Voastre, pentru a le transmite asigurarea adâncii noastre simpatii creştine în marele Vostru doliu şi al sentimentelor noastre respectuos devotate.

STROHL
Decanul Facultăţii de Teologie Protestantă
la Universitatea din Strassbourg

Strassbourg, 9 Martie 1939.

Paris, le 7 Mars 1939. — Déplorant la disparition de son illustre ami, le grand hiérarque, Sa Sainteté le Patriarche Miron, protecteur des études théologiques, l'Institut de Théologie orthodoxe à Paris présente ses condoléances à l'Église orthodoxe de Roumanie et prie pour le repos de l'âme du défunt.

Le Doyen de l'Institut,
Professeur Archiprêtre SERGE BOULGAKOFF

Paris, 7 Martie 1939. — *Deplângând pierderea ilustrului său prieten şi mare Ierarh, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron, protectorul învăţământului teologic, Institutul de Teologie ortodoxă din Paris prezintă condoleanţele sale Bisericii ortodoxe a României şi se roagă pentru odihna sufletului defunctului.*

Decanul Institutului,
Profesor SERGIU BULGAKOFF

Armagh, 10 March 1939. — To express profound regret and deep sympathy upon irreparable loss of beloved Patriarch Miron.

JOHN GREGG
Primate all Ureland

Armagh, 10 Martie 1939. — *Exprim profund regret şi adâncă simpatie pentru ireparabila pierdere a iubitului patriarh Miron.*

JOHN GREEG
Primatul întregii Irlande

Chojno, 13 Marca 1939.—Głęboko zasmucony zgonem patriarchi Mirona dobrodzieja wielkiego córki mojej Walentyny, łączę swoje modly gorące za spokój duszy jego z modlitwami calej cerkwi rumunskiej.

Ks. KOSMA RACNA

Chojno, 13 Martie 1939. — *Adânc mâhnit de moartea patriarhului Miron, binefăcătorul fiicei mele mai mari Valentina, alătur rugăciunile mele fierbinţi pentru odihna sufletului său, la rugăciunile întregii Biserici româneşti.*

Preot COSMA RACNA

Roma, 7 Martie 1939. — Adânc întristat, primiţi condoleanţele cele mai profunde.

ANTON MOCIONI

Cambridge, 9 March 1939. — Deepest condolences death patriarch.

WADDAMS

Cambridge, 9 Martie 1939. — *Cele mai adânci condoleanţe pentru adormirea în Domnul a patriarhului.*

Preotul WADDAMS

SAINT SYNODE DE L'ÉGLISE BULGARE — *23 Mart 1939*
NR. 2227 — SOFIA

Ваше Високопреосвещенство, Възлюблени во Христѣ брате!

Св. Синодъ на Българската Православна Църква дълбоко почувствува голѣмата горесть на св. Ромънска Православна Църква, поради блажената кончина на Негово Блаженство Патриархъ Миронъ Кристя, Освенъ телеграфическитѣ си съболезнования, Св. Синодъ съ любовь къмъ св. Ромънска Църква и оть искрена почить къмъ паметьта на Негово Блаженство счете за благопотрѣбно да проводи и едно особено пратеничество, което да стане изразитель на тѫгата на св. наша Църква. Пратеничеството въ съставъ Тѣхни Високопреосвещенства св. Доростоло-Червенский Митрополитъ Михаилъ, св. Пловдивский Митрополитъ Кирилъ и Високоблаговѣйния Протопрезвитеръ Д-ръ Стефанъ Цанковъ се завърна отъ Букурещъ и направи предъ Св. Синодъ обстойно изложение за мисията, която му бѣ възложена. Отъ това изложение узнахме, колко болезнено изживявала св. Ромънска Църква и нейнитѣ достойни иерарси тежкото изпитание по случай упокоението въ Господа Патриарха Мирона. Но сѫщо така бѣхме о тново утвърдени въ нашето мнение, че сестрата-църква на благочестивия ромънски народъ има достойна иерархия, която съ високъ духъ и крепка вѣра рѫководи вѣрното паство въ пѫтя на спасението и къмъ по-голѣма сила и прослава на св. Православие.

Пратеницитѣ на св. Българска Църква ни съобщиха, че презъ цѣлото време на тѣхното пребивание въ Вашата страна и въ Вашата срѣда сѫ били предметъ на особено внимание и на истинско братско отношение, и че многократно е било заявявано отъ страна на Ваше Високопреосвещенство и на Преосвещенитѣ иерарси обичь въ Господа къмъ нашата св. Църква, каквато винаги въодушевяваше и блаженопочиналия Патриархъ Миронъ. Всичко това ни изпълни съ радостни чувства, защото е изразъ на вселенския духъ, въ който е твърдостьта на светото Православие.

Ето защо, Св. Синодъ се счита приятно задълженъ да изкаже

братска благодарность на Ваше Високопреосвещенство и на Св. Синодъ на Ромънската Православна Църква.

Всемилостивиятъ Богъ да упокои въ селенията на праведнитѣ благородната душа на Негово Блаженство Патриарха Мирона, а на св. Ромънска Църква да въздига все достойни иерарси и църковни водачи, за да се прославя името на Господа Спасителя Иисуса Христа и дѣлото Му да напредва отъ родъ въ родъ.

Препоръчваме се на св. Ви молитви и оставаме на Ваше Високопреосвещенство во Христѣ брать.

Намѣстникъ-Председатель на Св. Синодъ:
† Видинский НЕОФИТЪ

Înalt Prea Sfinţia Voastră Prea Iubite întru Hristos frate!

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare a simţit adânc marele doliu al Sfintei Biserici Ortodoxe Române, pricinuit prin fericitul sfârşit al Fericirii Sale Patriarhului Miron Cristea. În afară de condoleanţele telegrafice, Sfântul Sinod, cu dragostea către Sfânta Biserică Română şi din sincer respect către memoria Fericirii Sale, a socotit de bine trebuincios să trimeată şi o osebită solie, care să se facă tâlcuitoare a mâhnirii Sfintei noastre Biserici. Solia, compusă din Înalt Prea Sfinţiile Lor Mitropolitul Dorostolo-Cervenului Mihail, Mitropolitul Filipopolului Chiril şi Inalt Prea Cucernicul Protopresviter Dr. Ştefan Ţancof, s'a reîntors de la Bucureşti şi a făcut înaintea Sfântului Sinod o amănunţită expunere despre misiunea cu care era însărcinată. Din această expunere am aflat, cât de dureros au trăit Sfânta Biserică Română şi destoinicii ei Ierarhi greaua încercare, prilejuită de odihna în Domnul a Patriarhului Miron. Dar deasemenea am fost din nou întăriţi în părerea noastră, că Biserica-soră a piosului popor românesc are o ierarhie destoinică, care cu mult duh şi puternică credinţă conduce turma credincioasă pe drumul mântuirii şi spre o mai mare putere şi proslăvire a Sfintei Ortodoxii.

Trimişii Sfintei Biserici Bulgare ne-au comunicat, că în tot timpul petrecerii lor în ţara Voastră şi în mijlocul Vostru au fost obiectul unei atenţiuni deosebite şi a unei cu adevărat frăţească tratare, şi că de mai multe ori a fost manifestată din partea Înalt Prea Sfinţiei Voastre şi a Prea Sfinţiţilor Ierarhi dragoste întru Hristos faţă de Biserica noastră, care (dragoste) totdeauna îl însufleţea şi pe răposatul în fericire Patriarh Miron. Toate acestea ne-au umplut cu simţiri de bucurie, pentru că este o exprimare a duhului ecumenic, în care stă tăria Sfintei Ortodoxii.

Iată de ce, Sfântul Sinod s'a socotit plăcut îndatorat să exprime frăţească mulţumire şi Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Atotmilostivul Dumnezeu să odihnească în sălaşurile drepţilor sufletul Fericirii Sale Patriarhului Miron, iar Sfintei Biserici Române să ridice tot mai destoinici Ierarhi şi Cârmuitori bisericeşti, ca să se proslăvească numele Domnului şi Mântuitorului Iisus Hristos şi opera Lui să înainteze din neam în neam.

Ne recomandăm Sfintelor Voastre rugăciuni şi rămânem Înalt Prea Sfinţiei Voastre întru Hristos frate.

Locţiitor de Preşedinte al Sf. Sinod
† NEOFIT al Vidinului

TELEGRAME ŞI SCRISORI DE CONDOLEANŢE PRIMITE DE GUVERN

Paris. — Aflu cu vie emoţie de moartea patriarhului Miron Cristea şi exprimându-vă îndurerata mea simpatie personală, ţin să vă asigur de partea adâncă pe care Franţa o ia la doliul României.

EDUARD DALADIER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Franţei

Paris. — Guvernul Republicei este dureros mişcat de moartea patriarhului Miron Cristea şi vă rog să fiţi, pe lângă guvernul regal, interpretul viei şi profundei noastre simpatii.

GEORGES BONNET
Ministru de Afaceri Străine al Franţei

Roma. — Rog pe Excelenţa Voastră să primească expresiunea condoleanţelor guvernului fascist şi ale mele personale, pentru doliul care a lovit Naţiunea română prin dispariţia veneratului patriarh Miron Cristea.

MUSSOLINI

Roma. — Exprim Excelenţei Voastre viile mele condoleanţe cu durerosul prilej al morţii şefului guvernului român.

CIANO
Ministru de Afaceri Străine al Italiei

Varşovia. — Ţin să mărturisesc Excelenţei Voastre partea adâncă pe care o iau, împreună cu guvernul polon, la doliul Naţiunii române, care pierde în Patriarhul Miron Cristea, pe unul din fii săi cei mai eminenţi care şi-a jertfit întreaga viaţă măririi Ţării lui.

SLAWOJ SKLADKOWSKI
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Poloniei

Varşovia. — Rog pe Excelenţa Voastră să primească condoleanţele mele profunde cu prilejul marelui doliu care a lovit România prin moartea patriarhului Miron Cristea, preşedintele consiliului, eminent om de Stat şi patriot, care a contribuit întotdeauna la întărirea alianţei polono-române.

JOSEPH BECK
Ministru de Afaceri Străine al Poloniei

Washington. — Cu adâncă durere am aflat ştirea morţii Sanctităţii Sale Patriarhul Miron Cristea, preşedinte de Consiliu al României, şi doresc să vă exprim sincere condoleanţe atât din partea guvernului american, cât şi în numele meu personal.

CORDEL L. HULL
Secretar de Stat al Statelor-Unite

Ankara. — Rog pe Excelenţa Voastră să primească cele mai simţite condoleanţe ale guvernului Republicei, cu prilejul morţii Sanctităţii Sale preşedintele Consiliului patriarh Miron Cristea.

DR. REVFIK SAYDAM
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Turciei

Belgrad. — În numele guvernului Iugoslaviei rog pe Excelența Voastră să primească condoleanțele mele cele mai sincere cu prilejul morții eminentului președinte al guvernului român.

D. SVETKOVICI
Președintele Consiliului de Miniștri al Iugoslaviei

Belgrad. — Rog pe Excelența Voastră a primi în numele Senatului Regatului Iugoslav, ca și în numele meu, sincera și calda participare la durerea pricinuită de marea pierdere încercată de poporul român prin moartea Sanctității Sale Patriarhul Miron Cristea.

DR. KOROȘETZ
Președintele Senatului Regatului Iugoslav

Belgrad. — Îngăduiți-mi Excelență, să vă prezint condoleanțele mele cele mai sincere și cele mai călduroase în numele Camerei Deputaților și în numele meu, cu prilejul marelui și greului doliu care a lovit poporul român prin moartea Sanctității Sale Patriarhul Miron Cristea, președinte al Consiliului de miniștri al Regatului României.

MILAN SIMONOVICI
Președintele Camerei Deputaților Regatului Iugoslav

Varșovia. — Rog pe Excelența Voastră să primească expresiunea emoției adânci cu care am aflat încetarea din viață a Patriarhului Miron Cristea, președinte al Consiliului, marele patriot și eminentul om de Stat român care a fost întotdeauna unul dintre cei mai credincioși meșteșugari ai alianței dintre țările noastre.

ROGER RACZINSKY
Ambasadorul Poloniei la București

Atena. — Dureros afectat de pierderea crudă a șefului venerat al Bisericii românești, mă grăbesc să prezint Excelenței Voastre condoleanțele mișcate ale Guvernului regal precum și pe ale mele. Poporul elen se asociază din toată inima la marele doliu al poporului român.

IOAN METAXAS
Președintele Consiliului de Miniștri al Greciei

Praga. — Guvernul cehoslovac, aflând trista veste a morții patriarhului Miron Cristea, exprimă Excelenței Voastre asigurările simpatiilor sale îndurerate și se asociază la doliul României.

BERAN
Președintele Consiliului de Miniștri al Cehoslovaciei

Sofia. — Adânc întristat de știrea încetării din viață a ilustrului Domniei voastre predecesor, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea, șef venerat al Bisericii române, rog pe Excelența Voastră să primească expresiunea condoleanțelor mele cele mai mișcate, precum și acelea ale guvernului regal și ale întregii Națiuni bulgare.

DR. KIOSSEIVANOV
Președintele Consiliului de Miniștri al Bulgariei

Riga. — Adânc mișcat de știrea tristă a morții patriarhului dr. Miron Cristea, președinte al consiliului, rog pe Excelența Voastră să

primească şi să transmită guvernului român expresia celor mai sincere condoleanţe ale guvernului leton şi a îndureratei mele simpatii.

MUNTERS
Ministru de Afaceri Străine al Letoniei

Kaunas.—Rog pe Excelenţa Voastră să creadă că iau parte cu sinceritate, alături de guvernul lituanian, la doliul României, suferit prin pierderea patriarhului Miron Cristea, preşedintele consiliului.

URBSYS
Ministru de Afaceri Străine al Lituaniei

Lisabona. — Adânc mişcat, rog guvernul regal să primească sincerele mele condoleanţe.

BASTOS
Ministru de Afaceri Străine al Portugaliei

Varşovia. — Aflând marea pierdere pe care au suferit-o Naţiunea şi Biserica română în persoana patriarhului Miron Cristea, rog pe Excelenţa Voastră să primească cele mai vii condoleanţe, precum şi asigurarea participării mele cordiale la doliul României.

RACZYNSKI
Ambasadorul Poloniei la Bucureşti

Praga. — Cu poporul român întreg, plâng moartea patriarhului Miron Cristea. Dumnezeu să-l odihnească.

Abatele ZAVORAL

Lugoj. — La durerea ce o simte Înaltul guvern, la trecerea în veşnicie a celui ce a fost patriarh şi prim-ministru Dr. Miron Cristea, iau parte cu mâhnire şi vă rog să primiţi expresiunea adâncilor mele condoleanţe.

Înaltul prelat şi-a închinat puterile şi personalitatea patriei române până la sfârşitul vieţii şi acum merită odihnă şi răsplată de la Domnul.

Dumnezeu să-l primească în împărăţia sa!

IOAN BĂLAN
Episcopul Lugojului

Cluj. — Asociaţia generală a Românilor uniţi Agru, împreună cu asociaţiile afiliate, ia parte cu adâncă pietate la marele doliu al Bisericii surori şi al ţării, din prilejul pierderii prea înţeleptului bărbat şi conducător — marele patriarh Miron — credincios slujitor al Ţării şi luminat sfetnic al Tronului.

Preşedinte, Prof. ALEXANDRU BORZA

Câmpulung. — Adânc îndureraţi de neaşteptata trecere la cele veşnice a prea fericitului patriarh Dr. Miron Cristea, preşedintele Consiliului de miniştri, respectuos vă rog, să binevoiţi a primi din partea mea, a tuturor funcţionarilor şi a întregii populaţii a judeţului Muscel sincere şi respectuoase condoleanţe.

Colonel MATEI VELCESCU
Prefect Muscel

Sibiu. — In numele preşedintelui nostru, d. Fritz Fabritius şi în numele întregei Comunităţi Germane din România, cât şi în numele Secţiei Germane a F. R. N., vă rog să primiţi condoleanţele noastre cele mai sincere cu prilejul marei şi grelei pierderi care a lovit ţara noastră prin moartea Sanctităţii Sale Patriarhul Miron Cristea, preşedintele Consiliului de miniştri. Germanii din România nu vor uita niciodată că Guvernul român a recunoscut sub preşedinţia marelui dispărut dreptul comunităţii noastre la o viaţă proprie în sânul patriei noastre comune.

DR. HANS HEDRICH

TELEGRAME ŞI SCRISORI DE CONDOLEANŢE PRIMITE DE SFÂNTUL SINOD, DIN ŢARĂ

Chişinău, 7 Martie 1939. — Cei trei Chiriarhi ai Basarabiei adunaţi în Consiliu episcopal, copleşiţi de sguduitoarea veste a morţii Prea Fericitului Patriarh Miron, respectuos aduc Sfântului Sinod sincere condoleanţe pentru marea şi ireparabila pierdere ce a lovit Ţara şi Biserica.

TIT, EFREM, DIONISIE

Roman, 7 Martie 1939. — Clerul şi poporul din Eparhia Romanului adânc impresionaţi deplâng moartea neaşteptată a marelui Ierarh şi bunului Român Miron Cristea şi rugându-ne pentru odihna lui sufletească, implorăm mila Tatălui ceresc asupra Bisericii noastre ortodoxe şi asupra Neamului românesc.

Episcopul LUCIAN

Huşi, 7 Martie 1939. — Aflăm cu multă durere de moartea primului şi iscusitului Patriarh al ţării. Dumnezeu să-l odihnească cu aleşii împărăţiei sale şi să vegheze asupra Bisericii noastre strămoşeşti.

NIFON, Episcop al Huşilor

Galaţi, 7 Martie 1939. — Aflând neaşteptata veste a încetării din viaţă a Patriarhului Miron, tocmai în timpul rodnicei sale activităţi naţionale şi bisericeşti pentru renaşterea şi pacea Patriei şi prestigiului Ortodoxiei, trimitem, cler şi popor din Eparhia Dunării-de-Jos, adânci şi simţite condoleanţe. Rugăm pe Dumnezeu ca pe cel ales dintre noi cu sfinţii să-l odihnească.

Episcop COSMA

Sighet, 7 Martie 1939. — Adânc îndureraţi de trecerea la veşnicie a prea fericitului Patriarh Miron, înălţăm rugăciuni fierbinţi în toată Eparhia Maramureşului pentru odihna sufletului său nobil.

Episcop VASILE

Cernăuţi, 9 Martie 1939. — Consiliul eparhial întrunit în şedinţă de doliu cu protoereii şi administraţia Fondului Bisericesc din Bucovina, cinstind memoria Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron, vă roagă să primiţi condoleanţele cele mai profund simţite cu prilejul trecerii la cele eterne a primului Patriarh român. Ne rugăm pentru odihna sufletului său.

Vicar Mitropolitan, Arhimandrit EUGENIU
Consilier, PUIU
Administrator, CONSTANTINESCU

Blaj, 10 Martie 1939. — Sincere condoleanţe pentru pierderea îndurată prin moartea primului patriarh ortodox al României întregite, care a adus servicii însemnate Bisericii şi Neamului său.

Mitropolit ALEXANDRU NICOLESCU

Cluj, 7 Martie 1939.—Rog să primiţi cele mai calde şi adânc simţite condoleanţe pentru Biserica ortodoxă întreagă la pierderea marelui Patriarh Miron, luptător neîntrecut pentru unirea Neamului al cărui crainic luminat a fost şi întărirea şi înălţarea lui până la ultima clipă a vieţii sale. Odihnească în pace veşnică; cu laudă pomenirea lui.

Episcop IULIU HOSSU

Cluj, 7 Martie 1939. — Primeşte împreună cu Sfântul Sinod, întreaga Biserică ortodoxă română şi familia, sincerile mele condoleanţe la moartea celui dintâiu şi mult distinsului Patriarh al României Miron.

Episcop VALERIU TRAIAN FRENTZIU al Orăzii.

Lugoj, 10 Martie 1939. — La trecerea în veşnicie a Celui ce a fost patriarh şi prim-ministru Dr. Miron Cristea, iau parte cu mâhnire la durerea Sfântului Sinod şi vă rog să primiţi expresiunea sentimentelor adâncilor mele condoleanţe.

Marele defunct m'a onorat în viaţă totdeauna cu agrăirea de amic. Acum regretul meu îl însoţeşte în mormânt. După ce şi-a închinat puterile şi personalitatea patriei iubite, până la sfârşitul vieţii, Domnul îi va da odihnă şi răsplată. Dumnezeu să-i facă parte cu drepţii.

Dr. IOAN BĂLAN Episcopul Lugojului

Sibiu, 11 Martie 1939. — Prea Sfinţitul Episcop Dr. Heckel din Berlin, conducătorul serviciului extern al Bisericii evanghelice din Germania, mă roagă să exprim Bisericii ortodoxe române condoleanţele cele mai profunde ale Bisericii evanghelice din Germania, precum şi sentimentele sale proprii de compătimire la marea pierdere suferită prin decesul Sanctităţii Sale Patriarhului Dr. Miron Cristea.

Episcop Dr. GLONDYS

Sibiu, 8 Martie 1939. — Adânc mişcat de ştirea despre decesul Sanctităţii Sale Patriarhului Dr. Miron Cristea, vă exprim în numele meu, precum şi al Bisericii evanghelice luterane din România, condoleanţele cele mai sincere. Răposatul a fost nu numai un strălucit conducător al Bisericii ortodoxe române şi al Ţării noastre iubite, ci şi un bun prieten al Bisericii evanghelice luterane din România, în ale cărei cercuri s'a bucurat de cel mai profund respect. Fie-i memoria binecuvântată şi în veci neuitată.

Episcop Dr. GLONDYS

Alba-Iulia, 7 Martie 1939. — Incetarea din viaţă a Înalt Prea Sfinţiei Sale Miron preşedintele Consiliului, aduce pe credincioşii diecesei la sicriul marelui bărbat, exprimând cu mine sincerele lor condoleanţe.

MARTON, Episcop Consacrat

Cluj, 9 Martie 1939. — În urma încetării din viaţă al marelui Ierarh Cristea Miron, îmi exprim cele mai sincere condoleanţe. Voiu păstra amintirea decedatului.

IOAN VASARHELY, Episcop Reformat

Bucureşti, 10 Martie 1939. — Profund emoţionat rog Sfântul Sinod

să binevoiască a primi din partea Senatului ţării, omagii de pietate şi respect pentru trecerea la cele veşnice a primului Patriarh al României Dr. Miron Cristea. Timp de douăzeci de ani, primus inter pares, fericitul în Domnul a fost şi va rămâne pentru toate timpurile cea mai strălucită personalitate a maturului corp legiuitor, prin cuvântul său totdeauna cald şi avântat. Cuminte şi chibzuit în cele ale Neamului şi ale Statului, cuvânt pe care noi contimporanii nu-l vom putea uita vreodată, iar urmaşii i-l vor pomeni cu înaltă admiraţiune.

ALEX. LAPEDATU

Cluj, 8 Martie 1939. — Episcopia unitariană îşi ia parte în doliul adânc al Bisericii ortodoxe române, cu ocazia încetării din viaţă a Înalt Prea Sfinţitului Dr. Miron Cristea Patriarhul României.

Episcop Dr. VARGA BELA

Bucureşti, 7 Martie 1939. — Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în şedinţa solemnă de astăzi 7 Martie 1939, a comemorat marea personalitate a Sanctităţii Sale Patriarhul Miron Preşedinte al Consiliului de Miniştrii şi vă exprimă cele mai sincere condoleanţe,

Prim-Preşedinte, ANDREI RĂDULESCU

Roma, 7 Martie 1939. — Rog respectuos a primi profundele noastre condoleanţe pentru pierderea primului patriarh al Bisericii ortodoxe române ilustrul păstor şi îndrumător al credinţei strămoşeşti.

ALEXANDRU DUILIU ZAMFIRESCU
Ministrul României

Iaşi, 7 Martie 1939. — În numele populaţiei Ţinutului Prut, vă rugăm să primiţi expresia sentimentelor lor de adâncă îndurerare pentru marea pierdere pe care o suferă Biserica şi Neamul prin trecerea în cele veşnice a Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Dr. Miron Cristea.

Profesor TRAIAN IONAŞCU
Rezident Regal al Ţinutului Prut

Cluj, 7 Martie 1939. — Moartea fulgerătoare care l-a răpit departe de ţară pe Patriarhul Ortodoxismului şi Şeful guvernului român, a copleşit şi îndoliat sufletul Neamului în slujba căruia şi-a jertfit viaţa cu generozitate, elan şi permanentă tinereţe până la cea din urmă suflare. Populaţiunea Ţinutului Someş profund emoţionată participă la durerea neţărmuită care a învăluit Ţara întreagă; se prosternă evlavios şi cu recunoştinţă în faţa aceluia care pecetluindu-se în istorie, rămâne icoana vie a credinţei neclintite, pildă evocatoare de hărnicie constructivă, de înţelepciune şi patriotism activ şi o jerbă de virtuţi luminoase.

Dr. CORIOLAN TĂTARU
Rezident Regal

Alba-Iulia, 7 Martie 1939. — In urma pierderii ireparabile încercată de Biserica Neamului şi de întreaga ţară, prin moartea Înalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Miron Cristea Patriarhul României şi fost preşedinte

al Consiliului de miniştri, cu adâncă durere vă rugăm să binevoiţi a primi din partea Ţinutului Mureş şi a noastră sincere şi respectuoase condoleanţe.

General DĂNILĂ PAPP
Rezident Regal al Ţinutului Mureş

Iaşi, 7 Martie 1939. — Sunt părtaş cu tot sufletul alături de întreaga ţară la durerea pe care o suferă Biserica şi poporul român prin pierdera înaltului ei păstor sufletesc.

CONST. RĂŞCANU
Secretar general al Ţinutului Prut

Cernăuţi, 8 Martie 1939. — Senatul Universităţii Caroline din Cernăuţi întrunit astăzi 8 Martie în şedinţă de doliu, regretă din suflet trecerea la cele eterne a Fericitului Patriarh Miron, Doctor honoris causa al Facultăţii de Teologie şi exprimă prea veneratei Patriarhii Române condoleanţele cele mai sincere.

Profesor ION I. NISTOR
Rector Magnific

Bucureşti, 9 Martie 1939. — Facultatea de Teologie din Bucureşti, luând parte la durerea pe care o încearcă Biserica ortodoxă română prin pierderea primului ei Patriarh, exprimă Sfântului Sinod condoleanţele corpului profesoral.

Decan, Preotul PETRE VINTILESCU

Cernăuţi, 8 Martie 1939. — Consiliul Facultăţii de Teologie Cernăuţi întrunit astăzi în şedinţă de doliu, transmite Sfintei Patriarhii văduvite, condoleanţe adânc simţite cu ocazia trecerii la cele eterne a celui dintâiu şi mare Patriarh al Românilor.

Decan, COTOS

Chişinău, 8 Martie 1939. — In numele corpului profesoral al Facultăţii de Teologie din Chişinău, vă exprimăm durerea noastră pentru încetarea din viaţă a primului Patriarh al României.

Decan, NICOLAE POPESCU-PRAHOVA

Sibiu, 9 Martie 1939. — Academia teologică ortodoxă din Sibiu, care s'a învrednicit să aibă pe Patriarhul Miron student al ei, e îndoliată de pierderea marelui Ierarh.

Rector, STANILOAE

Bucureşti, 11 Martie 1939. — Academia teologică din Cluj profund îndurerată de moartea marelui ierarh Patriarhul Miron, exprimă Sfintei Patriarhii adânc simţite condoleanţe.

Rector, MUNTEANU

Caransebeş, 13 Martie 1939. — Academia teologică din Caransebeş îşi exprimă marea durere pentru pierderea fostului ei protector din vremea eroicelor lupte naţionale şi a celui dintâiu patriarh al României întregite, păstrându-i pentru totdeauna amintirea.

Rector, Dr. ZENO MUNTEANU

Cluj, 7 Martie 1939. — Academia de înalte studii comerciale şi industriale „Regele Carol II" din Cluj, adânc impresionată de moartea neaşteptată a primului patriarh al României, îşi exprimă profunda sa

durere în faţa acestei pierderi regretată de toată obştea românească şi îşi aduce piosul său omagiu memoriei celui ce ca episcop şi-a dat tributul său important la actul Unirii de la Alba-Iulia, ca patriarh a păstorit cu înţelepciune Biserica noastră naţională şi în cele mai grele şi mai hotărîtoare clipe ale Ţării a prezidat cu patriotism şi cu abnegaţiune măreaţa operă a guvernului renaşterii noastre naţionale. Ca unul ce bine a meritat de la Naţiune, şi-a asigurat pentru toate timpurile un loc de cinste între făuritorii şi consolidatorii României Mari. Fie-i odihna uşoară şi memoria binecuvântată.

Rector, I. MATEIU

Cluj, 7 Martie 1939. În numele Institutului de Istorie naţională din Cluj, a cărui activitate ştiinţifică adormitul întru Domnul Prea Fericitul Patriarh Miron a înţeles a o promova prin donaţiunea unui fond ce-i poartă numele, exprimăm condoleanţele cele mai adânc simţite cu prilejul încetării din viaţă a întemeietorului acestui fond destinat cercetărilor şi publicaţiilor privitoare la Istoria Românilor.

Profesori ALEX. LAPEDATU şi IOAN LUPAŞ

Cluj, 8 Martie 1939. — Frăţia Ortodoxă Română zguduită de neaşteptata săvârşire din viaţă a Fericitului Patriarh Miron, exprimă sentimentele ei de adâncă durere pentru pierderea imensă ce loveşte Biserica şi Ţara întreagă, închinându-se cu veneraţie în faţa Ierarhului de proporţii istorice din epoca glorioasă a unirii naţionale.

Preşedinte, SEXTIL PUŞCARIU
Secretar General, ION MATEIU

Sibiu, 8 Martie 1939. — „Astra culturală" se asociază la marele doliu al Bisericii ortodoxe române şi exprimă sincere condoleanţe pentru pierderea îndurată prin trecerea la cele eterne a primului Patriarh şi marelui bărbat de Stat al Neamului românesc, care a fost Dr. Miron Cristea.

Preşedinte, Dr. MOLDOVAN

Timişoara, 8 Martie 1939. — Astra bănăţeană şi şcoala românească de la frontiera de apus deplâng moartea neaşteptată a fericitului patriarh Miron, oblăduitorul şi îndrumătorul lor de zile grele şi de muncă entuziastă pentru binele Ţării. Se închină cu adâncă evlavie memoriei lui binecuvântate şi aduce un cald prinos de recunoştinţă.

SABIN EVUTZIANU
Preşedintele Astrei bănăţene

Bucureşti, 10 Martie 1939. — Aşezământul Cultural Ion C. Brătianu vă exprimă cele mai calde condoleanţe pentru pierderea Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron, reazim al Bisericii şi Ţării în timpuri grele şi deplânge moartea veneratului său donator şi preşedinte.

Director, GEORGE MARINESCU

Bucureşti, 13 Martie 1939. — Funcţionarii Cassei Clerului ortodox român depun cu smerenie omagiul lor pios în memoria acelui care a fost Înalt Prea Sfinţitul Patriarh Miron Cristea.

Director, Dr. MIRCEA GIUVELCA

Cernăuţi, 14 Martie 1939. — Societatea pentru cultura şi literatura română, adânc îndurerată prin trecerea în veşnicie a celui dintâiu patriarh al României, participă la doliul Sfintei noastre Patriarhii.

Preşedinte, Prof. Univ. GRIGORE NANDRIŞ

Bucureşti, 9 Martie 1939. — In numele Cercului profesorilor secundari din Bucureşti, rog pe Înalt Prea Sfinţia Voastră să primească expresia condoleanţelor noastre profunde pentru pierderea pe care o suferă Biserica ortodoxă naţională prin săvârşirea din viaţă a Patriarhului Miron.

Preşedinte, NAPOLEON CREŢU

Bucureşti, 8 Martie 1939. — Societatea inginerilor agronomi, întrunită în şedinţă solemnă pentru comemorarea marelui defunct Patriarhul Doctor Miron Cristea, vă roagă să primiţi condoleanţe pentru greaua pierdere ce încearcă Biserica Neamului.

Preşedinte, I. ANTONESCU

Bucureşti, 7 Martie 1939. — Consiliul tehnic al pădurilor deplânge moartea patriarhului României, care prin sufletul şi înaltul său patriotism se înscrie între ctitorii Neamului românesc.

Preşedintele Consiliului tehnic al Pădurilor
Consilier Silvic Ing. G. NĂSTĂSESCU

Storojineţ, 7 Martie 1939. — Profund îndurerate autorităţile şi toată populaţia judeţului Sotrojineţ vă exprimă respectuos condoleanţe pentru pierderea marelui patriot Patriarhul Miron Cristea, fost Preşedinte al Consiliului.

Colonel PETCULESCU
Prefectul judeţului Storojineţ

Tulcea, 7 Martie 1939. — Populaţia oraşului şi judeţului Tulcea, cum şi autorităţile iau parte la marea durere pe care astăzi o încearcă clerul şi toată suflarea creştină ortodoxă prin pierderea primului Patriarh al României Mari.

Colonel, V. I. RAŢĂ
Prefectul Judeţului Tulcea

Blaj, 7 Martie 1939. — În numele meu şi al populaţiei judeţului Târnava-Mică, rugăm primiţi cele mai sincere condoleanţe.

Dr. TRAIAN MIGEA
Prefect de Târnava-Mică

Câmpulung, 7 Martie 1939. — Autorităţile şi populaţia judeţului Câmpulung, luând cunoştinţă de pierderea Înaltului Patriarh, vă exprimă sincere condoleanţe pentru pierderea marelui patriot şi bunului Român.

Lt.-Colonel, CONSTANTIN SIMULESCU
Prefectul judeţului Câmpulung

Oradea, 8 Martie 1939. — Populaţia judeţului Bihor adânc mişcată de pierderea ce o îndură Biserica ortodoxă română şi întreaga Ţară, prin trecerea la cele eterne a Prea Fericitului Patriarh al României şi Prim Ministru al Ţării, vă roagă să primiţi expresiunea ei de cea mai

profundă durere. Întreg poporul Bihariei înalță rugăciuni către Atotputernicul pentru odihna de veci a celui care o viață întreagă a fost pildă de iubire de Neam și luminat cârmuitor al Bisericii și al Țării noastre.

Colonel D. GEORGESCU
Prefectul Județului Bihor

Câmpulung, 11 Martie 1939. — În numele locuitorilor și credincioșilor din județul Muscel, țin să vă exprim adânca durere simțită de întreaga populație, prin neașteptata trecere la cele veșnice a prea fericitului patriarh al României Dr. Miron Cristea.

Prefect Muscel, Col. MATEI VELCESCU

Cluj, 7 Martie 1939. — Profund întristați de moartea marelui Patriarh, vă rugăm să primiți din partea noastră și a cetățenilor Clujului cele mai simțite condoleanțe.

Dr. SEBASTIAN BORNEMISA
Primarul Municipiului Cluj

Cernăuți, 7 Martie 1939. — Împreună cu Neamul românesc deplângem cu adâncă durere pierderea marelui patriot și părinte al tuturora, a Sanctității Sale Patriarhul Miron. Ne rugăm către Atotputernicul să-l primească la locul ceresc, odihnindu-l în pace.

In numele Municipiului Cernăuți, Primar, NICU FLONDOR

Sibiu, 7 Martie 1939. — Adânc îndurerați de încetarea din viață a Înalt Prea Sfinției Sale Patriarhul Miron, vă rugăm respectuos a primi în numele cetățenilor Muncipiului Sibiu cele mai sincere condoleanțe, implorând pe Atotputernicul Dumnezeu să-l împărtășească de meritata odihnă și viață veșnică.

Dr. SEVER POP
Primar

Arad, 8 Martie 1939. — Populațiunea Muncipiului Arad, adânc mișcată de moartea neașteptată a Sanctității Sale Patriarhului Miron al României, prin mine vă roagă să primiți cele mai sincere condoleanțe. Dumnezeu Tatăl să-l odihnească cu cei drepți și să-i fie memoria binecuvântată.

General ALEXANDRU VLAD
Primarul Municipiului Arad

Iași, 8 Martie 1939. — Știrea trecerii în cele veșnice a celui dintâiu și mare Patriarh al Românilor, ne-a îndurerat adânc. În numele Căminelor culturale din Regionala Prut aducem prin Înalt Prea Sfinția Voastră conducătorul nostru, omagiu de recunoștință ilustrului dispărut pentru tot ce-a făcut în slujba Neamului nostru în timp de o jumătate de veac.

Director Regional, Profesor DAVID

Oradea, 7 Martie 1939. — Sguduiți de trista veste a încetării din viață a Prea Fericitului Părinte Patriarhul Miron și Președinte al Consiliului de Miniștri, Primul Patriarh al României și al Neamului nostru întregit, locuitorii și administrația Municipiului Oradea de la frontiera de vest a Țării vă rugăm să binevoiți a primi expresiunea celor mai profunde

omagii față de memoria marelui dispărut și cele mai adânc simțite condoleanțe pentru marea pierdere ce o înregistrează Țara și Neamul.

AUGUSTIN CHIRILĂ
Primar

Târgoviște, 12 Martie 1939.—Adunați la comemorarea celui care a fost primul patriarh al României și strălucit slujitor devotat al Bisericii Ortodoxe, al Neamului românesc și al Tronului, plângem împreună cu țara întreagă, dureroasa sa pierdere. În numele Căminului cultural târgoviștean, al orășenilor târgovișteni și al credincioșilor din județul Dâmbovița, vă rugăm a primi condoleanțele noastre.

IANCU ANASTASESCU, Primarul orașului Târgoviște

Caransebeș, 8 Martie 1939.—Cele treizeci mii familii grănicerești constituite în Comunitatea de avere din Caransebeș, stâlp în toate vremurile al Ortodoxiei creatoare, cu adâncă smerenie se pleacă în fața mormântului Sanctității Sale marelui dispărut părintele Patriarh Miron și prin subsemnații prezintă expresia durerii lor pentru pierderea care s'a abătut asupra Țării și a sfintei noastre Biserici.

ROMULUS BOLDEA, Președinte
Ing. ȘTEFAN BORNUZ, Director

Arad, 7 Martie 1939. — Suntem adânc îndurerați de primirea vestei morții atât de neașteptate a Sanctității Sale Patriarhului Miron. Dumnezeu să-l odihnească cu drepții, căci a binemeritat de la Patrie, Neam și Biserică.

Inginer ȘTEFAN MATEESCU
Președintele Camerei de Comerț Arad

Caransebeș, 11 Martie 1939. — Deplângem îndurerați adormirea în Domnul a marelui Ierarh Miron care în vremuri de asuprire streină ne-a păstorit cu binecuvântătoare rodire duhovnicească și care ridicându-se dintre noi a ridicat Biserica și Neamul la înălțimi ce rămân pentru totdeauna în istorii. Credincioșii orașului Caransebeș îl deplâng cu recunoștință și exprimă Sfântului Sinod respectuoasele lor condoleanțe.

Primar, Dr. BUDINȚIANU

București, 7 Martie 1939. III A. T. — Din adâncul sufletului meu îndoliat, rog pe Înalt Prea Sfinția Voastră să primiți pe această cale și să transmiteți Sfântului Sinod expresiunea condoleanței cele mai simțite, atât în numele Excelenței Sale Generalissimului Franco, Șeful Statului și Guvernului Spaniei, cât și în al meu personal, pentru încetarea din viață a Înalt Prea Sfințitului Patriarh al României, Doctor Miron Cristea, Președintele Consiliului Regal de Miniștri, a cărui amintire va fi păstrată cu sfințenie nu numai în recunoscătoarea sa Patrie, ci și în Țara mea, care în ceasurile grele ale luptei împotriva dușmanilor lui Hristos și din primele clipe ale războiului a găsit la Înalt Prea Fericitul Patriarh al Bisericii ortodoxe române un sprijin moral și o adâncă înțelegere a însemnătății istorice a Cruciadei noastre naționale, în vreme ce suferințele soldaților noștri erau alinate prin generoasa contribuție a

marelui defunct la opera de asistenţă a Fronturilor şi spitalelor Spaniei.

Cu acest prilej rog pe Înalt Prea Sfinţia Voastră să primiţi respectoasele mele plecăciuni.

Ministrul Plenipotenţiar
PEDRO DE PRAT Y SOUTZO

Arad, 8 Martie 1939. — Societatea pentru ocrotirea orbilor din Arad şi judeţ deplânge dispariţia părintelui bun, milos şi de Dumnezeu binecuvântatul Patriarh Miron.

Preşedinte, EMANUIL VITAN

Cluj, 9 Martie 1939. — Meseriaşii, comercianţii şi muncitorii de limba şi legea românească din Ardeal, Banat, Crişana, Maramureş şi Bucovina, organizaţi în 75 Reuniuni profesionale federalizate în Centrala Reuniunilor cu sediul în Cluj, deplâng cu adâncă durere moartea înaltului lor protector, ocrotitor şi sprijinitor Patriarhul Miron Cristea, căruia îi vor păstra o neştearsă şi veşnică amintire.

DR. RAŢIU, Preşedinte
ŞTEFAN PENEŞ, Secretar

Bucureşti, 9 Martie 1939. — Asociaţia scriitorilor militari români ia parte cu adâncă durere la doliul întreg al poporului creştin român pentru pierderea primului patriarh al României şi depune cu smerenie omagiul său pios în memoria aceluia care a fost Înalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul Miron Cristea, apostol al credinţii noastre strămoşeşti şi al idealului naţional la reîntregirea căruia a participat cu strălucire.

General V. ECONOMU
Preşedintele Asociaţiei scriitorilor militari români

Cluj, 13 Martie 1939. — Notarii publici din România cu adâncă durere în suflet se închină în faţa sicriului ce închide rămăşiţele pământeşti ale Sanctităţii Sale Patriarhului Dr. Miron Cristea şi vă roagă respectuoşi să primiţi sincerele lor condoleanţe. Sufletul marelui preot şi patriarh a fost în timpurile de restrişte pe aceste plaiuri un far de lumină, iar după unire a fost un izvor de credinţă, de elan şi de înălţare, dăruindu-se fără cruţare pentru Tron, Patrie şi Biserică. Dumnezeu să-l odihnească.

Dr. IOAN T. COSMA
Preşedintele Uniunii Generale a Notarilor publici din România

Arad, 11 Martie 1939. — Adânc întristaţi pentru moartea întâiului patriarh al României Miron, preoţii ardeleni vă exprimă profundele lor condoleanţe, rugând pe Dumnezeu, ca marelui ierarh să-i dăruiască odihna de veci. Cu fiiască supunere în numele Asociaţiei Şaguna a Clerului Ardelean.

Preşedinte, Ic. Stavrofor GHEORGHE CIUHANDU

Chişinău, 11 Martie 1939. — Filiala Societăţii Naţionale Ortodoxe a Femeilor Române din Chişinău, adânc îndurerată de moartea prea fericitului patriarh Miron preşedintele de onoare al Societăţii, înalţă rugăciuni pentru odihna sufletului celui răposat, oficiind un parastas în sfânta Mitropolie, de faţă fiind întregul comitet, personalul didactic şi elevele şcoalelor filialei. Exprimând Sfântului Sinod sincere condoleanţe, cu multă resemnare şi mâhnire iau parte la doliul ce a lovit Neamul şi Biserica.

Preşedinta filialei, IULIA SIMINEL

Târgovişte, 14 Martie 1939. — Societatea Ortodoxă naţională a Femeilor române din Târgovişte, adânc îndurerată de pierderea Înaltului Patriarh, preşedintele de onoare al acestei societăţi, roagă pe Dumnezeu să-i aşeze sufletul între cei drepţi. Preşedintă, MARIA CHERCEA

Timişoara, 11 Martie 1939. — Învăţătorii bănăţeni copleşiţi de durere deplâng moartea marelui arhipăstor şi patriarh Miron care în vreme de urgie, timp de zece ani, le-a fost aprig apărător şi ocrotitor, iar Bisericii şi Şcoalei confesionale bun îndrumător şi depun cu smerenie omagiul de pioasă şi adânc simţită recunoştinţă.

PATRICHIE RAMNEO
Preşedintele Asociaţiei învăţătorilor bănăţeni

Iaşi, 11 Martie 1939. — Căminul Cultural Patriarhul Miron Cristea din comuna Şipote judeţul Iaşi, aduce cele mai respectuoase omagii aceluia ce a patronat acest cămin, păstrându-i o veşnică amintire.

Director, N. RUGINĂ

Bănila, 13 Martie 1939. — Căminul Cultural Regele Carol II Bănila pe Siret judeţul Strojineţ, adânc îndurerat, deplânge moartea marelui patriarh şi fost prim-ministru Dr. Miron Cristea. Depunem la treptele Sfintei Patriarhii cele mai adânc simţite condoleanţe.

Preşedinte, TITUS CERCAVSCHI

Bucureşti, 11 Martie 1939. — Comitetul şcolar, corpul didactic şi elevele liceului industrial de fete Gh. Chiţu din Bucureşti, cu inimile cernite roagă pe bunul Dumnezeu să odihnească în pace sufletul Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron părinte al Bisericii noastre şi mare îndrumător al Neamului românesc. Directoare, NATALIA DRAGOŞ

Huedin, 8 Martie 1939. — Preoţimea tractului Huedin, la vestea încetării din viaţă a Prea Fericitului Patriarh al României Miron, cu inima îndoliată îşi exprimă condoleanţele sale, rugând pe bunul Dumnezeu să odihnească în pace pe cel mai mare arhiereu al Neamului nostru românesc, care a condus Biserica noastră strămoşească la cea mai înaltă strălucire pe care a putut să o aibă în drumul gloriei sale bimilenare.

Protopop, MUNTEAN

Clejani, 8 Martie 1939. — Preoţii din Protoeria III-a Vlaşca, sunt adânc îndureraţi de pierderea Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron.

Protopop, Preot GH. RĂDOI

Bucureşti, 10 Martie 1939. — Comunitatea ellină din Bucureşti, în frunte cu Excelenţa Sa d-l Ambasador al Greciei C. Collas şi întregul personal al Ambasadei şi al Consulatului, profund îndureraţi, săvârşind astăzi parastas pentru odihna sufletului Înalt Prea Sfinţitului şi Prea Fericitului repausatului întru Domnul Patriarh Dr. Miron, exprimă Sfintei Biserici Autocefale Române, cele mai călduroase condoleanţe pentru pierderea ilustrului şi marelui său Arhipăstor, al cărui nume va fi scris

cu litere de aur în istoria Neamului Românesc şi a întregei Ortodoxii. Cu adâncă închinăciune, prea devotaţi întru Hristos fii duhovniceşti.

Protopresviter C. MORAITACHIS
Superiorul Bisericii eline din Bucureşti

Giurgiu, 7 Martie 1939. — Pentru încetarea din viaţă a Înalt Prea Sfinţiei Sale Patriarhul Miron Cristea, trimit respectoasele mele condoleanţe. Pierderea cucernicului este regretată de toţi ortodocşii români din adâncul sufletului lor.

Preotul grec, PAPAMIŢOS

Galaţi, 11 Martie 1939.—Comunitatea elină din Galaţi, cu adâncă smerenie se înclină în faţa rămăşiţelor pământeşti ale primului patriarh al României, exprimând cele mai sincere condoleanţe.

Preşedintele Comunităţii, STAVROS PALANDJEGLOU

Constanţa, 11 Martie 1939. — Comunitatea elină din Constanţa închinându-se cu pietate în faţa rămăşiţelor pământeşti ale ilustrului patriarh Miron Cristea, ia parte cu adâncă durere la greaua încercare a Bisericei şi poporului român, exprimându-vă prin mine simţite condoleanţe pentru această ireparabilă pierdere.

Preşedinte, HURMUZIADI

Brăila, 11 Martie 1939. — Comunitatea elină din Brăila luând parte la doliul care loveşte Ortodoxia prin moartea distinsului chiriarh al Bisericii române şi şeful Vostru bisericesc, exprimă condoleanţele sale.

Preşedinte, PORTOLO

Bucureşti, 8 Martie 1939. — Comunitatea ortodoxă albaneză din Bucureşti se închină cu smerenie în faţa înaltului ierarh dispărut şi ia parte la marea durere ce a lovit Biserica mamă şi scumpa Românie.

Preşedinte, NICOLAE TABACU

Ploeşti, 7 Martie 1939. — Stăpâniţi şi acum de emoţia cu care am primit trista veste a dispartiei capului suprem al Bisericii ortodoxe patriarhul Miron Cristea, vă exprimăm cele mai sincere condoleanţe şi cu tot sufletul împărtaşim durerea Voastră.

CHALMER BELL, preotul anglican Ploeşti.

Sofia, 8 Martie 1939. — Biserica şi colonia română din Sofia vă roagă să primiţi expresia celei mai profunde dureri pentru trecerea dintre cei vii a marelui prim ierarh al României Miron. Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepţi.

Preot RUNCU, Preşedintele coloniei

Oxford, 9 Martie 1939. — Incerc aceeaşi durere ce îndoliază Biserica prin trecerea întru cele veşnice a Î. P. S. Patriarh. Vă rog exprimaţi Sfântului Sinod îndurerate condoleanţe, expresie a marelui respect şi recunoştinţă ce port marelui drspărut.

ADINA ILIESCU

Oradea, 8 Martie 1939. — Adunarea protopopească a tractului Oradea, întrunită astăzi în şedinţă anuală, depune lacrămi fierbinţi de

recunoştinţă la mormântul Prea Fericitului în Domnul Patriarh Dr. Miron Cristea, căruia îi va păstra vecinică amintire.

Protopop VASILE POPOVICI
Preşedinte

Veria, 10 Martie 1939. — Trecerea la viaţa de veci a marelui prelat patriarh al tuturor Românilor, Miron Cristea, reprezentant al Acelui care a răbdat crucea, a produs o mare durere printre Românii de peste hotare. Ne exprimăm condoleanţele noastre şi înălţăm rugăciuni pentru repaosul sufletului marelui dispărut în momentele când Biserica română avea nevoie imperioasă de Sfântul defunct.

S. HEIDULI
Vice-preşedintele comunităţii române din Veria

Cernăuţi, 11 Martie 1939. — Minoritatea polonă din România se asociază la doliul naţional şi al Bisericii ortodoxe prin încetarea din viaţă a marelui patriot şi primul patriarh al României, exprimând eminenţei voastre îndurerata noastră simpatie.

TYTUS CZERKAWSKI
Preşedintele Consiliului Naţional Polon din România

Bucureşti, 13 Martie 1939.—Impărtăşind marea Dvs. durere pentru pierderea înaltului ierarh patriarhul Miron, vă rog să scuzaţi absenţa mea de la funerarii la care starea sănătăţii mă împiedecă să particip.

C. D. DIMITRIU
fost Ministru şi Preşedinte al Senatului

Mânăstirea Neamţ, 8 Martie 1939. — Scriitorul, fost inginer militar în activitate, actualmente pensionar, roagă pe bunul Dumnezeu aici la mânăstirea Neamţ şi plânge odată cu sunetele clopotelor, plecarea mult prea timpurie şi prea precipitată a Sanctităţii Sale Patriarhului Miron Cristea dintre iubiţii şi devotaţii săi credincioşi români creştini ortodocşi ai marei şi nouii Românii, la a cărei închegare a contribuit cu tot sufletul şi cu întreaga bogăţie a minţii, cu virtuţile şi luminoasele Sanctităţii Sale sfaturi şi acte de înaltă şi patriotică înţelepciune.

Devotat creştin,
Inginer pensionar EDUARD SAVAGOIU

Bucureşti, 13 Martie 1939. — Breasla voiajorilor comerciali din ţinutul Bucegi, profund afectată de încetarea din viaţă a Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron Cristea, vă roagă să binevoiţi a primi expresiunea respectuasă a condoleanţelor noastre.

IOAN OPRESCU
Preşedintele Breslei voiajorilor comerciali din ţinutul Bucegi

Bucureşti, 10 Martie 1939. — Adânc îndureraţi de moartea veneratului nostru preşedinte de onoare Înalt Prea Sfinţitul Dr. Miron Cristea, Asociaţia Cultul Regilor Românilor aduce prin prezenta pioase omagii pentru pierderea neuitatului şi preţiosului nostru preşedinte.

Colonel VICTOR BACALOGLU
În numele Asociaţiei Cultul Regilor Românilor

Poiana-Sărată, 11 Martie 1939.—Preoţimea protopopiatului Oituz din Secuime plânge alăturea de ţara întreagă pe patriarhul Miron fala Neamului şi a Bisericii Ortodoxe şi ocrotitorul ei.

Protopop RAFIROIU IOAN, fost voluntar

Botoşani, 11 Martie 1939.—Preoţimea botoşăneană exprimă marea durere pentru pierderea Înalt Prea Sfinţitului Patriarh şi arată devotament Înaltului Arhipăstor locţiitor patriarhal. Protoiereu DOLINESCU

Tulcea, 7 Martie 1939. — În numele clerului ortodox din oraşul şi judeţul Tulcea simţitor lovit prin pierderea celui mai distins şi mare păstor sufletesc al Bisericii şi Neamului, ne plecăm cu adâncă smerenie în faţa memoriei marelui dispărut pe care îl vom pomeni din datorie şi din conştiinţă în rugăciunile noastre, drept recunoştinţă celui întâiu patriarh al României Mari. Protoiereu D. TZARA

Sălişte, 11 Martie 1939. — Clerul şi poporul protopopiatului Sălişte deplânge trecerea la cele vecinice a fericitului patriarh şi înalţă rugăciuni pentru odihna marelui ierarh. Protopop BORCIA

Bocşa-Montană, 7 Martie 1939. — Profund îndurerat de trecerea la cei drepţi a marelui patriot salvator de Neam Înalt Prea Sfinţitul Patriarh Miron, binevoiţi a primi sincerele mele condoleanţe.

MIHAIL VELCELEANU
Ziarist, Comandant străjer

Cluj, 9 Martie 1939.—Luăm parte cu tot sufletul la doliul care loveşte atât de crunt Biserica ortodoxă română prin trecerea la cele eterne a primului şi gloriosului ei patriarh şi slujitor devotat al ţării.

Dr. BREBAN
Prezidenta Uniunii Mariane a Femeilor
Române unite de Cluj, Gherla, Ida.

Cluj, 7 Martie 1939. — Deplâng cu toată durerea sufletească moartea marelui arhiereu şi binefăcător Dr. Miron Cristea.

Profesor OŢOIU

Cluj, 7 Martie 1939. — Condoleanţe sincere.

Familia MIHELFFY

Borsec, 12 Martie 1939.—Exprimăm cele mai sincere condoleanţe pentru ctitorul nostru, al bisericei ortodoxe din Borsec. VLADUTZIU

Bucureşti, 14 Martie 1939. — Luăm parte cu multă mâhnire la durerea Prea Sfinţiei Voastre şi a întregii ţări şi vă rugăm să primiţi sincerele noastre condoleanţe. Familia ŞTEFAN AUERBACH

Constanţa, 10 Martie 1939.—Ca Români şi ca prieteni deplângem din toată inima trecerea prematură în rândul celor sfinţi a bunului şi prea măritului domn. Vă rugăm să primiţi sincerele noastre condoleanţe.

Familia I. POPEEA

Toplița, 12 Martie 1939.—Rugăm respectuos a primi adânc simțitele noastre condoleanțe cu ocazia trecerii dincolo de timp a prea fericitului patriarh Miron.

Comunitatea Evreiască din Toplița
Rabinul SCHWARTZ

Cernăuți, 9 Martie 1939. — Comunitatea Evreească Cernăuți, adânc îndurerată de trecerea la cele eterne a Sanctității Sale Patriarhului României, Președintelui Consiliului de Miniștri Doctor Miron Cristea, unindu-se în doliu cu toți cetățenii iubitei noastre țări, își permite a exprima prea veneratei Patriarhii Române cele mai sincere și profunde condoleanțe.

Președintele Comunității, Dr. CAROL GUTHERZ
Șef Rabin, Dr. MARK

Izmir, le 19 Mars 1939.—J'ai l'honneur de porter à Votre connaissance que, ce jourd'hui, en présence des membres de la petite colonie roumaine d'Izmir, j'ai célébré, en la chapelle du Consulat général Royal de Grèce de cette ville, un service religieux à la mémoire du Premier-ministre de Roumanie, S. S. le Patriarche Miron Cristea, décédé.

En faisant part à Votre Excellence de ce qui précède, je la prie, à cette occasion, de bien vouloir accepter mes condoléances les plus émues pour la perte, en la personne de S. S. le Patriarche Miron, d'un grand fils et serviteur de la Patrie et de l'Église nationale roumaines, et avoir l'obligeance de les transmettre à son honorable Gouvernement.

Veuillez agréer, Excellence, les assurances de ma très haute considération.

Le supérieur de l'Église orthodoxe à Izmir,
Aumônier du Consulat général Royal de Grèce,
Oeconome G. GROPETIS

Izmir, 19 Martie 1939. — *Am onoarea a vă aduce la cunoștință, că astăzi, în prezența membrilor micii colonii române din Izmir, am oficiat în capela Consulatului general Regal al Greciei din acest oraș, un serviciu religios în memoria primului-ministru al României, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron, decedat.*

Făcându-vă cunoscut cele de mai sus, rog pe Excelența Voastră, cu această ocazie, să binevoiască a primi condoleanțele mele cele mai emoționate pentru pierderea, în persoana S. S. Patriarhul Miron, a unui mare fiu și slujitor al Patriei și Bisericii naționale române.

Binevoiți a primi, Excelență, asigurările prea înaltei mele considerații.

Superiorul Bisericii ortodoxe din Izmir
Duhovnicul Consulatului general Regal al Greciei
Econom G. GROPETIS

POMENIREA PREA FERICITULUI PATRIARH MIRON ÎN ŢARĂ

LA ACADEMIA ROMÂNĂ

În ziua de Vineri 10 Martie, la ceasurile 3 d. a. Academia Română a ţinut şedinţă publică subt preşedinţia d-lui prof. C. Rădulescu-Motru. Cu acest prilej d-sa a rostit următoarea cuvântare întru pomenirea prea fericitului patriarh Miron, care, după cum se ştie, era membru de onoare al acestui înalt aşezământ de cultură, încă din anul 1919.

„În noaptea de 6 Martie cor. s'a stins din viaţă Î. P. S. Miron Cristea, primul patriarh al României întregite. Moartea sa aruncă un zăbranic de doliu pe tot cuprinsul ţării. Cu el dispare din mijlocul nostru un om, predestinat păstor de suflete în cele spirituale, înţelept în conducerea vieţii politice de Stat. Prea Fericitul Miron Cristea a avut în calea vieţii sale multe răscruci chinuitoare. A trecut însă prin ele, păstrându-şi o seninătate de înger. Nu l-au îngrijorat ameninţările, nu l-au ameţit preamăririle. A rămas acelaşi: suflet de ţăran ardelean, statornic în credinţa strămoşească pentru Biserică şi pentru Neam.

A urcat cele mai înalte trepte în ierarhia politică şi în cea bisericească. A fost regent şi prim-ministru. A fost episcop de Caransebeş, mitropolit al Ungro-Vlahiei şi apoi patriarh. Ar fi putut însă pentru manifestările sale patriotice, de dinainte de întregirea Statului român, să urce tot aşa de uşor treptele spânzurătoarei, fără ca urgia împrejurărilor să-i schimbe firea. Cu aceiaşi seninătate el ar fi primit urgia, cu care a primit onorurile.

Figura Î. P. S. Patriarh va lumina pentru vecie comoara de virtuţi a ţăranului ardelean.

Academia Română a avut marea cinste să-l aleagă printre membrii săi onorari încă din anul 1919. Meritele sale şi până la această dată, erau pe deplin dovedite. Deaceea alegerea sa a fost făcută cu unanimitate.

Acela care era destinat să ajungă mai târziu patriarh al României Mari a făcut studii superioare în filologia modernă şi filosofie la universitatea din Budapesta. A făcut aceste studii cu vădită intenţie de a le folosi în scop naţional. Aşa se explică subiectul luat pentru lucrarea sa de doctorat. Viitorul patriarh este primul care a tratat într'o lucrare academică, la o universitate străină, despre *„Viaţa şi activitatea lui M. Eminescu"*.

In 1905 publică o mare lucrare despre *„Iconografia şi întocmirile din interiorul bisericii răsăritene"*.

Ales episcop de Caransebeş în 1910, începe o activitate intensă de conducător spiritual al poporului. „Să ne străduim,—zice noul episcop de Caransebeş, — a revărsa asupra poporului toată roada muncii noastre, să ne jertfim pentru întărirea şi înaintarea poporului românesc".

Cu această lozincă a rămas Înaltul Chiriarh, în tot restul zilelor sale.

După alegerea de episcop, la interval de 10 ani urmează alegerea de mitropolit primat şi de patriarh. Deacum înainte, multiplele ocupaţiuni de ordin bisericesc, la care s'au adăugat şi însărcinările grele de ordin politic, lasă răgaz puţin lucrărilor cărturăreşti. Î. P. S. Miron Cristea intră, ca un personaj de prim rol, pe scena vieţii noastre istorice.

Firea lui cea blândă, zidită pare că înadins pentru a sluji numai Biserica lui Hristos, este adusă să facă strajă în posturile cele mai încărcate de răspunderea politică. Un om, din cei obişnuiţi, în aceste condiţii ar fi fost pierdut. Prea Fericitul Miron Cristea era însă un ales al lui Dumnezeu. Din firea lui blândă, el a ştiut să scoată o energie. După pilda Mântuitorului, a făcut să biruiască binele, dăruindu-se pe sine.

Şi s'a dăruit fără cruţare. Dacă printre aceia, cari şi-au dobândit drepturi la recunoştinţa ţării, luptând pentru a cuceri României Mari reformele constituţionale de care aceasta avea nevoe, unii reprezintă spada, Î. P. S. Patriarh Miron reprezintă scutul. Judecata istoricului de mâine va aprecia mai bine decât noi, contemporanii, cât de hotărîtor a fost rolul său în cursul ultimilor doi ani.

Moartea l-a surprins departe de ţară.

Cu ochii înlăcrămaţi aşteptăm rămăşiţele sale pământeşti, pe care membrii Academiei Române, alături de întreaga populaţie a Bucureştilor le vor însoţi până la locaşul lor de veci".

ŞEDINŢA DE DOLIU DE LA ÎNALTA CURTE DE CASAŢIE

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie s'a întrunit Miercuri 8 Martie d. a. în secţiuni unite spre a aduce omagiu primului patriarh al ţării şi preşedinte al consiliului de miniştri.

Au luat parte la această şedinţă de doliu, magistraţii tuturor instanţelor din Bucureşti, membrii Curţii de apel şi ai Tribunalului, precum şi un mare număr de avocaţi membri ai Baroului de Ilfov

în frunte cu d. I. Gr. Perieţeanu preşedintele Uniunii avocaţilor din România şi Istrate Micescu decanul Baroului Capitalei.

D. Andrei Rădulescu, prim-preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, declarând deschisă şedinţa de doliu a rostit în numele magistraturii următoarea cuvântare:

„O mare durere încearcă ţara. Primul ministru, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron a încetat din viaţă.

Fiu al scumpului nostru Ardeal, născut într'o umilă casă ţărănească, plecat din lumea satelor, cu iubire pentru cele sfinte, a izbutit, străbătând multe greutăţi, să-şi deschidă drum spre înaltele demnităţi bisericeşti, muncind fără preget, pentru binele poporului din care se ridicase.

Într'una din aceste demnităţi l-au găsit vremurile mari de sbucium şi înfiorare ale Neamului nostru, vremuri în care a luptat cu îndârjire, şi din care Neamul a ieşit desrobit, mărit şi unit.

Episcopul Miron a fost unul din solii aleşi de Adunarea de la Alba-Iulia, cari au adus nemuritorului Rege Ferdinand actul oficial al Unirii.

În curând a fost ales în fruntea Bisericii ca mitropolit primat, drept semn al valorii sale şi al dorinţei de unire desăvârşită.

Peste câţiva ani,—când am socotit că Biserica noastră trebue să aibă şi un şef, corespunzător marelui rol ce este menită să îndeplinească aci pentru Orientul ortodox, când am înfiinţat Patriarhia, — Înalt Prea Sfinţitul Miron a fost chemat să ocupe acest înalt post şi a fost astfel cel dintâiu patriarh al României.

Dar mersul evenimentelor i-a mai cerut şi altceva. Când, anul trecut, Statul a străbătut zile aspre şi tulburate, pentru îndeplinirea misiunei de conducător al guvernului, pentru marele rol de prim-ministru, privirile şi gândurile s'au îndreptat iarăşi spre acela care se bucura de atâta autoritate şi care era simbolul credinţei creştineşti şi al păcii, spre patriarhul Miron.

Şi nu din dorinţa de mărire a primit — înălţimea rolului său bisericesc era destul—, ci din marea dragoste pentru Tron şi Ţară. Am înţeles aceasta mai bine ca oricând la 1 Fevruarie acest an, când i-am luat un nou jurământ ca prim-ministru. Din blânda lui privire, din căldura cuvintelor sale, desprindeai convingerea nestrămutată că trebue să-şi facă datoria până la capăt.

Şi şi-a făcut-o.

Prin dificultăţi nespus de mari, jertfindu-şi odihna şi sănătatea, s'a devotat cu tot sufletul pentru mântuirea, liniştea şi propăşirea Ţării şi a Neamului.

Nu este timpul să amintim mai pe larg marea, rodnica sa activitate în felurite domenii. Toţi înţelegem, simţim valoarea acestei înalte personalităţi, care va rămâne neştearsă în istoria Românilor.

Ne închinăm cu adâncă smerenie înaintea acestui suflet mare şi-l rugăm ca — de acolo de unde pluteşte acum — să înconjure cu aceiaşi dragoste pământul României în hotarele pe care le-a visat din copilărie şi i-a fost dat să le vadă înfăptuite; de acolo să ne binecuvinteze şi să ne ajute, prin rugi fierbinţi către Dumnezeire, pentru păstrarea fiinţei Statului nostru şi înălţarea lui.

Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie, exprimând familiei sincere condoleanţe, aduce prinosul său de admiraţie acestei însemnate figuri, căreia îi va păstra cea mai frumoasă şi profundă amintire".

După d. prim-preşedinte Andrei Rădulescu, a luat cuvântul d. C. Viforeanu procuror general al Înaltei Curţi, grăind următoarele:

„O mare durere ne adună pe toţi în această şedinţă solemnă.

Zăbranic de doliu acoperă cerul României-Mari şi pare că şi soarele nostru românesc participă la această durere, căci astăzi şi-a întunecat faţa, până eri râzătoare.

A murit Miron Cristea, patriarhul României întregite şi preşedintele Consiliului de miniştri.

Născut într'o umilă casă de ţăran român, el s'a resimţit toată viaţa de origina sa neaoş românească; şi în toată activitatea sa culturală, religioasă şi politică a pus accentul pe ideia naţională. El poartă în şcoala primară şi în liceu cămaşa şi iţarii ţărăneşti pe care nu-i desbracă decât atunci când a trebuit să îmbrace uniforma seminarului din Sibiu.

Absolvind seminarul, acceptă un modest post de învăţător, convins că ideia naţională nu se menţine decât prin şcoală şi biserică.

Trecând apoi la Budapesta, ca student al Facultăţii de Litere, activează ca naţionalist în societatea română studenţească de acolo şi îşi trece doctoratul cu teza: *„Despre viaţa şi opera poetului Mihail Eminescu"*.

Mândria lui naţională i-a dictat acest subiect pentru a putea glorifica în forurile universitare maghiare pe cel mai mare poet român.

Când apoi se înscenează marele proces al Memorandului, tânărul Cristea, de şi neimplicat în proces, face o declaraţie că se solidarizează cu memorandiştii şi cere a fi aşezat pe banca acuzaţilor cu ceilalţi martiri români.

Ajuns apoi Episcop de Caransebeş, el ţine trează conştiinţa naţională a păstoriţilor săi; în Noemvrie 1917, constituie Consiliul

naţional român din Caransebeş; iar la 1 Decemvrie 1918, ia parte la Adunarea Naţională de la Alba-Iulia şi după slujba divină din catedrala ortodoxă înalţă către ceruri această rugăciune: „Doamne, înaintea Ta aducem rugăciunile noastre, nu pentru dreptăţile noastre, ci pentru multele Tale îndurări. Scoală-te întru ajutorul nostru şi mântueşte-ne pentru mila Ta. Dă ajutor glorioasei armate române ca să scape pe toţi fraţii noştri de strâmtoare şi să întărească noile hotare ale Patriei mărite. Dumnezeule, Mântuitorul nostru, ajută-ne nouă pentru mărirea neamului Tău, ca să se sălăşluiască mâine în pământul nostru".

Numai dacă ne reamintim că aceste manifestări aveau loc într'o Transilvanie haotică, cutreerată de bande armate ungureşti, care în furia lor dădeau foc satelor româneşti şi îngropau de vii pe Românii cari manifestau româneşte; numai astfel ne putem da seamă de măreţia sufletului aceluia care a avut sublimul curaj să ridice o asemenea rugă.

Iată cine a fost Miron Cristea mai înainte de a fi patriarhul României.

Ajuns patriarh, regent şi prim-ministru al iubitei lui Patrii, el a stat în permanenţă în slujba aceloraşi comandamente naţionale, inspirat continuu de arzătoarea lui dragoste de ţară.

Moare în serviciul Ţării ca prim-ministru al ei şi reazim în în momente de grea cumpănă.

Cu el moare un mare Român.

Parchetele Ţării, al căror reprezentant sunt aci, acest instrument al justiţiei, totdeauna sensibil la frământările, la bucuriile şi durerile ei, îşi rostesc prin glasul meu adânca lor durere şi trimit familiei îndoliate respectuoase condoleanţe".

În numele Corpului avocaţilor a vorbit d. Istrate Micescu decanul Baroului Ilfov, spunând între altele:

„Baroul de Ilfov — părticică din conştiinţa naţională a Neamului românesc, — profund îndurerat, prezintă omagiul celui care a fost primul patriarh al României întregite.

Durerea noastră se asociază durerii adestei supreme Curţi şi Parchetului general. Reprezentanţi ai durerilor celor mulţi în căutarea dreptăţii, zi de zi, ne permitem să ne facem interpreţii durerii faţă de pierderea ilustrului dispărut.

Noi, primul barou al Ţării, român-creştin, nu putem uita că la începutul mişcării Asociaţiei avocaţilor români creştini, am primit binecuvântarea lui:

„Ori unde am binevenitul prilej de a afla o închegare pe temelia românească şi creştinească — spunea patriarhul Bisericii. Române, la 28 Fevruarie 1935, cu ocazia inaugurării sediului A. A. R. C.-ului din strada Sborului, — sunt arhipăstoreşte mulţumit de a putea să fiu în mijlocul celor care au pornit-o. Binecuvântez, deci munca voastră şi doresc ca, conştiinţa naţională, creştinească şi ortodoxă a tuturor fiilor Neamului nostru, ţărani şi intelectuali, să se organizeze la fel cu voi".

Vajnic luptător pentru cauza naţională, din fragedă tinereţe s'a pus în slujba naţiunii în momentele grele pentru realizarea întregirii hotarelor, pentru ca mai târziu, în 1938, în clipe de îngrijorare gravă, ca prim sfetnic al Tronului, să lupte pentru salvarea unităţii sufleteşti a Neamului.

Figura celui dispărut, atât de frumos şi emoţionant evocată aci, rămâne înscrisă în istoria noastră ca o strălucită pildă pentru generaţia de azi şi de mâine.

Baroul de Ilfov asociindu-se durerii acestei supreme instanţe, roagă respectuos pe d. prim-preşedinte să se facă interpretul Baroului de Ilfov pe lângă M. Sa Regele, pe lângă familie şi guvern, asigurându-l că avocaţii din Baroul de Ilfov vor purta veşnică şi pioasă amintire celui care a fost primul patriarh al Bisericii Române".

Cel din urmă cuvânt îl rosteşte d. I. Gr. Perieţeanu, astfel:

„In această tristă şi solemnă şedinţă de pioasă comemorare, d. Istrate Micescu a împodobit cu o mistică jerbă de îndoliate flori sufleteşti sfinţitul căpătâiu pe care se odihneşte întru Domnul seninul chip al aceluia care a fost, cu atât devotament, prim sfetnic al Coroanei şi înţelept păstor al credinţei noastre strămoşeşti.

Impărtăşind sentimentele de profundă şi înălţată durere exprimată de reprezentatul Baroului de Ilfov, Uniunea avocaţilor evoacă la rându-i cu smerenie icoana supremului ierarh, în faţa căreia vor sta deapururi plecate toate frunţile româneşti".

Joi 9 Martie a. c. la orele 4 d. a. s'a ţinut la Palatul de Justiţie o mare adunare a Asociaţiei avocaţilor români creştini. Cu acest prilej d. Emanoil Slătineanu preşedintele filialei Ilfov, a spus că, înainte de a trece la ordinea de zi care priveşte o chestiune pur profesională, Asociaţia Avocaţilor Români Creştini are datoria să păstreze un moment pios pentru acel care a fost Patriarhul tuturor Românilor.

„Evoc şi exprim o pioasă amintire aceluia care astăzi nu mai

este printre cei vii. Doctorul Miron Cristea a fost şi va rămâne o figură legendară. El a fost continuatorul acelor patriarhi care nu erau numai oameni de ştiinţă, ci şi depozitarii tradiţiilor culturale şi naţionale ale unui Neam. A fost o figură senină şi blândă, dar când era vorba de înaltele comandamente ale Neamului şi când cineva vrea să le înfrângă, devenea drastic. Pe noi ne leagă de acest părinte al Bisericii ortodoxe, clipe de neuitat şi nu pot să nu vă arăt că, el care dăduse binecuvântarea mişcării noastre încă de la începuturile ei s'a interesat totdeauna de evoluţia acestei mişcări. În faţa mormântului proaspăt deschis să ne rugăm lui Dumnezeu să-l ierte, căci în faţa lui Dumnezeu toţi creştinii sunt egali şi să ne rugăm ca sufletul lui din înălţimile eterate ale eternităţii să vegheze la conservarea şi propăşirea Neamului nostru".

LA STRAJA ŢĂRII

Prea fericitul patriarh Miron fiind membru în Consiliul Superior de îndrumare al Străjii Ţării, d. Teofil Sidorovici a hotărît ca în ziua de Joi 9 Martie să se facă o slujbă religioasă pentru pomenirea sa. După aceia, în faţa personalului din Comandament, d-l Teofil Sidorovici a rostit următoarea cuvântare:

„A trecut în lumea drepţilor figura reprezentativă a Românismului şi a Bisericii creştine, Sanctitatea Sa Dr. Miron Cristea Patriarhul României.

A fost mereu în mijlocul nostru şi luminile gândului său mare ne-au fost mereu călăuză. Prim Sfetnic al Coroanei şi Păstor sufletesc de Neam, Sanctitatea Sa era totdeodată şi reprezentantul cel mai strălucit al nobilei clase ţărăneşti, din mijlocul căreia răsărise ca un străjer falnic.

Prin obârşie, Înalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul a adus din vechiul leagăn al Românismului, Ardealul, toată podoaba sufletului românesc călit la flacăra nenumăratelor jertfe naţionale.

Straja Ţării crunt lovită prin pierderea unuia din cei ce-au ajutat-o şi ridicat-o, îi aduce prinosul recunoştinţei veşnice".

PERSONALITATEA PATRIARHULUI MIRON

ELOGIUL FĂCUT LA LEGAŢIA ROMÂNĂ DIN ROMA, ÎN FAŢA MEMBRILOR COLONIEI ROMÂNE, DE CĂTRE D. AMBASADOR N. PETRESCU-COMNEN

„Împreună cu vechiul şi bunul meu amic, d. ministru Alexandru Duiliu Zamfirescu, am socotit, în împrejurările actuale, că nu puteam cinsti în mod mai cuviincios amintirea Marelui Ierarh şi Român, care a fost Patriarhul Miron Cristea, decât între noi, pe

pământ românesc, potrivit riturilor şi datinilor noastre străbune.

Mulţumesc în mod călduros d-lui ministru Zamfirescu de a-mi fi dat în acelaşi timp prilejul să rostesc eu, în calitate de vechiu prieten şi colaborator al fericitului Patriarh, câteva cuvinte de respectoasă închinare.

Am avut cinstea să cunosc pe Ilie feciorul lui Gheorghe Cristea din Topliţa, încă de mult, pe vremea când, împreună cu câţiva din generaţia mea, băteam cărările Ardealului, Bucovinei, Banatului, după îndemnul înaintaşilor noştri Iorga, Bianu şi Aurel Popovici, căutând să ne apropiem sufleteşte de fraţii noştri aflaţi sub stăpânirea străină.

Urca deabia treptele ierarhiilor duhovniceşti. Numele lui era însă, chiar de atunci, împletit cu acelea ale înaintaşilor lui, Bariţ, Raţiu, Lucaci sau Gheorghe Pop de la Băseşti. În două împrejurări neuitate, într'adevăr, — Cristea îndrăsnise să-şi afirme credinţele şi mai ales nădejdile. Cu riscul de a-şi tăia dintru început craca de sub picioare, tânărul cărturar din Topliţa cutezase să prezinte facultăţii din Budapesta, o teză de doctorat de esenţă curat naţionalistă asupra lui Eminescu, iar mai târziu, cu prilejul procesului Memorandului, printr'un gest de înaltă îndrăsneală şi patriotism, el declară — de şi nu avusese nici un amestec la întocmirea lui — că se solidarizează cu autorii acestui act istoric.

Un alt mare român, care a fost Iosif Vulcan, căruia câţiva studenţi români din Paris, de prin 1900, i-am adus un frumos omagiu, dedicându-i acel minunat album ce se află azi în Muzeul Asociaţiei Române din Sibiu, — îmi spunea într'o zi: „Cristea este nu numai un bun Român, dar şi un cap politic...".

Viitorul i-a dat dreptate bătrânului luptător. Darul de a simţi ce anume atitudine se cuvine a avea în împrejurări determinante, meşteşugul cuvântului cumpănit, al stăpânirii de sine în clipele cele mai grele, judecata nepripită şi care ţine seama de aspectele problemelor, şi mai ales acea omenie şi acel bun simţ înăscute poporului nostru — când nu au fost alterate de influenţa târgoveţului semi-doct, — au alcătuit un noian de însuşiri sufleteşti fericite, cari au dus — pe drept — pe feciorul răzeşului din Topliţa la treptele cele mai înalte ale ierarhiei noastre bisericeşti şi laice.

Datorită acestor însuşiri, atunci când mulţi şovăiau, Miron Cristea a avut o atitudine permanent rectilină, înţelegând că pentru problema românească nu există decât o singură soluţiune, cea radicală: unirea tuturor fiilor aceluiaşi neam, fără condiţiuni, într'un singur hotar şi sub o singură cârmuire.

În ziua când limbile se vor deslega, mai târziu, se va vedea ce rol hotărîtor a jucat marele dispărut în hotărîrile de la Alba-Iulia, și ce greșeli a izbutit a împiedeca, greșeli ce ne-ar fi pricinuit greutăți similare celor în mijlocul cărora se sbat și azi mulți dintre vecinii noștri.

În căsuța sa din Toplița, în care am petrecut atâtea ceasuri neuitate, ca și în căsuța mea de la Borsec, unde am avut cinstea să-l am de atâtea ori oaspe, primul Patriarh al României își explica însușirile sale pe cari le definea de „modeste", prin nețărmurita dragoste pe care a păstrat-o în tot timpul vieții sale pentru glia strămoșească, pentru tot ce era tradiție, pentru tot ce pleca din fibrele cele mai adânci ale poporului nostru, „ale sfântului nostru popor" cum pe dreptate îl numea el și cari s'au revărsat ca o mană cerească în sufletul său de copil și de adolescent mai ales prin graiul alinător al mamei sale, Domnița.

Într'adevăr acest fiu de plugar, ce avea înfățișarea ieratică de principe de sânge sau mai bine de ctitor desprins dintr'o veche icoană bizantină, împreuna calitățile de estetică și euritmie incomparabile ale poporului nostru, cu acele sufletești de blândețe, de generozitate și de compătimire pentru cei nevoiași punând dragostea de Neam și Lege deasupra tuturor celorlalte simțăminte.

Sunt încredințat că dacă ar fi fost întrebat cum vrea să-și încheie viața, acest coboritor al grănicerilor din ținutul Maramureșului, ar fi ales această moarte care, o putem spune, l-a surprins în tranșee, în plină luptă pentru Neam și pentru Lege.

În momentul acesta când întreaga suflare românească se închină în Țara noastră în fața trupului neînsuflețit al primului Patriarh al României-Mari, aducându-i ultimul prinos de recunoștință, plecându-ne și noi cu smerenie genunchii, să ne unim gândurile într'o cucernică rugăciune pentru odihna sufletului său, rugând pe Atotputernicul să-l așeze în acel loc de odihnă și de verdeață pe care-l făgăduiește rugăciunea noastră strămoșească, celor buni, celor drepți, și mai ales celor ce și-au făcut cu prisosință datoria.

Dumnezeu să-l odihnească!"

(*România*, an. II, nr. 288, din 19 Martie 1939).

STREINĂTATEA ŞI MOARTEA PATRIARHULUI MIRON

— TELEGRAME RADOR —

ANGLIA

Londra, 7. — Moartea Patriarhului Miron Cristea a fost primită cu consternare în Anglia şi în deosebi în cercurile Bisericii anglicane.

Toate ziarele publică lungi articole închinate marelui dispărut, relevând trecutul său patriotic, origina sa ţărănească, studiile strălucite pe care le-a făcut, precum şi partea sa de contribuţie la opera de renaştere naţională.

Presa subliniază devotamentul Patriarhului Miron Cristea faţă de M. S. Regele Carol, fiind unul din cei mai credincioşi slujitori ai Suveranului României.

În toate articolele sunt amintite legăturile dintre Biserica anglicană şi Biserica ortodoxă română, legături cari au culminat cu vizita la Londra a Patriarhului Miron, care a fost cu acel prilej oaspetele personal al arhiepiscopului de Canterbury la palatul Lambeth.

Legaţia română a arborat drapelul îndoliat. S'au primit numeroase condoleanţe de la personalităţi engleze, de la fruntaşii Bisericii anglicane şi de la foarte mulţi prieteni ai României.

FRANŢA

Paris, 7. — Toate ziarele, atât cele de dimineaţă, cât şi cele de seară, anunţă moartea Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea, fostul şef al guvernului român şi împrejurările în cari s'a produs.

Ziarele dau biografia şi portretul marelui dispărut.

GERMANIA

Berlin, 7. — Ziarele germane de astăseară consacră lungi articole tristului eveniment al încetării din viaţă a Înalt Prea Sfinţiei Sale Patriarhului Miron Cristea, descriind în aceste articole personalitatea bisericească, politică, naţională şi culturală a marelui dispărut.

Deutsche Allgemeine Zeitung arată că personalitatea şi opera omului excepţional care a fost primul Patriarh al României, va trece nu numai in istoria ţării sale, ci şi în aceea a întregului sud-est european.

Ziarul constată în acelaşi timp, că întregul Neam românesc plânge astăzi sincer pe marele dispărut, care din fiu de ţăran, s'a ridicat la cea mai înaltă treaptă ierarhică în Biserică şi în Stat.

POLONIA

Varşovia, 7. — Ştirea morţii Patriarhului Miron Cristea, preşedintele de consiliu al României, a produs în cercurile oficiale şi în opinia publică poloneză o tristă şi adâncă impresie.

Patriarhul Miron Cristea, cunoscut la Varşovia, era respectat şi stimat atât de cercurile bisericeşti cât şi de celelalte, care avuseseră prilejul să-l preţuiască personal anul trecut când fusese în vizită oficială la Varşovia.

Ziarele polone de Marţi sunt pline de note biografice şi de fotografii ale defunctului patriarh.

D. Moscicki preşedintele republicii, a adresat M. S. Regelui Carol II, o telegramă în care exprimă condoleanţele sale personale şi partea pe care naţiunea poloneză o ia la doliul naţiunii amice şi aliate, adânc îndurerată prin încetarea din viaţă a eminentului om de Stat şi amic încercat al Poloniei, Î. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea.

D. Brzozowski subsecretar de Stat la Preşedinţia Consiliului, a prezentat d. R. Franasovici ambasadorul României, condoleanţe în numele primului ministru şi a guvernului polon.

Tot azi Mitropolitul Dionisie, şeful Bisericii ortodoxe autocefale din Polonia, a trimis la ambasada României pe episcopul Timotei vicarul mitropoliei din Varşovia, care a prezentat d-lui Richard Franasovici condoleanţe în numele mitropolitului şi al Bisericii ortodoxe polone.

In registrul deschis la ambasadă au semnat în cursul zilei, membrii guvernului polon, ai corpului diplomatic, reprezentanţii autorităţilor militare şi civile şi alte numeroase personalităţi poloneze.

La internatul teologic ortodox din Varşovia s'au adus deasemenea omagii Patriarhului Miron Cristea.

La această pomenire au luat parte P. S. Episcop Timotei directorul internatului, Dr. Z. Zagórowski delegatul Ministerului instrucţiei şi cultelor, membrii ambasadei române, profesorii români de la Facultatea de teologie: d-nii Justin Moisescu şi Sergiu Kisielewski, numeroşi alţi profesori şi toţi studenţii teologi.

D. dr. Zagórowski a ţinut o cuvântare închinată ilustrului dispărut, mare prieten al Poloniei.

Profesorul Kisielewski şi studentul Mihai au adus omagii Patriarhului Miron Cristea, iar orchestra internatului a executat Marşul funebru de Chopin şi Imnul Regal român.

După aceia s'a săvârşit în capela internatului de către episcopul Timotei şi doi arhimandriţi profesori universitari, un parastas. O parte din slujbă s'a făcut în limba română.

ITALIA

Roma, 7. — Întreaga presă italiană publică ştirea încetării din viaţă a Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea, fostul preşedinte al guvernului român, însoţită de bogate note biografice, în care activitatea păstorească şi marele rol al ilustrului dispărut în istoria Neamului românesc din ultimele decenii, sunt scoase în evidenţă, întovărăşite de unanime elogii.

Se subliniază înalta misiune patriotică săvârşită de Î. P. S. Sa, care a contribuit la instaurarea unei forme de Stat în România, profundul său realism monarhic şi înalta semnificaţie morală pe care prezenţa sa în fruntea guvernului a acordat-o adâncilor prefaceri cari au dus la regenerarea Statului şi la renaşterea României.

Tribuna, într'un lung articol al corespondentului său din Bucureşti, pe un ton emoţionant, descrie viaţa şi opera marelui ierarh, în ordinea spirituală, naţională şi politică.

Portretul marelui dispărut însoţeşte toate articolele omagiale ale presei italiene.

GRECIA

Atena, 8. — Ziarele continuă, prin comentariile lor, să vădească partea pe care opinia publică din Grecia o ia la doliul României.

Messager d'Athènes consacră un articol de fond Î. P. S. S. Patriarhului Dr. Miron Cristea, socotindu-l printre cei mai mari prelaţi ai Bisericilor ortodoxe, prin vasta sa erudiţie şi prin însuşirile sale literare.

Dar, adaugă ziarul, însuşirile de conducător ale Patriarhului Miron nu s'au manifestat numai pe tărâmul bisericii. Când ţara sa i-a cerut-o, Patriarhul nu s'a dat înapoi în faţa răspunderilor sarcinilor temporale. În capul guvernului, el a reprezentat puterea morală care stăpâneşte pasiunile, îmblânzeşte certurile şi uneşte pe fiii aceleiaşi patrii. Frumoasele figuri de preoţi misionari ai credinţei şi ai patriei, noi le cunoaştem bine în ţările noastre balcanice, unde Biserica şi Naţiunea s'au contopit.

Kathimerini scrie: „Doliul României coincide cu doliul întregii Biserici ortodoxe pentru moartea Patriarhului Bisericii surori şi a primului-ministru al ţării aliate. Lumea greacă resimte din toată inima această durere şi trimite Românilor prieteni cele mai emoţionante condoleanţe".

Proia reaminteşte lupta de liberare a Patriarhului Miron Cristea, luptă care a contribuit la formarea României Mari, şi subliniază relaţiile strânse ale marelui dispărut cu toate Bisericile ortodoxe.

„Lumea greacă şi ortodoxă,— adaugă ziarul, — se înclină cu veneraţie în faţa rămăşiţelor pământeşti ale şefului Bisericii surori".

După ce face biografia ilustrului prelat, *Elephteron Vima* scrie: „Patriarhul Miron s'a arătat vrednic de patria sa. Poporul grec amic şi aliat al României, ia parte la doliul poporului român".

Ethniki constată: „Moartea Patriarhului României este o mare pierdere pentru Statul amic şi aliat, ca şi pentru Biserica ortodoxă, deoarece marele dispărut a fost una din figurile cele mai de seamă ale epocii noastre, prin erudiţia sa şi prin activitatea sa demnă de admirat. A avut îndemânarea să armonizeze însuşirile de şef religios şi de şef politic, pentru a aduce ţării sale servicii excepţionale. Poporul grec, care a preţuit marile-i virtuţi, ia parte din toată inima la doliul fraţilor români".

Chronos scrie: „Întreaga Grecie aduce tributul său de admiraţie omului excepţional care şi-a consacrat pilduitor viaţa în slujba patriei sale".

IUGOSLAVIA

Belgrad, 8. — Ziarele publică în prima pagină ştirea morţii Înalt Prea Sfinţiei Sale Patriarhului Miron Cristea.

În titlurile lor, ziarele subliniază marea durere care loveşte poporul român prin această moarte şi participarea poporului iugoslav la această durere.

CEHOSLOVACIA

Praga, 7. — Membrii guvernului ceho-slovac au prezentat condoleanţe ministrului României la Praga, pentru încetarea din viaţă a Î. P. S. Sale Patriarhul Miron Cristea.

La amiază d. Visek şeful protocolului diplomatic, s'a prezentat d-lui Gh. Lecca ministrul României la Praga, căruia i-a prezentat condoleanţe în numele guvernului.

BULGARIA

Sofia, 7. — Regele Boris a adresat M. S. Regelui Carol II o telegramă de condoleanţe cu prilejul încetării din viaţă a Î. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea, fostul preşedinte al guvernului român.

În acelaşi timp şi d. Kiosseivanoff preşedintele Consiliului de Miniştri, a adresat o telegramă de condoleanţe d-lui Armand Călinescu preşedintele Consiliului de Miniştri român.

În cursul dimineţii de Marţi, generalul Panoff şeful Cancelariei Regale, s'a dus la legaţia României, exprimând condoleanţele Regelui Boris pentru încetarea din viaţă a Î. P. S. Sale Patriarhul Dr. Miron Cristea preşedintele Consiliului de Miniştri român.

Directorul Protocolului, d. Belinoff s'a prezentat deasemenea la legaţia României, exprimând condoleanţe în numele guvernului bulgar.

PORTUGALIA

Lisabona, 8. — Presa portugheză în unanimitate, anunţă încetarea din viaţă a Sanctităţii Sale Patriarhului Miron Cristea, evidenţiind personalitatea sa morală, autoritatea şi prestigiul marelui dispărut. Ziarele subliniază în cuvinte emoţionate rolul istoric jucat în ultimul timp de defunct, în prefacerile politice ale ţării.

FINLANDA

Helsinki, 7. — D. Hakkarainer directorul protocolului din Ministerul de Externe, s'a prezentat la legaţia României, exprimând d-lui Berea însărcinatul cu afaceri al României, condoleanţele d-lui Cajander primul ministru al Finlandei şi ale d-lui Erkko ministrul Afacerilor Străine, pentru moartea Patriarhului Miron Cristea.

SLUJBE DE POMENIRE SĂVÂRŞITE ÎN STRĂINĂTATE LA ZIUA ÎNGROPĂRII PREA FERICITULUI PATRIARH MIRON

— Telegrame Rador —

LA LONDRA

In Catedrala greco-ortodoxă din Londra a avut loc azi un parastas pentru odihna sufletului Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea.

Au fost de faţă d. V. V. Tilea ministrul României, în fruntea membrilor legaţiei, ataşatul militar român, episcopul de Fulham, reprezentând pe arhiepiscopul de Canterbury, reverendul dr. Francis Graham Brown episcop de Ierusalim, reprezentând Biserica anglicană, reprezentanţi ai episcopului de Gibraltar, canonicul John Douglas.

Se mai aflau deasemeni d. Corbin ambasadorul Franţei, contele Raczinsky ambasadorul Poloniei, d. Simopulos ministrul Greciei, însărcinatul cu afaceri al Iugoslaviei şi consilierul ambasadei Turciei.

Slujba religioasă a fost oficiată de un sobor de preoţi, în frunte cu arhiepiscopul Ghermanos şi arhimandriţii Constantinidis şi Virvos.

Răspunsurile au fost date de către corul catedralei greceşti, o bună parte din ele fiind cântate în limba română.

LA PARIS

Un parastas s'a săvârşit azi, la ora 11,30, în biserica română, pentru odihna sufletului Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea.

Au luat parte d. G. Tătărăscu ambasadorul României, în fruntea

întregului personal al ambasadei, un reprezentant al d-lui Lebrun preşedintele republicei, un reprezentant al d-lui Bonnet ministrul Afacerilor Străine, însărcinaţii cu afaceri ai Cehoslovaciei, Iugoslaviei şi Greciei, precum şi numeroase personalităţi din colonia română.

LA BRUXELLES

La biserica ortodoxă a avut loc astăzi un serviciu religios oficiat de arhiepiscopul Alexandru, pentru odihna sufletului patriarhului Miron Cristea. Răspunsurile au fost date în româneşte de corul bisericii.

D. Rădulescu-Mehedinţi ministrul României, a asistat împreună cu întreg personalul legaţiei.

LA BERLIN

Episcopul Serafim a oficiat la catedrala ortodoxă un parastas pentru primul Patriarh al României Miron Cristea.

Au asistat membrii legaţiei, în frunte cu d. consilier de ambasadă Brabeţeanu însărcinat cu afaceri.

LA VARŞOVIA

In catedrala ortodoxă mitropolitană din Varşovia s'a oficiat astăzi un serviciu funebru pentru odihna sufletului prea fericitului Miron primul patriarh al României.

Slujba a fost oficiată de mitropolitul Dionisie capul Bisericii ortodoxe polone, înconjurat de un numeros sobor de arhimandriţi, preoţi mitrofori şi arhidiaconi, în prezenţa d-lui Richard Franasovici ambasadorul României, şi a întregului personal al ambasadei.

Asistau reprezentanţi ai guvernului polon, în frunte cu d. Beck ministrul Afacerilor Străine, d. Swietoslawski ministrul Instrucţiunii şi Cultelor; corpul diplomatic, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, ai societăţilor polono-române şi un numeros public.

După slujbă, ambasadorul României a primit condoleanţe din partea mitropolitului Dionisie şi a celorlalte personalităţi prezente.

LA STOCKHOLM

Azi dimineaţă, la ora 11, s'a oficiat un serviciu divin pentru odihna sufletului Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea.

Au asistat d. Barbu Constantinescu ministrul României, în fruntea întregului personal al legaţiei şi consulatului român, reprezentanţii guvernului, ai clerului ecumenic şi corpul diplomatic acreditat la Stockholm.

LA KOPENHAGA

Azi dimineaţă s'a slujit un serviciu divin la biserica ortodoxă din Kopenhaga, pentru odihna sufletului Î.P.S.S. Patriarhului Miron Cristea.

Au asistat ministrul României la Kopenhaga, membrii legaţiei şi ai coloniei române.

LA BELGRAD

La catedrala patriarhală din Belgrad s'a oficiat azi un serviciu divin pentru odihna sufletului Patriarhului Miron. Slujba a fost oficiată de un mitropolit, trei episcopi şi 12 preoţi.

Erau de faţă: d. Cincar Markovici ministrul Afacerilor Străine, din partea guvernului iugoslav, şefii misiunilor diplomatice din Belgrad, d. Victor Cădere ambasadorul României, cu întreg personalul ambasadei, ş. a.

Episcopul Dionisie al Belgradului a preamărit într'o cuvântare personalitatea celui dispărut.

LA ISTANBUL

Marţi la ora 11, cu prilejul funeraliilor Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea, consulatul general român din Istanbul a făcut la Patriarhia ecumenică din Fanar un serviciu religios pentru odihna sufletului marelui dispărut.

Au asistat: consulul general al României cu d-na N. Lukasievici, funcţionarii consulatului general şi ai agenţiei S. M. R. cu d-nele; membrii coloniei române din Istanbul şi un mare număr de credincioşi.

Serviciul religios a fost oficiat de mitropolitul de Calcedonia înconjurat de membrii Sfântului Sinod, de preotul iugoslav şi de întreg clerul Patriarhiei.

Au ţinut să asiste la acest serviciu religios şi consulii generali ai Iugoslaviei şi Greciei.

LA ATENA

Marţi dimineaţă s'a oficiat la Atena un serviciu religios întru pomenirea Î. P. S. Patriarh Miron al României. A oficiat mitropolitul Ambrosios, din partea primatului Bisericii elene, înconjurat de un sobor de preoţi.

Au fost prezenţi: reprezentantul M. S. Regelui George al Greciei, miniştrii Turciei şi Iugoslaviei, reprezentanţii preşedintelui Consiliului de Miniştri şi ai guvernului elen, însărcinatul cu afaceri al României împreună cu personalul superior al ambasadei din Atena şi al consulatului din Pireu, preşedintele Ligii româno-elene şi întreaga colonie română.

LA SOFIA

Un serviciu religios a fost oficiat Marţi la amiază la biserica română din Sofia, pentru odihna sufletului primului patriarh al României.

Au asistat toţi membrii guvernului în frunte cu d. Kiosseivanoff preşedintele Consiliului, membrii casei civile şi militare a Regelui, membrii Sf. Sinod în cap cu mitropolitul Neofit al Vidinului, d. Eugen Filotti ministrul României, înconjurat de personalul legaţiei, şeful statului major general Hagipetlov, înconjurat de ofiţerii superiori, primarul capitalei, membrii corpului diplomatic, înalţii funcţionari din ministerul Afacerilor Străine, membrii coloniei române şi un numeros public.

LA BUDAPESTA

La capela română s'a oficiat un serviciu funebru pentru Î. P. S. S. Patriarhul Miron, în prezenţa d-lui Bossy ministrul României, înconjurat de personalul legaţiei.

LA SALONIC

Mitropolitul Ghenadie al Macedoniei a oficiat astăzi în biserica istorică Sf. Sofia o slujbă pentru odihna sufletului Patriarhului Miron Cristea.

Mitropolitul Ghenadie era înconjurat de 20 de preoţi, iar răspunsurile au fost date în limba română de corul liceului român şi al gimnaziului român de fete.

Într'o impresionantă cuvântare, înaltul chiriarh a subliniat participarea sinceră a Bisericii şi poporului elen la doliul ţării amice.

Asistau la trista ceremonie consulul şi vice-consulul României, capii autorităţilor civile şi militare, corpul consular, şcolile române cu întreg corpul profesoral şi numeroşi credincioşi români.

LA ROMA

Marţi la ora 10 dimineaţa s'a săvârşit la biserica rusească de pe via Palestra un serviciu divin pentru odihna sufletului Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea.

La ora 12 a avut loc la legaţia României un parastas. Guvernul italian a fost reprezentant prin contele Emmo Capodilista.

După serviciul divin de la legaţie, d. ambasador Comnen a rostit un emonţionant panegiric al vieţii şi operii spirituale şi patriotice a ilustrului dispărut.

LA PRAGA

Duminică la ora 11.^{15} s'a oficiat în catedrala ortodoxă din Praga un serviciu divin pentru odihna sufletului prea fericitului patriarh Miron Cristea. Răspunsurile au fost date de corul bisericii n româneşte.

La ceremonie au asistat ministrul României la Praga şi d-na

Gh. Lecca, întregul personal al legaţiei, ofiţerii români detaşaţi la Praga, delegaţia economică română ce se află în capitala Ceho-Slovaciei pentru tratative comerciale, întreaga comunitate română şi numeroşi prieteni ai României.

LA HAGA

Un serviciu religios a fost oficiat la biserica ortodoxă din Haga, prin îngrijirea legaţiei române, pentru odihna sufletului patriarhului Miron Cristea. Slujba a fost făcută de preotul Dionisie.

Au asistat numeroase personalităţi din lumea oficială şi diplomatică, membrii Asociaţiunii româno-olandeze şi ai coloniei româneşti, precum şi întregul personal al legaţiei, în frunte cu d-l Pella ministrul României.

LA HELSINKI

Duminică dimineaţa a avut loc în catedrala ortodoxă din Helsinki un serviciu religios pentru odihna sufletului Î. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea.

La ceremonie au asistat d-l ministru Hakkarainer reprezentând pe primul-ministru al Finlandei, d-l ministru Voionma secretarul general al ministerului Afacerilor Străine, reprezentând pe d-l Erkko, mai mulţi membri ai guvernului, corpul diplomatic, d-l Emilian Berea însărcinatul cu afaceri al României, personalul superior al legaţiei precum şi numeroase personalităţi finlandeze.

---

† MIRON PATRIARHUL ROMÂNIEI

«Incă nu s'au scurs cinci zile de la moartea celui ce sta în fruntea Bisericii Alexandriei şi iată că Domnul a mai chemat încă pe unul dintre conducătorii Bisericilor ortodoxe în corturile cele veşnice. Lunea trecută, pe la miezul nopţii (12 n.) spre Marţi, Miron patriarhul României, fiind în concediu la Cannes în Franţa, unde plecase să se odihnească câteva zile de multele şi feluritele osteneli, a trecut către Domnul.

Fiu de ţărani săraci, pururea-pomenitul patriarh Miron Cristea s'a născut în 1868 la Topliţa în Transilvania. Părinţii săi, de şi nu aveau destule mijloace materiale, şi-au închinat toate puterile lor pentru deplina educaţiune a acestuia, trimiţându-l la Universitatea din Budapesta, unde şi-a luat titlul de doctor în filosofie şi la Academia teologică din Sibiu, în Transilvania, unde s'a pregătit în ale teologiei.

Din 1895—1902 a fost în slujba mitropolitului de Sibiu; în 1902 a intrat ca monah la sf. mânăstire Hodoş-Bodrog, fiind hirotonit după aceasta preot, iar în 1910 a fost ales episcop de Caransebeş.

După unirea Transilvaniei şi Banatului cu România, în 1918, a fost ales mitropolit al României şi arhiepiscop al Bucureştilor, şi în această calitate ocârmuitor al Bisericii ortodoxe române. În 1925 întreg Sfântul Sinod al României pronunţându-se pentru proclamarea Bisericii Române ca Patriarhie, a ales cu unanimitate pe mitropolitul şi arhiepiscopul Miron ca patriarh, fiind înscăunat în Octomvrie acelaşi an.

De şi la început răposatul nu se amesteca în mişcările politice, totuşi era dispus să ofere sprijinul său oriunde cereau interesele naţionale ale patriei. Astfel a fost în fruntea mişcării pentru unirea Transilvaniei şi Banatului cu România, făcând parte din delegaţiunea trimisă către pururea pomenitul rege Ferdinand I, de către Adunarea de la Alba-Iulia, care a aprobat unirea. Ca patriarh al României a făcut parte din Iulie 1927, până în Iunie 1930, din Regenţa Tronului românesc, iar în Fevruarie 1938, oferind Statului neîndoelnica sa autoritate faţă de evlaviosul popor românesc, a primit îndatoririle de prim-ministru al guvernului român, sarcină pe care a avut-o până la moarte.

In 1927 a călătorit la Ierusalim, bucurându-se de cea mai caldă primire, iar în 1936, ca oaspe al arhiepiscopului de Canterbury, a luat parte la congresul din Lambeth. Fiind înflăcărat adept al unirii cu Bisericile eterodoxe, a depus multă grijă şi pentru ridicarea schismei bulgare.

Biserica ortodoxă română, fără îndoială, a pierdut în persoana pururea pomenitului patriarh Miron un păstor de mare însemnătate, iar Biserica ortodoxă răsăriteană, în general, pe unul dintre cei mai învăţaţi şi mai distinşi ierarhi.

Biserica Greciei, luând parte la doliul Bisericii surori a României, se roagă ca sufletul celui ce sta în fruntea ei, trecut către Domnul, să fie aşezat în cetele sfinţilor, iar în scaunul patriarhal românesc să fie ridicat un bărbat vrednic de marele său înaintaş».

(Revista 'Εκκλησια (Atena), an. XVII, nr. 10, pp. 73—4).

† MIRON PATRIARHUL ROMÂNIEI

La rugăciunea de pomenire ce s'a făcut pentru patriarhul României în biserica Sfânta Sofia din Salonic, în ziua de 14 Martie 1939, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Ghenadie al Macedoniei a rostit următoarea cuvântare:

„România întreagă, de la M. S. Regele Carol II, până la cel din urmă cetăţean român, cu sufletul copleşit de durere şi adânc mâhnită săvârşeşte astăzi funerariile patriarhului Miron Cristea, arhipăstorul Bisericii române şi preşedinte al guvernului, mutat pe neaşteptate către Domnul. Dar şi celelalte Biserici ortodoxe în parte, care se găsesc sub conducerea Patriarhiei ecumenice şi păstrează unitatea de credinţă prin legătura păcii şi a dragostei, adânc îndurerate iau parte la marele doliu al Bisericii româneşti, cu prilejul pierderii conducătorului ei.

Guvernul grec şi Biserica Greciei s'au grăbit între cei dintâi pentru exprimarea durerii şi pentru participarea la durerosul doliu al Bisericii române surori şi al iubitului popor român, cum mărturisesc telegramele de condoleanţe ale Excelenţei sale preşedintele guvernului şi ale prea fericitului arhiepiscop al Atenei.

Pe drept este plâns răposatul patriarh Miron şi pe drept moartea sa este socotită o mare şi dureroasă pierdere, pentrucă pururea pomenitul era o distinsă figură bisericească, naţională şi ştiinţifică, bucurându-se de un respect şi renume mondial.

Fără îndoială, istoria va înscrie cu litere de aur în paginile ei numele acestui mare şi venerabil patriarh, care şi-a desfăşurat

viaţa în slujba Bisericii pe care „a păstorit-o păstorind cu destoinicie" (Inţelep. Sirach, V, 13), şi a ridicat-o în multe feluri şi în serviciul poporului românesc, învrednicindu-se să vadă unite şi libere unele părţi ale scumpei sale patrii şi să fie întâiul patriarh al Patriarhiei Române, înfiinţată după războiul mondial. Pentru patriarhul Miron putem repeta versetul: „Mulţi laudă priceperea acestuia şi neamurile vor povesti înţelepciunea lui" (Sirach, XXXIX, 14).

Acesta a fost în câteva trăsături Miron Cristea patriarhul României, care astăzi este purtat către mormânt. Să venim şi noi, care cu evlavie şi emoţie suntem de faţă la rugăciunea aceasta de pomenire săvârşită din iniţiativa Consulatului român, să venim unindu-ne rugăciunile noastre cu rugăciunile de îngropare ce se înalţă astăzi în întreaga Românie şi în toate Bisericile ortodoxe, rugând pe Cel Prea Înalt, să aşeze pe pururea pomenitul patriarh Miron în corturile drepţilor şi să-i dăruiască cununa cuvenită a dreptăţii, pentrucă „lupta cea bună s'a luptat, călătoria a săvârşit, credinţa a păzit", şi să ridice urmaş vrednic de acesta, spre binele Bisericii române şi spre slava Bisericii ortodoxe de pretutindenea».

(Revista Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (Salonic), an. XXIII, pp. 115-7).

† MIRON CRISTEA PREA FERICITUL PATRIARH AL ROMÂNIEI

«Din oraşul balnear francez Cannes, unde prea fericitul patriarh şi prim-ministru al României, Miron Cristea, se dusese pentru însănătoşire, a sosit trista veste a morţii sale şi care a avut loc în ziua de 6 Martie a. c.

Acest neaşteptat eveniment a cufundat în adâncă durere nu numai Biserica şi Statul Român, cărora cel mutat către Domnul le-a fost întâiul patriarh şi prim-ministru, dar şi întreaga Ortodoxie, fiindcă a fost unul dintre ierarhii cei mai străluciţi şi sprijinitor cu renume mondial al drepturilor ei neclintite, în istoria Bisericii contimporane.

Fericitul întru pomenire patriarhul Miron Cristea s'a născut la 1868, din ţărani săraci din Transilvania. Fiind înzestrat cu daruri sufleteşti excepţionale a absolvit cu succes şcoala secundară din ţinutul său, apoi a urmat Academia teologică de la Sibiu. In 1891 a mers la Budapesta, unde a studiat filologia română şi ungurească, ştiinţele pedagogice şi naturale, precum şi literatura contimporană, luându-şi doctoratul în filosofie în 1895.

Pentru a fi mai de folos bisericii şi poporului român, în 1901 a îmbrăcat haina monahală, urmărind un singur scop: dezrobirea fraţilor săi de sub jugul sclaviei şi unirea acestora bisericeşte şi

politiceşte cu Patria-mamă. S'a învrednicit să vadă cu ochii săi înfăptuirea acestor visuri scumpe, proclamând în Adunarea de la Alba-Iulia, la 1919, dorinţa arzătoare a compatrioţilor săi din Transilvania şi Ungaria de a se uni cu România, fapt care a contribuit să fie ales primat al Bisericii ortodoxe române. Activitatea naţională, fie ca diacon (1902), episcop (1908), mitropolit şi primat (1919), fie şi ca regent (1927-1930) şi mai pe urmă ca prim-ministru, o va descrie pe larg istoria bisericească şi politică a României.

Dar evenimentul care l-a dovedit pe prea fericitul răposat patriarhul României, o distinsă personalitate bisericească, a fost reorganizarea Bisericii şi marele şi necurmatul său interes, odată cu ridicarea sa ca prim-ierarh al celor 14 milioane de Români ortodocşi, pentru pregătirea superioară a clerului, asigurându-i, prin decrete de Stat, loc de frunte în societatea contimporană; pentru întărirea sentimentului religios-ortodox în România, a ridicat biserici impunătoare şi căminuri, cum sunt cele de la Iordan, sfinte mânăstiri, seminarii şi academii de teologie, unde se pregătesc conducătorii excelenţi ai Bisericii şi ai Statului, care au pus în înţelegere Biserica ortodoxă română autonomă cu Statul român, încât să se păstreze astăzi neîntrerupt legătura nedespărţită dintre ele şi fără vrăjmăşii, potrivit cu legile divine şi cu evoluţia istorică a Bisericii şi a Statului român.

Activitatea bisericească lăuntrică — de mare însemnătate — a pururea pomenitului patriarh al României, a depăşit marginile jurisdicţiunii sale bisericeşti prin contactul strâns, după ridicarea Biserici autocefale române la rangul de Patriarhie, nu numai cu celelalte Bisericii ortodoxe autocefale, ci şi cu Patriarhia ecumenică din Constantinopole, la care a cerut lămuriri pentru aplicarea măreţelor sale planuri,—bun înţeles în cadrul Sfintei Scripturi şi Tradiţiuni —, pentru reorganizarea, pe baze actuale, a întregului sistem ortodox, pe care îl dorea să fie mai mult decât puternic în faţa lumii din afară, dar şi cu celelalte Biserici streine de Ortodoxie în deosebi cu cea Anglicană.

De aci şi călătoria din 1927 în streinătate pentru cercetarea Bisericilor ortodoxe răsăritene, cum şi a Bisericii noastre a Sionului şi convorbirea personală în 1936 cu Anglicanii la Londra şi Bucureşti. De asemenea prea fericitul patriarh Miron s'a remarcat nu numai ca destoinic conducător al Bisericii şi al Statului, ci şi ca orator şi scriitor, alcătuind numeroase lucrări literare-bisericeşti, pentru care Academia Română l'a proclamat membru de onoare.

Întru fericită adormire, veşnică să fie pomenirea patriarhului Miron!

(Revista Νέα Σιών (Ierusalim), an XXXI, pp. 120-2). Diac. ARISTOBUL MUZICHIDIS

PATRIARHUL MIRON ŞI BISERICA BULGARĂ

Biserica noastră ca o adevărată soră a împărtăşit durerea vecinei noastre de la Nord pentru primul ei ierarh. Ne pare rău însă, că evenimentele internaţionale au pus pe al doilea plan moartea patriarhului Miron, ceeace n'a dat putinţa să se arate în amănunţime şi cauzele tristeţei noastre pentru sfârşitul său. Ele există. Unele sunt în legătură cu Biserica ortodoxă în general, iar altele — cu restabilirea legăturii canonice între noi şi celelalte Biserici ortodoxe. Aici ne vom opri, pe scurt, numai asupra celor din urmă.

Situaţia interbisericească a Bisericii noastre de la 1872 şi până la războiul din urmă, poate fi înfăţişată în felul următor: Biserica ortodoxă rusă păstrează o atitudine de neutralitate în ce priveşte shisma bulgară. Ea dă sfântul Mir Exarhatului bulgar, dar aceasta o face pe tăcute şi neoficial, iar din anumite motive, se fereşte să intre făţiş în unire euharistică cu clerul ortodox bulgar. Celelalte două Biserici vecine — română şi sârbă — se reţin şi mai mult în legăturile lor cu Biserica bulgară, din cauză că sunt în orbita Patriarhiei ecumenice şi nu au nici un interes de a face în această privinţă neplăceri patriarhului ecumenic.

După războiul din urmă însă a intervenit o schimbare în raporturile Bisericilor ortodoxe faţă de Biserica noastră. Cel mai mare merit pentru această schimbare îl are Biserica ortodoxă română prin răposatul ei patriarh Miron Cristea. Iată acum şi faptele însăşi.

În anul 1921 Biserica rusă, din cauza venirii la putere a guvernului sovietic, nu mai putea să trimeată sfântul Mir Exarhatului bulgar. În aceste condiţiuni Sfântul Sinod s'a adresat Sinodului Bisericii române, cu rugăminte pentru sfântul Mir. Mitropolitul primat al acesteia din urmă, a răspuns cu bunăvoinţă cererii Bisericii bulgare. Această cerere a fost împlinită fără întârziere, cu conştiinţa de unire şi de dragoste frăţească, în care cele două popoare ortodoxe şi cele două Biserici trebue să trăiască. De acelaşi duh este pătrunsă şi scrisoarea-răspuns a Sfântului Sinod român.

Insă pentru ca unirea bisericească, astfel restabilită, între cele două Biserici să fie deplină, rămânea să fie urmată şi de unirea euharistică, ceeace n'a întârziat. În August 1923 s'a sfinţit biserica română din Sofia. Episcopul Visarion al Hotinului, care era însărcinat cu misiunea de a săvârşi această sfinţire, potrivit îndemnurilor Sfântului Sinod al Bisericii române, a târnosit biserica împreună cu mitropolitul Ştefan al Sofiei, înconjuraţi de mai mulţi preoţi şi diaconi români şi bulgari.

Unirea frăţească, arătată cu acest prilej, nu s'a oprit aici. Nu

după mult timp, ea a fost mărturisită înaintea întregii lumi ortodoxe, la înscăunarea celui dintâiu patriarh al României, Miron, în anul 1925. Cu prilejul acesta, este bine cunoscut un amănunt, socotit caracteristic pentru atitudinea răposatului patriarh, în chestiunea Bisericii bulgare. La serbările înscăunării patriarhului, au luat parte prin poftire, împreună cu delegaţii celorlalte Biserici, şi mitropolitul Neofit al Vidinului reprezentantul Sfântului Sinod bulgar. La 1 Noemvrie, în ziua înscăunării, urma să se săvârşească o slujbă, la care să ia parte reprezentanţii tuturor Bisericilor ortodoxe. Delegaţia greacă însă, nu a consimţit să ia parte la slujbă împreună cu reprezentantul Bisericii bulgare. Pentru a nu fi pricină de neînţelegere, patriarhul Miron a hotărît să nu se mai facă slujba laolaltă, şi nici însuşi n'a luat parte la slujba care a fost săvârşită numai de clerici români.

Sprijinul dat pentru stingerea shismei Bisericii bulgare, a fost rezumat astfel de însuşi patriarhul Miron la o conferinţă panortodoxă: „Eu cel dintâiu am întins mâna frăţească Bisericii bulgare vecine, trimiţând din partea Sfântului nostru Sinod un reprezentant ca să oficieze împreună cu un arhiereu bulgar sf. liturghie şi aşa s'a uşurat reintrarea Bisericii bulgare în comuniune cu toate Bisericile ortodoxe. Prin această iniţiativă a mea, am intervenit pe lângă patriarhul din Constantinopol şi celelalte Biserici ortodoxe, pentru ridicarea shismei bulgare. Tot cu acest scop am trimis de câteva ori la Sofia şi la Constantinopol delegaţi şi voiu continua încă, sprijinit de întreaga Biserică română, să folosesc orice prilej pentru a face să înceteze neînţelegerile".

N'am putea avea o idee limpede despre răposatul patriarh dacă nu spunem câteva cuvinte şi despre străduinţele făcute pentru viitorul bun comun al Bisericii ortodoxe. El nu numai că a stăruit, dar a şi lucrat sincer şi fără odihnă pentru un sinod panortodox, care să pună capăt tuturor chestiunilor nedeslegate şi să deschidă o eră nouă în viaţa Bisericilor ortodoxe. Şi judeca drept, că una dintre piedicile cele mai mari pentru înfăptuirea acestui scop, este faptul că Bisericile ortodoxe în timpul de faţă se cunosc foarte puţin. Pentru a înlătura această piedică păgubitoare unirii bisericeşti, a fost cel dintâiu care a dat ideea unui schimb de studenţi teologi între Bisericile şi facultăţile ortodoxe, iar în ce priveşte Biserica română, a înfăptuit-o trimiţând din partea Patriarhiei române teologi ca să studieze la toate facultăţile ortodoxe, după cum în România a adunat studenţi din toate ţările ortodoxe. Cel ce scrie aceste rânduri îşi va aminti de dragostea cea mare,

pe care o arăta faţă de aceştia din urmă, cu câtă bucurie şi cu ce însuflare de profet descria vremea, când vor pieri despărţirile între popoarele ortodoxe şi va domni pacea deplină a lui Hristos.

Iată câteva trăsături din personalitatea patriarhului Miron, învelite în fapte. Iată pricinile tristeţii noastre, ca fii ai Bisericii naţionale şi ai Bisericii panortodoxe. Să dea Dumnezeu marelui răposat plată vrednică în sânurile Sale, iar turmei rămase — un urmaş vrednic".

Preotul P. P. STANEV

(Revista Духовно възраждане (Vraţa), an. III, nr. 4, pp. 15-16).

† PATRIARHUL MIRON

„In cursul celor din urmă doi ani Biserica ortodoxă s'a acoperit cu doliu. După voia lui Dumnezeu s'au stins întru Domnul o întreagă pleiadă de păstori buni şi stâlpi ai Ortodoxiei.

Acum o săptămână Biserica ortodoxă ecumenică a suferit încă o pierdere. In ziua de 6, luna trecută, după apusul soarelui, la Cannes (Franţa de Sud), s'a stins pe neaşteptate şi de timpuriu primul ierarh al Bisericii ortodoxe române prea fericirea sa patriarhul Dr. Miron Cristea ministru-preşedinte al României.

Vestea tristă despre acest sfârşit timpuriu al conducătorului duhovnicesc şi politic al poporului român, care a primit conducerea vieţii politice a ţării în clipe grele pentru ea, a avut răsunet dureros şi trist nu numai în inimile fiilor Bisericii ortodoxe surori de la nord; această veste a aruncat în adâncă durere şi întreaga lume ortodoxă, căci chipul patriarhului Miron, fără îndoială, este unul dintre cele mai impunătoare, atât prin vasta sa cultură şi activitate, cât şi prin bogăţia virtuţilor creştine din cari era împletită viaţa patriarhului cel întru fericire adormit. Cei 30 de ani din urmă ai vieţii sale sunt strâns legaţi de viaţa Bisericii ortodoxe române. Mare şi din inimă este durerea noastră, nu numai pentru virtuţile personale ale întru fericire răposatului prim-ierarh, dar şi pentru lucrarea Bisericii ortodoxe ecumenice. El a fost pătruns de conştiinţa, că este de trebuinţă să se treacă de la vorbe la fapte în ce priveşte chestiunea apropierii între Biserici. Patriarhii şi mitropoliţii creştinilor ortodocşi şi ai Bisericilor naţionale cinsteau şi respectau personalitatea celui dintâi patriarh al României, iar arhiepiscopul anglican a dus tratative cu el pentru „unirea credinţei" — apropierea în numele poruncii lui Hristos şi în rugăciunile zilnice ale Bisericii".

B. SVRACOV

(Revista Църковенъ вестникъ (Sofia), an. XI, nr. 15-16, pp. 178-9).

PATRIARHUL ROMÂNIEI

„Prea Fericirea Sa Miron Cristea a încetat din viaţă la 6 Martie, în al 71-lea an al vieţii sale, la Cannes, unde plecase pentru o odihnă de câteva săptămâni. Puţini sunt oamenii care poate că au primit însărcinări mai grele de lucru şi răspunderi, iar moartea sa face să dispară o mare figură din lumea politică şi bisericească.

El s'a născut din neam de ţărani, dar a primit o bună educaţie şi în cele din urmă şi-a luat doctoratul la Universitatea din Buda-Pesta. După un timp de experienţă ca învăţător, a ajuns secretarul mitropolitului de la Sibiu, din Transilvania, unde studiase teologia. A rămas astfel până la 1902, când a intrat în viaţa monahală, iar opt ani mai târziu a ajuns episcop de Caransebeş, în Banat. El a luat o parte însemnată în mişcarea pentru unirea Transilvaniei cu România, iar după ce unirea s'a făcut, a fost numit arhiepiscop al Bucureştilor, ajungând astfel primat al României.

In 1925 Biserica română, acum a doua dintre cele mai mari Biserici ale comuniunii ortodoxe, a devenit Patriarhie, iar Miron Cristea a fost făcut primul ei patriarh, inscăunarea sa având loc în Octomvrie acelaşi an. La moartea regelui Ferdinand, patriarhul Miron a fost membru în Consiliul de Regenţă pe timpul minoriatului copilului-rege Mihai, şi a ţinut această demnitate până la întoarcerea Regelui Carol în ţara sa, în Iunie 1930.

A trecut puţin peste un an de când patriarhul a fost numit prim-ministru şi a menţinut acest rang până la moartea sa.

Astfel, după cum s'a văzut, el a jucat un rol de seamă în viaţa politică din România nouă, înfăptuită după marele războiu şi a adus la rezolvarea multelor probleme, care s'au ridicat în chip inevitabil în organizaţia Statului mult mărit, nu numai patriotismul său înfocat, ci şi marile sale însuşiri de om de Stat.

Miron Cristea a fost o figură de comandant în lumea ortodoxă, iar influenţa sa s'a simţit în multe direcţiuni, cum e de pildă, în relaţiunile dintre Constantinopol şi Biserica din Albania în timpul când aceasta din urmă încerca să obţie recunoaşterea autocefaliei sale. Pacea şi unitatea comuniunii ortodoxe precum şi o mai strânsă şi mutuală cunoştinţă a membrilor ei, a fost idealul căruia a slujit mai mult decât a mărturisit.

In legătură cu aceasta el a încurajat pe studenţii teologi ai altor Biserici ortodoxe ca să vină să studieze în România, iar în schimb, a trimis dintre studenţii săi să lucreze la Atena şi în alte părţi. Cu încurajarea şi binecuvântarea patriarhului, un asemenea schimb de studenţi s'a făcut şi cu această ţară, cu rezultatul că

există acum în fiecare din ele un număr de oameni tineri — parte din ei preoţi—care au o cunoştinţă nemijlocită a vieţii din Biserica soră.

Legăturile patriarhului cu Biserica din Anglia au fost cordiale şi adesea şi-a manifestat dorinţa pentru unire. El a primit bucuros cinstea de patron al Asociaţiei Bisericilor anglicane şi ortodoxe, când a vizitat această ţară în vara anului 1936. Acea vizită este încă vie în mintea acelora care au avut privilegiul de a-l întâlni cu acea ocazie, şi ei nu vor uita curând maiestoasa demnitate a prezenţei sale, împletită cu farmecul graţios al personalităţii sale.

Cititorii lui *The Church Times* numai acum vor simţi nevoia să-şi reamintească aceia ce s'a întâmplat la răspunsul invitaţiei patriarhului Miron Cristea, anume că o delegaţie anglicană condusă de episcopul de Lincoln a vizitat Bucureştii în 1935. Un şir de conferinţe cu teologii români s'au ţinut şi au fost urmate de recunoaşterea hirotoniilor anglicane de către Biserica română.

Rămâne să vorbesc de grija pastorală a patriarhului Miron Cristea pentru poporul încredinţat păstoriei lui. Un monument viu al acelei griji se poate vedea la Asociaţia „Patriarhul Miron". Patriarhul a dat numele său, la întemeierea acestei Asociaţii, în 1926, iar în anul următor a devenit preşedintele ei. Ea are ca scop „de a promova religia printre oameni, de a-i învăţa doctrina Bisericii şi de a-i îndemna să practice virtuţile creştine care rezultă în mod practic din doctrina sa". Ea încurajează răspândirea predicii şi desvoltă în toate chipurile lucrul de bună stare socială şi morală, în mijlocul poporului. Este un corp la a cărui desvoltare viguroasă şi puternică, patriarhul a avut un rol însemnat.

Un mare prelat a trecut la odihna cea veşnică, iar pierderea lui va fi simţită adânc de Ţara şi de Biserica sa, însă nu numai de ele, ci chiar de către mulţi alţii din diferite părţi ale creştinătăţii, care l-au admirat şi au privit la el ca la un conducător spre unire şi pace.

Odihnească-se în pace".

R. M. F.

The Church Times, vol. CXXI, nr. 3972, din 10 Martie 1939, p. 245.

D. CONSILIER REGAL AL. VAIDA-VOEVOD EVOCĂ FIGURA PATRIARHULUI MIRON

D. consilier regal Al. Vaida-Voevod a publicat în ziarul „Tribuna" din Cluj următoarea evocare a Patriarhului Miron Cristea:

„Ce viață binecuvântată s'a stins!

Revăd azi înaintea ochilor, o masă care a avut loc, după o adunare de propagandă, în modestul restaurant din Toplița, unde eu ședeam între părinții episcopului de atunci Miron Cristea, — țărani români și bătrâni fruntași care ascultau cu însuflețire discursurile naționaliste ce se rosteau. Dealungul punții, care leagă și împreună diferitele anotimpuri ale unei vieți, ce cale vertiginoasă spre culmile situațiilor de răspundere, pentru soarta unui neam, n'a parcurs cel trecut la veșnicie!

„*Honeste vivere, neminem laedere*", — i-a fost lozinca vieții, bună călăuză spre a putea zice în ceasul morții: „Sloboade Doamne pe robul tău, — mi-am împlinit datoria față de Neam, Lege și Rege".

Legăturile de prietenie între defunctul Patriarh și între contemporanii săi, și astfel și între el și mine, datează de pe timpul când eram studenți. Cine nu își aduce aminte cu plăcere și cu duioșie de zilele tinereței? Și cum aș putea uita timpurile când petreceam împreună ceasuri chinuitoare de griji pentru viitorul generației de jertfă de pe atunci, în împrejurările grele impuse prin stăpânirea streină, când în ședințele societății „Petru Maior" participam la discuții aprinse, apreciind și criticând o conferință literară a unui coleg, ori în cafeneaua „Micsek" pe la ora 5, așteptam sosirea *Tribunei*, ori în modestul restaurant studențesc „Dozauer" consumam cu 30 de creițari, un prânz frugal, dar suficient, împreună cu viitorul Patriarh al României!

Mai târziu, când Ilie Cristea ajunsese secretar metropolitan la Sibiu și eu trimis de conducerea partidului național am alergat să stau în ajutor candidatului dr. Nicolae Comșa în lupta electorală pentru dobândirea mandatului circumscripției Cristianul Mare, nimenea dintre Românii din cafeneaua „Bretter" de la Sibiu, nu se putea hotărî să abandoneze partida de „calabrias" și plăcerea leneșă a căldurei, — pe când secretarul metropolitan la care am alergat fără pic de șovăire, a plecat pe înserate, în sanie deschisă, în gerul iernei sub zece grade, la Poplaca, spre a asigura unanimitatea voturilor poplăcenilor pentru candidatul partidului național român.

Și, datorită faptului, că nici un singur vot românesc nu s'a pierdut în favoarea contra-candidatului oficial, ce momente de înălțare sufletească națională nu ne-a fost dat să trăim, în sala festivă a școalei primare din Săliște, având-ul în fruntea mesei, ca prezident, pe secretarul metropolitan, Ilie Cristea!

Cu ce vigoare tinerească a știut el să reliefeze în discursul său mitul lui Anteu, pe care Hercule nu răsbea să-l răpună, pentru că de câte ori atingea pământul, dobândea putere însutită, încât Hercule numai ridicându-l în aer a putut să sfârșească cu el.

Mai târziu, după ce guvernul din Budapesta refuzase să recomande spre confirmare, atât pe părintele Bădescu, cât şi pe părintele Musta, aleşi episcopi de Caransebeş, — cu forţe unite, toţi cei buni din conducerea partidului naţional, am isbutit ca să obţină Ilie Cristea majoritatea voturilor şi în fine confirmarea în scaunul episcopesc. Câtă satisfacţie nu a simţit întreagă naţia românească de dincoace de munţi cu acea ocazie! In 1918, soarta noastră din nou s'a îmbinat, când împreună cu defunctul Vasile Goldiş şi cu episcopul Iuliu Hossu, am fost delegaţi din partea Consiliului Dirigent să prezentăm Regelui Ferdinand şi guvernului român, hotărîrea de la Alba Iulia, prin care se proclama unirea noastră pe veci în cadrele României Mari.

Mare satisfacţie mi-a dat faptul că în 1919, având eu parte de onoarea să fiu prim-ministru, Miron Cristea, Episcopul de Caransebeş a fost ales cu unanimitatea voturilor reprezentanţei naţionale ca cel dintâiu Mitropolit Primat al Bisericei ortodoxe a României Mari.

Câte amintiri nu îmi plutesc înaintea ochilor din timpul Regenţei lui, când cu discreţie colabora la pregătirea sufletelor, pentru înfăptuirea fără sguduire a marelui eveniment istoric, desăvârşit în ziua de 8 Iunie 1930.

Mai târziu, evenimentele, par'că urmând evoluţia unui destin, din nou ne-au împreunat în armonică colaborare, cu ocazia înfăptuirilor prin cari s'au pus bazele erei noi, evenimente a căror importanţă mulţi inşi din zilele noastre, nu o înţeleg şi neînţelegând-o o critică, pe care însă numai generaţiile viitoare vor putea să o judece şi aprecieze sub perspectiva raţiunii obiective istorice, în întreaga ei amploare şi importanţă pentru ursita Neamului.

Acum, Miron Cristea a trecut la cele veşnice. Mărimea întreagă a patriarhului Miron Cristea, din generaţie în generaţie va fi apreciată tot mai mult, ca a unei individualităţi care cu creştinesc devotament şi adesea cu credinţa resemnată faţă de prezent, a ştiut să fie un servitor devotat spre binele Neamului, al consolidării ţării, şi al intenţiilor generoase ale M. Sale Regelui".

(*Curentul*, an. XII, nr. 3989, din 11 Martie 1939).

OMAGIUL DELEGAŢIEI BULGARE VENITĂ LA INMORMÂNTAREA PREA FERICITULUI PATRIARH MIRON

Delegaţia bulgară, care a venit în ţară pentru a lua parte la funeraliile prea fericitului patriarh Miron, a binevoit să dea ziarului România *o declaraţie omagială. Redăm mai jos textul acestei declaraţii, care poartă semnătura Înalt Prea Sfinţitului Mihail mitropolitul Rusciucului, Înalt Prea Sfinţitului Kiril mitropolitul Plovdivului şi a d-lui profesor dr. Ştefan Ţankoff:*

„Vizităm frumoasa Dvs. ţară cu ocazia unui eveniment foarte trist. Am venit să exprimăm durerea pe care o încearcă Biserica ortodoxă bulgară cu prilejul decesului fericitului întru pomenire primul Patriarh al Sfintei Biserici ortodoxe române, Miron Cristea.

Biserica bulgară împărtăşeşte în mod sincer durerea Voastră, fiindcă decedatul a fost nu numai un demn conducător al Sfintei Biserici române, dar şi un mare ierarh al Ortodoxiei ecumenice. Suntem martorii sentimentelor adânci de durere pe cari le trăeşte poporul ortodox român.

Pentru noi faptul acesta este o dovadă incontestabilă, că s'a prăvălit un mare stâlp al Bisericii ortodoxe române surori. Şi în faţa acestei adânci expresiuni spontane de respect şi iubire filială, faţă de amintirea acestui ierarh renumit — fericitul Patriarh Miron — noi rugăm cu smerenie pe Dumnezeu să dea credinciosului popor român o mângâere sufletească şi să ridice din mijlocul lui întotdeauna conducători bisericeşti vrednici, cu puterea şi cu duhul în veci neuitatului Patriarh Miron.

Biserica bulgară participă cu o sinceră durere la fericita adormire neaşteptată a Patriarhului Miron. Noi am preţuit întotdeauna dragostea întru Domnul de care a fost însufleţit fericitul Patriarh faţă de Biserica ortodoxă bulgară. De multe ori şi în diferite ocaziuni, el a dat dovezi de o astfel de dragoste, care izvora din nobilitatea inimei sale şi din înalta sa conştiinţă ortodoxă-ecumenică.

În faţa acestei realităţi, amintirea Patriarhului Miron Cristea va rămâne pentru noi sfântă întotdeauna.

Însă trebue de asemenea subliniat că fericitul Patriarh n'a fost numai o excepţie fericită în soborul ierarhilor români, fiindcă el trăia cu tradiţiile Bisericilor noastre surori, tradiţii cari au manifestat întotdeauna un progres în relaţiunile inter-bisericeşti şi în dragostea noastră frăţească.

Prin noi, Biserica bulgară şi credinciosul popor bulgar aduc Bisericii ortodoxe române — iubita soră întru Hristos — şi binecuvântatei turme a poporului român, adânca şi curata ei expresiune de condoleanţe şi încredinţarea că această mare durere găseşte în noi un ecou adânc, fiindcă atât conştiinţa, cât şi duhul ecumenic, în Biserica ortodoxă bulgară sunt puternice şi active.

Fie ca Atotputernicul Părinte Ceresc să odihnească cu drepţii sufletul nobil al acestui ierarh ales şi înalt cârmuitor al prea iubitei surori întru Domnul — Sfânta Biserică ortodoxă română".

(*România*, an. II, nr. 284, din 15 Martie 1939).

OMAGIUL POLONIEI LA MOARTEA PATRIARHULUI MIRON CRISTEA

„În momentele grave ale evoluţiei umanităţii, în orele de încercare, decisive pentru viitorul popoarelor, ca şi pentru destinul individual al particularilor, spiritualul contează în primul rând.

În domeniul invizibil al spiritului, puterile binelui se înfruntă înverşunat cu puterile răului pentru câştigarea sufletelor. Materia a murit şi nici teoria cea mai subtilă a materialismului istoric n'ar putea s'o reînvie. Forţa materială nu devine creatoare decât în 'momentul în care o energie spirituală puternică îi comandă.

Numai spiritualul dă viaţă civilizaţiilor seculare, consacrând strălucirea lor peste vreme, peste generaţii şi continente. Biserica Mântuitorului încarnează în ochii credincioşilor idealul suprem, sinonim adevărului etern. Spiritualitatea creştină rămâne una şi indivizibilă, cu toată separaţia umană între creştinătatea occidentală şi creştinătatea orientală.

Iată cele câteva pioase reflecţiuni de ordin general care ne vin în minte când avem să omagiem glorioasa memorie a primului Patriarh al României, al cărui deces prematur aruncă Naţiunea română şi întreaga Ortodoxie într'o adâncă durere şi într'un doliu unanim.

În adevăr, Patriarhul Miron Cristea va rămâne în faţa istoriei un mare şi venerabil şef eclesiastic care, într'o epocă foarte agitată a consacrat toate puterile sale apărării şi reînoirii vieţii religioase în Europa orientală, a cărei tradiţie, mai mult decât milenară, este încă expusă asaltului unei propagande înverşunate a celor fără credinţă, intim legaţi de comunismul internaţional.

Polonia creştină împărtăşeşte cu o reală emoţie marele doliu al României amice şi aliate.

Să invoc aici mărturia E. S. Ignacy Moscicki preşedintele republicii, care, în mesagiul său de condoleanţe adresat M. S. Regelui Carol II, a exprimat atât de elocvent tristeţea Poloniei întregi în faţa acestei morţi neaşteptate „care lipseşte România de unul dintre cei mai iluştri oameni de Stat, în care Polonia a avut totdeauna un prieten încercat"?

Să citez cuvintele preşedintelui nostru de consiliu, generalul Slawoj-Skladkowski, care a celebrat pe ilustrul defunct ca unul dintre cei mai eminenţi fii ai Naţiunii române, care a consacrat întreaga sa viaţă gloriei patriei sale?

Să reamintesc omagiul emoţionant al colonelului Joseph Beck ministrul Afacerilor Străine, constatând că Patriarhul defunct a contribuit totdeauna la întărirea alianţei polono-române?

Citind aceste rânduri, simţi că ele au fost dictate de amintiri personale. În ele se găsesc ecourile unei lungi şi fecunde colaborări şi ale unor strânse relaţii personale.

Se poate afirma în toată conştiinţa, că alianţa poloneză nu era pentru Patriarhul Miron numai un principiu politic. Pentru omul de Stat, pentru omul Bisericii, care predica mereu solidaritatea creştină, alianţa româno-polonă era înainte de toate un principiu şi o necesitate morală.

Apărarea idealului comun, — naţional şi religios, — iată scopul suprem al tratatelor şi aranjamentelor care unesc popoarele noastre vecine. România şi Polonia s'au pus în serviciul păcii fără să umbrească aspiraţiile legitime ale altor State şi ale Naţiunilor care au interese permanente în aceleaşi regiuni geografice.

Personalităţile române care au avut avantajul, — cum l-am avut eu, — să însoţească pe Patriarhul Miron în călătoria sa oficială în Polonia, în Maiu anul trecut, vor fi desigur de acord pentru a afirma că această vizită a prilejuit o serie de manifestaţiuni de neuitat, de o încrezătoare afecţiune într'un climat moral de o rară înălţime. Raţiunea şi inima, spiritualul şi temporalul, găseau astfel o satisfacţie deplină.

Înţeleptele cuvinte ale Patriarhului Miron, lărgimea sa de vederi, felul său conciliant de a discuta problemele dificile, ca şi justeţea opiniilor sale mergeau împreună cu nobleţea sentimentelor eminentului Patriarh, inspirat de un viu patriotism şi de o caritate profund creştină.

Aclamaţiile entuziaste ale poporului polon, — pornind din deferenţa şi admiraţia sa, — salutau nobila şi demna siluetă a ilustrului bătrân care binecuvânta cu o egală bunăvoinţă. Uniunea inimilor şi spiritelor se făcea pretutindeni unde apărea venerabilul mesager al prieteniei române.

În calitatea sa de şef al Bisericii, Patriarhul Miron venea la noi pentru a strânge legăturile seculare dintre Biserica autocefală ortodoxă

a Poloniei şi aceia a României, dorind să mărească strălucirea şi prestigiul acestei Biserici-surori.

În calitatea sa de prim-ministru al României, fiind oaspetele guvernului polon, trebuia să se adreseze marei majorităţi a Naţiunii polone, atât de mândră de tradiţia sa latină şi de rolul important pe care l-a jucat totdeauna în lumea creştină occidentală şi catolică.

Dar şi această dublă calitate, şi această misiune pe două planuri diferite, Patriarhul Miron le exprima printr'un singur langaj, acela de om de Stat român, prieten al Poloniei, totdeauna în serviciul lui Dumnezeu şi al nobilei sale Naţiuni.

Prea fericitul Patriarh a obţinut toate sufragiile Poloniei şi a devenit la noi un cuceritor de inimi, lăsând jumătate din sine în Polonia, cum a spus-o el însuşi părăsind ţara noastră!

Păstrând vie flacăra unor atât de emoţionante amintiri, credem că servim cu folos uniunea frăţească polono-română, al cărei devotat sprijinitor a fost Patriarhul Miron Cristea. ALFRED PONINSKI

Însărcinat cu afaceri al Poloniei

(*România*, an. II, nr. 282, din 13 Martie 1939).

ARTICOLUL D. CONSILIER REGAL PROFESOR N. IORGA DESPRE PATRIARHUL MIRON

„Departe de ai săi, între străini, binecuvântat de un preot ortodox, care nu e al naţiei sale, s'a stins, de pe urma unor lungi osteneli, cu mult prea grele pentru un trup care, cu toată înfăţişarea voinică, era şubred, acela căruia o soartă ca în poveşti şi ca pe vremea minunilor i-a menit în căsuţa de ţărani din părţile Topliţei să ajungă episcop, Mitropolit Primat al unei Românii întregite peste nădejdile cele mai nebune ale acelei generaţii ardelene, care nu era revoluţionară, răsturnătoare şi creatoare prin jertfă, apoi primul Patriarh român, Regent al aceluiaşi mare Stat şi, în sfârşit, puterea duhovnicească supt al cărui prestigiu moral s'a putut preface din temelii aşezarea noastră constituţională.

La toate aceste lucruri nu se gândea acum vreo patruzeci de ani supţirelul, frumosul şi elegantul asesor consistorial Ilie Cristea. De o intelectualitate aleasă, vorbitor de însuşiri mari, unind simplicitatea formei cu nivelul înalt al gândului, el era de sigur, atunci, la Sibiu, figura cea mai distinsă. De câte ori era vorba, într'o Biserică fără ierarhi de o pregătire culturală deosebită, de la Mitropolitul Meţian la Vlădica Ioan de la Arad, — Mangra singur, care era însă viţios, făcând o excepţie, — spre dânsul se îndreptau ochii şi astfel, cu însuşirile şi greşelile ei de gust, marea zidire a Mitropoliei de la Sibiu supt călăuzirea lui s'a făcut.

Ajuns episcop la Caransebeş, el a găsit acolo o tradiţie în care n'a putut intra de fapt niciodată. A dat şi peste vremi grele, când oamenii Bisericii noastre erau cu capul supt cuţit şi, neavând fibra unui Inochentie Clain, a făcut ce putea face un om discret şi blând.

La Bucureşti, unde venise ca sol al Unirii, ştiu eu că n'a fost cu totul uşor a-i dobândi mitra lui Antim Ivireanul şi a lui Grigorie de la Căldăruşani. La ai noştri, cu vechi datine de călugărie, Ardeleanul apărea prea laic. Dar el a biruit peste clevetirile spuse şi scrise, prin

nobleţa înfăţişării sale, prin adânca-i cuminţenie şi prin putinţa de representare cu totul superioară a Bisericii.

Prin astfel de însuşiri se poate zice că, fără a conduce Regenţa, în care a ştiut să se ferească de orice îmbătare de sine, a salvat-o moral. Şi, adus de împrejurări la un rol revoluţionar, nu s'a dat înapoi de la nicio răspundere, dar n'a pretins să impuie în domeniul politic o autoritate care era de altă esenţă.

Un fiu nobil al ţărănimii noastre, cu înfăţişare de prinţ din vechiu neam, se duce acolo unde-l aşteaptă o judecată supremă de care nu are a se teme".

N. IORGA

(*Neamul Românesc*, an. XXXIV, nr. 52, din 8 Martie 1939).

PERSONALITATEA PATRIARHULUI MIRON

„De pe ţărmul înflorit al Rivierei franceze, unde se dusese să caute un fir de odihnă trupului obosit şi împăcare mântuitoare sufletului zbuciumat de răspunderile unei grele guvernări, ne-a sosit trista veste a morţii primului Patriarh al României, care întrunea, totdeodată, în persoana sa, înalta funcţiune de şef al guvernului Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea.

Figură impunătoare şi reprezentativă, înzestrat cu darul prestanţei fizice şi al unei elocinţe calde şi înaripate, D-rul Miron Cristea a fost un predestinat al funcţiunilor înalte, pe care le-a ocupat deopotrivă în ierarhia bisericească şi în cea politică. Este unul din cele mai caracteristice exemple de ascensiune la care putea râvni un fiu al poporului, în mijlocul marii familii româneşti.

Nu s'a ruşinat niciodată de modesta, dar sănătoasa sa obârşie ţărănească; este doar de toţi cunoscută dragostea cu care înconjura pe venerabila sa mamă şi mângâierea pe care o simţea, având-o cât mai aproape de sine.

A avut, împreună cu ceilalţi fruntaşi de peste munţi, un rol în luptele naţionale ale fraţilor de peste munţi, în vremea asupririlor maghiare şi a fost printre cei dintâi mărturisitori ai sfintei uniri cu ţara mumă, în istorica adunare de la Alba-Iulia. A prezidat mai târziu încoronarea Regelui Ferdinand şi a Reginei Maria în măreaţa catedrală din cetatea de nu ştim câte ori istorică a Albei-Iulii, iar, în calitate de şef al Bisericii ortodoxe de Stat, numele îi va fi vecinic legat de reforma introdusă în aşezământul nostru bisericesc, pus pe temeliile principiilor împrumutate din statutul genialului Şaguna. S'a consfinţit prin această nouă organizare legătura de nezdruncinat a poporului român cu rosturile şi temeinicia bisericei lui strămoşeşti, satisfăcându-se un superior principiu de solidaritate naţională, prin participarea mirenilor, alături de tagma preoţească şi arhierească, la cârmuirea rosturilor şi destinelor aşezământului nostru bisericesc.

Când vremurile au impus apoi nevoia cârmuirii ţării prin Regenţă, Î. P. S. Sa Patriarhul Dr. Miron Cristea a fost chemat să îndeplinească şi acest suprem mandat de răspundere în temeiul aceleiaşi poruncitoare tradiţii, care leagă interesele şi destinele Neamului de altarele credinţii, prin apostolica prezenţă a prinţilor bisericeşti.

Subt păstorirea sa s'a renovat biserica Patriarhiei și s'a clădit noul palat al reședinții; s'au dat impulsuri misionarismului și râvnei de clădire și reclădire de biserici și așezăminte bisericești; s'au adus îmbunătățiri condițiunilor materiale ale preoțimii; s'au schițat inițiative făgăduitoare în direcția punerii pe baze mai sănătoase a vieții monahale și organizării lucrului în mânăstiri, după cum s'a făcut un pas lăudabil în direcția înzestrării celor mai importante din aceste locașuri cu ateliere și acum în urmă cu parcele de pădure.

În fine, când Suveranul Țării, scrutând cursul evenimentelor externe și cumpănind lipsurile și slăbiciunile interne, a ajuns la convingerea că practicile regimului de guvernare sprijinit pe partide, nu mai sunt în măsură să asigure Statului siguranța și tăria, iar Națiunii liniștea și propășirea, printr'un guvern de autoritate, șeful Bisericii Patriarhul Miron, a fost cel însărcinat să prezideze guvernul acesta menit să traducă în fapt înaltele năzuințí regale.

Astfel i-a fost hărăzit înaltului Prelat să prezideze întocmirea și promulgarea Constituției din 27 Februarie 1938, care a așezat pe baze noui viața de Stat a României. Prefacerile cerute de nouile așezări au cerut muncă și veghe.

A fost un an dur, frământat de mari griji și răspunderi.

Înaltul Prelat, împreună cu colegii pe cari i i-a dat M. S. Regele, a stat în mijlocul lor, luptând, în ciuda anilor și a nevoii de liniște. Când s'a hotărît să și-o deie, a văzut că era prea târziu și puterile nu l-au mai ajutat. S'a stins departe de țară, la puțin timp după ce fusese sărbătorit pentru jubileul de 70 de ani și la o lună după încheierea unui an de guvernare, ale cărui roade sunt așteptate cu înfrigurare de toată suflarea României, care azi, într'un singur glas îi spune aceia ce legea creștină ordonă: *„Dumnezeu să-l ierte"*.

(*Universul*, an. LVI, nr. 65, din 8 Martie 1939).

A MURIT PATRIARHUL ȚĂRII

„În cartea de renaștere națională a României s'a deschis pe neașteptate o mare pagină de jale. Părintele sufletesc al Patriei a închis ochii pe veci departe de plaiurile țării sale iubite. S'a frânt brusc unul din stâlpii de granit ai Neamului, pornit de curând și încrezător pe drumul unei noi epoci de largă afirmare a misiunii lui în lume.

Este de sigur una din prăbușirile grele ce stârnesc tristețe fără margini în sufletul Națiunii zguduite. Căci patriarhul Miron a fost prin toate virtuțile lui multiple și armonioase, o încarnare optimă a sufletului românesc. Viața lui întreagă, cum o privim sumar în această clipă de durere, ne apare sub toate aspectele ei de lumină, ca un adevărat miracol al istoriei noastre contemporane. Căci nu vom găsi în analele ei bogate o figură mai proeminentă și mai ilustră prin destinul și ascensiunea ei extraordinară, ca aceea a patriarhului Miron Cristea. Întocmai ca exemplarele celebre ale omenirii, fiul de țăran sărac din Toplița Mureșului ardelean a străbătut singur și victorios, drumul de la coliba iobăgească până la culmile dominante ale tuturor demnităților supreme în Stat, rezervate pe seama muritorilor fără blazon.

Înfruntând vitregia unei obârşii umile sub o stăpânire duşmană îngânfată şi dispreţuitoare, băiatul botezat de Ion Herţa din Sălişte, izbuti să se impună la liceu şi Universitate ca cel dintâiu, eminent, graţie talentului său uimitor şi râvnei nepotolite pentru carte. Societăţile de lectură de la Liceul grăniceresc din Năsăud, Sibiu şi Budapesta au înălţat repede în scaunul de preşedinte pe tânărul cu ochi albaştri, care cucerea prin farmecul elocinţei şi meşteşugul condeiului savant.

Procesul Memorandului din 1894 l-a săltat în fruntea tinerimii studioase, spre a-i îndruma acţiunea naţionalistă pentru agitarea maselor populare şi demascarea opresiunii maghiare, cu îndrăzneala caracteristică temperamentelor de luptă eroică, studentul Facultăţii de litere din capitala Ungariei, nu ezită o clipă să-şi pună în joc viitorul, trecând Carpaţii spre a lua parte la congresul studenţimii din Regatul liber ţinut la Constanţa în 1894. Fruntaşii Ardealului erau condamnaţi la temniţă grea şi tineretul României mici se întrunise pe malul mării spre a-şi striga lumii civilizate protestul ei furtunos.

Ilie Cristea urcă şi el tribuna rostind o cuvântare de înălţătoare vibraţie, pe care o încheie cu acest final profetic:

„Vă fac declaraţiunea solemnă că toţi ne întoarcem acasă cu puteri oţelite, cu hotărîrea fermă de a nu ceda, de a nu odihni până când nu vom fi puşi şi noi, ca şi voi, în situaţia fericită de a aşeza şi în patria noastră într'un singur stindard culorile noastre româneşti. *„Am speranţa că acest ideal îl vom ajunge într'un viitor apropiat"*.

Era aici o prevestire pentru viitorul tânărului luptător, îmbrăţişat cu căldură de fraţii lui înflăcăraţi. Destinul era cu el. Luându-şi doctoratul cu o lucrare serioasă despre Eminescu, fapt remarcabil pentru gândirea lui pan-românească, Ilie Cristea vine la Sibiu ca secretar al consistoriului arhiepiscopesc. Vechiul centru de cultură românească primeşte un exponent viguros al năzuinţelor naţionale, pe cari le serveşte prodigios în toate domeniile noastre de manifestare.

O înclinaţie firească îl îndeamnă să îmbrace rasa călugărească în 1902 şi activitatea laborioasă ce-o desfăşoară sub flamura Bisericii îl desemnează repede în opinia publică de la noi ca pe cel mai meritos candidat la cârja arhierească.

Ea îi şi vine la 1909 din partea eparhiei Caransebeşului. Scaunul neuitatului Ioan Popasu îşi găseşte pe cel mai tânăr titular, menit a-i dărui strălucirea pe care o aştepta în împrejurările grele ale luptei noastre cu guvernele apponyiane din Budapesta. A fost o epocă de zbucium şi frământări, în care optimismul noului episcop a reuşit să înalţe credinţa păstoriţilor şi să menţină speranţele de mai bine prin numeroase realizări religioase şi culturale. Cel mai luminat episcop de pe atunci al Românilor ardeleni, văduviţi, din cauza războiului, de o conducere politică, fusese unicul izvor de îndrumare către împlinirea dreptăţii naţionale. În memorabila adunare istorică de la 1 Decembrie 1918 episcopul Caransebeşului rosti poporului eliberat o înălţătoare cuvântare, ca tot el să ducă la Bucureşti Regelui desrobitor sfânta solie a *Unirii*.

Contactul cu bărbaţii de Stat din Capitală, uimiţi de prestanţa ierarhului cu profilul cuceritor, i-au adus în 1919 alegerea de Mitropolit Primat. Era un act fericit şi mişcător pe care Ţara-mamă îl schiţa ca un

omagiu la adresa Ardealului, atât de credincios idealului național, prin jertfe și suferinți de veacuri.

Nădejdile mari legate de noul Primat, simpatiile unanime ce-l înconjurau nu s'au desmințit. Orice apariție în viața publică adăoga un spor de prestigiu și iubire Ierarhului, care aducea o concepție nouă a atribuțiilor sale și a misiunii Bisericii în viața Statului.

Luptând cu imense dificultăți și prejudecăți, el rezolvi după 6 ani de zile problema capitală a *unificării bisericești*, așezând organizarea supremei noastre instituții spirituale pe temeliile verificate ale doctrinei șaguniene. Schimbarea la față s'a resimțit repede în anii următori, cari ne-au făcut să înregistrăm progrese nebănuite în viața morală și materială a eparhiilor.

Se credea, că mitropolitul Miron Cristea nu mai are trepte de urcat. Când iată că în 1925 se creiază *Patriarhatul* și țara i-l oferă cu profundă satisfacție. Era un fapt de multă importanță națională și profundă semnificație religioasă, care ne așeza deodată în fruntea Ortodoxiei ecumenice, ca pe vremurile de glorie ale lui Constantin Brâncoveanu.

De-acum culmea supremă părea atinsă. Soarta însă mai avea surprize pentru alesul lui Dumnezeu. Prin voința regelui întregitor de neam, preafericitul patriarh este înălțat în scaunul de regent al Țării, iar cu un an în urmă, gloriosul creator de strălucire nouă a Patriei, M. S. Regele Carol al II-lea il chiamă în fruntea celui mai prestigios Guvern din câte cunoaște istoria noastră politică, spre a prezida opera glorioasă a resurecției Statului românesc. Cei 70 de ani nu-l împiedicau pe venerabilul patriarh de a-și împlini cu devotament pilduitor cea mai grea din toate misiunile vieții sale.

Căci în inima lui strălucea imaginea sfântă a *Patriei*, pe care o dorea puternică și triumfătoare.

Pe frontul ei etern a murit ca un apostol, sfințind cu jertfa sa supremă de sânge, destinul măreț al României de totdeauna".

(*Renașterea* (Cluj), an. XVII, nr. 12, din 19 Martie 1939). I. Mateiu

MOARTEA PATRIARHULUI MIRON

„Veste de jale se abate asupra țării: Înalt Prea Sfințitul Patriarh Miron Cristea a urcat treptele Cerului.

Până la ultima suflare, acel care a fost șeful Bisericii ortodoxe a Românilor și președintele Consiliului de miniștri, îndurând cu bărbăție suferințele trupești, și-a închinat lumina minții și flacăra sufletului său, fierbinte de dragoste de Neam, înălțării României pe calea renașterii naționale.

Fecior de țărani vrednici din Ardeal, a luptat pentru ridicarea și propășirea celor obidiți, a avut parte nemăsurată la înfăptuirea Unirii, a luminat drumul de mântuire al Neamului cu făclia credinței adevărate. Ostaș al Bisericii, a fost sfetnic devotat și bogat în chibzuință al Tronului. Nu și-a crutat ostenelile, nu și-a precupețit sbuciumul în această grea sarcină, pătruns de menirea pe care însuși locul său de supremă îndrumare spirituală i-o hărăzise.

O țară întreagă își pleacă fruntea îndurerată, în fața vrerilor Domnului". (*Timpul*, an. II, nr. 663, din 8 Martie 1939)

PATRIARHUL MIRON

„...A murit Patriarhul Miron.

Odată cu moartea lui, s'a stins din viaţă cel dintâiu Patriarh al Bisericii ortodoxe române.

În clipa aceasta de mare durere, întreaga Biserică a Răsăritului se află în doliu. Fiindcă Patriarhul Miron ajunsese a fi cea mai reprezentativă figură a întregii Ortodoxii.

Patriarhia de Constantinopole a devenit doar un simbol al unităţii dreptei credinţe, prin precipitarea unor evenimente destul de grave. Mai ales după prăbuşirea Rusiei drept-măritoare cu ţarii ei, atleţi ai crucii, rolul efectiv de reprezentant al ecumenicităţii a trecut asupra Patriarhatului Român.

Ortodoxia românească îndeplineşte în prezent, înalta misiune de păzitoare a destinelor întregii Biserici a Răsăritului. Dacă menţionăm doar câteva dintre evenimentele de proporţii uriaşe pentru întreaga creştinătate, determinate aproape exclusiv de voinţa şi prestigiul marelui nostru Ierarh, evenimente în care totdeauna centrul de gravitaţiune l-a format Ortodoxia românească, este de ajuns ca să putem dovedi tuturora, rolul măreţ al Patriarhatului român, în momentul actual.

Conferinţa cu anglicanii, cari ne-au socotit Biserica noastră ca singura autoritate competentă pentru recunoaşterea validităţii hirotoniilor lor, congresul pan-ortodox, sau acţiunea de reintrare în icumenic, începută şi dorită de toate Bisericile care ţin de Bizanţ, sunt tot atâtea dovezi peremtorii, că Patriarhatul român are o sarcină măreaţă pe care Patriarhul Miron a căutat să o îndeplinească din răsputeri.

S'a stins un mare ierarh creştin, un diplomat al Bisericii răsăritene din cei mai subtili şi un mare strateg al întregii Ortodoxii".

(*Porunca Vremii*, an. VIII, nr. 1302, din 8 Martie 1939).

LA MOARTEA PRIMULUI PATRIARH AL ROMÂNIEI

„A murit falnicul fiu al Ardealului ce şi-a închinat — de adolescent—toată nevoia de vis şi de abandonare a vârstei, idealului de afirmare a Neamului românesc, sub forma cea mai desăvârşită de atunci: *creştinismul*. Un adolescent a cărui perfecţiune fizică avea înţelesul unei predestinări spre harul dumnezeiesc şi a cărui origine ţărănească — seva cea mai autentică a Neamului—s'au împletit pentru a forma o viguroasă personalitate ce a reuşit, prin faptele sale şi prin radiarea ei spirituală, să încrusteze un semn de foc în cartea istoriei româneşti.

A murit un om ce şi-a închinat toate forţele pământeşti făuririi unui simbol. Şi a fost atât de strălucită străduinţa lui încât, chiar după plecarea sa din această lume, a rămas intact şi luminos simbolul.

E simbolul unei biruinţi. Unei definitive şi glorioase biruinţi.

Miron Cristea episcopul de Caransebeş, reprezenta, în 1918, — atunci când a citit la Alba-Iulia sguduitoarea rugăciune în care cerea lui Dumnezeu *„să ne ajute nouă pentru mărirea Neamului Său ca să sălăşluiască mâine în pământul nostru"* — reprezenta biruinţa luptei ardelene şi regăţene pentru întregirea poporului român. El era fiul pornit

de jos, ce rupsese toate zăgazurile puse în calea ridicării Neamului său și se înălțase până la culmea ce îi dădea rolul de reprezentant autorizat al aspirațiilor celor de un sânge și o stare cu el.

Miron Cristea prim patriarh al României, reprezenta—la ridicarea lui la acest rang — biruința Românismului și pe plan spiritual, în care înaltul păstor a vrut—și a reușit—să dea Bisericii o largă perspectivă de viață și cultură, care să o facă demnă de rolul ei superior. Contactul cu Apusul imprimase vederilor conducătorului Bisericii noastre o atitudine spirituală ce s'a resimțit binefăcătoare asupra întregului corp preoțesc.

Dar evenimentele grave din Europa, ce au pus iarăși în cumpănă destinele popoarelor, au hărăzit defunctului Patriarh încă o mare biruință. Chemat de M. S. Regele în fruntea echipei căreia i s'a încredințat opera de renaștere și reînchegare morală a Neamului, în mai puțin de un an, înaltul păstor a reușit să dea vieții românești pulsul unei regenerări menite să-i asigure biruința definitivă în lume.

Închegând toate aceste izbânzi și ridicându-le pe piedestalul unei lupte în care el a fost mereu prezent, din care n'a voit să dezerteze, din care n'a reușit să-l scoată nici vârsta, nici boala, decât atunci când lumina palã a morții îi încununase deja fruntea nobilă, Miron Cristea, defunctul prim-patriarh al României, rămâne să trăiască mai departe ca un simbol, să strălucească în zările de viitor ale Neamului ca un exemplu și un îndreptar". (*Semnalul*, an. II, nr. 324, din 8 Martie 1939).

MIRON CRISTEA

„Patriarhul Miron a murit. Departe de țară, purtând cu sine nostalgia plaiurilor românești, primul nostru Patriarh a închis ochii lui mari și albaștri, ca să nu-i mai deschidă niciodată. Ostenit de grijile sale bisericești și politice, răpus de muncă și de veghe, Patriarhul Miron s'a refugiat sub soarele cald al Franței mediteraniene, unde nădăjduia să găsească, pentru trupul său istovit, leacul unei grabnice însănătoșiri. Dar fatalitatea a vrut altfel. Luptând cu moartea care se arăta gata să-și facă datoria, Patriarhul Miron a capitulat în clipa când Neamul avea mai multă nevoie de calda lui dăruire patriotică...

Viața Patriarhului Miron a fost în întregime închinată țării sale. Răsărit ca o providențială milă divină, din anonimatul unui cămin sărac din Ardeal, suind treptele vieții și demnităților cu răbdare și credință, Patriarhul Miron a biruit adversitățile legate de umila sa origină, pentru a se înfățișa ca un cruciat care este sortit să se jertfească. Feciorul lui George Cristea și al Domniței Cristea din Toplița-Română, Ilie Cristea a cunoscut toate amărăciunile luptei pentru sfânta cauză a Neamului său și toate bucuriile de a fi văzut împlinit marele ideal al multelor generații de dincolo de Carpați. Viața lui e un imn al iubirii de Neam. Din prima sa copilărie, Ilie Cristea s'a dovedit un predestinat. Pe umerii săi încă fragezi apăsa moștenirea unui trecut de suferințe și abnegație. Bunicul său Vasile Cristea din comuna Potoc, județul Mureș, a fost silit să ia drumul pribegiei, în urma unui conflict cu oamenii contelui Kemeni, iar o rudă a sa după mamă, Constantin Românul a fost linșat de Unguri, pentru cutezanța sa națională. Ilie Cristea a văzut lumina zilei sub acest lințoliu de dureri, ascultând cum suspina Neamul sub obezile

asupririi străine. Lupta lui de mai târziu poartă stigmatele acestor triste aduceri aminte. Patriarhul Miron, în ceasurile sale de putere şi de satisfacţie, era totuşi un om de o infinită melancolie...

Acum viaţa sa s'a frânt. Şi noi privim în depărtarea trecutului secretul acestei extraordinare ascensiuni eclesiastice şi politice. Patriarhul a învins pentru că a crezut. Şi a murit, poate, definitiv împăcat. Şi-a făcut datoria ca nimeni altul. A slujit ţara şi biserica, sacrificându-şi întreaga sa fiinţă pământească. S'a născut în anul 1868, la 18 Iulie, din părinţi ţărani. Primele patru clase secundare le-a făcut la liceul săsesc din Bistriţa. Examenul de maturitate l-a trecut la liceul românesc din Năsăud. A făcut seminarul Andreian din Sibiu, în apropierea lui Şaguna, care-i vorbea par'că de dincolo de mormânt. După absolvirea seminarului a fost învăţător de sat la Orăştie. A plecat apoi la Budapesta, ca să studieze filosofia şi filologia, luându-şi doctoratul cu o eminentă teză despre viaţa şi opera lui Eminescu. Chemat de destin, Ilie Cristea a intrat în monahism. Cucerind titlul de doctor în teologie, capătă diferite însărcinări bisericeşti, până când este ales episcop de Caransebeş, în anul 1909. Cariera sa se deschide sub ameninţările jugului străin. Dar voinţa sa dârză nu se dă bătută. Ilie Cristea ca episcop, duce o cumplită bătălie pentru triumful Românismului. A luat parte activă la mişcarea memorandistă. Vizitează România unde leagă puternice prietenii. În clipa când s'a deslănţuit marele război, episcopul Ilie Cristea este în fruntea unioniştilor. Ia parte la Adunarea de la Alba-Iulia şi intră în delegaţia care avea să prezinte Regelui Ferdinand hotăririle Adunării. La 31 Dec. 1919, este ales Mitropolit Primat al României-Unite. În această calitate inaugurează o viguroasă luptă misionară. Face parte din Regenţă. In anul 1925, la 25 Fevr., prin lege, este ridicat la rangul de Patriarh. Era primul nostru Patriarh. România devenise un fel de protectoare a Ortodoxiei răsăritene. Şi Patriarhul Miron a lucrat cu râvnă pentru strângerea legăturilor dintre Bisericile naţionale ortodoxe. Figură impunătoare, cult şi cucernic, a reuşit foarte repede să-şi afirme darurile monumentalei sale personalităţi. România era centrul Ortodoxiei.

În pastoralele sale, în cărţile sale, în predicile sale, în discursurile sale, Patriarhul Miron a pledat necontenit pentru primatul Românismului în viaţa de Stat, în viaţa socială. Este ierarhul care a dat cel dintâiu alarma asupra primejdiei semite în ţara noastră şi nu s'a sfiit să vorbească răspicat despre o problemă atât de copleşitoare. Ne mai aducem şi acum aminte cuvintele sale vibrante rostite la sărbătorirea lui A. C. Cuza, când căpetenia Bisericii noastre naţionale a spus lucruri de o extraordinară viziune, de un profetism care nu va fi niciodată uitat.

Ultimul an al vieţii sale s'a risipit pentru cauza renaşterii naţionale. Regele l-a ales să-i fie primul sfetnic şi cel dintâi dintre pionierii noului regim. Cu autoritatea sa harică şi cu marea sa putere de stăruinţă, Patriarhul s'a pus în slujba Monarhiei pe care a servit-o cu devotament până în momentul când şi-a dat sfârşitul din urmă.

Patriarhul Miron întruneşte în personalitatea sa multiplă, virtuţile unui Şaguna şi ale unui Veniamin Costache, sau ale unui Inocenţiu Clain. A fost un devotat al cauzei naţionale, tot aşa cum s'a frământat pentru înălţarea altarului creştin".

(Porunca Vremii, an. VIII, nr. 1302, din 8 Martie 1939).

PATRIARHUL MIRON

„Din Cannes ne soseşte uluitoarea veste a morţii Înalt Prea Sfinţitului Patriarh şi Primul-ministru, Dr. Miron Cristea.

În decorul acela calm şi însorit al Rivierii, în care limpezimea nealterată a cerului pare o vastă anticameră a raiului, sufletul bun şi blând al Capului Bisericii noastre s'a înălţat uşor ca o fâlfâire de aripă îngerească.

Viaţa Înalt Prea Sfinţitului Patriarh a fost una din acele „minunate căi şi necunoscute" pe care după cum spune Biserica — Domnul le soroceşte aleşilor săi.

O viaţă plină de luptă şi suferinţă, de nădejdi, de întristări şi biruinţe.

O viaţă de cuvântătoare exemple şi bărbată rezistenţă în faţa unui duşman care încerca să umilească şi să distrugă suflarea românească de peste munţi.

O viaţă închinată datoriei şi altarului.

Episcop al Bisericii de Caransebeş, sufletul Prea Sfinţitului Miron Cristea sângera văzând cum anii de neagră iobăgie se aştern peste viaţa poporului ardelean; cum conducătorii naţionalişti se sting rând pe rând în suferinţă şi martiraj; cum credinţa strămoşească este sfâşiată, păstorii bătuţi ca să se risipească mai uşor turma credincioşilor; cum din sângele românesc şi scump se hrăneau lipitorile străinismului.

Dar sufletul său încercat vibra de o tainică speranţă; în noaptea abătută peste destinul Ardealului, încrederea sa descifra — după cum atât de frumos a spus-o însuşi la Alba-Iulia în 1918 — *„steaua strălucitoare a nădejdilor de mai bine: ţara fraţilor din Regatul liber"*.

Asupririle nu l-au istovit, după cum nu a istovit nici turma păstorită.

În faţa suferinţelor şi nedreptăţii, retraşi la bisericuţele şi altarele lor, păstorii Ardealului şi Episcopii Bisericii au străjuit cu neadormită grijă pentru a salva nu numai sfintele odăjdii, icoane şi chivoturi, ci toate comorile sufletului şi spiritului: legea, limba şi datinile româneşti.

Suferinţa şi nedreptatea oţelise sufletul său de luptător, şi nimeni alt ca Î. P. S. Sa Patriarhul nu putea şti mai bine cât de efemere sunt cele omeneşti; că în ciuda dorinţei asupritorului, hotarele de despărţenie, Carpatul majestuos, sunt simple margini de care timpul râde, atunci când este să se împlinească vrerile Domnului, faţă de Neamul acesta.

Şi ceasul deschiderii hotărîrilor dumnezeeşti a sunat la Alba-Iulia, acum mai bine de douăzeci de ani, şi la marea sărbătoare a Românismului, el, prea sfântul şi bunul Arhipăstor a îngenunchiat pentru a aduce în faţa Altarului acea vibrantă mulţumită lui Dumnezeu pe care el o compusese după Psalmi: *„Iată, noi venim la tine, că tu eşti Dumnezeul nostru, căci tu ai zis: eu sunt Domnul Dumnezeul vostru; eu sunt cu tine şi pe tine nu te voiu nimici. Sfărâma-voiu jugul de pe tine şi lărgi-voiu hotarele tale: aduna-vă-voiu dintre popoare şi vă voiu strânge din ţările în care sunteţi împrăştiaţi"*.

Ales şef suprem al Bisericii, Î. P. S. S. Miron Cristea şi-a pus toată munca lui neobosită în slujba Neamului şi a religiei, pe cari le vroia, egal de înălţate şi strălucitoare.

Aşa după cum se cuvenea, Înalt Prea Sfinţitul Patriarh s'a situat pe marea linie a mitropoliţilor şi păstorilor învăţaţi, cărturari, cari au

deşteptat, hrănit şi susţinut deopotrivă la Hotin ca şi la Panciova, la Maramureş ca şi la gurile Dunării şi la Cetatea-Albă, nu numai conştiinţa unităţii religioase a românismului de pretutindeni, ci au fost şi factorul principal la formarea şi întărirea unităţii noastre culturale.

Veghea lui continuă a fost ca Biserica noastră naţională să rămână şi pe mai departe credincioasă tradiţiilor ei şi să contribue, mereu prezentă, la închegarea sufletului românesc. Pentru aceasta rugile fierbinţi şi implorarea sprijinului ceresc, nu erau suficiente.

Increzător în Atotputernicia Celui de Sus, Înaltul Patriarh vroia totuşi o biserică activă, un cler plin de dinamism; şi de aceea nu înceta să predice preoţimii că *„biserica trebue să iasă cât mai des cu corabia sa în largul lumii, în valurile frământărilor sociale, contribuind astfel la salvarea poporului din nevoile şi mizeriile zilnice, nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta"*.

Iar oamenilor desbinaţi de pasiuni şi pierduţi în bălăriile imense ale politicii şi demagogiei, Patriarhul nu ostenea să le propovăduiască armonia şi buna înţelegere.

El care ştia prea bine cu câtă suferinţă se făcuse unirea, cu câtă pasiune curată fusese aşteptată ziua mare a înfrăţirii româneşti, nu vroia ca temeliile aşezământului acesta să fie măcinate de tot ce este efemer şi meschin.

— *„Voi fruntaşi conducători politici* — li se adresa Înalt Prea Sfinţia Sa, cu accente profetice, într'un discurs — *în faţa ameninţărilor duşmane şi a marilor jertfe, înlăturaţi orice susceptibilităţi, suprimaţi orice divergenţe politice, întindeţi-vă mâna frăţească de armonică unire la munca de organizare a ţării. Fiindcă numai aşa ne vom închega şi întări rândurile, ca să consolidăm ţara aceasta"*.

Dar glasul profetic, predica de pe noul Munte al Adevărului, nu a fost auzită de cei cărora li se adresa.

Cu durere în suflet, cu inima arsă de nimicnicia şi neînţelegerea omenească, Înaltul Patriarh se întreba dacă nu cumva o nouă osândă dumnezeiască este rezervată Neamului acesta.

Când iată, în clipa aceia dintre viaţă şi moarte a Neamului, M. S. Regele Carol II a luat asupră-şi să consolideze şi să întărească Ţara, ajunsă prin neînţelegerea conducătorilor, la marginea prăpastiei.

Şi Înaltul Chiriarh, Capul Bisericii, primind să fie Primul Sfetnic al Suveranului, a arătat încă odată nu numai că rolul preoţilor este, înodând tradiţia de-odinioară, să fie în fruntea marilor mişcări de regenerare sufletească şi izbândă naţională; dar că, nimic nu alterase credinţa sa intimă, propovăduită cu fierbinte ardoare ani de-a-rândul: *„întărirea rândurilor, înlăturarea divergenţelor politice, sunt singurele posibilităţi de consolidare a ţării"*.

De un an de zile Înalt Prea Sfinţitul Patriarh nu a cunoscut odihna în uriaşa muncă întreprinsă pentru o nouă naştere sufletească, pentru o nouă organizare a Statului, pentru aşezarea Românismului în drepturile lui consfinţite.

Opera de legiferare a acestui an, întreprinsă sub prim-ministeriatul său, arată că steaua sa polară nu a fost decât: primatul Neamului românesc, a unui Neam românesc înfrăţit.

În fața mormântului deschis, în fața hotărîrii fără apel a Dumnezeirii, care-și alege întotdeauna pe cei drepți și buni să-i stea în apropiere, — poporul românesc — îngenunchiat — ia haină de doliu și își cernește sufletul.

Și Neamului românesc, ce extraordinar testament de largă bunătate creștinească îi lasă Înaltul său Păstor, prin cuvintele rostite cândva, dar nu de mult:

„Cei cu stare, avuți și îmbogățiți, puneți-vă stavilă cheltuelilor zadarnice și întoarceți-vă privirea și mâna cu milă spre mulțimea celor nevoiași...

Cei tineri gândiți-vă că omul are sfinte idealuri și înalte datorințe către Neam și Țară.

Cei intelectuali și pricepuți la slujbe, să intrați cu toții pe câmpul de muncă ce nu sufere amânare, întru refacerea țării".

(România, an. II, nr. 277 din 8 Martie 1939).

SFÂRȘIT DE CRUCIAT

„A murit departe de țară,—cu mulțumirea de a-și fi închinat însă Patriei până în ultima clipă toate energiile ființei, —veneratul prelat pe care îl cinstea Biserica românească în rugile ei cu pomenirea de *Înalt Preasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit a toată Țara Românească, Domnul Domn Miron Patriarhul României...*

Cum vor fi răsărit în orele de agonie priveliștile pământului natal în ochii aceia albaștri și blânzi ai septuagenarului, dealungul întregii sale existențe atât de înfrățit cu pământul lui românesc!... Copilul de la Toplița-Română, — micul Ilie al lui Gheorghe și Domnița Cristea, — poate dormi astăzi împăcat, acolo, pe litoralul cernit de zăbranicul doliului românesc. S'a stins la capătul unui destin necontenit închinat Patriei: intrat în cinul sacerdotal cu acea majestate a teologilor ardeleni pentru cari preoția însemna și vocația de tribuni ai Neamului lor asuprit,—patriarhul Miron Cristea și-a istovit până în ultimul moment puterile în slujba Bisericii, Coroanei și Națiunii, cu o tenacitate și cu o abnegație care-i decern în clipa morții cea mai mistică cunună pe sicriu.

Ierarh de elită,— cărturar erudit și iscusit orânduitor, — poate revendica moștenirea unui Andrei Șaguna prin tezaurul rarelor sale facultăți spirituale: cu orizonturi vaste în concepție, cuprinzând în perspectiva conștiinței atât năzuințele Ortodoxiei cât și idealurile Națiunii pe care o păstorea, patriarhul Miron lasă în istoria Bisericii românești o amintire tot atât de trainic gravată ca și aceea a unui Dosoftei sau Veniamin Costache. Păstoria sa se identifică cu tresărirea de apărare a Ortodoxiei împotriva invaziei veneticilor vrăjmași ai Crucii. Intransigența mărturisită până în ajunul morții, — pentru eliberarea Ortodoxiei și a Națiunii de asaltul pribegilor semiți, — asigură acestui fecund pontificat pământean dreptul la prestigii, recunoștințe și admirații.

A murit dorindu-și mai fericită Națiunea, mai slăvită Patria, mai cinstită Coroana, mai venerată Precista... Moartea i-a fost desigur zorită de munca generoasă a ultimului an, la comanda unui Stat căruia acceptase să-i consacre și cele din urmă puteri. Cu câtă modestie își mărturisea motivele de a se simți obosit, — în cuvântarea de mulțumire, la

sărbătorirea celor 70 de ani, în Decembrie trecut!... Ultimele săptămâni au fost martore acestei dramatice lupte de viteză între moartea care îşi precipita asediul şi bătrânul care nu consimţea să capituleze, în râvna lui mistuitoare. În momentul când se resemna să abandoneze lupta, — era prea târziu: mirul invizibil al morţii îi însemnase fruntea diafană, — jertfa fusese eroică, dusă până la capăt, de dragul Neamului.

Moartea Patriarhului Miron, — câteva zile după despărţirea de ţara căreia i-a sacrificat şi ultima tihnă a bătrâneţii, — are ceva din moartea ostăşească a acelor Templieri în zale, porniţi pe calea sacrificiului pentru creştinarea noroadelor. Moarte verticală de cruciat, — rămas prezent în arenă cu nădejdea triumfului deplin al Credinţei sale de creştin şi de valah. Moarte de mag, — ursită să rămână în veac pildă generaţiilor, chemate să înveţe cum şi cât se poate sluji o ţară, în al cărei front, — chiar pentru supremii prelaţi, şi fără limită de vârstă, — se poate oricând afla un serviciu comandat".

(*Curentul*, an. XII, nr. 3986, din 8 Martie 1939).

PATRIARHUL MIRON APOSTOL AL REALISMULUI NAŢIONAL ŞI ORTODOX

„Lupta cea bună m'am luptat; am ajuns la capătul drumului, am păzit credinţa. De aici încolo, îmi stă înainte cununa dreptăţii, pe care Domnul mi-o va da în ziua aceea". (II Timotei, IV, 7—8).

„Una din multele îndurări ale lui Dumnezeu faţă de poporul român este şi aceea, că i-a dat întotdeauna conducătorii, cari i-au trebuit fie pe scaunul domnesc, fie pe scaunul spiritual. Niciodată poporul român nu a fost turburat în viaţa sa morală, de conducători, cari i-au întunecat drumurile şi i-au jignit cugetul cu amăgiri deşarte. Şi cu cât timpurile au fost mai grele, cu atât conducătorii poporului au fost mai mari, mai luminaţi, mai chemaţi şi mai aleşi. Poporul român şi-a avut oamenii providenţiali, cari l-au păzit întotdeauna de ispitiri funeste şi de greşeli sinistre. Istoria mărturiseşte acest adevăr.

Providenţial rămâne în viaţa istorică a Neamului românesc şi defunctul Prea Fericit Patriarh Dr. Miron Cristea. Prea fericirea lui — adică nesfârşita lui înălţare în faţa lui Dumnezeu şi a Naţiunii, constă în rolul unic şi neîntrecut pe care l-a jucat în marea înfăptuire a Naţiunii noastre. Alături de ziditorii Statului român, Patriarhul Miron poartă cununa nemuririi veşnice.

El este — adică a fost în toată lucrarea sa pământească — apostol al realismului românesc şi ortodox. Din tinereţile sale, conştiinţa lui — de Român şi de creştin — s'a umplut de aceste două realităţi, Neamul şi credinţa, două realităţi care se contopesc în indivizibila entitate, pe care o numim „lege strămoşească".

Între aceste două realităţi, Patriarhul Miron nu a găsit locuri virane, în care să *fi* crescut ezitări, gânduri subtile şi efemere, simţiri nelămurite, perspective turburi. Nu! Pentru acest Român — Ortodoxia este dată de Dumnezeu pentru scopurile Naţiunii, al cărei fiu — el, fe-

ciorul de ţăran, se simţea frenetic chemat spre înfăptuiri legendare. Şi, ca o complectare: pentru acest ortodox, românimea îşi fondează drepturile la existenţă şi lupta pentru ideal numai pe principiile morale ale Ortodoxiei.

În această iluminare naţional-ortodoxă s'a înălţat spre Dumnezeu conştiinţa lui şi s'a îngemănat — profund până la sfârşitul vieţii sale, cu însuş poporul. Providenţial îl numim, fiindcă orice pas, pe care l-a făcut în viaţa sa pământească, a fost o apăsare pe pământul nedreptăţilor, peste care el trebuia să afirme, cu pumnul strâns şi cu sufletul neîndurat, dreptatea românească. Numai aşa îl văd ochii noştri, în cursul vieţii şi al muncii sale, ca un prooroc care păşeşte să străfulgere pe cei nedrepţi şi să consoleze pe Românii însetaţi de dreptate. Dumnezeu i-a dat şefia Ortodoxiei, sub imperiul străin, pentru ca cu toată impozanta grandoare a credinţei — să ceară tuturor: prezentarea pe frontul de luptă românească. Puţin ne-am gândit noi, Românii de ieri, răsfiraţi prin partide vanitoase, cât de mare — în sens creator — a fost acest om, care a ştiut că românimea va triumfa, fiindcă e ortodoxă şi că Ortodoxia va da acest triumf, fiindcă poporul român îşi aştepta numai de la ea plinirea dreptăţilor. Altă mare ideie nu găsim la acest prim-patriarh român, dar nici nu există o altă ideie mare românească, decât ideia lui, ideia istorico-creştină a poporului român. Ce frumos o exprimă el însuş în ziua, când trece pragul ierarhiei episcopeşti de Caransebeş: *„Făgăduesc că, credinţa şi legea strămoşească, limba şi cultura românească vor fi stelele conducătoare ale activităţii mele. Şi nu mă voi abate nici în viitor dela calea cinstită de bun Român şi de convins ortodox“.*

Această făgăduinţă răsună ca o lozincă de luptă, îndemn pentru ai săi, ameninţare pentru vrăjmaşi — mai mult decât ca o făgăduinţă de asceză pentru riguroasele norme de perfecţiune creştină. Trăind în realitatea politică şi morală a vremii, în care românimea de pretutindeni şi nu numai cea din Ardeal, se simţea cert şi revelator în ajunul unui mare soroc, arhiereul Miron şi-a condiţionat chemarea de păstor spiritual de starea de conducător politic al poporului. Credinţa, legea strămoşească, limba, cultura poporului — toate acestea sunt factori de luptă, sunt instrumente de victorie, sunt realităţile pe care nu le putea părăsi pentru egoismul sublim al propriei sale perfecţiuni creştine, — *de care Neamul românesc nu avea nevoie,* pur şi simplu, fiindcă cu perfecţiunea unui om nu s'ar fi putut elibera de jugul politic. Creştinismul, chiar şi în postulatele sale maximaliste, este luptă: sunt cazuri şi faze de viaţă, când lupta cu tine însuţi spre desăvârşirea ta morală este suprema necesitate a timpului, când timpul are nevoie de sfinţi. Dar sunt cazurile mari şi fatale din viaţa naţională, când poporul îţi cere nu sfinţenia în izolare, ci sfinţenia eroică în luptă şi prin luptă: aşa au fost sfinţi şi eroi marii noştri ierarhi, cari au luptat cu crucea, cu credinţa, cu Ortodoxia alături de Domnitorul Ţării. Din rândul acestor luptători, face parte şi prea fericitul defunct, patriarhul Miron Cristea.

Şi apoi, Sfinţia Sa era prea raţional, pentru a nu şti că poporul român nu suferă politiceşte din cauze de proprie păcătuire, pentru ca fiii lui cei mai aleşi să trebuiască a da — sub formă de asceză — tributul de pocăire şi ispăşire. Dimpotrivă, alţii păcătuiseră faţă de el, şi

împotriva acestora erau necesare răscoala permanentă şi lupta până la capăt.

Nu vedeţi, că încă de la început, intelectualul lui, atât de româneşte gânditor, „s'a băgat" în Eminescu şi nu în cine ştie ce sfânt din calendar sau în ce sfântă din tradiţie şi poveşti?!

Era vorba să fie chemată conştiinţa românească la suprema vigilenţă şi pregătire, şi pe cine altul ar fi ales — el, acum, ca conducător — dacă nu în primul rând pe acest neînfricoşat crainic al idealului naţional! Studiul lui Miron Cristea despre Eminescu arată că nu există — oricât de complexe şi neprevăzute ar fi ele — soluţiuni româneşti, în orele grave ale vieţii noastre istorice, decât acelea care le dă conştiinţa eminesciană a naţiei, adică — intransigent românească. În această concepţie se cuprinde realismul naţionalist şi ortodox al lui Miron Cristea, carele — din primul pas pe care l-a făcut în viaţă, prin toate poziţiile şi cetăţuile pe care s'a urcat, şi până la înălţimea ierarhică cea mai victorioasă, a rămas unul şi acelaşi veşnic biruitor, intelectual-idealist, apărător al Românimii, colaborator al Regelui, care ne-a lăsat învăţătura cea mare, învăţătura revelaţiei sale: *„marele realism românesc constă în idealizarea realităţilor străbune, adică în lupta pentru transformarea lor după sensul care se descoperă în conştiinţa ortodoxă a Românimii"*. Acest gând al Patriarhului a fost îndreptarul infailibilităţii sale, ca mare demnitar al Bisericii noastre străbune". G. M. IVANOV

(*România*, an. II, nr. 282, din 13 Martie 1939)

ÎNALT PREA SFINŢIA SA PATRIARHUL DR. MIRON CRISTEA

„În noaptea zilei de Luni 6 Martie, s'a stins departe de Ţara pe care a iubit-o şi căreia i-a închinat o vieaţă întreagă de mari şi luminate fapte, Î. P. S. Sa Patriarhul Dr. Miron Cristea preşedintele în funcţiune al Consiliului de miniştri. Vestea ce se răspândea Marţi dimineaţa cu iuţeală de fulger din om în om, cuprindea atâta neaşteptată şi uluitoare tristeţe, încât pe oricine îl întâmpina, îl lăsa pentru câteva minute înmărmurit şi cu un acut sentiment de gol. Vieaţa noastră naţională şi de Stat se obişnuise atât de mult să-l ştie stând la locul de frunte şi de supremă şi părintească veghiere, la locul de venerabilă prezidare, încât fără el par'că nu se poate.

Să spunem cine a fost şi ce-a însemnat pentru Neamul românesc Î. P. Sf. Patriarh Dr. Miron Cristea în strălucita şi laborioasa lui vieaţă şi activitate? Dar cum să cuprinzi într'un articol palid frământarea Neîntreruptă de atâţia ani a unei minţi limpezi şi superioare; cum să sugerezi măcar înălţimea şi bogăţia de simţiri închinate cu desăvârşire Neamului propriu şi puterea apostolească şi farmecul cronicăresc al cuvântului său risipit cu dărnicie la atâtea ocazii în cari inima sa de părinte al Ţării îi cerea să dea un sfat, un îndemn, o mustrare; cum să faci să învie în faţa privirii filmul magnific, copleşitor şi continuu ascendent al unei vieţi de lupte, de fapte eroice şi luminate?

Personalitatea şi activitatea Patriarhului Miron Cristea e din acelea cari determină în mare măsură o epocă decisivă şi formează nădejdea, steaua conducătoare şi curajul unei generaţii de timpuri de răspântie.

Activitatea Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron se oglindeşte şi

animă, la istoria Neamului nostru din epoca cea mai hotărîtoare, care duce la înfăptuirea unității naționale, o realizează și o consolidează. Ea s'a desfășurat, așa dar, într'un timp de extraordinară încordare a energiilor naționale și a stat în toată vremea pe creasta valului și înaintea lui, luptător din primele rânduri și diriguitor al luptei.

Pornit din Toplița, din apropierea isvoarelor Mureșului, dintr'o verde familie țărănească învîrtoșată în lupta cu ungurii, copilul Ilie Cristea avea să crească ca Mureșul, să mângâie ca el și să facă tot ca el să rodească în sufletul românesc faptele mari din ultimii 50 de ani. Înălțimile pe cari avea să le urce se străvedeau de la început în mintea ageră, în sufletul mare și dogoritor de pasiunea pentru inițiative îndrăznețe în favorul Neamului său, în prestanța făpturii sale spirituale și fizice care îl impunea de conducător oriunde era prezent. La liceul din Năsăud, în cl. VIII, era de pildă președintele societății de lectură a elevilor, iar trei ani mai târziu în 1889/90 era iarăși președintele societății de lectură „Andrei Șaguna", a studenților de la Institutul teologic din Sibiu. Preoții bătrâni, foști colegi ai lui, își mai amintesc și azi admirația ce-o aveau pentru excepționalul talent de orator al clericului Ilie Cristea.

Alegându-și pentru vieață misiunea de slujitor al lui Dumnezeu, cea mai cinstită și mai râvnită de cucernicele familii ale dreptcredinciosului nostru popor, tânărul Ilie Cristea, remarcat de mitropolitul Miron Românul, fu trimis după absolvirea cursului teologic, la continuarea studiilor, deschizându-i-se astfel drumul spre locurile de conducere în Biserică și în vieața națională.

La Sibiu, ca secretar consistorial și ca asesor se reliefează curând, ieșind pe primul plan nu numai în cercul de asesori, ci și între conducătorii politici și culturali ai Neamului românesc cari, presimțind zilele ce aveau să vină, puneau la cale febril, acțiuni îndrăsnețe de luptă cu stăpânirea străină și de deșteptare și întărire a elementului românesc.

În curs de 3 ani (1 Ian. 1898 — 1 Ian. 1900) fiind și redactor al foii noastre, care era pe atunci un organ de luptă națională, Dr. Miron Cristea a dus o luptă continuă cu condeiul pentru idealul național, având prilejul să-și limpezească programul acțiunii sale de viitor în slujba Bisericii și a Neamului. Iată cum formula, preluând redactarea ziarului, datoria intelectualilor ardeleni pentru timpul de atunci, datorie ce și-o simțea și a sa: *„Nu le-a succes germanilor în Austria desființarea neamurilor negermane.*

...Așa nu le va succede nici maghiarilor desființarea popoarelor nemaghiare, dacă și noi nu vom sta cu mâna în sân, ci vom ști să creiăm zidul de rezistență, de apărare.

Acel zid nu poate fi decât conștiința națională. Preocupațiunile tuturor bărbaților noștri cărturari trebue să fie îndreptate spre cultivarea acesteia.

...Toate ocaziunile și toate mijloacele trebuesc deci folosite pentru ca să se deștepte conștiința națională acolo unde lipsește și să se întărească acolo, unde a încolțit.

Preoți, învățători și tot natul conștiu este dator să lucre în această direcțiune, propoveduind dragostea de limbă, de lege, de moșie, de

instituţiunile Bisericii, de obiceiuri, datini, jocuri, etc. şi cu un cuvânt de tot ce formează specifica noastră vieaţă naţională.

Numai aceasta poate fi garanţia, că lucrăm pentru asigurarea viitorului Neamului nostru; iar când conştiinţa naţională va fi în toţi fiii deşteaptă şi întărită, atunci nici porţile iadului nu vor birui fortăreaţa noastră".

Cu astfel de însuşiri şi de talente excepţionale, nu e de mirare că în 1910 asesorul consistorial Dr. Miron Cristea urcă scaunul episcopesc de la Caransebeş. Profesorul Institutului teologic de pe atunci, Dr. Nicolae Bălan, actualul nostru mitropolit, îi caracteriza, din acel prilej, astfel personalitatea şi activitatea de până atunci:

„Noul episcop al eparhiei Caransebeşului este un bărbat destoinic, care va purta cârja vlădicească spre binele şi înflorirea Bisericii şi Neamului nostru. Viaţa de până acum a P. S. Sale îl indică a fi chemat să desfăşoare o asemenea activitate binecuvântată de la locul înalt pe care îl ocupă... În frumoasa activitate ce a desvoltat-o în funcţiile bisericeşti pe cari le-a ocupat, noul episcop nu s'a mărginit numai la rezolvirea agendelor de birou ce i s'au încredinţat, ci s'a preocupat şi de problemele superioare de cultură şi progres ale Bisericii. Fiind înzestrat cu distinse calităţi intelectuale şi morale, în chestiunile grele bisericeşti a dovedit pricepere, stăruinţă şi conştienţiozitate. Faţă de cultura noastră naţională şi-a arătat dragostea sa, sprijinind cu zel instituţiile noastre culturale al căror membru a fost. De remarcat este şi activitatea literară ce a desvoltat-o prin publicaţii de diferit cuprins, despre cari am amintit altădată în această revistă. Prin toate aceste şi alte asemenea stăruinţe, noul episcop dă o puternică chezăşie, că ajungând la locul înalt pe care-l ocupă, va înţelege să fie cât mai folositor pentru Biserica şi Neamul nostru".

Au venit apoi zilele de restrişte ale marelui răsboi şi după ele ziua luminată de 1 Decemvrie, când la Alba-Iulia episcopul Dr. Miron Cristea a exprimat bucuria înduioşată a Bisericii strămoşeşti şi rugăciunea de laudă şi de mulţumită către Dumnezeu care după grele încercări ne-a scos la limanul libertăţii naţionale.

Dar aşa cum până la 1918 acest mare fiu al Neamului şi al Bisericii a rezumat în activitatea sa acea etapă a istoriei româneşti, tot aşa, ba în măsură şi mai însemnată, faptele şi înălţările sale strălucitoare de după 1918, trasează şi descriu drumul de înălţare a Neamului nostru. În 1919 urcă scaunul de mitropolit-primat al Ţării întregite pentru a pecetlui unitatea politică a Neamului nostru, iar în 1925 devine primul patriarh al României-Mari şi Ortodoxe urcând cu el această treaptă de suprem prestigiu spiritual însăşi Ţara şi poporul nostru dreptcredincios.

În această calitate a fost de faţă cu sfatul şi cu ajutorul cel mai efectiv la toate momentele grele, la toate prilejurile însemnate, din viaţa Statului nostru. Emanaţie a unui popor creştin până în adâncurile sale sufleteşti, obişnuit să ia toate hotărîrile din viaţă cu întrebarea şi sub oblăduirea Bisericii, Statul nostru s'a dovedit pătruns de acest spirit popular şi de tradiţia noastră cea bună, chemând în toate ceasurile însemnate ale existenţii sale, la orice început de viaţă nouă pe Patriarhul Bisericii, dându-şi seama de marele aport de autoritate pe care-l aduce.

Şi Î. P. Sf. Patriarh Miron nu şi-a precupeţit forţele când Ţara

şi Neamul îl chema la datorie. Nu s'a uitat că e bătrân şi că are dreptul să se mai şi odihnească după cât bine a făcut Bisericii şi Neamului. Şi-a închinat aceste forţe până la ultima lor pâlpâire acolo unde era trebuinţă. A fost un străjer credincios al Ţării, nepărăsindu-şi postul de veghe până în momentul respiraţiei din urmă, dând un sublim exemplu de sacrificiu total.

Î. P. S. Patriarh Miron a fost un ierarh mare, atât în vieaţa Bisericii cât şi a Statului. Prea mare pentru a încape numai într'un compartiment al vieţii, personalitatea sa a umplut şi a cârmuit toată viaţa noastră naţională. El a ţinut, ca Patriarh, ca Regent, ca Prim-ministru toate firele de conducere ale Neamului în mâna sa. Purcezând acum a se înfăţişa în faţa Tronului ceresc aureolat de cununa strălucitoare a faptelor sale mărețe, gândul nostru nu se poate obişnui cu absenţa marelui Ierarh. Şi desigur că el nici n'a plecat de tot: duhul lui, pilda lui, linia începută de el rămâne pentru a fi urmată. Iar istoria îi va închina o pagină care să-i perpetueze memoria din generaţie în generaţie".

(Telegraful Român (Sibiu), an. LXXXVII, nr. 11, din 12 Martie 1939).

A MURIT PATRIARHUL MIRON
(1868—1939)

„Trecu o scurtă vreme, de când întreaga obşte românească l-a prăznuit, din prilejul celor şaptezeci de ani împliniţi ai vieţii sale, pentruca acum, aşa de încurând, s'ajungem de a-i anunţa sfârşitul de obşte.

Intr'adevăr, ce trecătoare e vieaţa omenească şi toate cele ce se ţin de ea!

Fiul de ţăran ardelean, trecut prin toate onorurile pe cari i le putea oferi un Neam de robi ajunşi la libertate, lasă după sine amintirea şi urmele unei inteligenţe vii şi hărnicii robuste, cari l-au trecut, pe rând, ca pe nimeni altul, pe scara ierarhiei vieţii româneşti: de la slujba de dascăl sătesc mai întâiu, şi de asesor consistorial sibian şi episcop al Caransebeşului, pe Tronul de mitropolit-primat şi, mai apoi, de patriarh şi regent al României, pentru a încheia ca patriarh şi prim-ministru al României întregite.

Într'adevăr, norocul i-a fost darnic şi bogat şi tot pe aceeaşi măsură i-au fost remarcabile calităţile, prin cari s'a înălţat şi afirmat, făcând faţă atâtor şi-atâtor exigenţe de ordin bisericesc şi politic-naţional.

Îl ştiam suferind, după atâta sbucium, căruia se supusese în slujba Regelui şi a Ţării sale, dar nu ne-am fi aşteptat nici decât la un sfârşit atât de apropiat, ci şi mai puţin ca moartea să-l ajungă pe pământ străin, în sudul Franţei, unde căutase alinare şi întremare.

Deacum, din ceeace a fost Patriarhul Miron va rămânea amintirea pilduitoare a unei vieţi de om, trăită în necontenit-stăruitoare muncă. Şi vor rămânea şi realizările sale, tot pe atât de bogate, pe cât de larg i-a fost câmpul de activitate, în toate domeniile vieţii româneşti, în cari a activat: în Biserică, pe teren cultural şi politic-naţional.

Nu ne este dat nouă să zugrăvim — şi mai ales nu astăzi, când durerea ne covârşeşte — icoana acestei vieţi plină de strădanii. Aceasta

va fi opera istoricului care va avea, la vremea sa, un bogat material informativ, pentru a-i semnala osârdia şi rodurile ostenelilor de-o viaţă întreagă.

De aceea, cu gândul înălţat spre cer, cerem de la Dumnezeu să-l odihnească cu Drepţii Săi; iar văduvitului Tron patriarhal românesc — pe cel mai vrednic urmaş, pentru a desăvârşi, înduhovnicind şi consolidând, opera presidată de marele dispărut, primul Patriarh român Miron.

În veci pomenirea lui!"

(Revista *Biserica şi Şcoala* (Arad), anul LXIII, nr. 12, p. 89).

† MOARTEA PATRIARHULUI NOSTRU

„O veste tristă ne-a sosit, de peste hotare. Patriarhul Miron, preşedintele de onoare al Frăţiei noastre şi-a dat obştescul sfârşit. Plecat din ţară în ziua de 22 Februarie, cu trenul rapid Simplon de $9.^{50}$, în străinătate, pentru a-şi căuta sănătatea zdruncinată de muncă şi de grija conducerii Bisericii şi a ţării întregi — fiind şi consilier regal şi preşedintele consiliului de miniştrii — nu se aştepta nimeni, la un sfârşit aşa de fulgerător. Şi-a luat rămas bun de la preoţimea capitalei, care se adunase în număr mare, în palatul patriarhal. La gară, le-a spus, să nu mai meargă, ca să nu se expue când va căuta să le vorbească ceva din vagon, fiind aerul rece. Preoţimea s'a executat, dar cu multă părere de rău. Ar fi dorit o bună parte dintre ei, ca să meargă până la gară şi să-i cânte: *Pre stăpânul, Patriarhul nostru Miron, Doamne-l păzeşte. Întru mulţi ani stăpâne!* Aşa era obicinuit clerul capitalei ca să-l conducă şi aşa îl condusese, când a făcut călătoria în Anglia, ca şi cea din Polonia, din 1937. De data aceasta, li s'a cerut jertfa aceasta şi ei s'au executat. Era poate o măsură de prevedere şi de aceea preoţimea a ascultat, ca să nu expue pre stăpânul şi părintele lor, să răcească.

Eu însă, ca vicar patriarhal, împreună cu câţiva clerici mai de seamă, am luat o maşină şi m'am dus. Erau de faţă, înaintea vagonului special, toţi miniştrii, îmbrăcaţi în uniforma nouă albastră şi cu crucea la umărul stâng. Numai vice-preşedintele consiliului de miniştri lipsea. Fusese înştiinţat, se zicea, că trenul pleacă cu câteva minute mai târziu. Î. P. S. Patriarh s'a arătat la uşa vagonului şi pe fereastra deschisă a rugat pe miniştri, ca să se retragă. Ei însă, n'au voit, ţinând să fie de faţă, la plecarea trenului. Patriarhul se retrage în vagon, unde era medicul său Dr. Băltăceanu, nepoata sa Miluţa Antal, nepotul său P. S. Emilian Antal şi ministrul, director al său de cabinet, Broşu. Se arăta la înfăţişare, vesel şi voios. Nimeni nu putea bănui răul.

După două minute maximum, a apărut iarăşi la fereastra uşei vagonului şi a zis din nou miniştrilor în glumă, cum îi plăcea lui: „Tot aicea sunteţi? D'apoi aţi uitat că eu sunt prim-ministru şi în această calitate, vă poruncesc să vă retrageţi". Ei însă şi-au arătat din nou dorinţa, că voesc a rămâne până la plecarea trenului. De sigur, ca să-i facă plăcere, îndeplinind şi o regulă de protocol.

În sfârşit, soseşte momentul plecării şi trenul, cu vagonul special la urmă, se pune în mişcare, patriarhul fiind salutat de toţi cei ce erau de faţă.

Când trenul era la o depărtare ca de o sută de metri şi se pregătea să-şi ia viteza, soseşte şi d. Armand Călinescu, vice-preşedintele

consiliului de miniştri şi da ordin să se oprească trenul. Şeful gării dă semnalul şi trenul se opreşte. D-l vice-preşedinte se urcă în vagon şi stă de vorbă ca 4 minute cu părintele Patriarh, după care se coboară din vagon şi trenul îşi ia viteza pe ruta Serbia-Italia-Franţa.

După trei zile de călătorie, a ajuns în Franţa şi s'a aşezat la Cannes, pe Coasta de Azur, în villa La Frégate-Californie. P. S. Emilian Târgovişteanu nepotul părintelui Patriarh, care-l însoţea, mi-a scris după aşezare, următoarele: „Am sosit cu bine. Nu v'am dat de veste mai de vreme, fiind prea ocupaţi cu aşezarea, care e puţin cam departe de centru. *Î. P. Sf. Sa a sosit cam obosit de călătoria prea lungă*, însă e pe cale de refacere, mai ales că şi vremea cea ploioasă, s'a făcut frumoasă şi plăcută. Cu frăţeşti, întru Hristos îmbrăţişări. † Emilian. 26. II. 1939".

Ce s'a întâmplat în urmă, aflu din ziare. Părintele Patriarh a dobândit o pneumonie care l-a răpus fulgerător. Cu toate îngrijirile medicilor, n'a putut fi salvat. Luni 6 Martie, către seară, se simţea rău de tot. A fost chemat părintele Teofil Ionescu superiorul Bisericii noastre de la Paris şi fost vice-preşedintele Frăţiei noastre, care după ce primise sf. împărtăşanie de la P. S. Emilian, i-a cetit sfintele rugăciuni, împreună cu preotul rus de la Cannes şi cu un episcop ortodox rus, de acolo.

Cu toate îngrijirile date, la *orele 23.*[25] *şi-a dat sufletul*, departe de patria pe care o iubea aşa de mult şi de toţi ai săi, cari-i uraseră grabnică însănătoşire şi voie bună, la plecarea din Bucureşti.

Astfel s'a stins acel falnic stejar, care o viaţă întreagă a fost un neobosit luptător pentru Ţară, Neamul şi Biserica ortodoxă strămoşească. Cele ce au mai urmat, se văd în corpul ziarului. Dumnezeu să-l odihnească între aleşii săi; căci cu alese însuşiri a fost împodobit şi mult bine a făcut tuturor, cari au cerut sprijinul său; iar Frăţia creştină ortodoxă, care-i poartă numele, nu-l va uita niciodată".

(Revista *Cuvânt bun*, an XII, nr. 6—7, pp. 1—2). † VENIAMIN PLOEŞTEANUL

PATRIARHUL ÎN VEŞNICIE

„De ani de zile se tot auzea că Patriarhul Miron este şubred cu sănătatea şi că zile multe nu mai are. Totuşi cuvintele de cobe nu se împlineau. Dacă trupul îi era gingaş şi avea nevoe de îngrijire, unii spuneau că tocmai aceasta îl apără mai bine, fiindcă mai degrabă se sting cei îmbrăcaţi în cărnurile traiului bun decât cei supţi de viaţă înfrânată. Şi aşa, Patriarhul o ducea înainte, în ciuda cobirii unora şi de aceea, pentru ochii obişnuiţi, nu părea că se va isprăvi curând.

Dar a venit o clipă când nimenea nu mai credea că viaţa îi e ameninţată. Mai cu seamă când a venit vestea de la Cannes că i-a pierit orice urmă de boală şi că medicii l-au găsit deplin sănătos, nimenea nu se gândea că l-ar mai ameninţa ceva.

Şi totuşi când ne aşteptam mai puţin, tocmai atunci veni vestea turburătoare, din locurile scăldate în soare, că Părintele duhovnicesc al nostru nu mai este printre cei vii. Tristă şi apăsătoare veste, fiindcă ea ne vine tocmai când cel mai puţin ne gândeam la aşa ceva.

Dar ce s'a petrecut nu se mai poate întoarce şi acum privim chipul Patriarhului în veşnicie. Tocmai privindu-l astfel însă, inima ne doare mai mult.

În adevăr, când mai mult jăleşti pentru cineva care s'a dus dintre noi? Când mai mult s'ar fi cuvenit să-l vezi bucurându-se de roadele unui trecut pe care l-a însoţit şi înălţat prin ostenelile sale. Patriarhul însă a fost unul dintre aceştia. A fost părtaş la cele mai mari împliniri din vieaţa Neamului. Împrejurări grozave l-au găsit în slujiri înalte, şi atunci când a sunat trâmbiţa aruncării cătuşelor unui Neam, Patriarhul nostru pe atunci Episcop al Caransebeşului, s'a aflat, cu alţi fruntaşi Români, la cârma hotărîrilor Neamului şi a binecuvântat în Alba-Iulia noua îndrumare a Neamului nostru.

Acest neam l-a dorit apoi în slujbe de frunte, slujbe pământeşti şi duhovniceşti şi l-a avut ca atare. Patriarhul a fost alăturea de cele mai mari hotărîri pe care viaţa Neamului acestuia le-a înfăptuit. A fost martur, părtaş, împlinitor şi cârmuitor. Tocmai de aceea ai fi spus: Un bărbat ca dânsul era din cei mai îndreptăţiţi să guste noua orânduire a lucrurilor din ţara noastră şi să vadă păşirea ei tot mai spornică, mai înflorită.

Pe toţi hotărîţii mărturisitori de la Alba-Iulia noi îi vedem ca pe trâmbiţaşii cari au deschis drumul unei noi ursite pentru Neamul românesc. Au tras brazdă nouă, au rostit alipirea trupului românesc de peste munţi la ţara-mamă şi au deschis astfel albie nouă spre „în vechiu-ne pământ".

Cine atunci să se bucure mai întâiu de această nouă întocmire, de această răsărire neasemănată a unui soare mai cald pe cerul Neamului românesc? Se înţelege, înainte de toate, stegarii de la Alba-Iulia.

Patriarhul Miron era dintre ei. De câte ori unul din aceştia se duce şi s'au dus destui, te doare inima. De ce n'au trăit mai mult, îţi ziceai, ca să vadă roadele faptei lor şi să se desfăteze cu ele?

Aşa zicem acum şi de Patriarhul Miron. A fost bărbatul marilor hotărîri de atunci; a trăit ca să vadă îndreptarea noastră spre alte zări. Încaltea să mai fi trăit să fi văzut răsăriri tot mai falnice pe ogoarele României!

Nu ne putem răzvrăti însă împotriva voinţei lui Dumnezeu. Nu ne putem da seama cum se leagă lucrurile pe urzelile veşniciei. Dar ca oameni care judecăm de ici până colo şi în graniţele şi măsura darurilor noastre, ne doare că Părintele nostru s'a dus ca să se întoarcă mai verde între fii săi, şi iată, a plecat ca să nu se mai întoarcă!

Abea apucase a gusta din ce se orânduise nou în ţara noastră. Era părtaş la acestea şi mai era de aşteptat până ce să vadă roadele depline ale unei întocmiri a României. Tocmai acum însă lipseşte dintre noi, când avea de binecuvântat alte izbânzi ale noastre! Nu se poate să nu ne doară inima, că Părintele nostru lipseşte dintre fii săi tocmai acum.

Patriarhul a fost un bărbat al vremii. Se făcuse unirea cea mare; trebuiau cât mai multe legături pentru a mărturisi şi închega din plin această unire. Ne trebuiau bărbaţi care să se poată amesteca cu stările de la noi, să ia pe mâna lor treburi de nouă întocmire în sânul Neamului. Erau de trebuinţă bărbaţi din toate meleagurile ţării, pentru a mărturisi părtăşia tuturor la aceste înfăptuiri de o măsură neobişnuită.

De unde să scoţi însă pe slujitorii care trebuiau pentru marile răspunderi şi care să fie între noi organele de frăţie şi părtăşie la rosturile care de acum înainte erau ale tuturor Românilor?

Iată, Patriarhul Miron a îndeplinit aşa rost şi chemare. A fost

slujitorul Bisericii de dincolo şi a fost chemat să intre la cârma treburilor bisericeşti de dincoace. Prin aceasta se mărturisea tocmai deplina noastră închegare într'un suflet şi o inimă.

Pentrucă a fost bărbatul turnat pentru aceasta, înseamnă că a împlinit o trebuincioasă chemare a vremii. A răspuns unei nevoi şi a dus treburile Bisericii mai-mai 20 de ani după unirea cea mare.

Şi a intrat Patriarhul Miron în feluritele obiceiuri deosebite ale Bisericii noastre şi s'a dat la brazda lor şi l-am văzut odată înveşmântându-se ca noi şi luându-şi înfăţişarea vlădicească după vechile rânduieli. Frumos bărbat era peste munţi, după portul de acolo; ce chip apostolesc însă şi-a căpătat apoi între noi, după portul vechilor vlădici!

Intrase în apele noastre. Îl priveai cu atâta plăcere! Cu marea sa barbă albă, cu potcapul nostru bizantin pe cap, par'că era unul din vechii părinţi ai trecutului.

Patriarhul era de dincolo şi trăia acum în plinul treburilor de dincoace. Unirea se simţea viu în fiinţa sa. Răspundea chemării care venise asupra sa.

Cine s'a apropiat de Patriarhul nostru şi a plecat apoi iar între ai săi, a dus cu el întipăriri din cele mai vii şi mai frumoase. Patriarhul câştiga lumea prin vorba sa, prin înfăţişarea sa, prin amintirile sale multe şi însemnate din câte văzuse pe aiurea în trecut. Vorbea ca un înţelept al vremii, atât faţă, către faţă, cât şi în largul obştii. Vorbirea sa totdeauna era aleasă şi lesnicioasă.

Niciodată nu avea greutatea rostirii, ci nimerea cuvintele şi legătura fericită a lor. Era meşter al vorbirii şi nu ca retorică, ci mai presus de ea, prin simţul curat şi de baştină românească, pe care-l punea în cuvântul său. Fără îndoială, era cu deosebire dăruit în această privinţă şi de aceea vorbirea cu el, totdeauna lăsa urme dulci şi neşterse.

În culmea în care se afla, el îşi ţinea treapta cu măestrie şi dulceaţă. Am auzit străini care-mi vorbeau cu drag despre Înalt Prea Sfinţia Sa. Unul era un călător francez, care mergea împreună cu mine în 1925 la Congresul Creştinismului Practic de la Stokholm. Nu mai contenea de laude pe seama Patriarhului nostru cu care vorbise la Bucureşti. Altul era însuşi Prezidentul Republicii Franceze, la care am fost cu mai mulţi în audienţă în 1927. Nu văzuse pe Patriarh dar i se vorbise despre Înalt Prea Sfinţia Sa şi-l încărca de toate laudele.

Iată bărbatul pe care l-am pierdut. Jălim şi privim cu nădejde spre zările viitorului.

Doamne fă-ne parte de un Patriarh care să ne mângâie pentru pierderea Părintelui nostru Miron I.

(Revista *Cuvânt bun*, an XII, nr. 6—7, pp. 11—12). Arhim. SCRIBAN

† PATRIARHUL MIRON

„Când ţărâna mormântului este încă proaspătă şi umbra celui plecat n'a părăsit desăvârşit sălaşurile pe unde a hălăduit trupeşte şi a pus pecetea sufletului său, e greu să spui cuvântul cel din urmă şi hotărîtor, în care să se cuprindă tot ceeace a fost cineva. Dar viaţa Patriarhului Miron s'a desfăşurat în împrejurări aşa de luminoase şi în linii aşa de

drepte, în cât unul care a trăit doisprezece ani în preajma lui și a luat parte la cele mai înfățișătoare împrejurări din viața sa de cârmuitor al treburilor obștești, poate să încerce a schița fără frică și cel puțin în linii generale, personalitatea unui om, care, fără să fie complexă, a fost însă cu adevărat mare.

Patriarhul Miron a fost înainte de toate un adânc cunoscător de oameni, surprinzând cele mai subtile nuanțe, ca și cele mai nebănuite ascunzișuri sufletești ale oricui a fost în atingere cu el, mare sau mic, tânăr sau bătrân, dușman sau prieten, rudă sau numai simplu cunoscut.

Adânc pătruns de adevărul că aceste defecte sau calități se resfrâng în faptele lor ca și lumina în cristalul care ne dă curcubeul, pentru a-și înfăptui gândurile, el a tratat pe fiecare cu cântarul unei îngăduințe care topia urile și excludea clicile. Aceasta este taina înfăptuirilor sale imense în toate domeniile și mai ales în cel eclesiastic, unde Biserica Vechiului Regat trebuia să ia totul de la capătul pe care-l frânseseră reformele lui Vodă Cuza la 1859, iar în Ardeal să reînvie spiritul ecumenicității, de care, prin vitregia soartei, provincia fusese mult timp lipsită.

Dar care erau gândurile lui de temelie? Ce idealuri l-au frământat și i-au pecetluit viața, trecând ca un fir roș prin toată activitatea sa? Iată o întrebare la care nu e greu de răspuns pentru cine l-a cunoscut în deaproape.

Patriarhul Miron a fost stăpânit până la obsesie de două idei precise, în slujba cărora s'a crezut pus și a stat până în cele din urmă clipe: Afirmarea principiului etnic românesc în materie de politică de Stat și a celui de autonomie, — „autonomie stâmpărată" cum îi zicea el în graiu ardelenesc —, în materie de politică bisericească. Ori câte îngădueli a fost nevoit să facă, cruțând susceptibilitățile omenești pentru a urni din loc trebile, atunci când ele se găseau la o răspântie grea, nici odată n'a șovăit însă când a fost vorba de aceste două principii. Credea ca un fanatic în necesitatea apărării Neamului românesc de înrâuriri streine și a păstorit cu toată demnitatea Biserica Ortodoxă Română, care atât înainte, cât și sub regimul votului universal și al competițiunilor politice, a avut nevoe să fie mereu și chibzuit apărată de intervenții neîngăduite rostului ei.

Acesta a fost Patriarhul Miron, privindu-l în linii mari și în perspectiva faptelor care-l vor așeza în istorie. În special autonomia Bisericii, grija ca în trebile eclesiastice să nu se amestece cei ce nu sunt îndrituiți pentru aceasta, necesitatea realizării unor pârghii materiale de sus până jos, care să înlesnească Bisericii un misionarism activ și creator, corectitudine în chivernisirea lucrurilor bisericești, iscusință în procedee, iată numai câteva din multiplele înfățișări ale activității de fiecare zi a Patriarhului Miron, care a făcut să răsară și să înflorească în cei aproape 20 de ani de păstorire o sumedenie de instituțiuni și de fonduri, acolo unde altădată era pustiu și sărăcie.

Toate acestea trebue însă întărite și urmărite. Autonomia nu este un principiu exact înțeles și definitiv câștigat, iar nevoile Bisericii sunt încă extrem de multe și mari. Firul întrerupt prin moartea Patriarhului Miron trebue legat și urmărit cu aceeași îndărătnicie, dar și cu aceeași înțelepciune, pentru a păstra Bisericii prestigiul câștigat.

Acest prestigiu trebue să fie real, adică izvorît în chip firesc şi neîndoelnic, ca un fruct al hărniciei şi iscusinţii slujbaşilor Bisericii, iar nu numai podoabă de zile mari şi mângâere deşeartă a trufiilor noastre ameninţate.

Când oameni cu însuşiri aşa de mari pleacă dintre noi, este fără îndoială un lucru extrem de dureros, dar lacrimile pe care le vărsăm, oricât ar fi de sfâşietoare, nu trebue să rămână fără rod.

Clipele acestea de supremă despărţire trebue să ne dea îndemnuri puternice de viitor, trebue să ne facă neşovăelnici şi hotărîţi a urma cu îndărătnicie pilda cea bună, drumul croit de un înaintaş, care desţelenind paragini, a căzut ostenind pe brazdă.

Scoborându-l în groapa odihnei veşnice şi în momentul când umbra sa n'a dispărut cu totul din sălaşurile pe unde a stăruit trupeşte, *acesta* este omagiul cel mai sfânt pe care pot să i-l aducă cei ce rămân în urma lui".

(*Apostolul*, an. XVI, nr. 5-6, din 1-31 Martie 1939). Pr. C. DRON

MOARTEA ŞI ÎNMORMÂNTAREA Î. P. S. PATRIARH MIRON

„Pe neaşteptate s'a stins din viaţă acela, care a fost primul Patriarh al Bisericii noastre creştine ortodoxe şi la mai bine de un an prim Sfetnic al M. Sale Regelui Carol II.

Obosit de greutăţile îndatoririlor ce avea şi pe care întotdeauna căuta a le îndeplini conştiincios, plecase în sudul Franţei, ca să se odihnească şi să-şi restabilească sănătatea. Şi, în loc de odihnă vremelnică i s'au închis acolo ochii spre veşnică odihnă. Mari sunt, Doamne, tainele Tale! Nici un muritor nu le poate pătrunde.

Viaţa îndelungată a Prea Fericitului Patriarh, a fost o viaţă de necontenită activitate, pentru Biserică şi Neam. Şi în orice direcţie a lucrat, fie pentru cultura sa, fie pentru funcţiunile sale, a reuşit. Dumnezeu îl dăruise cu însuşiri deosebite. De aceea, ori pe unde a trecut, mult regretatul adormit întru Domnul, a lăsat urme ce îndreptăţesc admiraţia.

Născut din părinţi ţărani, a iubit poporul şi s'a încumetat la acte vrednice pentru ridicarea lui la loc de cinste. Şi cine l-a văzut la Bucureşti, după adunarea de la Alba-Iulia, a putut citi în ochii lui cea mai mare bucurie.

Nu vom face aci nici biografia, nici înşirarea a tot ce-a dorit şi a tot ce-a realizat. Clerul nostru le ştie, iar Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi cu D-l Armand Călinescu Prim-Ministru, le-au sintetizat, cu ocazia serviciului înmormântării.

Nu putem însă lăsa uitării lupta ce-a avut cu ocaziunea legii de organizare a Bisericii. Şi, deşi ardelean, a stăruit cât a putut spre a se împăca cele trei Biserici revenite la Patria-mamă cu Biserica din Regat. Iar, dacă n'a reuşit în totul, nu poartă nici o vină. Trebuia să se facă unitatea organică, într'un fel.

Răposatul Patriarh, n'a pierdut nici o ocazie, ca să-şi arate prin viu grai şi prin scris tot ce socotia de folos Bisericii şi Neamului. Chiar în Senatul în care nu prea se ştia de însemnătatea ideii naţionale, Î. P. S. Patriarh ridica glasul său şi în mod măestrit, cum ştia el să vorbească, cerea ridicarea Neamului şi primatul naţional.

Vorbitor distins, figură cum rar se vede, captiva.

Pentru ceea ce a fost și pentru tot ce-a făcut Î. P. S. Patriarh Miron, clerul și poporul românesc în frunte cu M. Sa Regele și Marele Voevod de Alba-Iulia, cu Guvernul și cu toți demnitarii Țării, regretând plecarea dintre noi, au luat parte la înmormântare și într'un glas au zis: Veșnică să-i fie amintirea"! (Revista *Viitorul*, an. XXVII, nr. 6, din Martie 1939).

PATRIARHUL MIRON CĂTRE CELE VEȘNICE

„La începutul lunii Martie (6), o veste tristă a pătruns în sufletele tuturor Românilor. Acea veste ne venea din depărtări, cu privire la cel care era scump oricărui suflet românesc. Era știrea dureroasă a plecării dintre noi a Patriarhului Miron. Plecase pe calea cea fără întoarcere... acela care era în cele mai de cinste chemări ale Bisericii și Neamului nostru: Patriarh și Prim-Ministru.

Durerea a fost cu atât mai mare, cu cât el era Părinte și cei douăzeci de milioane de Români erau fii, care se vedeau părăsiți pentru totdeauna de o mână care îi binecuvântase, îi îndrumase și-i ajutoraseră până în clipa plecării. Și pe care-l știau mereu cu sufletul curat, înțelept, grijuliu și mereu treaz în a răspunde chemărilor înalte.

Ca mitropolit, și apoi ca Patriarh, a luptat și a înfăptuit unificarea legislativă a Bisericii ortodoxe române, s'a străduit să ne dea o Biblie a Sfântului Sinod și să răspundă greutăților zilnice ale apostolatului...

Ca Prim-Ministru a deschis prefața marei renașteri naționale, ctitorite de însuși M. S. Regele Carol II.

El a fost mereu o pildă a valorii biruitoare, căci prin meritele sale s'a ridicat la cele mai înalte chemări de Biserică și Țară.

Apoi, în chip deosebit, lui i-a fost dat să prezideze, în aceste înalte chemări, cele mai frumoase izbânzi ale Neamului și Bisericii. Dorințele de veacuri ale tuturor Românilor au fost prăznuite la împlinirea lor, și binecuvântate de harul ce s'a revărsat prin binecuvântarea aceluia care a fost înălțat la cea mai înaltă ierarhie bisericească, ca patriarh.

Iată pentruce, știindu-l ca pe un prea fericit între noi, ne-a îndurerat vestea plecării sale pe calea care nu mai are întoarcere către noi...

De aceea, ca pe un împărat al Bisericii l-a petrecut cu jale în suflet, toată suflarea românească. Toate eparhiile și-au trimis reprezentanții lor. Și de la noi au plecat stareții, călugărițele și călugării, la fel consilierii, revizorul eparhial, protopopii, preoții și credincioșii... S'au dus în număr cât mai mare, să-și mângâie sufletul, prin acest pelerinaj".

(Revista *Mitropolia Moldovei*, an. XV, nr. 4, pp. 122—3).

UN MAG AL UNITĂȚII ROMÂNEȘTI

„Multă vreme îi vom simți lipsa,—Patriarhului Miron Cristea. Avea în ținuta lui o firească aristocrație, în gesturi o eleganță de senior; unea o blândeță a privirii cu o severă energie a gândului.

Era un nobil exemplar de autenticitate românească: pietatea noastră ar putea să urmărească în străfunduri de veacuri filiația acestui prinț al Bisericii, sortit să însemne în istoria noastră națională un nume de hotar.

Venea din părţile pline de legende ale munţilor Carpaţi, dinspre nord-estul Transilvaniei, de pe unde isvorăsc cele două ape: Oltul şi Mureşul. În epoca de pregătire sufletească a Unirii, în toate etapele existenţii lui a înfăţişat aceeaşi neclintită convingere, acelaşi suflet pornit să se dăruiască cauzei.

Nu avea nimic retoric în tot ce iniţia; era gata să fie prezent ori unde îl chema lupta.

La Sibiu, la Caransebeş, apoi iarăşi la Sibiu, — Miron Cristea a fost animatorul unei lupte, preotul inspirat al unei credinţe româneşti.

În amintirile lor, scriitorii mai bătrâni îşi amintesc de calda primire pe care o aflau la Sibiu, de acea faţă iluminată de bucurie a ierarhului Miron Cristea; pentru el, scriitorii din vechiul regat erau ca rândunelele ce vestesc fără greş primăvara. Şi sufletul lui primăvara aceasta era anticipată, — în sigura venire a primăverii credeau cu tărie fanatică şi el şi prietenii lui, Octavian Goga şi Ilarie Chendi.

De câte ori vitregia vremurilor se arăta mai crâncenă cu bieţii Valahi, de câte ori se înăsprea străşnicia maghiară, ochii lui albaştri desprindeau înfloririle primăverii dincolo de trâmba viscolului ce biciuia meleagurile transilvane.

A fost duhovnicul versurilor anticipatoare ale lui Octavian Goga, — a fost duhovnicul aşteptărilor de mărire ale Naţiei, a trăit sub mângâerea unui vis, al unităţii naţionale: şi i-a fost dat de ursitoare să poarte mesajul Unirii în acea memorabilă zi de 1 Decembrie 1918... Poate era cel mai armonios destin, să-ţi fie dat să trăeşti de la 50 la 70 de ani visurile tinereţii în ceeace au avut ele mai îndrăsneţ, mai fascinant... Copilul de ţărani din Carpaţii transilvani, studentul dominat de imaginea unei Patrii libere de la Tisa până la Nistru, să ajungă Patriarhul României Mari şi să păstorească timp de douăzeci de ani...

A adus în viaţa sufletească a Naţiei cel mai curat gând de unitate; a fost Ardeleanul cel mai refractar singularizărilor provinciale. A gândit unitar; s'a socotit fiu de totdeauna al unei Românii Mari ce a existat în sensibilitatea naţională înainte de a fi fost o realitate geografică.

Armonia lui interioară se exterioriza în acele neuitate cadenţe ale celei mai frumoase grăiri româneşti. Neuitatul glas cu limpezimi de izvoare, acea poezie de o prospeţime plină de gingăşie a blândelor lui priviri, toate revin astăzi în amintirea noastră înduioşată, noi revedem doar acele mâini de o neuitată fineţă, mâini făcute să binecuvinteze. Gândurile lui închinate Naţiei să rămână pururi de strajă acestui pământ românesc, căruia Patriarhul Miron i-a închinat întreaga lui iubire.

Dumnezeu să-l aşeze în rândurile drepţilor, — cum Naţia îl va aşeza în rândurile ctitorilor ei!"

PAMFIL ŞEICARU

(Curentul, an. XII, nr. 3986, din 8 Martie 1939).

DOLIUL ŢĂRII ŞI AL BISERICII EI

„În plină lumină, luceafărul Românismului s'a stins. Ca o lumină lină... Departe de glia străbună, în braţele şi la sânul cald al scumpei noastre surori mai mari, Franţa, a închis, pe vecie, ochii, acela, care

a fost Înalt Prea Sfinţitul şi Prea Fericitul Patriarh Dr. Miron Cristea.

A închis ochii, blând şi senin, cum i-a fost sufletul, binecuvântând Ţara, Suveranul şi poporul ei. A plecat în lumea veciniciei, ca dreptul Simeon, împăcat şi liniştit, că *văzură ochii lui mântuirea poporului românesc* de sub milenara şi asiatica asuprire.

A plecat, chemat fiind de Domnul, să primească răsplata rezervată slugii credincioase, căci *„credincios"* a fost şi peste „puţine" şi peste „multe". Se cădea, deci, să intre „întru bucuria Domnului său".

A plecat cu conştiinţa liniştită că *„lupta cea bună a luptat, credinţa a păzit, călătoria a sfârşit..."*

În faţa dumnezeeştei hotărîri, resemnaţi şi îndureraţi, plecăm fruntea, zicând cu profetul: *„căzut-a cununa de pe fruntea noastră"*, prin trecerea la cele vecinice a făclierului credinţei noastre drept-măritoare şi a stegarului nădejdilor noastre româneşti. Căzut-a cununa bucuriei de pe fruntea Bisericii ortodoxe române, ca şi de pe cea a Ţării româneşti, cari de acum încolo rămân văduvite: una de Părintele şi *Păstorul ei spiritual*; alta de îndrumătorul şi *cârmaciul destinelor ei naţionale şi politice.*

Majestatea Sa Regele Carol II pierde în persoana Patriarhului Miron pe sfetnicul înţelept, chibzuit, destoinic, cinstit, credincios până la jertfirea vieţii; Biserica ortodoxă şi Ţara întreagă pierde pe Părintele bun, iubitor de fii, pe Părintele, care totdeauna, dar mai ales în vremuri grele, şi-a *„pus sufletul pentru oile"* sale cuvântătoare, pe cari în anul mântuirii 1918 le-a dus la „păşune bogată", realizând, prin sceptrul marelui rege Ferdinand I, visul strămoşesc.

Cu dispariţia Patriarhului Miron din arena vieţii româneşti dispare desigur una din cele mai strălucite şi mai proeminente figuri din câte a zămislit Neamul nostru.

Nu s'a născut între Români altul afară de el, care să se fi ridicat de la opincă până la strălucirea tronului patriarhal şi al celui de regent. Aceasta este, desigur, pentru noi, o *mândrie*, care, în aceste clipe de mare jale şi de adâncă durere, ne dă tăria să ne reculegem şi, cu fruntea ridicată, să aducem, în loc de lacrimi, cântări de slavă, Stăpânului, care, deşi trupeşte ne-a părăsit, veghează de acolo, din slava cerului, asupra destinului Bisericii şi Ţării româneşti.

Suntem prea copleşiţi de durere şi emoţii ca să putem judeca drept, faptele săvârşite de Patriarhul Miron în cei aproape 50 ani, de când a păşit în arena realităţilor vieţii româneşti, ortodoxe şi naţionale, ca: învăţător, preot, secretar şi consilier eparhial, episcop, mitropolit-primat, patriarh, regent şi prim-ministru.

Patriarhul Miron, fiind încă în viaţă, a intrat în istorie, scriind, cu sufletul, cu viaţa şi faptele sale măreţe, pagini de o neîntrecută frumuseţe morală, cari se vor impune posterităţii ca un *testament sfânt*, ca o comoară scumpă, vrednică să fie păstrată şi cinstită.

Tot ceeace constitue pentru fiecare Român literă de Evanghelie naţională este strâns legat de numele lui. Din *crainic* al Unirii tuturor Românilor; din *ctitor* al României-Mari, el *fu ales de Providenţă să pecetluiască şi să ctitorească actul de renaştere al României-Noui*, realizând, faptic, unirea „în cuget şi'n simţiri" a tuturor Românilor, sub sceptrul glorios al marelui nostru Rege Carol II.

Dacă în *Pantheonul național* Patriarhului Miron i s'a rezervat tronul cel mai de sus, atunci în *Galeria marilor Ierarhi,* cari au ilustrat istoricele Scaune mitropolitane, al Ungro-Vlahiei, al Moldovei și al Ardealului, figura majestuoasă a Patriarhului Miron, dacă nu va întrece în strălucire, va putea sta, cu demnitate, alături de figura unui Varlaam, Dosoftei, Teodosie, Antim Ivireanul, Ghenadie, Sava Brancovici și de a nemuritorului și genialului mitropolit Andrei baron de Şaguna.

Păstorirea Patriarhului Miron formează *epocă,* nu numai *în istoria Ortodoxiei românești,* ci și în a *ortodoxiei ecumenice.* Niciodată un ierarh ortodox român n'a reprezentat Ortodoxia mai demn decât el.

Inspirându-se din faptele magnifice ale marilor noștri Voievozi și boieri, ctitori de biserici și mânăstiri — în țară și la Locurile Sfinte, și iluștrii mecenați ai Ortodoxiei, Patriarhul Miron face ca întreaga Ortodoxie, martirizată și apăsată, să resimtă credința, bunătatea și simțul de jertfă al Românilor.

Ambasador al Ortodoxiei peste hotare, în Orientul ca și'n Apusul îndepărtat, — în lumea întreagă, care astăzi participă la marea noastră durere, trimițându-ne prin iluștrii ei reprezentanți, cele mai vii sentimente de simpatie —, Patriarhul Miron a adus Țării și Bisericii românești și Ortodoxiei în general, *servicii imense.*

Prin călătoriile lui în *Polonia* și'n *Marea Britanie* — adevărate căi de triumf ale Ortodoxiei românești, — *el ridică enorm prestigiul Bisericii noastre, și-o înalță la rangul de diriguitoare și oblăduitoare a credinței ortodoxe de pretutindenea.*

Înființarea Episcopiei pe seama fraților noștri de dincolo de Ocean; biserica și căminul românesc din *Ierusalim* și de la *Iordan,* sunt o mică verigă din nesfârșitul lanț al faptelor Patriarhului Miron, fapte cari îl situează alături de marii și istoricii patriarhi ecumenici din Constantinopol, din Alexandria, Antiohia, Ierusalim, Târnova, Ohrida, Ipec, etc.

Din buchetul faptelor lui mărețe Biserica și Țara îndoliată îi împletesc o cunună, cu care-i împodobesc fruntea nemuritoare.

Patriarhul Miron a căzut la datorie, ca un *erou,* la postul de comandă, sub povara celor două înalte și grele chemări, pe cari Biserica și Țara le-au pus pe umerii lui, încercați în lupte, dar gârboviți de povara celor 70 de ani, împliniți nu de mult.

Prin moarte, Patriarhul Miron intră în nemurire, în vecinicie, în glorie eternă. Eroii nu mor. Nici nu se plâng. Eroii se proslăvesc.

Biserica ortodoxă și Neamul românesc vor preamări memoria *Patriarhului Miron* din veac și până 'n veac.

Caransebeșul, — despre care Înalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Miron a zis că a fost piedestalul de granit, de unde s'a ridicat la cea mai înaltă treaptă și demnitate, la care poate aspira și visa un om și un Român —, precum și *Banatul* — pe care l-a păstorit în vremuri de bejenie aspră — și unde, alături de marii Români luptători bănățeni și ardeleni, a muncit, a luptat și a jertfit pentru izbânda idealului național —, *depune o lacrimă caldă pe sicriul, care, în stihuri triste, psalmodieri și cădelnițări, se întoarce în Țară, aducând și dând gliei străbune pe Cel ce a binemeritat de la Biserică și Patrie.*"

(Revista *Foaia diecezană,* an. LIV, nr. 11, pp. 1—4). Preotul Prof. GH. COTOȘMAN

† PATRIARHUL MIRON I.

„Cu mulţumirea de a-şi fi dăruit până în ultimele clipe Ţării şi Neamului toate puterile alese cu care fusese înzestrat, primul Patriarh al României, Miron Cristea, moare în post de veghe, în slujbă de aprig luptător pentru binele şi propăşirea obştei naţionale.

În ipostaza-i de cârmuitor cu apostolicească misiune în fruntea Bisericii străbune româneşti, Patriarhul Miron, prin *voia Celui ce toate le chiverniseşte*, înveşmântat fiind şi cu dregătoriile cele mai înalte în conducerea treburilor Ţării, se stinge ca făclia ce arde până la ultima pâlpâire, străjuind întru o cât mai luminoasă străbatere a căilor pe cari Neamul şi le-a croit cu o regească voinţă.

Prelat distins, figură de epocală înfăţişare a Bisericii dreptslăvitoare a României, Biserică ce în ecumenicitate reprezintă *misticul mădular* aflat în vremurile din urmă în primă linie de vază şi de manifestări, Patriarhul Miron a deschis cu păstorirea sa şirul marilor stări de duhovnicească zidire, stări cari cu depănarea viitorului îşi vor afla statornic temeiu şi făgaş de desăvârşire.

S'a spus: „Oamenii sunt mari nu numai prin poziţia ocupată de ei în vieaţă. Ei sunt mari prin ceea ce au realizat şi prin ceea ce au reuşit a face să rămâie pe urma lor".

Ori, pe urma Patriarhului Miron rămâne şir însemnat de fapte, cari îl aşează cu cinste în galeria marilor ierarhi şi conducători de Neam. Patriarhul Miron, ca şi toţi marii ierarhi ai trecutului Bisericii noastre româneşti, nu concepea Biserica fără Patrie şi Patria fără Biserică. De aceea truda lui, jertfa lui, în cadrul acestei concepţii s'a desfăşurat.

În adâncul acţiunilor sale, în tainica depănătură a gândurilor din care s'au ţesut rodnicele lui năzuinţi—de o tot mai sporită împovărare faţă cu sporitoarea osteneală a anilor—se descifrează nestăvilita voinţă şi dorinţă de a străjui, de a sluji, de a pildui cu jertfa lui, jertfirea ce se cere tuturor, pentru binele şi propăşirea Patriei.

A privit robust, a judecat sănătos orice amănunt, în orice situaţie, oricât de gingaşă ar fi fost ea.

A luat în vieaţă hotărîrile cu sânge rece şi şi-a rostit cu cumpănire vrerile. Şi-a tălmăcit cu înzestrată cuviinţă adâncurile nesecatei sale înţelepciuni şi şi-a păstrat cu neclintire legăturile de obârşie.

Întru aceasta Neamul şi-l revendică şi întru aceasta în el, în vieaţa lui, Neamul şi-a exteriorizat veridic finalitatea şi particularismul său dinamic. A fost un tipic reprezentant al păturii din care descindea, pătură de nobilă esenţă şi de puternică rezistenţă a fiinţei naţionale. Era cel mai reprezentativ fiu al muceniciei ardelene şi era vajnicul apostol al credinţei trăită în aspectele combativităţii ei acumulată cu atâta eroică jertfire, de un popor demn şi iubitor de prestigiu şi de libertate.

În felul acesta îl vedem pe Patriarhul Miron în cele mai înalte situaţii ale demnităţii sociale, pururi înnoindu-şi legăturile cu izvorul de unde plecase şi de unde puterile generatoare ale unui neam pururi se înfăţişează înnoitoare.

Prin aceasta ideile, soluţiile, formulele, normele şi într'un cuvânt întreaga linie a atitudinilor sale au înfăţişat nota de permanentă realitate

şi de nedesminţită oglindire a ceea ce este *specific al Neamului* şi *cerinţă a vremii.*

De aceea în glasul Patriarhului Miron a răsunat glasul norodului pe care-l păstoria. De aceea în fiinţa lui s'a înveşmântat acea neprefăcută înfăţişare neaoşă a Naţiei. De aceea în sinceritatea gestului, şi în dulcea sa sfătuire domoală, ca şi în precipitarea poruncii s'a tradus fidel sonoritatea întregei game de însuşiri a poporului pe care-l oblăduia şi din care descindea.

Întrupare nemijlocită a fiinţei Neamului, înmănunchindu-se în expresivitatea persoanei Patriarhului Miron şi a chipului său ales calitatea minunatelor dotaţiuni ale sorgintei străbune, de nobilă şi autentică esenţă, dobânditu-s'a la o mare răspântie de vremuri, întreaga răscumpărare a vitregirii şi a nepăsării cu care se trecuse peste uitatele valori, de către chiar o lume ce se pierduse pe ea şi se căuta neputându-se găsi în propria ei aşezare.

Sub umbrirea unui fericit destin plinitu-s'a credem, voia Celui-de-Sus, ca pe un pământ străjuit de mucenicie şi sfinţit de dreaptă credinţă, poporul cel mai brav, dar şi cel mai greu încercat, să reintre pe calea adevăratei lui chemări în istoria lumii.

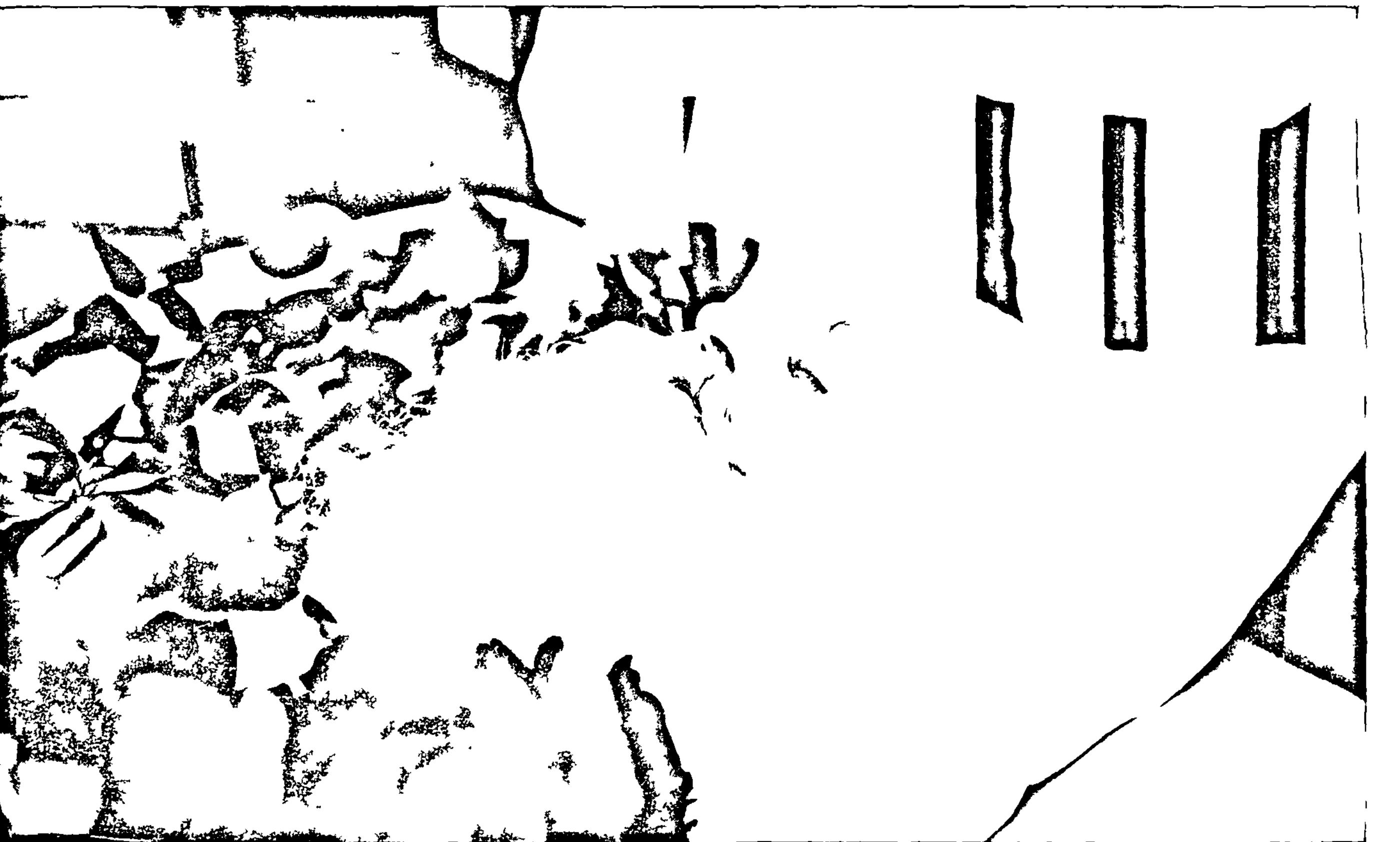
Intră avându-şi soarta restatornicită în duh de datină ortodoxă, cu dregătorie arhipăstorească de vremuri grele, a celui ce a fost întâiul Patriarh Miron, os din os de gloată, strălucind în văpaia jocurilor de lumini ce se întretaie pe creştete de piscuri braţul vânjoasei cârmuiri voevodale a Regelui Carol al II-lea, care cu o Augustă însăgetare a statornicit de mult rostul ctitoriei celei noui a Ţării.

Când Patriarhul Miron după obositoarea sa strădanie pe pământ trece în vieaţa repaosului meritat, plecaţi în faţa simbolului de jertfă pe care l-a slujit fără încetare şi prosternaţi în faţa memoriei lui care rămâne neştearsă, zicem cu glas îndurerat: Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească în rândurile aleşilor Săi!"

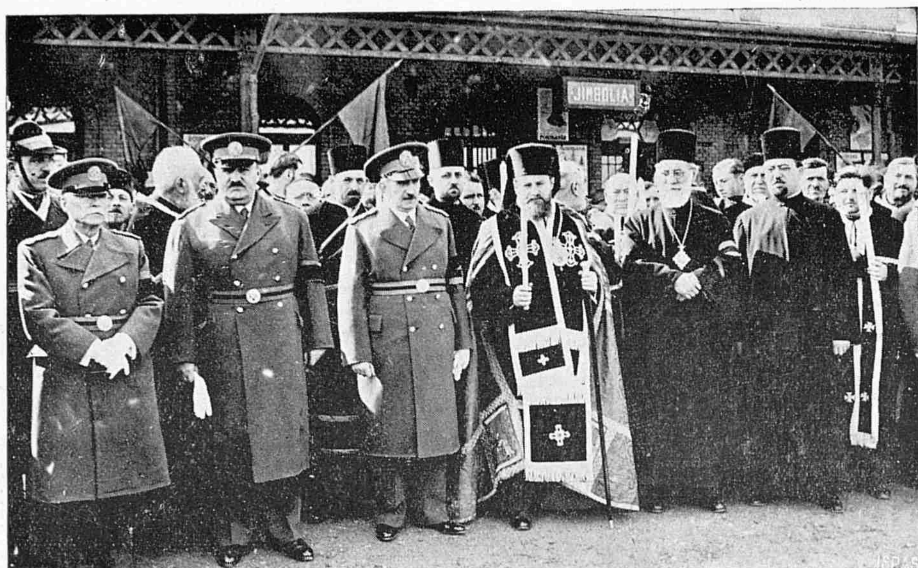
(Revista *Cronica Huşilor*, an. VI, nr. 3, pp. 119—123).

Însemnare. — S'a tipărit acest număr al revistei *Biserica Ortodoxă Română*, întru pomenirea prea fericitului patriarh Miron, prin îngrijirea diaconului Gheorghe I. Moisescu secretarul Sfântului Sinod şi redactor al revistei.

Tălmăcirea în româneşte a telegramelor, scrisorilor şi articolelor s'a făcut după cum urmează: cele din l. engleză, de preotul Gheorghe Vintilescu; cele din l. greacă, de preotul Nicolae Tănăsescu; cele din l. bulgară, de S. Simeonov; iar cele din l. franceză, germană şi polonă, de diaconul Gheorghe I. Moisescu.

Prea fericitul patriarh Miron la câteva ceasuri după încetarea din viața.

Prea Sfințitul Episcop Andrei al Aradului și membrii guvernului așteaptă sosirea trenului mortuar, la granița țării.

În gara Jimbolia, sicriul este mutat de preoți și ostași în vagonul mortuar.

Bănățenii veniți întru întâmpinare în gara Jimbolia.

Oprirea în gara Timișoara.

În gara Lugoj.

Rugăciunea de pomenire lângă vagonul mortuar, în gara Caransebeş.

La plecarea trenului din gara Pitești mulțimea salută cu mâinile ridicate.

În Gara de Nord sicriul este purtat pe umeri de către preoți, spre salonul mortuar.

Soborul slujitorilor porneşte din Gara de Nord.

Prea Sfinţiţii Ierarhi în drum spre Patriarhie.

D. prim-ministru Armand Călinescu și membrii guvernului merg în urma carului.

Corpul diplomatic.

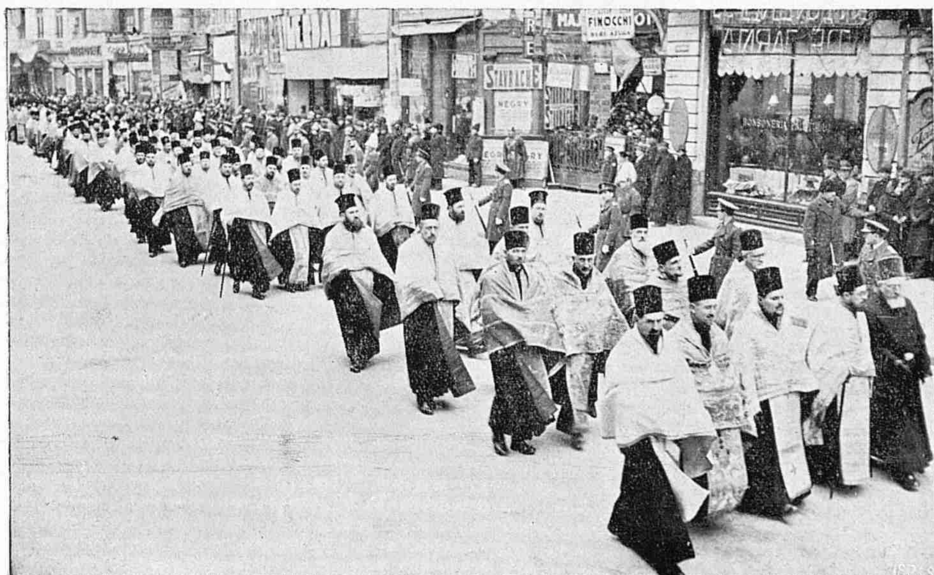
Înaintea călugărițelor, arhimandritul Melhisedec duce mitra și omoforul prea fericitului patriarh.

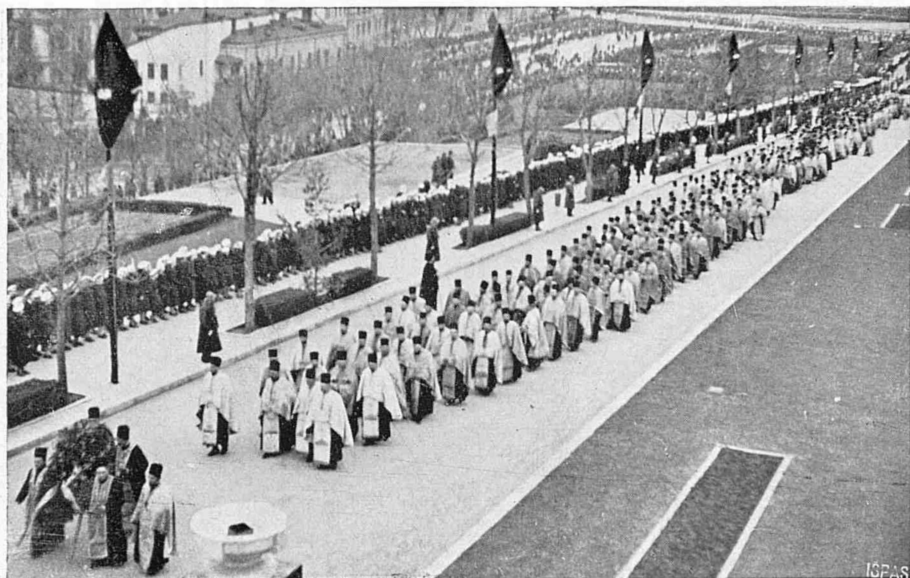
Ceata călugărițelor urcând dealul Sfintei Patriarhii.

Ceata călugărilor veniţi de prin toate mânăstirile ţării.

Ceata preoţilor.

Clerul din Arhiepiscopia Bucureştilor purtând cununi de flori.

Pe străzile Capitalei, mulţimea credincioşilor aşteaptă să vadă alaiul de îngropare.

Carul mortuar însoţit de d. Consilier regal prof. Nicolae Iorga şi d. Andrei Rădulescu prim-preşedinte al Curţii de Casaţie

Carul mortuar urcă domol dealul către locul odihnei de veci.

Prea fericitul patriarh Miron aşezat în sicriu.

Prea Sfinţiţii Ierarhi merg în biserică pentru slujba de îngropare.

În faţa altarului Sfintei Patriarhii, soborul slujitorilor săvârşind prohodul de îngropare.

Maiestatea Sa Regele Carol II și Marele Voevod Mihai în timpul slujbei de îngropare.

La ocolirea bisericii sicriul este purtat pe umeri de ostași și preoți.

Maiestatea Sa Regele Carol II și Marele Voevod Mihai în vremea ocolirii, merg după sicriu.

Familia prea fericitului patriarh pășește cu durere în urma sicriului.

Luni 13 Martie, Sfântul Sinod s'a adunat pentru pomenirea prea fericitului patriarh Miron.

În sala cea mare a Sfintei Patriarhii se aduc mulțumiri trimișilor Bisericilor ortodoxe care au luat parte la înmormântare.

De sigur chiemarea omului pe acest pământ este
a nu trăi în zadar, ci ați ~~falosi~~ pune puterile trupești
și sufletești, ce ți le-au dăruit bunul Dzeu, la muncă cinstită spre
ați asigura traiul de toate zilele pentru tine însuți, pentru familia ta, iar
de altă parte deoparte ~~[illegible]~~ a contribui tot mai mult la binele obștesc, la propă-
șirea și întărirea în scopul neamului din care faci parte și a țării al cărei cetă-
țean ești. Cum ~~Ardealul~~ unde m'am ~~născut~~ și am crescut ~~[illegible]~~ acels ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ... neamului ... străine și sa condus de un popor cu
gânduri de desființare și maghiarizare a Românilor ~~[illegible]~~
lor ca neam ne trebuie cât de mulți bărbați liberi de grijă fami-
liare și de greutăți la lor, care se se dedice absolut intereselor pentru
intereselor românești, bisericești, culturale, economice și naționale
ale acestei părți de Români. Deaceea am intrat și în cinul călugăresc
dat fiindcă ~~[illegible]~~ îndată după terminarea studiilor ~~la 1875~~ ~~[illegible]~~ secretar al arhidiecezei
ort. române dela Sibiu. Astfel am putut să-mi închin fără nici o
rezervă toate puterile în slujba neamului și a bisericii sale.

Factorii competenți au apreciat favorabil acti-
vitatea mea, care ~~[illegible]~~ în toate ramurile vieței ce în aceea se intre-
~~[illegible]~~ ramificațiunile trebuințelor obștești. ~~Mai apoi~~
credinciosii m-au ~~[illegible]~~ în slujbe și dregătorii ~~[illegible]~~ în-
de consilier arhiepiscopesc, ~~[illegible]~~, episcop, ~~[illegible]~~ iar după
întregirea neamului ~~[illegible]~~ al Ungrovlahiei și ~~[illegible]~~ primul ~~[illegible]~~ al ~~[illegible]~~ Românilor
noi și apoi de întâiul ~~[illegible]~~ patriarh al ~~[illegible]~~ Românilor.

În toate aceste slujbe și calități m'am silit a dovedi
zel de ostăneală, o iubire caldă de neam și de aspirațiunile sale, ~~[illegible]~~
spirit de jertfă și a dovedi succese practice. Mai ales m'a nizuit să
întări în popor conștiința națională, încât a putea rezista prozelitismelor, și odată
cu lacrimi în ochi s'au desprins de mine ascultătorii în călătoriile mele,
misionare aproape prin toate colțurile ~~[illegible]~~ locuite de Români

Tăi răsplătit din belșug.

Începutul de testament al prea fericitului patriarh Miron. Fila 1.
Mărime originală.

PREȘEDINȚIA
CONSILIULUI DE MINIȘTRI
CABINETUL PRIMULUI MINISTRU

[illegible]

de dincolo de Carpați: Pătimiră, [illegible], [illegible] și am aflat un fapt de [illegible]-
ce [illegible] să rămân. Am căutat să [illegible] înainte numai în munca
pozitivă, cu simț de dreptate și de apreciere a celor vrednici și muncitori
și cu spirit de observare a situațiilor reale și de îndreptare a celor
Istoria va [illegible] pe paginile ei, ce voi fi făcut bine pentru Biserică și neam
Eu [illegible] pun imboldul meu fii [illegible] și Țării întregi (întrebarea:
[illegible] ea Of. noastră biserică [illegible] la venirea mea și [illegible]
[illegible] 1920 [illegible] în privința situațiunii și vieții sale interne, [illegible]
[illegible], precum și cu privire la relațiile sale [illegible]
celelalte biserici ortodoxe surori cât și cu alte biserici; și deosebit cea
Anglicană; precum și a nimbului și considerațiunii sale generale?
Deasupra [illegible] supremi ai Țării — în zilele
cele mai grele, mai critice și mai pline de primejdii pentru
Țară — m-au scos chiar și cercurile [illegible] biserica culturală și
socială și m-au [illegible] la postul de grea răspundere politică,
națională, cum au fost demnitatea de membru al Regenței, iar
mai târziu cel prim-ministru al Țării [illegible] a dovedit la
vârsta ce [illegible] activitatea ce [illegible], ci mai [illegible] pentru a [illegible]-
ne în slujba Țării și neamului. Toate, (experiențele, [illegible]
și cursul vieții. — [illegible]
Din acestea precum și din Asupra activității [vieții] mele s-a scris și se va mai scrie
și 7 volume) vor afla în scrierile mele (Pastorale, cuvântări [predici] etc., apare
comoara [illegible] generațiile viitoare, [illegible], ce am dat-o eu din
pilda ce se-o facă și ei (datoria către idealurile și aspirațiile lor, și se
se poată înălța tot mai [illegible] pe scara vieții publice până la culmile ei
Acest suflet românesc și [illegible], de înfocată iubire de neam și de [illegible]
da [illegible] de [illegible] apostolice, clasice și neascultate ale bunului [illegible]
nostru la [illegible] cea mai scumpă moștenire neamului meu, adică comoara;

Începutul de testament al prea fericitului patriarh Miron. Fila 2.

PRESEDINȚIA
CONSILIULUI DE MINIȘTRI
CABINETUL PRIMULUI MINISTRU

că nu există un alt ~~ce~~ (mai probat și mai trainic) chiar dușmănesc pentru consolidarea și unitatea
sufletească a Românilor de pretutindenea, ca și biserica strămoșească
noastră, care ni-a ocrotit în tot cursul veacurilor plin de primejdii, ne-a
mângâiat, ne-a ținut strâns alipiți de ea și ne-a valorat în zile grele.
A slăbi această duzmănească legătură și forță înseamnă o primejdie
mare pentru viitorul neamului. Creadă alții ce vor. Noi să nu ne urmăm,
nici să ne permitem a ne sparge această sufletească unitate de dragul
unor lozinci „democrate", internaționale ~~[illegible]~~ și pentru unii ale
sufletească destrămare. Un „veto" hotărît celor ce ne ating în
această latură.

Toată viața, deoarece am trăit modest și frugal. Cumpătul și cruțarea mi-au fost călăuzi
și flăcările ~~[illegible]~~ minunii. Astfel din veniturile și a slujbelor mele, care au început cu
suma de 750 florini, ca învățător la școala primară din Orăștie și s'au
terminat cu cea de patriarh am putut ~~[illegible]~~ pune la o parte
în curs de aproape 1/2 veac sume frumoase. Am ajutat străini și
rude, mijlocindu-le instrucția și educația aleasă, pe baza căreia au câștigat ~~[illegible]~~ și slujbe, pe cari le
împlinesc cu cinste, pricepere și succes. Am convingerea, că mare
trebue să fie numărul celor ce au exclamat și vor mai exclama:
„Și mie,... și mie... și mie mi-a făcut binele cutare!"

Inceputul de testament al prea fericitului patriarh Miron. Fila 3.

PREŞEDINŢIA
CONSILIULUI DE MINIŞTRI
CABINETUL PRIMULUI MINISTRU

În timpul venirii mele în fruntea bisericii la
Bucureşti, nici mitropolia Ungrovlahiei nici arhiepiscopia n'aveau
nici 10 acte. Nu erau considerate nici persoane juridice morale.
Reşedinţa o ruină. Celelalte au fost la asemenea. Azi ~~[illegible]~~, locuinţa
a patriarhiei e un palat nou în valoare de aproape 50 mil. Lei:
mobilat şi înzestrat frumos, cu gust şi după chemarea locatarului:
Catedrala [illegible] [illegible] am reparat-o şi înzestrat-o cu obiectele
astea ce merea la operă. Casele din apropiere (cu 10 9 mil.) mai multe decât ruine le-am
reparat, le-am ridicat etaje, [illegible] noi, locuinţe, cancelarii, Iar în
oraş arhiepiscopia şi patriarhia au peste . . . case şi palate, unde [illegible]
[illegible] din temelie ~~[illegible]~~ cumpărate cu 2-3-4-5-8 mil. Lei. Toate
~~[illegible]~~ viile, moşiile câştigate pentru biserica sunt puse în cel mai
bun rând: case, magazine, grajduri. La marginea capitalei am creat o
frumoasă fermă cu 7 pog. vie 4 pog. pomet, 4½ acter, ciela, locuinţe,
grajduri etc. La înzestrarea eparhiilor cu moşii, şi păduri; a mănăstirilor cu
păduri; ba chiar şi a parohiilor cu sesii am avut partea mea cea
întrucâtva şi însemnată: La crearea (mai ales) episcopiilor noi dela Constanţa, Hotin şi Ismail
am avut cuvânt hotărâtor. Asemenea şi la cea din Mara-
mureş; iar pentru cele din Cluj şi Oradea mi-a dat conlucra-
rea mea atât la reînfiinţare cât şi la înzestrare.

şi a celei misionare din Sf. [illegible] ale Americii.

1. Din banii mei am clădit cu peste de 3 mil. Mănăstirea
nouă a Sf. Ilie dela Topliţa, ~~[illegible]~~ satul meu natal pe grădina
dela părinţi de mare valoare, înzestrând-o cu sesie bună, cu 32 jug.
70 jug. donaţii, pădure de brad 50 + 250 = 300 Ha., cu odăjdii, şi vase ca puţine
altele.

Începutul de testament al prea fericitului patriarh Miron. Fila 4.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI
BUCUREȘTI
1939